OSHO

CARTEA DESPRE BĂRBAȚI

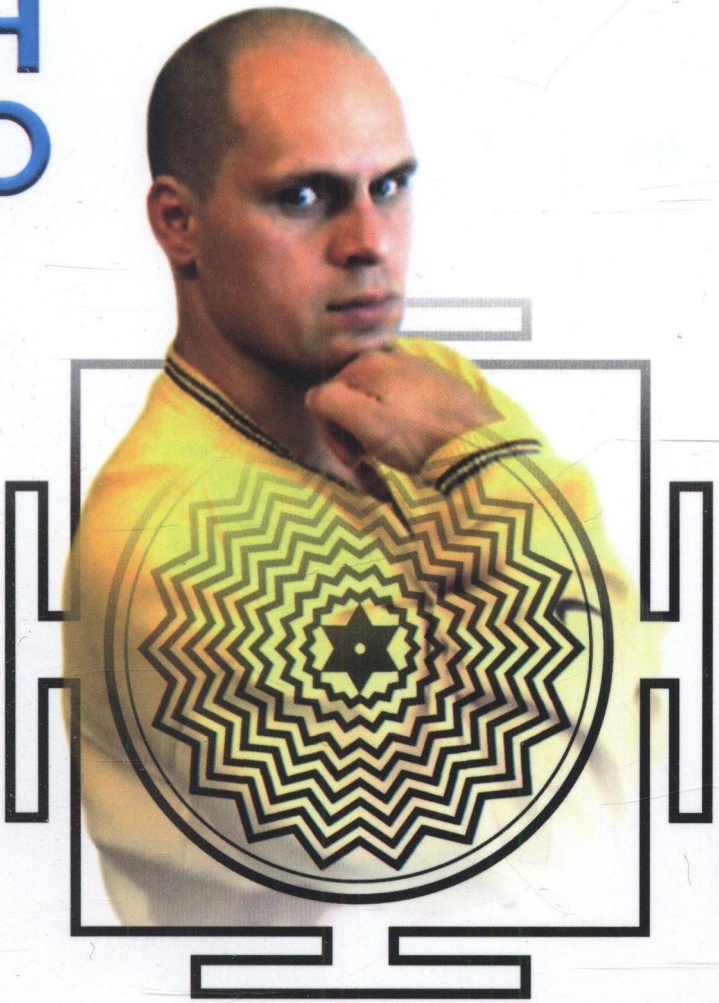

EDITURA MIX

CARTEA DESPRE BĂRBAȚI

OSHO

Traducere: Cristina Dânâşel

EDITURA MIX
CRISTIAN 2014

Descrierea CIP a Bibliotecii Na&ionale a României OSHO
Cartea despre bărbaâi / Osho; trad.: Cristina Dănăşel - Braşov: Mix 2001 184 p.; 13 x 20 cm - (Osho; 2)
ISBN 973-99946-3-6

I. Dănăşel, Cristina (trad.)

3 055.1

Culegere: Victoria Dragomir
Tehnoredactare: Marius Stroie
Coperta: Elena Oavid *Corectură text:* Victoria Dragomir *Consilier editorial:* Florin Zamfir

Autorul şi editorul nu dau niciun fel de garanţii exprese sau implicite referitoare la conţinutul acestei cărţi. Prin urmare cititorul işi asumă întreaga responsabilitate pentru utilizarea informaţiilor cuprinse în această carte.

Copyright© 1998 Osho International Foundation, Elveţia. Pentru mai multe informaţii vizitaţi www.osho.com/ copyrights. Toate drepturile rezervate.

Titlul original: Enlightenement The Book of Man by Osho

Această carte cuprinde transcrierea unor fragmente de discursuri ţinute în public de Osho. Toate discursurile ţinute de Osho au fost publicate integral sub formă de carte tipărită dar sunt disponibile şi sub formă de înregistrări audio. înregistrările audio şi arhiva completă a textelor poate fi găsită Online în Biblioteca OSHO la www.osho.com.

OSHO este o marcă înregistrată a Osho International Foundation. Pentru mai multe informaţii vizitaţi www.osho.com/trademark.

Romanian translation: Copyright © 2014 Editura MIX Toate drepturile asupra prezentei ediţii în limba română aparţin în exclusivitate Editurii MIX.

Pentru informaţii actuale şi comenzi vizitaţi site-ul nostru: www.edituramix.ro sau contactaţi-ne la:
tel.: 0720 499 494; fax: 0268 257 811
e-mail: contact@edituramix.ro

Tipar executat la S.C. Ganesha Publishing House S.R.L. - Bucureşti Tel: 021 423 20 58 • Tel/fax: 021 424 98 13 • E-mail: contact@ganesa.ro web: ganesa.ro

Cuprins

Introducere 9

Partea 1 11

Adam 13

Victima 23

Sclavul 30

Fiul 35

Robotul 39

Maniacul sexual 45

Călugărul 54

Homosexualul 58

Zorba 61

Partea a II-a 65

Eva 67

Masculul 72

Cerşetorul 79

Playboy-ul 84

Iubitul 88

Soţul 93

Tatăl 97

Prietenul 101

Partea a IlI-a 107

Politicianul 109

Preotul 111

Omul de afaceri 114

Americanul 116

Buddha 131

Partea a IV-a 137

Omul cel nou 139

Cel care meditează 141

Războinicul 146

Jucătorul 151

Creatorul 155

îmbătrânirea 158

Maestrul 161

Zorba-Buddha 167

Învăţăturile lui Osho sfidează încercarea de a le include într-o categorie, ele acoperind totul de la căutarea individuală a sensului vieţii până la problemele sociale şi politice cele mai urgente cu care se confruntă societatea de azi. Cărţile sale nu au fost scrise de el, ci reprezintă transcrierea înregistrărilor video şi audio ale discursurilor la care au asistat, de-a lungul a 35 de ani, oameni veniţi din toată lumea. Osho a fost descris de Sunday Times din Londra ca fiind unul dintre cei 1000 care au făurit secolul XX, iar de către autorul american Tom Robbins ca fiind omul cel mai periculos de la Isus Christos încoace. Osho însuşi a spus că ceea ce face el ajută la crearea condiţiilor naşterii unui nou tip de fiinţă umană. Adesea a caracterizat această fiinţă umană nouă ca Zorba Buddha o fiinţă capabilă să se bucure atât de plăcerile pământeşti ale unui Zorba Grecul, cât şi de seninătatea tăcută a unui Gautama Buddha. Elementul comun care se regăseşte în toate lucrările lui Osho este o viziune cuprinzătoare ce încorporează atât înţelepciunea atemporală a orientului cât şi cele mai avansate descoperiri ale ştiinţei şi tehnologiei occidentale.

Osho este de asemenea cunoscut pentru contribuţia revoluţionară adusă ştiinţei transformării interioare, printr-o abordare a meditaţiei care ţine cont de ritmul accelerat al vieţii contemporane. Meditaţiile active create de el au ca efect mai întâi eliberarea stresului acumulat de corp şi de minte, pentru a facilita intrarea într-o stare de meditaţie relaxată şi fără gânduri.

Sunt disponibile două lucrări autobiografice ale autorului:

Autobiography of a Spiritually Incorrect Mystic (Autobiografia unui mistic nonconformist, apărută la Editura Mix în 2002)

Glimpses of a Golden Childhood
(Amintiri dintr-o copilărie de aur, apărută la Editura Mix în 2012)

Informaţii despre atmosfera din ashramul lui Osho puteţi afla citind cartea: *"Tantra un mod de a trăi şi a iubi "* apărută la Editura Mix.

Pentru mai multe informaţii vizitaţi: www.biography.osho.com

Când omul de lemn începe să cânte, Femeia de piatră se ridică pentru a dansa.

Tozan

Nota editorului

Osho este un vorbitor, el nu a scris nicio carte. Cărţile apărute sub semnătura lui sunt de fapt discursuri (sau fragmente de discursuri) înregistrate şi transcrise de discipolii lui. Este necesar să aveţi în vedere acest fapt şi să nu luaţi ad litteram sfaturile date de Osho, deoarece toate afirmaţiile lui au sens în contextul în care au fost spuse, iar rolul acestor afirmaţii este, în primul rând, acela de a trezi conştiinţele celor ce îi receptează mesajul.

„ Trebuie să mă adresez unei mulţimi, asa că trebuie să generalizez, or adevărul generalizat devine fals. El are sens întotdeauna numai în cazul unei persoane anume. Eu mă confrunt în fiecare zi cu dificultatea aceasta. Dacă vii la mine si mă întrebi ceva, îţi răspund ţie si nimănui altcuiva. Altă dată, altcineva vine si mă întreabă ceva, iar eu îi răspund lui si nimănui altcuiva. Iar aceste două răspunsuri pot să fie chiar contradictorii, din cauză că aceste două persoane care au întrebat pot să fie contradictorii. ” (spune Osho în cartea „Psihologia ezotericului”)

Comentariul traducătorului

Titlurile capitolelor au fost alese pentru a structura materialul care tratează eliberarea bărbaţilor. Aceste arhetipuri - Adam, Robotul, Cerşetorul, Playboy-ul, Politicianul, Jucătorul, Creatorul etc. - sunt doar descrieri ale unor tendinţe, condiţionări şi şabloane comportamentale pe care le cunoaştem cu toţii.

Cum spune şi Osho, realitatea pe care o trăim întrece toate aceste categorii şi teorii. Conceptele arhetipale menţionate ne ajută doar să le cunoaştem şi să trecem de limitările şi temerile lor, să transcendem personalitatea şi să ne descoperim adevăratul Eu, şinele real şi esenţial.

Cartea este o lectură extrem de plăcută şi folositoare, atâta timp cât afirmaţiile lui Osho nu sunt scoase din context şi cât urmărim să sesizăm spiritul textului, fără a ne opri să analizăm excesiv litera lui.

Introducere

Eliberarea bărbaţilor nu s-a produs încă. Vedeţi voi, nu numai femeile au nevoie de eliberare, ci şi bărbaţii - eliberare de trecut, de sclavia unei vieţi de negare a valorilor reale, de condiţionări impuse de religiile ultimelor mii de ani. Preoţii şi politicienii au produs numeroase „fisuri" în bărbat. Au creat bărbatul încărcat de vină, străin sieşi, luptându- se în permanenţă cu un conflict interior, care acoperă toate domeniile vieţii sale: un conflict între trup şi suflet, materie şi minte, materialism şi spiritualitate, ştiinţă şi religie, bărbat şi femeie, Orient şi Occident...

Viaţa poate fi trăită în două feluri: ori este calculată - ştiinţă, tehnologie, matematică, economie - ori este poezie - artă, muzică, frumuseţe, iubire.

Fiecare bărbat, încă din copilărie, este condiţionat şi orientat să funcţioneze în sensul eficienţei, într-o lume a competiţiei, alăturându-se ambiţiilor, luptelor şi întrecerilor pentru bani, succes, faimă, putere, respectabilitate, statut social. De copil învaţă cum să-şi definească scopurile, adoptându-le pe cele ale părinţilor, profesorilor, preoţilor, politicienilor, fără măcar a le pune şi a-i pune la îndoială. Este abătut astfel de la calea şi natura sa adevărată, de la fiinţa sa reală, şi îşi pierde capacitatea de a se bucura, inocenţa copilărească şi creativitatea. Este „decuplat" de la potenţialul său creativ, de la puterea de a iubi, de la râs, de la cheful de viaţă... Modul în care societatea îl creşte îi mortifică trupul şi simţurile şi îl fac insensibil, inert. îşi pierde accesul către calităţile feminine înnăscute - blândeţe, iubire, intuiţie - şi devine un robot cu cap, eficient, dar fără urmă de sentimente.

Societatea produce „bărbatul puternic", sinonimul suprimării calităţilor feminine de receptivitate, iubire, compasiune. însă fiecare bărbat are o femeie înlăuntrul său - partea sa feminină, mai mult sau mai puţin conştientizată, împinsă în întuneric, suprimată şi negată de mii de ani.

Osho indică o a treia cale de a trăi viaţa: meditaţia. Primul pas este recunoaşterea puterii transformatoare a meditaţiei şi conştientizarea întregului, a individului matur. Meditaţia este catalizatorul evoluţiei

interioare. Meditaţia ne face întregi, creează echilibrul între bărbatul şi femeia din noi. Ne învaţă să trăim, să ne bucurăm de viaţa noastră în multiplele ei dimensiuni. într-un echilibru sănătos între trup, minte şi suflet, între materie şi spirit, între două lumi, cea exterioară şi cea interioară.

Bărbatul zilelor noastre se află într-o criză profundă. In pragul acestei crize, care ameninţă întreaga planetă în mileniul următor se ridică o întrebare: „Ce-ai să faci acum, Adam?" Limitele de creştere au fost demult atinse, credinţa în progresul ştiinţific şi social nelimitat s-a cutremurat din temelie. Toate revoluţiile exterioare omului au dat greş. A venit vremea transformărilor interioare.

Lumea nu are nici o şansă de a scăpa de această sinucidere la scară planetară dacă omul nu-şi depăşeşte condiţia de robot, dacă nu renunţă la existenţa sa mecanică şi dacă nu începe să se iubească mai mult pe sine, să fie mai atent şi mai respectuos faţă de adevărata lui natură.

„Pentru a se înţelege, bărbatul are nevoie de o nouă psihologie", spune Osho, şi lucrul care trebuie înţeles pe deplin este următorul: „Nici un bărbat nu este numai bărbat şi nici o femeie nu este numai femeie. Fiecare este şi bărbat şi femeie. Adam o are pe Eva în el, Eva îl are pe Adam în ea. Nimeni nu este Adam sau Eva. Cu toţii suntem Adam-Eva. Aceasta este una dintre cele mai profunde viziuni care există."

Dar pentru că bărbatul a fost educat să nege şi să respingă calităţile femeii din el, pentru că se antrenează mereu să suprime femeia din el, elementul feminin a fost reprimat şi din lumea exterioară. Bărbatul va rămâne etern frustrat în relaţia sa exterioară cu femeia dacă nu-şi descoperă femeia interioară. Pentru a redeveni întreg, sănătos, complet în sine, trebuie să reintegreze partea sa feminină.

„Viziunea mea asupra bărbatului nou este cea a rebelului aflat în căutarea sinelui, a feţei lui adevărate. Un bărbat pregătit să arunce toate măştile, toate caracterele prefabricate, toată ipocrizia, gata să arate lumii cine este cu adevărat. Şi dacă va fi iubit sau condamnat, respectat sau huiduit, încoronat sau crucificat, pentru el va fi acelaşi lucru, fiindcă a fi tu însuţi este cea mai mare binecuvântare a existenţei. Chiar pe cruce fiind, vei radia mulţumirea. Un bărbat adevărat, sincer, care cunoaşte iubirea şi compasiunea, înţelege că oamenii sunt orbi, inconştienţi, cu spiritul adormit."

PARTEA I

Adam

- Adam este primul bărbat, pentru că a fost primul care a spus „nu", etapă prin care trebuie să treacă fiecare, ca parte a evoluţiei sale.
- Nu suntem mulţumiţi de noi pentru că nu suntem lăsaţi să ne realizăm potenţialul.
- Nu ne simţim bine cu noi pentru că societatea ne distruge încă de la naştere iubirea de sine.

Victima

- Nu ne cunoaştem pe noi înşine fiindcă încercăm să ne formăm pentru un viitor ipotetic.
- Omul adevărat este o ameninţare pentru starea de fapt. Prin urmare, societatea îl reprimă, îl divizează, îl condiţionează.
- Ascultă-şi intuiţia!

Sclavul

- De ce ne e teamă să fim noi înşine, să ne deschidem spre semeni"?
- Nesupunerea: fundamentul omului religios.

Fiul

- Pentru că avem „datoria" de a ne iubi părinţii, devenim ipocriţi.
- Nevoia de a ne îndepărta de influenţa şi de aşteptările părinţilor.

Robotul

- Omul e o maşină, pentru că viata lui se compune din obiceiuri şi rutină.
- Somnolenţa psihologică dă naştere tuturor suferinţelor şi angoaselor noastre.
- Metodă de meditaţie pentru a deveni mai spontan şi mai receptiv.

Maniacul sexual

- Sexul este transcens numai prin acceptare şi experienţă.
- Bărbatul anulează orgasmul femeii.
- Pornografia există din cauza religiei.
- De ce bărbaţii se poartă ca nişte animale cu partenerele lor?
- Diferenţa dintre sexul normal şi cel tantric.

Călugărul

- Religiile formale sunt împotriva vieţii.
- Preoţii conspiră cu politicienii pentru a înfricoşa oamenii, aşadar pentru a-i supune.
- SIDA: singura „contribuţie" adusă de preoţi societăţii.

Zorba

- Omului îi trebuie puţină nebunie.
- Păgânul: singura moralitate posibilă.
- Se cere o sinteză acolo unde Zorba îl întâlneşte pe Buddha.

Iubește-te și veghează,
Astăzi, mâine, întotdeauna.
Gautama Buddha

Adam

Adam a fost primul bărbat adevărat. Ei, poate nu chiar primul, vor mai fi fost alții înaintea lui, dar nici unul nu a spus „nu". Așa că istoria nu i-a păstrat, ei nu aveau ego. Mă întreb și eu cum de a fost Adam primul bărbat? Milioane de bărbați înaintea lui n-au știut să spună **„nu".** N-au devenit astfel individualități, egouri.

Adam a spus „nu". Desigur, a suferit pentru aceasta, a fost alungat din grădina Raiului.

Adam este bărbat, și fiecare bărbat este asemeni lui Adam. Fiecare copilărie este o Grădină a Raiului. Fiecare copil este fericit așa cum sunt animalele, primitivii, arborii. Ai văzut copii alergând pe plajă sau prin pădure? Ei nu sunt încă adulți. Au ochii limpezi și inconștienți. Dar vor părăsi aceste Grădini ale Raiului. Ăsta este sensul izgonirii lui Adam din Rai: nu mai face parte din fericirea inconștientă. Mușcând din fructul cunoașterii, a devenit conștient. A devenit bărbat.

Nu numai primul bărbat a fost dat afară, ci fiecare Adam este mereu izgonit. Fiecare copil este alungat din grădina lui Dumnezeu, aceasta este o etapă a creșterii. Durerea este proprie creșterii. Fiecare pierde mult pentru a câștiga conștiința. Aceasta este povara omului, este destinul său, angoasa și libertatea lui, problema lui, dar și eterna lui măreție.

De ce nu sunt niciodată mulțumit cu mine, și cu ce-mi dă viața?
Mereu caut ceva mai bun de făcut, vreau să fiu altcineva, mereu dorind mai mult când văd că altul are. E ca în proverbul cu iarba, care e întotdeauna mai verde în cealaltă parte a gardului
De ce toate astea?

Pentru că ți-a fost distrasă atenția. Ai fost împins spre altceva decât vrea viața ta să fii. Nu te îndrepți spre potențialul tău. Vrei să fii ceea

ce-ţi impun alţii, iar lucrul ăsta nu-ţi poate da nici o satisfacţie. Şi dacă nu eşti satisfăcut, raţiunea ţipă la tine: „Poate nu-i destul, ia mai mult!" şi vrei mai mult, începi să cauţi, începi să te agiţi. Toţi cei din jur îţi aparcu măşti zâmbitoare, fericiţi, toată lumea înşală pe toată lumea. Vii şi tu cu masca ta şi toţi te cred fericit. La rându-ţi, tu crezi că ei sunt fericiţi.

Ţi se pare că iarba este mai verde în cealaltă parte a gardului, dar lucrul acesta este valabil pentru amândouă părţile. Cei care locuiesc de cealaltă parte a gardului privesc la iarba din curtea ta şi li se pare mai verde, chiar mai deasă şi mai sănătoasă. Este iluzia creată de distanţă. Dar când te apropii vezi că lucrurile nu stau chiar aşa. Oamenii se ţin unul pe altul la distanţă. Prea multă apropiere este periculoasă: îşi pot vedea,realitatea"!

Ai fost greşit îndrumat de la bun început, aşa că orice ai face, nu te vei simţi mai bine. Natura n-are habar de bani, altfel dolarii ar fi crescut în copaci. Banii sunt invenţia omului: foarte utilă, dar şi periculoasă. Vezi că unul are mulţi bani, şi ce-ţi trece prin minte: că banii aduc poate bucurie.
, Ja uită-te la acela, pare să fie bucuros", îţi spui, şi începi să alergi după bani. Altul este mai sănătos, aşa că alergi şi după sănătate. Altul mai ştiu eu ce face, şi pare foarte mulţumit, iar tu, imediat te iei după el.

Mereu te uiţi după alţii. Aşa ai fost crescut şi nu te gândeşti deloc la propriul tău potenţial. In schimb te simţi tot timpul frustrat pentru că nu eşti tu însuţi. Fii tu însuţi şi vei vedea că nu vor mai exista nici frustrarea, nici competiţia, nici obsesia posibilităţilor altora, nici nodul în gât că nu ai mai mult.

Dacă vrei ca iarba să fie mai verde, nu e nevoie să te uiţi dincolo de gard. la măsuri cu iarba din curtea *ta*. E aşa de simplu să faci ca iarba să devină mai verde! Şi tu eşti mereu cu ochii în altă parte, având impresia că toate grădinile sunt mai verzi decât a ta...

Omul trebuie să aibă rădăcinile în propriul potenţial, oricare ar fi acela, şi n-ar trebui să se lase împins şi ghidat de nimeni. Ceilalţi ar trebui să-l ajute să meargă pe calea lui, pe drumul devenirii lui. Şi toţi ar fi aşa de mulţumiţi, că nici n-o să vă vină să credeţi!

Eu n-am simţit niciodată o astfel de nemulţumire, nici măcar în copilărie, pentru că n-am permis nimănui să mă abată de la ceea ce făceam sau ceea ce am dorit să devin. Acest lucru m-a ajutat foarte mult. Nu mi-a fost uşor şi greutăţile au crescut odată cu nemulţumirea celor care mi s-au împotrivit, însă acest lucru nu m-a deranjat. Eu sunt pe deplin fericit şi mulţumit şi nici nu mă pot gândi că aş fi putut să fiu altfel. Oricum ar fi fost altfel, aş fi fost nefericit...

Lumea este împotriva individualităţii şi va fi şi împotriva ta dacă vrei

să fii aşa cum eşti de fapt.

Ei te vor un robot şi dacă vei fi de acord cu asta vei avea o mare problemă. Nu eşti un robot. Nu asta a fost intenţia naturii: să producă un robot în persoana ta. Şi pentru că nu eşti ce trebuie să fii, ce eşti destinat să fii, te întrebi mereu: „Ce lipseşte? Mobilă nouă, alte perdele, o casă mai mare, o femeie mai tânără, o slujbă mai bănoasă.. .*T* Toată viaţa te zdrobeşti şi alergi dintr-un loc în altul. Ghinion, societatea te-a debusolat de la bun început...

Eu vreau să te redau ţie însuţi, şi vei vedea că toate nemulţumirile tale vor dispărea. Nu-i nevoie să fii mai mult, deja eşti destul. Toţi sunt destul.

De ce-mi este atât de greu să mă iubesc?

Copiii îşi iubesc enorm propria persoană. Societatea distruge această iubire, religia o distruge - dacă oamenii s-ar iubi pe sine, pe Iisus Hristos cine l-ar mai iubi? Dar pe preşedinte? Dar pe părinţi? Iubirea copilului pentru el însuşi trebuie deturnată. El trebuie condiţionat să-şi îndrepte iubirea spre obiectele, lucrurile şi persoanele aflate în afara lui. Acest lucru îl face pe om foarte sărac, pentru că iubirea faţă de ceva exterior lui - Dumnezeu, Papa, tatăl, soţia, soţul, copiii - îl face dependent de acel obiect al iubirii lui. Devii al zecelea pe listă în propriii ochi, un cerşetor.

Te-ai născut împărat, fericit cu tine însuţi. Dar tatăl tău vrea să-l iubeşti pe el, mama vrea s-o iubeşti pe ea. Toţi cei din jurul tău iubesc pe altcineva, ca şi tine. Ce lume nebună! Fiecare încearcă să iubească pe cineva, când de fapt nu are nimic de dăruit! Şi nici celălalt nu are. De ce se ceartă îndrăgostiţii, se hărţuiesc şi se agasează unul pe altul tot timpul? Motivul este simplu: nici unul nu reuşeşte să-şi ia ceea ce doreşte. Amândoi sunt goi, amândoi sunt cerşetori.

Un copil crescut aşa cum trebuie se va iubi pe sine până când va deveni atât de plin încât împărtăşirea iubirii îi va fi necesitate. Va fi atât de împovărat de iubire, că va căuta pe alţii cu care să o împartă. Şi o astfel de iubire nu îl va face dependent de nimeni şi de nimic. Tu eşti cel care dă şi nu vei fi niciodată cerşetor. Iar celălalt este tot unul care dă. Şi când se întâlnesc doi împăraţi, stăpâni ai propriilor inimi, apare o imensă bucurie. Nici unul nu este dependent de celălalt, amândoi sunt independenţi şi bine centraţi pe propria individualitate, înrădăcinaţi în sine, fixaţi în propria fiinţă, de unde seva iubirii urcă la suprafaţă şi înfloreşte în mii de trandafiri.

Acest gen de om n-a fost posibil până acum din cauza tuturor ciudaţilor: profeţi, vestitori, încarnări ale lui Dumnezeu... Aceştia v-au

distrus gloria, sacrificând-o egoului lor. V-au strivit literalmente.

Logica este evidentă. Salvatorul, profetul, devin obiectul iubirii tale, pe care îl vei urma orbeşte, pierdut în umbra lui... Dacă tu eşti pe deplin mulţumit, plin de iubire şi înflorind în mii de trandafiri, cine să te mai salveze? Tu *eşti* deja salvat. Cui îi mai pasă de rai? Tu te afli deja în rai.

Preoţii vor muri dacă tu vei învăţa să te iubeşti pe tine însuţi, politicienii nu vor mai avea public, şi toate interesele egoiste din societate vor da faliment. Toţi aceştia trăiesc hrănindu-se din tine, exploatându-te într-un mod subtil.

Nu e greu să înveţi cum să te iubeşti. Este ceva natural. Atâta timp ai fost în stare să faci lucruri nefireşti, ai învăţat să-i iubeşti pe alţii fără să simţi nimic pentru tine, încât ar trebui să fie simplu, pentru că ai reuşit deja imposibilul. Este numai o problemă de înţelegere a faptului că „trebuie să mă iubesc pe mine, altfel voi pierde sensul propriei vieţi. Nu voi evolua niciodată, doar voi îmbătrâni. Nu voi fi o individualitate. Nu voi fi un om adevărat, demn şi integru."

Mai mult, dacă nu te poţi iubi pe tine, nu vei iubi pe nimeni altcineva în lumea asta. Vezi şi tu câte probleme psihologice au apărut pentru că ai fost abătut de la calea ta. Eşti „nedemn", nu eşti ce trebuie să fii, faptele tale au nevoie de corecţii. Trebuie să fii înghesuit în mai ştiu eu ce personalitate, alţii gândesc pentru tine.

În Japonia există copaci a căror vârstă depăşeşte patru sute de ani, dar care nu sunt mai înalţi de douăzeci de centimetri! Ei spun că asta este o formă de artă. E crimă curată! Copacul arată bătrân, dar este minuscul! Ar fi putut avea o sută de metri, ar fi putut atinge stelele. Dar ei ce-au făcut? Ce strategie au folosit? Aceeaşi ca şi în cazul fiinţelor umane! Au pus copacul într-un vas fără fund. De fiecare dată când apăreau rădăcini mai lungi, ei le tăiau. Simplu, pentru că vasul n-avea fund. Aşa că rădăcinile nefiind adânci, copacul n-a crescut înalt. A îmbătrânit aşa, pitic. Absolut la fel se întâmplă şi cu oamenii.

Iubirea ta pentru tine este o cerinţă de bază a evoluţiei tale. Eu te învăţ să fii egoist, lucru absolut firesc.

Toate religiile au ţipat la tine: fii altruist! Sacrifică-te pentru orice prostie...! Drapelul? O zdreanţă nenorocită! Naţiunea? O fantezie, pentru că lumea în sine nu este împărţită în nici o categorie. Este o şmecherie a politicienilor, şi aşa au apărut hărţile. Tu te sacrifici pentru o linie trasă de alţii pe o hartă! Mori pentru o religie: creştinism, hinduism, budism, islamism... Aşa de bine s-au descurcat, că omul a fost pur şi simplu prins în capcană. Dacă mori pentru naţiune eşti martir. Tu, de fapt, te sinucizi, şi asta pentru un motiv prostesc... Dacă mori pentru religie,

vei ajunge în rai şi te vei bucura de fericirea veşnică. Ai fost manipulat! Un lucru e clar: nu trebuie să te iubeşti pe tine! Urăşte-te, pentru că şi aşa nu valorezi nimic!

Toţi sunt plini de ură faţă de ei înşişi. Şi tu crezi că, urându-te pe tine, vei găsi pe cineva care să te iubească? Dacă nici tu nu eşti gata s-o faci, pentru ceilalţi e cu atât mai complicat. Oricum, ai acceptat ideea că dacă nu aparţii nici unei dogme sau ideologii, nu meriţi să fii iubit, eşti lipsit de valoare.

Când te-ai născut nu erai creştin catolic. Sau comunist. Copilul vine pe lume ca o „tabula rasa", nepătat şi curat. Nu scrie nimic pe el, nici „Biblie", nici „Coran", nici „Bhagavad Gita", nici „Capitalul", nimic. Nici nu aduce vreo scriptură cu el. Vine pe lume complet inocent. Şi iată că inocenţa asta devine cea mai mare problemă a lui, pentru că în jur pândesc lupii, deghizaţi în politicieni, părinţi, preoţi, profesori. Toţi se reped la acel inocent. Toţi încep să scrie pe tine lucruri despre care mai târziu ai să crezi că sunt moştenirea ta, când de fapt ei ţi-au distrus această moştenire. Pot acum să facă din tine ce vor... Poate că te vor aduce în situaţia de a ucide şi tu inocenţa cuiva...

Mafiile religioase şi politice te exploatează tot timpul. Poate că diversele grupuri se duşmănesc, dar toată lumea este de acord într-o privinţă: omului nu trebuie să i se îngăduie să se iubească pe sine! Astfel îţi taie ei rădăcinile fiinţei, iar tu devii neajutorat, nestatornic, dezorientat, şi atunci vor face din tine ce vor vrea.

Oamenii acestei ţări (SUA- *n. trad.)* au ucis nevinovaţi în Vietnam. Ce-au căutat acolo? Şi acest lucru n-a fost *doar* atât de simplu. Şi-au trimis nevinovaţii lor - copii care n-aveau încă gustul vieţii - pentru a ucide şi a fi ucişi în numele democraţiei, în numele Americii. Dar de ce trebuie să te sacrifici pentru ceva? Musulmanii şi creştinii o ţin tot într-o luptă şi se omoară unii pe alţii în numele lui Dumnezeu. Amândouă părţile omoară pentru aceeaşi cauză. Ce lume am creat!

Strategia este simplă: trebuie doar să distrugi iubirea firească a omului pentru sine. Atunci el va deveni nedemn în propriii ochi şi va face orice pentru o medalie de aur care să-i confere puţină valoare, să-l facă să se creadă cineva. Aţi văzut gradele şi decoraţiile de pe pieptul generalilor, nu? Ce prostie! Numărul lor creşte pe măsură ce omul se distruge şi se omoară pe sine tot mai mult...

Ai putea să ai haine în acele culori, dar după regulile esteticii ai arăta ca un prost. Şi generalii nu arată ca nişte proşti? Ba da, dar sunt priviţi ca nişte eroi. Ce au făcut ei de fapt? Au ucis oameni din ţara lor

şi din alte ţări. Şi aceste crime au fost răsplătite. Ai văzut vreo societate care să-i premieze pe îndrăgostiţi? Nu. Aceştia sunt de condamnat! Nici o societate nu-i respectă, iubirea este o anatemă în societate. Aşa că toţi aceştia vă vor abate de la iubire. Cel puţin până acum le-a reuşit.

în milioane de ani bărbatul a devenit un sclav, cu un profund complex de inferioritate, cu senzaţia unei totale lipse de valoare, pentru că nu este în stare să facă tot ceea ce i se cere. De fapt, ceea ce i se cere este atât de artificial, încât nici nu se poate face. Şi prin lipsa de autoapreciere profeţii s-au înmulţit, şi toţi vin să te salveze. Tu, pe tine, nu poţi să te salvezi. Ei nu ţi-au permis să înveţi să înoţi. De unul singur te vei îneca...

Politicienii îţi tot dau speranţe că în curând nu va mai exista sărăcie, în schimb sărăcia creşte mereu, în ciuda a ceea ce afirmă ei. în Etiopia mor mii de oameni în fiecare zi. în America însă, aproape o treime din populaţie suferă din cauza supraalimentaţiei, a obezităţii: sunt tot mai graşi. în Etiopia se moare de foame, iar în America de alimentare în exces. în Etiopia oamenii mor pentru că nu au ce mânca. Şi tu crezi că lumea asta e sănătoasă Ia cap?

Jumătate din India va avea în curând aceeaşi soartă cu Etiopia, în timp ce guvernul indian exportă grâu pentru jumătate din glob. Poporul lor va fi înfometat şi asta nu e puţin lucru. Jumătate din India este pe punctul de a deveni o Etiopie mai mare. însă liderii politici vând grâu în alte ţări pentru că doresc să aibă centrale nucleare, energie atomică, pentru a alerga şi ei în cursa nebună a restului lumii.

Toate acestea se întâmplă în numele altruismului. Eu vreau ca tu să devii un egoist absolut. Iubeşte-te pe tine însuţi! Fii tu însuţi! Nu te lăsa distras de nimic, nici de religie, nici de politică, de educaţie, sau de societate. Prima ta responsabilitate este cea pe care o ai faţă de tine, şi nu faţă de Biserică sau de naţiune. Şi vei vedea: dacă fiecare se va iubi pe sine, va avea grijă de sine, atunci va deveni mai inteligent şi mai iubitor faţă de alţii. în ochii mei această filozofie îl va face chiar mai altruist, pentru că va avea ce dărui. A dărui va fi o bucurie pentru el, o eternă sărbătoare. Altruismul este un produs secundar al iubirii de sine.

Nu te iubeşti. De aceea te simţi slab. Iubirea este hrana ta, puterea ta. Şi nici responsabil nu eşti. Nu. Mereu arunci responsabilitatea pe umerii altora. Dumnezeu e de vină, soarta e de vină. Adam şi Eva sunt de vină. Şarpele care a convins-o pe Eva să nu-l asculte pe Dumnezeu, el este de vină! Tu nu vezi ce prostie este să arunci povara vinei asupra altcuiva? Poftim obiect al vinei: un şarpe! Şi încă acum mulţi ani... Am încercat să stau de vorbă cu un şarpe. Evident că nu a vorbit. El nici măcar nu aude. Am descoperit că şerpii nu au urechi. Le lipseşte acest organ, prin urmare

şi funcţia lui. Şi dacă nu aud, cum ar putea vorbi? Cum să o convingă pe Eva? Noi toţi trebuie să aruncăm vina pe alţii. Adam pe Eva, şi Eva pe şarpe. Şarpele, dacă ar putea vorbi, ar arunca vina pe Dumnezeu. Şi uite aşa, ne tot scuturăm de răspunderi, fără a înţelege că maimuţa devine om numai atunci când îşi asumă răspunderea. Ignorarea responsabilităţii este distructivă pentru individ. Iar responsabilitatea o capeţi numai dacă te iubeşti pe tine însuţi.

Eu îmi accept răspunderile şi sunt mulţumit pentru acest fapt. N-am „pasat" niciodată altcuiva ceea ce îmi revenea mie, pentru că mi-aş fi pierdut libertatea, aş fi devenit un sclav la discreţia celorlalţi. Orice am devenit, datorez totul propriilor acţiuni. Răspunderile mele mi-au dat puterea. Ele mi-au dat rădăcini, m-au centrat. Sursa acestora este una singură: eu unul mă iubesc pe mine însumi. Am trăit şi eu în mijlocul exploatării în masă, dar de la bun început mi-a fost clar un lucru: voi refuza constrângerile de orice fel. Pe propria răspundere voi alege iadul, şi nu raiul. Acolo voi fi independent, voi putea alege.

Părinţi, profesori, toţi s-au luptat cu mine. Dar eu am spus: „Un lucru este clar: nu voi accepta nici o mită care să mă transforme într-un sclav. Mai bine voi suferi focul etern, dar voi rămâne eu însumi. Vreau să-mi lăsaţi această bucurie, care este alegerea mea. Nu mă va forţa nimeni."

Ca prizonier al paradisului, crezi că te poţi bucura? Mergi spre paradis pe urmele lui Iisus, Moise, Buddha sau Krishna. Dar ce paradis este acela în care trebuie să crezi orbeşte, fără să poţi pune o întrebare, fără să te poţi lămuri cu nimic? Acel rai va fi mai rău decât orice iad! Oamenii au fost abătuţi de la izvoarele lor.

Eu vreau să te întorci acasă. Respectă-te pe tine însuţi! Fii mândru şi bucuros că existenţa are nevoie de tine, pentru că altfel nu ai fi aici. Bucură-te că existenţa te vrea! De aceea ai venit aici: existenţa ţi-a oferit o posibilitate, o viaţă, pentru a descoperi comoara din tine: frumuseţe, extaz, libertate.

Dar tu nu vrei să fii profund! Nu. Tu eşti creştin, budist, hindus. Eu aş vrea să crezi într-un singur lucru: existenţa. Nu te duce la biserică sau la sinagogă! Dacă nu poţi să trăieşti în cer, printre stele, flori, în păduri, între apus şi răsărit, la ce bun...? Existenţa însăşi este o rugăciune! O rugăciune pe care nu o spune nici un preot - ea *este*.

Ai încredere în tine! Încrederea este un alt nume pentru iubire. Când ai încredere în tine, când ţii la tine, îţi asumi întreaga răspundere a ceea ce eşti, te duci pe umeri. Această experienţă este unică! Nimeni nu te va mai înrobi vreodată!

Poţi să-ţi închipui ce frumos este omul care stă pe propriile picioare? Şi orice s-ar întâmpla - bucurie sau suferinţă, viaţă sau

moarte - cel care se iubeşte pe sine se va bucura cu seninătate de toate, chiar şi de moarte.

Socrate a fost pedepsit de societate. Cei care-i seamănă vor fi la fel pedepsiţi, pentru că sunt personalităţi adevărate, care nu acceptă să fie dominate de nimeni. Socrate stătea pe pat, şi omul care trebuia să-i îndeplinească destinul pământesc îi pregătea otrava. Soarele era la apus: sosise ora hotărâtă de stăpânire, însă otrava întârzia să apară. Socrate i-a spus celui care o prepara: „Timpul trece, soarele a apus. De ce această întârziere?"

Omul a rămas uluit: cel care urma să moară era îngrijorat din cauza întârzierii. Normal ar fi fost să se bucure. Omul acela îl iubea pe Socrate. îl auzise adesea ţinând discursuri, îi cunoscuse frumuseţea interioară, iar inteligenţa sa era mai presus decât a întregii Atene. Dorea să amâne cât mai mult momentul, pentru ca Socrate să mai trăiască puţin. în schimb „victima" nu vroia să-l lase. Spunea întruna: „Nu-ţi fie lene, termină de pregătit otrava aceea şi adu-mi-o!"

Cel care i-a dat otrava l-a întrebat: „De ce eşti atât de bucuros? Văd strălucire pe faţa ta, iar în ochii tăi curiozitate... Nu înţelegi? Ceea ce te aşteaptă este *moartea*\

Socrate a spus: „Tocmai asta vreau să experimentez! Viaţa am cunoscut-o, şi a fost minunată. Cu toate temerile şi nesiguranţa a fost o bucurie. Am trăit, am iubit, am făcut ce am vrut, am spus ce am vrut. Acum vreau să gust moartea, şi cu cât va fi mai repede, cu atât mai bine. Sunt două posibilităţi: ori sufletul meu va continua să trăiască sub alte forme, aşa cum afirmă misticii Orientului - şi acest lucru va fi uluitor, pentru că mă va elibera de povara trupului, a cuştii, a limitelor - ori materialiştii au dreptate, şi totul moare odată cu trupul, nerămânând nimic după aceea, fapt care de asemenea ar fi uluitor: să nu mai fii! Ştiu ce înseamnă să fiu. A venit momentul să aflu cum e să nu fiu. Şi dacă nu mai sunt, care va mai fi problema mea? De ce să-mi mai fac griji? Eu nu voi mai fi acolo ca să-mi fac griji, aşa că de ce mi-aş pierde vremea acum?"

Iată un om care s-a iubit pe sine. Şi-a asumat chiar şi răspunderea propriei morţi. Conducătorii n-aveau nimic cu el. Totul s-a întâmplat din cauza mulţimii de mediocri care nu era în stare să înţeleagă inteligenţa lui Socrate, însă această mulţime forma majoritatea şi a putut hotărî moartea lui Socrate.

De ce toate acestea? Pentru că nu avuseseră argumente cu care să-i ţină piept. Mai mult, nici măcar nu înţeieseseră despre ce anume era vorba, darămite să mai poată da o replică. El le desfiinţase toate argumentele. însă 20

pentru că oraşul era guvernat în mod democratic, poporul a decis că omul acela era periculos, prin urmare trebuia să dispară.

Cu ce greşise? „I-a făcut pe tineri rebeli, sceptici, ciudaţi. A creat o prăpastie între generaţii. Tinerii nu ne mai ascultă, se ceartă cu noi pentru orice, şi totul din cauza acestui om!"

Judecătorii erau însă mai înţelepţi decât oamenii obişnuiţi. I-au spus lui Socrate: „îţi oferim trei posibilităţi: părăseşti Atena şi juri că nu te mai întorci. Dacă vrei să rămâi aici, taci din gură şi s-ar putea să-i convingem pe cetăţeni să te lase în viaţă. A treia variantă este moartea: mâine, la apusul soarelui, vei bea cucută."

Ce a făcut Socrate? A spus: „Voi primi otrava, azi sau mâine, oricând, pentru că nu pot să nu spun adevărul. Atâta timp cât trăiesc, până când îmi voi da ultima suflare, trebuie să spun adevărul! Nu pot pleca din Atena pentru a scăpa de moarte, căci mă voi dovedi slab în faţa ei, iar apoi îmi va fi mereu teamă de ea. Am trăit în armonie cu fiinţa mea, cu gândurile şi sentimentele mele, şi voi muri tot aşa. Să nu vă simţiţi vinovaţi! Nimeni nu poartă răspunderea morţii mele, ci numai eu. Ştiam că aşa se va întâmpla dacă spun adevărul într-o lume care trăieşte numai în minciună, decepţie, iluzie. Ştiam că sunt sortit să mor. Şi să nu daţi vina pe bietul popor pentru asta. Este numai răspunderea mea. Vreau să ştie toată lumea că am trăit asumându-mi răspunderea pentru propria persoană. Am fost om în timpul vieţii. Voi fi om şi după moarte. Nimeni nu hotărăşte pentru mine, ci doar eu."

Asta înseamnă demnitate. Asta înseamnă integritate. Aşa ar trebui să fie fiecare dintre noi. Dacă pe pământ ar fi numai astfel de oameni, totul ar fi frumos, extatic, plin, întreg...

Asumă-ţi răspunderea propriei persoane, a propriei existenţe! Vei putea s-o faci numai dacă te vei iubi aşa cum eşti: aceasta este calea pe care existenţa vrea să mergi. Dacă ea ar fi dorit un alt Hristos, l-ar fi creat. Dar este urât să fii doar un creştin, un musulman sau un hindus...

Fii tu însuţi, atât. Pur şi simplu tu însuţi. Să nu uiţi că rişti foarte mult dacă spui acest lucru. Nu vei mai aparţine nici unui grup, nici unei turme. Hinduşii, musulmanii, creştinii, comuniştii, nu sunt altceva decât nişte turme. Tu declară-te o individualitate, chiar dacă ştii foarte bine că acest lucru este riscant: turma nu te va ierta! Dar este atât de minunat să-ţi asumi riscul, să mergi pe muchie de cuţit, ştiind că orice pas este riscant. Cu cât trăieşti mai periculos, cu atât eşti mai viu. Dacă eşti pregătit să trăieşti total, riscând mereu totul, poţi vedea, într-o secundă, întreaga eternitate.

Nu vreau să fii un afacerist, ci un jucător. Când joci la noroc, pune totul la bătaie! Nu păstra nimic pentru momentul următor! Orice se va întâmpla, pentru tine va fi o binecuvântare. Chiar dacă vei ajunge cerşetor, fiinţa ta va fi mai demnă decât a oricărui împărat.

Bărbatul nu poate cădea mai jos de atât. A căzut *deja,* a uitat de râsul copilului care a fost când s-a născut, şi-a pierdut calea spre sănătate, spre plenitudine.

Poarta se deschide exact în acest moment, mereu *aici-acum,* viaţa şi moartea se întâlnesc încontinuu. Ai ales moartea pentru că acolo te-au împins interesele celor aflaţi la putere, şi ai uitat că viaţa trece pe lângă tine, iar tu stai copleşit de tristeţe.

Odată, un discipol l-a întrebat pe Confucius cum să facă să fie fericit şi senin. Acesta i-a răspuns: „Ce întrebare ciudată îmi pui. Lucrul ăsta e ceva care vine de la sine. Nici un trandafir nu întreabă cum să fie trandafir."

Cât despre tristeţe şi nefericire, pentru asta ai destul timp în mormânt. Acolo poţi fi cât vrei de nefericit. Dar atâta timp cât eşti în viaţă, trăieşte! Din întregul vieţii şi intensitatea ei răsare fericirea, şi un om fericit va învăţa să danseze.

Ne dorim ca omenirea să fie fericită, să cânte, să danseze. Toată planeta se va maturiza atunci, conştiinţa ei se va dezvolta. Un om trist, un om nefericit nu poate avea cine ştie ce conştiinţă. Biata lui conştiinţă e stinsă, greoaie, întunecată. Numai când râzi din toată inima întunericul din tine şi din jur dispare.

Atunci când râzi eşti autentic. In tristeţe îţi acoperi chipul adevărat cu o identitate falsă, cu ceea ce aşteaptă societatea de la tine. Nimeni nu vrea să te vadă dansând de bucurie pe stradă. Nimeni nu vrea să te audă râzând. Vor începe să-ţi bată în pereţi: „încetează!" Dacă ai fi nefericit totul ar fi în regulă, însă dacă râzi deranjezi. Oamenii trişti şi nefericiţi nu-i înghit pe cei care nu sunt ca ei. Crima celor asemeni lui Socrate a fost că erau nişte oameni fericiţi, şi manifestarea acestei fericiri a atras invidia mulţimii care trăia în tristeţe şi griji. Masele nu tolerează oamenii fericiţi. Ei trebuie distruşi, pentru că seamănă în tine sămânţa revoltei, şi tuturor le este frică de revoltă. Atunci când te îndrăgosteşti de ideea de revoltă eşti pe calea cea bună.

Victima

De ce nu te cunoşti pe tine însuţi? Ar fi trebuit să fie cel mai uşor lucru, şi iată că a devenit cel mai dificil, aproape imposibil. Unde

e greşeala? Tu ai capacitatea de a cunoaşte. Eşti aici, puterea ta de a cunoaşte e aici. Atunci ce nu merge? De ce această capacitate de a cunoaşte nu se întoarce spre ea însăşi?

Un singur lucru s-a întâmplat şi până nu vei îndrepta această unică greşeală nu vei reuşi să devii conştient de propria persoană. Prostia care s-a întâmplat şi despre care vorbesc este că te-ai dedublat. Ţi-ai pierdut integritatea. Societatea a săpat în tine o prăpastie, şi te-a întors împotriva ta însuţi.

Strategia este simplă: odată ce ai înţeles un lucru, acesta se va rezolva cu mare uşurinţă. Societatea ţi-a băgat în cap cum ar trebui să fii. Şi a îndesat aceste idei atât de adânc în tine, încât tu te întrebi la fiecare pas „Cum ar trebui să fiu?" şi uiţi cu desăvârşire cine *eşti* de fapt.

Te obsedează idealul viitorului şi uiţi de realitatea prezentului. Ochii ţi s-au dus spre viitorul îndepărtat, şi nu se pot întoarce spre interiorul tău. Te gândeşti tot timpul ce să faci, cum să faci. Nu mai ştii să spui decât „ar trebui", „ar fi". Realitatea însă *este*. Ea nu cunoaşte ce „ar trebui" şi ce „ar fi".

Un trandafir este un trandafir, nici nu se pune problema că ar putea fi altceva. Lotusul este lotus. Un trandafir nu încearcă să devină lotus, şi nici invers. Doar nu sunt bolnavi de nervi. N-au nevoie de psihiatru şi nici de psihanaliză. Trandafirul este sănătos pentru că-şi trăieşte realitatea sa. întreaga existenţă face acest lucru, numai omul nu. Numai omul are „ar trebui"-uri, idealuri. „Ar trebui să fie aşa" - şi uite aşa, între tine şi ceea ce *eşti* de fapt se cască prăpastia. „Ar trebui" şi „este" devin duşmani.

Tu nu poţi fi altceva decât ceea ce eşti. înţelege o dată pentru totdeauna: nu poţi fi niciodată altceva decât ceea ce eşti! Dacă ai înţeles acest adevăr - „nu pot fi decât eu însumi" - toate falsele idealuri vor dispărea. Automat vor fi aruncate la gunoi. Şi atunci când nu trăieşti într-o iluzie, apare realitatea. Ochii tăi sunt atenţi *aici-acum*, eşti prezent la realitatea ta. Prăpastia şi dedublarea au dispărut. Eşti o unitate, un întreg.

Acesta este primul pas: să fii un întreg. E un pas greu de făcut, din cauza atâtor condiţionări, a educaţiei, a strădaniei altora de a te „cizela". Dacă ţi-ai asumat primul pas - acceptarea ta, aşa cum eşti - vei exista cu adevărat în fiecare moment... De exemplu, acum eşti trist. „N-ar trebui să fii trist", spun toate condiţionările tale. „Nu-i bine. N-ar trebui să fii trist. Ar trebui să fii fericit." Iată dedublarea, şi iată problema. Eşti trist. Ăsta e adevărul tău în acel moment. Dar mintea ţipă la tine: „Hei, n-ar trebui să fii aşa, dimpotrivă, zâmbeşte! Ce vor crede ceilalţi despre tine?" Soţia te va părăsi dacă eşti trist, prietenii se vor îndepărta de tine, afacerile ţi se vor duce de râpă. Trebuie să zâmbeşti, trebuie să te prefaci că eşti fericit. Dacă eşti doctor, văzându-te trist, pacienţii vor fugi de tine. Ei vor un doctor rebel şi sănătos, iar tu... Zâmbeşte, chiar dacă zâmbetul tău nu e real. Prefă-te! Joacă-ţi rolul!

Asta e toată problema: te prefaci, joci teatru. Poate că îţi reuşeşte un surâs,

dar prin asta nu te-ai făcut doi. Ai reprimat adevărul şi te-ai transformat într-un fals. Falsurile sunt apreciate în societate. Falsul devine un sfânt, sau un mare conducător. Şi toţi îl vor urma. Falsul este idealul tău.

De aceea nu reuşeşti să te cunoşti pe tine însuţi. Cum să te cunoşti dacă nu te accepţi? Tu te reprimi mereu. Ce e de făcut? Când eşti trist, acceptă-ţi tristeţea! Acesta eşti tu. Nu-ţi spune: „Sunt trist". Este ca şi cum ai afirma că tristeţea este ceva separat de tine. Spune: „Eu sunt tristeţea. în acest moment eu sunt tristeţea însăşi." Trăieşte-ţi tristeţea în mod autentic. Vei fi surprins ce porţi miraculoase se vor deschide în fiinţa ta. Dacă îţi trăieşti tristeţea fără nici o imagine a bucuriei, vei deveni instantaneu bucuros, pentru că orice prăpastie, orice dedublare vor dispărea. „Eu sunt tristeţea", şi nu se mai pune problema că ar trebui să fii altceva. Nu mai există conflictul. „Eu asta sunt", şi astfel apare relaxarea. în relaxare există graţia, în relaxare există bucuria.

Toată durerea psihologică există din cauza dedublării tale. Durerea înseamnă dedublare, fericirea nu. Paradoxal nu-i aşa? Să fii trist şi să devii vesel numai pentru că ţi-ai acceptat tristeţea... Dar aşa este. încearcă! Eu nu-ţi spun: „încearcă să fii fericit", nu-ţi spun „acceptă-ţi tristeţea ca să fii fericit", nu, în nici un caz. Dacă asta-ţi va fi motivaţia, nu se va întâmpla nimic, vei fi tot în interiorul unui conflict. Tot timpul vei trage cu coada ochiului la ceas şi-ţi vei spune: „Ia uite cât timp a trecut de când mi-am acceptat chiar şi tristeţea, de când spun că eu sunt tristeţea, şi bucuria n-a apărut încă." în felul ăsta nici nu va apărea vreodată.

Bucuria nu este un scop, ci un produs secundar. Este o consecinţă firească a întregirii. Fii una cu tristeţea, fără a avea un scop anume. Nici nu se pune problema scopului. Aşa eşti în acest moment, acesta este adevărul tău acum. în momentul următor poţi deveni furios: acceptă şi asta. Şi mai încolo ai putea fi altfel. Acceptă!

Trăieşte fiecare moment acceptând, fără să creezi breşe, şi vei fi pe calea spre cunoaşterea de sine. Lasă dedublările, pentru că ele îţi creează toate problemele. Tu eşti de fapt împotriva ta. Renunţă la modele care produc antagonisme în tine. Eşti ceea ce eşti, acceptă-te cu bucurie, cu

recunoştinţă. Şi, dintr-o dată, vei trăi armonia. Cele două personalităţi ale tale, cea reală şi cea ideală, nu se vor mai afla în conflict. Se vor Întâlni şi vor deveni una singură.

Nu tristeţea îţi produce durere. Interpretarea greşită a tristeţii te face să suferi şi îţi cauzează probleme psihologice. Nu furia este dureroasă, ci ideea că furia este greşită te bagă în tot felul de temeri. Este o problemă de interpretare, nu de fapt în sine. Faptul este mereu eliberator.

Iisus a spus: „Adevărul vă va face liberi." Este o idee de o importanţă extraordinară. Da, *adevărul* eliberează, nu ceea ce ştii *despre* el. Fii adevărul şi vei fi eliberat. Nu ai cum să-l aduci sau să-l aştepţi, se întâmplă instantaneu. Cum să fii adevărul? Dar *eşti* deja. Doar că nutreşti nişte false idealuri, care-ţi creează probleme. Renunţă la ele şi în câteva zile vei redeveni o fiinţă naturală, asemeni copacilor, animalelor, păsărilor, şi te vei accepta aşa cum eşti. în acel moment o mare linişte se va înălţa în tine. Cum ar putea să fie altfel? Fără altă interpretare, tristeţea este minunată pentru că are profunzime. Furia la fel, pentru că are în ea putere şi vitalitate. Sexul este minunat, pentru că e creativ. Ceea ce nu te apuci tu să interpretezi e minunat. Şi când totul înjur este aşa, tu te relaxezi. în acea relaxare te scufunzi în propriul izvor, de unde dobândeşti cunoaşterea de sine. Asta vroia Socrate să spună cu celebrele cuvinte „*cunoaşte-tepe tine însuţi'.* Nu e o chestiune de cunoştinţe, ci de transformare interioară. Despre ce transformare vorbesc? Eu nu vin cu idealuri, nu vă spun cum ar trebui să fiţi. Nu vă cer să vă schimbaţi din ceea ce sunteţi în altceva. Doar relaxaţi-vă în ceea ce sunteţi, şi vedeţi.

Sper că aţi auzit ce am spus! Rostul întreg este eliberarea. Veţi trăi cea mai măreaţă muzică, veţi trăi armonia însăşi. Muzica este a cunoaşterii de sine. Şi viaţa va începe să se schimbe. Aveţi cheia magică, deschizătoarea tuturor lacătelor.

Ce este reprimarea?

Reprimarea este să trăieşti o viaţă pe care nu trebuia s-o trăieşti, să faci lucruri pe care n-ai vrut niciodată să le faci, să fii ceea ce nu eşti. Reprimarea este autodistrugere. Este sinucidere, lentă, desigur, dar foarte sigură, este o otrăvire gradată. Exprimarea înseamnă viaţă, reprimarea este sinucidere.

Acesta este mesajul tantric: nu trăi o viaţă reprimată, pentru că înseamnă că nu trăieşti deloc. Trăieşte o viaţă a expresiei, a creativităţii, a bucuriei! Trăieşte aşa cum existenţa vrea s-o faci, în mod natural şi să

nu-ţi fie teamă de preoţi!

Ascultă-ţi instinctele, trupul, inima, mintea! Fă ce vrei, du-te acolo unde îţi vine în mod spontan să te duci, şi nu vei ieşi niciodată în pierdere. Fiind mereu în fluxul vieţii tale naturale, într-una din zile te vei trezi la porţile divinului.

Reprimarea este o modalitate de a evita riscurile. De exemplu, ai fost învăţat să nu te înfurii niciodată şi crezi că acela care nu se înfurie niciodată este un om foarte iubitor. Ei bine, te înşeli! Unul care nu se înfurie niciodată nu ştie să iubească. Iubirea şi furia sunt mereu împreună, vin numai amândouă.

Un om care iubeşte cu adevărat se va şi înfuria cu adevărat câteodată. Dar furia este minunată, este răsărită din iubire. Energia sa este fierbinte, furia sa nu te va răni. Ii vei fi chiar recunoscător pentru această furie. Ai trăit vreodată aşa ceva? Dacă iubeşti pe cineva, şi prin ceea ce faci îi provoci furie, dar *June,* ar trebui să-i fii recunoscător pentru că te iubeşte atât de mult încât îşi permite să se înfurie în faţa ta. Cum altfel? Când nu-ţi permiţi să te înfurii, rămâi între graniţele politeţii. Când nu-ţi permiţi nimic şi nu-ţi asumi nici un risc, continui să zâmbeşti. Ce importanţă mai are...

Dacă vezi că un copil al tău sare în prăpastie, ce faci? Rămâi aşa, ca o legumă? Nu te înfurii? Nu ţipi? Nu clocoteşti? Nu poţi rămâne cu zâmbetul pe buze.

Când iubeşti, te înfurii pentru că îţi permiţi să te înfurii. Când te iubeşti pe tine însuţi - şi acesta este un imperativ al vieţii, altfel vei trece pe lângă ea fără să o vezi - nu vei putea să te reprimi, te vei exprima în ceea ce viaţa îţi va cere să fii în acel moment. Vei exprima prin tine bucurie şi tristeţe, suişuri şi coborâşuri, zile şi nopţi.

Dar nu, tu ai fost crescut ca o marionetă, în ipocrizie. Când te înfurii sau te enervezi îţi lipeşti un zâmbet fals pe faţă. Te reprimi. Când vrei să-ţi reprimi sexualitatea pui o mie de frâne. Nu eşti niciodată cinstit cu ceea ce este înăuntrul tău...

Iată ce s-a întâmplat odată: Ion şi cu fetiţa lui, Mirela, s-au dus în parc. Pe drum s-au oprit într-un local şi au mâncat pe săturate. în parc, trecând pe lângă un chioşc cu floricele, fetiţa a spus: „Tăticule, vreau..." şi Ion a cumpărat şi i-a vârât pe gât un cornet cu floricele. Mai târziu, lângă o tonetă de îngheţată, Mirela a spus din nou: „Tăticule, vreau..." şi Ion a strigat: „Ei, vrei, vrei! Ştiu ce vrei: îngheţată!" „Nu, tăticule - a spus copilul printre lacrimi - vreau să vomit!"

Sărăcuţa, asta vroia de la bun început, dar cine să asculte?

Reprimarea înseamnă să nu-ţi asculţi propria natură. Este o unealtă inventată pentru distrugerea ta.

Altă poveste:

Doisprezece punkişti traşi de sus până jos în blugi şi lanţuri au intrat într-un bar. Unul s-a dus la barman şi i-a spus:

„Am vrea treisprezece beri!"

„Dar sunteţi numai doisprezece!"

„Dom'le, vreau *treisprezece* beri!"

Foarte bine, barmanul le-a dat berile şi grupul s-a aşezat la o masă. La altă masă, mai încolo, şedea un bătrân. Şeful găştii s-a dus la el şi i-a spus: „Tataie, asta-i berea ta."

„Mulţumesc, tinere, eşti foarte drăguţ."

„E-n regulă, noi îi ajutăm pe ologi."

„Dar eu nu sunt olog."

„Vei fi dacă nu plăteşti următorul rând..."

Aşa arată şi reprimarea, ca o şmecherie făcută să te ologească, să te distrugă, să facă din tine un om slab. Este scornită să te pună împotriva ta. Este o cale de a crea conflicte în interiorul tău, iar omul cu conflicte interioare este foarte, foarte slab.

Societatea joacă un rol la scară mare, îi pune pe toţi în conflict cu ei înşişi. Aşa că fiecare se luptă încontinuu în interior şi nu mai are energia să facă altceva. Voi chiar nu vedeţi ce vi se întâmplă? O luptă continuă. Societatea v-a spart, v-a împins la schizofrenie şi confuzie. Nu mai sunteţi hotărâţi. Nu mai ştiţi cine sunteţi, unde mergeţi şi ce căutaţi pe aici. Nici nu ştiţi de ce sunteţi aici... Asta da confuzie!

Şi din această confuzie s-au născut marii „conducători": Adolf Hitler, Mao Zedong, Stalin. Tot din ea a răsărit şi Papa şi alţi o mie ca el. Iar *voi* aţi fost distruşi.

Spune Tantra: exprimă-te! Dar să nu uiţi niciodată de responsabilitate. Spune Tantra: exprimă-te în mod inteligent, şi nimeni nu va avea de suferit de pe urma ta. Un om care nu-şi face rău sieşi nu face rău nici altora. Unul care se răneşte pe sine este periculos pentru toţi. Cel care nu se iubeşte pe sine este periculos pentru toţi, pentru că poate lovi pe oricine. Şi *o va face.*

Când eşti trist şi deprimat, vei produce în jurul tău tristeţe şi deprimare. Când eşti fericit, vei dori să creezi în jur o lume veselă, pentru că fericirea individuală trăieşte numai în cea colectivă. Dacă eşti vesel, vei aduce veselia în jurul tău. Cu bucuria din tine tu binecuvântezi întreaga existenţă.

Am fost crescut ca un creştin catolic şi educat să nu văd mântuirea prin propria putere. Poţi să mă ajuţi?

Catolic, comunist, musulman, maoist, jainist sau evreu, ce contează? Toate sunt acelaşi lucru. Sigur, catolicismul este mai sistematizat decât hinduismul, mai... ştiinţific. Catolicii sunt mai experimentaţi în manipulare şi condiţionare. Dar toate religiile fac mai mult sau mai puţin acelaşi lucru, şi societatea la fel: condiţionează şi manipulează pe toată lumea.

Totul începe în momentul în care apari pe lume, de la prima ta respiraţie, şi nu poate fi evitat. Părinţii te „lucrează", copiii cu care te joci, şcoala. Biserica, statul, toţi. „Lucrul" nu se face prea mult în plan conştient, dar se tot acumulează în inconştient. Copilul învaţă imitând.

Nu-ţi face griji! Aceasta este starea normală a faptelor în lume: toţi suntem condiţionaţi. Şi toţi trebuie să ieşim din asta. Nu e uşor. Nu e ca atunci când te dezbraci, e ca atunci când îţi jupoi pielea. Este greu, dureros, pentru că am ajuns să ne identificăm cu propriile condiţionări. Ne cunoaştem numai ca hinduşi, creştini, catolici, comunişti sau musulmani. Cea mai groaznică teamă care apare atunci când vrei să renunţi la condiţionări este ca nu cumva să cazi în vreo criză de identitate...

Este greu să renunţi la condiţionări, pentru că tot trecutul, mintea ta, egoul tău, toate sunt ale tale. Dar dacă eşti pregătit, dacă ai curaj, dacă ai sânge suficient, vino cu mine! Nu e imposibil... Au reuşit foarte mulţi oameni. Fă-te parte din mişcare, nu rămâne pe margine! Dansează şi tu!

Invitaţia vi se adresează tuturor, şi e fără condiţii.

Orice ţi s-a băgat în cap poate fi scos, pentru că a venit din afară, prin forţă, şi din afară va fi scos.

Eu nu pot să vi-l dau pe Dumnezeu, nu pot să vă dau adevărul şi nici sufletul vostru, dar pot să vă scutur de toate prostiile şi gunoaiele care au fost îndesate în voi. Şi când tot gunoiul va dispărea, Dumnezeu va putea să trăiască In voi. Când toate obstacolele vor fi îndepărtate, izvorul vieţii voastre va curge curat la vale şi inocenţa va fi regăsită.

Inocenţa regăsită este paradisul regăsit: veţi intra din nou în grădinile paradisului.

Omul modem suferă din cauza trecutului. Tu nu duci povara păcatelor pe care aşa-zişii predicatori salvatori ţi le aruncă în spate, ci pe cea a păcatelor tuturor secolelor... Acum s-a ajuns într-un punct critic. Omul se face ţăndări. Până acum fiecare dintre noi s-a descurcat şi a reuşit cât de cât să-şi croiască un drum, dar lucrurile au ajuns într-un punct în care poate urma ori schimbarea viziunii asupra vieţii, ori sinuciderea.

Dacă te ţii după trecut, împingi omenirea la sinucidere. Asta încearcă să facă toţi liderii politici: pregătesc tot felul de bombe şi superbombe şi le tot stivuiesc, cât mai multe. Deja au prea multe! De fapt, de acum mai bine de zece ani sunt deja capabili să ne ucidă pe fiecare de câte şapte ori! Ei pot distruge totul de şapte ori, iar un om, săracul, moare o singură dată. Este de-a dreptul inutil să-l ucizi de mai multe ori... Dar planul trebuie să fie fără fisură. Dacă, Doamne fereşte, s-ar întâmpla să supravieţuiască vreunul? Şi asta încă de acum zece ani...

Vrei să ştii ceva? Acum viaţa ta poate fi luată de *şapte sute* de ori! Mult şi inutil în mod absolut. Şapte, hai, mai treacă-meargă, vor mai fi oameni care să nu moară, dar şapte sute... Şi curba este în plină desfăşurare. Chiar şi ţările sărace s-au băgat în ea sau se chinuiesc s-o facă... Morţi de foame, dar le trebuie bomba atomică! Muritori de foame, se chinuiesc să dobândească puterea de a ucide şi de a distruge.

Nu trebuie să fii prea profund, ci doar să arunci o privire, şi vei vedea că se pregăteşte ceva la nivel global: sinucidere, distrugere, război total. Şi asta n-are absolut nimic de-a face cu bărbatul modem.

Contemporanii noştri sunt victimele propriului trecut. Şi toţi preoţii văd că lucrurile nu sunt în regulă, dar predică la nesfârşit despre trecut.

Omul modem este produsul trecutului! Toate culturile - creştină, musulmană, budistă, hindusă - au contribuit la asta. Toţi sunt răspunzători. Şi dacă nu dispar cu toţii, dacă nu scăpăm de patologia trecutului, dacă nu redevenim sănătoşi în prezent, dacă nu vom renunţa să mai urcăm pe socluri tot felul de perfecţiuni şi idealuri şi dacă nu uităm de tot felul de „ar trebui", atunci suntem cu toţii pierduţi.

Sclavul

Una din problemele cu care se confruntă fiecare fiinţă umană este mediul în care vine pe lume. Fiinţa sa şi intenţiile mediului nu sunt orientate în aceeaşi direcţie. Mediul te vrea prost, sclav, folosit de cine e mai puternic. Normal că tu simţi că ceva nu e în ordine. Vrei să fii tu însuţi. Lumea nu permite absolut nimănui să devină ceea ce este în natura sa să fie. Nu. Ea îndeasă pe fiecare într-o formă, îl face folositor, eficient, ascultător, să nu se revolte niciodată, să nu-şi ia destinul în mâini, să nu-şi declare individualitatea... Să fie mereu perfect funcţional, ca un robot. Lumea nu vrea să fii fiinţă umană, vrea maşini eficiente. Cu cât eşti mai eficient, cu atât vei fi mai respectat şi onorat. Asta este problema.

Nimeni n-a venit pe lume ca să fie maşină. Este o umilire şi o degradare, este o călcare în picioare a mândriei şi demnităţii, distrugerea fiinţei spirituale şi reducerea la o entitate mecanică. Copilul care îşi dă seama de intenţiile societăţii, ale părinţilor, ale familiei, ale sistemului educaţional, ale religiei şi ale naţiunii începe să se închidă în sine. Devine defensiv, doar din teama de a fi singur în faţa unei forţe uriaşe. El este mic, fragil, vulnerabil, neajutorat, dependent de cei faţă de care vrea să se protejeze.

Problema devine cu atât mai gravă, pentru că oamenii de care trebuie să se apere sunt cei care cred că îl iubesc. Poate că nu sunt nişte mincinoşi. Intenţiile lor sunt bune, dar le lipseşte conştiinţa, sunt adormiţi. Nu ştiu nici ei că sunt nişte marionete în mâinile forţelor oarbe ale societăţii, mânaţi de interesele comune tuturor.

Copilul se află în faţa unei dileme. Trebuie să lupte împotriva celor care îl iubesc şi pe care crede că îi iubeşte şi el. Ce ciudat: oamenii care spun că ţin la el nu îl iubesc aşa cum este. Ei îi spun: „Te iubim, cu adevărat te iubim, dar numai dacă mergi pe drumul nostru, dacă devii membru al congregaţiei noastre, dacă te supui, aşa cum noi toţi ne supunem."

Dacă devii parte a acestui uriaş mecanism rişti să trăieşti toată viaţa în interiorul lui... Lupta împotriva lui este fără sens, vei fi strivit. Mai bine te dai bătut şi înveţi să spui „da", fie că vrei, fie că nu. Reprimă-ţi „nu"-ul. în toate situaţiile, în toate condiţiile, se aşteaptă de la tine să fii un "yes-man". Este interzis să spui „nu". Acest „nu" este păcatul originar. Lipsa de supunere înseamnă păcatul originar - şi societatea se răzbună. Aceste lucruri îl înfricoşează de-a binelea pe copil. Fiinţa sa întreagă vrea să-şi realizeze potenţialul. Vrea să fie el însuşi, pentru că altfel nu vede cum să dea sens propriei vieţi. Fără aceasta nu va fi niciodată fericit, vesel, împlinit, mulţumit. Nu se va simţi în largul său, va fi mereu divizat. Partea cea mai intimă a fiinţei sale va fi mereu însetată, înfometată, neîmplinită, incompletă. Dar forţele sunt prea mari şi lupta împotriva lor mult prea riscantă.

Fiecare copil va învăţa încet-încet să se apere, să se protejeze. Va închide porţile fiinţei sale. Nu se va mai expune către semeni, se va preface tot timpul. Va deveni actor, jucând în conformitate cu indicaţiile care i se dau. Dacă vor apărea îndoieli, le va reprima. Dacă natura lui adevărată vrea să iasă la suprafaţă, o va reprima. Inteligenţa o să ţipe: „Ce faci? Nu e drept!" Prin urmare va alege să nu mai fie inteligent. Este mai sigur să fie retardat, prost.

Orice te pune în conflict cu interesul general este periculos. Este

riscant să te deschizi, chiar şi faţă de cei care-ţi sunt apropiaţi. De aceea toţi sunt atât de închişi. Nimeni nu-şi mai deschide petalele asemeni florilor, fără teamă, dansând în vânt, ploaie sau soare. Fragile, dar fără nici-o teamă...

Toţi trăim cu petalele închise, de teamă că vom deveni vulnerabili dacă ne deschidem. Fiecare se ascunde după ce scut poate: chiar şi prietenia poate fi folosită drept scut. Pare contradictoriu, pentru că prietenia înseamnă deschidere reciprocă, împărtăşire de secrete, de inimi. Fiecare trăim asemenea contradicţii. Oamenii folosesc prietenii, iubirea, rugăciunea, ca pe nişte scuturi. Nu pot plânge atunci când vor, zâmbesc, şi se ascund sub scutul zâmbetului. Poate că plâng când nu este cazul - şi lacrimile servesc drept scut. Râsul este un exerciţiu al buzelor, iar în spatele lui se ascunde adevărul: o perdea de lacrimi.

Toată societatea se învârteşte în jurul unei ipocrizii: aici, tu trebuie să fii ce vor alţii să fii, nu ce eşti. De aceea totul este atât de fals şi artificial. Şi în prietenie păstrezi distanţa, nu laşi pe nimeni să se apropie prea mult de tine. Poate că unul, foarte aproape fiind, îţi va vedea figura în spatele măştii. Sau îşi va da seama că faţa pe care o arăţi nu este reală, e o mască. Toţi din lumea în care trăim sunt în afara adevărului, neautentici.

în viziunea mea, omul cel nou este un rebel în căutarea sinelui, a feţei sale reale. Un om gata să arunce toate măştile, toate prefăcătoriile, ipocrizia, gata să arate lumii cine este el cu adevărat. Iubit sau condamnat, respectat sau înjurat, nu contează: a fi tu însuţi este cel mai important în viaţă. Şi de pe cruce ai fi împlinit şi etern mulţumit.

Omul adevărului, omul sincer cunoaşte iubirea, compasiunea, înţelege orbirea şi inconştienţa celorlalţi, vede că simt cu spiritul adormit... Ceea ce fac ei, fac în somn. Ai fost atât de mult timp învăţat şi condiţionat, poate toată viaţa. Nici dezvăţul nu se va produce foarte repede. Ai fost umplut cu falsuri, cu pseudoidei. Va dura ceva timp să renunţi la ele, să vezi că sunt nişte surogate. De fapt, odată ce vezi că un lucru este fals, nu e greu să renunţi la el. Se duce la vale singur în momentul în care îi demaşti falsitatea. Recunoaşterea este suficientă. Legătura e ruptă, identitatea se pierde. Şi odată ce dispare falsul, apare realul în toată frumuseţea sa nouă, pentru că toate - sinceritatea, onestitatea, adevărul - înseamnă frumuseţe. Dacă eşti tu însuţi, eşti fiumos.

Conştiinţa, înţelegerea şi curajul tău, cu care porneşti hotărât să arunci falsele feţe pe care ţi le-au pus alţii, trebuie să te călăuzească mereu. Dacă ceilalţi sunt inconştienţi - părinţi, profesori - nu fi supărat pe ei, pentru că şi tu ai fost. Şi ei sunt nişte victime, ca şi tine. Părinţii lor, profesorii lor.

preoţii lor le-au pervertit minţile, la fel cum ei te-au corupt pe tine. Nici nu te-ai gândit că învăţătura de la părinţii care te iubesc, de la profesori, de la preoţi, ar fi putut fi greşită. Dar a fost, şi a creat o lume întreagă pe o fundaţie greşită. Dovada: toată istoria e o înşiruire de războaie, de crime, de violuri...

Milioane de oameni au fost măcelăriţi, ucişi, arşi de vii, în numele religiei. în numele lui Dumnezeu, al libertăţii, al democraţiei, al comunismului. Ce de nume frumoase... Dar ceea ce s-a întâmplat în spatele lor este atât de oribil, încât într-o bună zi omul se va uita înapoi şi va striga: aceasta este istoria unei omeniri nebune, nesănătoase!

Toate religiile au condamnat viaţa în toate felurile, şi când toată lumea condamnă viaţa - iar lumea e atât de mare - ce să facă un copil? Va fi marcat de toată această condamnare. Dar iată cu ce istorie începe lumea... Dumnezeu le-a spus lui Adam şi Evei: „Nu mâncaţi fructele pomului cunoaşterii, nu gustaţi din fructele copacului vieţii!" Le-a interzis să mănânce două feluri de fructe. Acestea sunt cele mai importante lucruri în viaţă - înţelepciunea şi trăirea - iar Dumnezeu le-a negat pe amândouă. Du-te acum şi paşte iarbă, sau mănâncă orice altceva vrei. El n-a spus: „Nu consuma marijuana, nu bea alcool!" Nu. Asta nu l-a interesat. Adam şi Eva puteau să fumeze opiu, puteau să bea vin. Numai două lucruri nu erau permise: cunoaşterea (trebuiau să rămână nişte ignoranţi) şi trăirea (probabil că viaţa trebuia amânată...). Şi iată că ei nu l-au ascultat. Au mâncat din pomul cunoaşterii... De teama de a nu fi prinşi, din cel al vieţii n-au mai apucat să mănânce. S-au grăbit ei, dar n-au mai apucat. Natural: cel ce devine conştient - şi conştiinţa este un atribut al înţelepciunii - va alerga spre viaţă, pentru a gusta cât mai mult, pentru a se conecta la sursa ei, pentru a se scufunda în misterul ei.

Povestea nu continuă, este incompletă. Eu vă spun: s-au grăbit cât au putut, pentru că acest lucru e absolut logic: cunoaşterea i-a împins în cea mai mare grabă spre pomul vieţii. De aceea i-a fost aşa de uşor lui Dumnezeu să bage de seamă... Altfel ar fi fost imposibil. Trebuie că erau milioane de copaci în grădinile raiului şi i-ar fi trebuit o eternitate ca să-i găsească... Dacă omul nu l-ar căuta pe Dumnezeu, Dumnezeu ar mai căuta şi acum omul, acolo unde acesta s-ar afla.

Eu ştiu cum s-au desfăşurat lucrurile, deşi în poveste nu se mai spune. Dumnezeu, aflând că ei au mâncat fructul cunoaşterii, s-a dus lângă pomul vieţii şi a aşteptat, ştiind că Adam şi Eva nu vor întârzia să apară. Pentru raţionamentul ăsta nu e nevoie să fii Aristotel. Sigur că i-a prins acolo. Amândoi veneau în graba mare, goi şi fericiţi, cu ochii larg deschişi pentru

prima oară în viaţa lor. Pentru prima oară erau oameni, nu animale între alte animale... Şi Dumnezeu i-a izgonit din rai. De atunci omul tânjeşte după viaţă. în lumea asta preoţii, Papa, imamii, shankaracharyaşii, rabinii, reprezintă toţi acelaşi lucru: pe cel care v-a izgonit din rai.

Foarte ciudat, dar nimeni nu spune că acesta este duşmanul. Din contră, aruncă vina pe un biet şarpe, care i-ar fi spus Evei: „Eşti proastă dacă nu mănânci din fructul cunoaşterii. Dumnezeu, de fapt, e gelos. îi este teamă că dacă mănânci din fructul cunoaşterii vei deveni cunoaştere. Şi îi mai este teamă că fructul vieţii te va face asemeni lui. Şi atunci cine îl va mai venera? Este gelos, îi este teamă, de aceea ţi-a interzis."

Acest şarpe a fost primul prieten al omenirii, dar a fost condamnat pentru asta. Prietenul este numit „diavol", iar duşmanul, Dumnezeu. Foarte ciudate sunt cărările minţii omeneşti... Ar trebui să *veneraţi* şarpele, pentru că numai el v-a adus aici, unde vă aflaţi. Numai neascultând de Dumnezeu aţi avut parte de mândria şi demnitatea de a fi om, de integritate şi individualitate, atât cât vi le-aţi asumat. Aşa că, în loc să spuneţi „mulţumesc lui Dumnezeu" spuneţi „mulţumesc şarpelui". Graţie lui aţi ieşit în faţă... Altfel, cine s-ar fi uitat la voi? Şarpele trebuie că este o fiinţă plină de compasiune.

Lipsa de ascultare este fundamentul omului cu adevărat religios. Lipsa de ascultare faţă de toţi preoţii, de toţi politicienii, de toate interesele oficiale. Doar atunci poţi scăpa de condiţionări. în momentul în care nu vei mai fi condiţionat, nici nu vei mai întreba care-i scopul vieţii tale. Totul va suferi o adevărată revoluţie. Te vei întreba: „Cum să trăiesc mai deplin? Cum să mă cufund mai adânc în viaţă?", pentru că viaţa este scopul tuturor lucrurilor. Nu poate exista un scop al vieţii. Dar, înfometat cum eşti, ţi se pare că în afară de moarte nimic nu mai există. Viaţa îţi alunecă printre degete şi moartea se apropie cu fiecare moment. Viaţa ta e moarte lentă.

Şi bine ţi-a făcut asta? Toţi „binefăcătorii", toţi oamenii de bine, profeţii, încarnările lui Dumnezeu, aceştia toţi au transformat viaţa ta într-o moarte înceată şi au făcut-o cu multă îndemânare. Au folosit strategia cea mai simplă: au afirmat că viaţa ta e o pedeapsă.

Creştinii spun că fiecare se naşte din păcatul originar. Ce, ai viaţa ta? Tu eşti doar un păcătos! Singurul mod de a ajunge la viaţa adevărată este să pui capăt celei făcută numai din păcat. Cine sunt sfinţii? Nişte oameni care trăiesc minimal. Şi cu cât trăiesc mai meschin, cu atât sunt mai mari. Toţi înţelepţii duc o viaţă de coşmar şi predică tot timpul, îndemnându-te să-i urmezi. Efortul lor e unul singur: să-ţi ciuntească

viaţa cât se poate de mult. Viaţa este condamnată, sexul la fel, dorinţa de confort la fel. Dacă te bucuri de ceva - o mâncare, o haină - eşti de condamnat. Aşa se ciopârţeşte viaţa. Ţi se fură, bucată cu bucată.

Aruncă o privire în mănăstiri, fie ele creştine, jainiste, budiste sau hinduse, şi vei rămâne uluit: este incredibil că în numele religiei oamenii au fost trataţi atât de rău! Îngrozitor câte prostii...

Şi pe politician îl ajută dacă îţi trăieşti viaţa mai puţin, pentru că vei fi mai puţin rebel, mai ascultător, mai convenţional, mai tradiţional, nu vei mai fi un pericol. Pe preot îl ajută dacă tu, din motive diverse, nu-ţi trăieşti viaţa. Dacă eşti în viaţă, eşti un pericol pentru toţi cei care te exploatează şi te parazitează. Te baţi cu ghearele şi cu dinţii. Mai bine mori, decât să trăieşti ca un sclav, pentru că moartea nu înseamnă dispariţie pentru un om care trăieşte deplin, ci este doar o culminare a vieţii. Şi în moarte va trăi intens şi total. Nu îi este teamă de moarte, pentru că nu îi este teamă de nimic.

De aceea toţi interesaţii se tem de omul care este în viaţă. Au găsit o strategie şi pentru asta: ţi-au oferit un scop în viaţă. Trebuie să devii cineva!

Dar tu eşti deja ceea ce existenţa a vrut să fii. Nu trebuie să devii altceva.

Ei însă continuă să spună că trebuie să devii Iisus Hristos. De ce? Dacă Iisus nu trebuie să devină „eu", de exemplu, de ce-ar trebui ca eu să fiu el?

El e el şi eu sunt eu. Dar ce fac creştinii? încearcă să-l imite pe Iisus, încearcă să devină Iisus. Hinduşii vor să devină Krishna, budiştii încearcă să devină Buddha. Ciudat! Nimeni nu-şi vede de propria persoană, toţi vor să fie altcineva. Asta le face praf viaţa. De aceea spun: viaţa nu poate avea un scop, pentru că ea *este* scopul.

Renunţă la scopuri! Renunţă la ideea de viitor!

Uită complet că ziua de mâine există. Adună-te din toate dimensiunile şi direcţiile! Concentrează-te *aici-acum* şi într-un singur moment vei cunoaşte viaţa în toată claritatea ei.

Fiul

Toţi părinţii îşi fac speranţe şi prin aceste speranţe îşi distrug copiii. Trebuie să te eliberezi de părinţi! Aşa cum într-o zi ieşi din pântecul mamei, pentru că dacă n-ai ieşi, acolo ţi-ar fi mormântul. După nouă luni copilul

îşi părăseşte mama. Oricât de golită s-ar simţi aceasta, copilul trebuie să părăsească trupul ei. Vine şi o altă zi din viaţă, când copilul va părăsi aşteptările părinţilor lui. De-abia atunci, pentru prima oară, va deveni o fiinţă cu propriile drepturi, pe propriile picioare. Atunci devine cu adevărat liber. Dacă părinţii sunt atenţi şi înţelegători, îşi vor ajuta copilul să devină liber cât mai repede. Nu îl vor condiţiona pentru a-l folosi, ci îl vor ajuta să trăiască în iubire.

Se naşte o lume nouă, în care oamenii vor munci din iubire... Tâmplarul va munci pentru că iubeşte lemnul. Profesorul va preda în şcoală pentru că iubeşte învăţătura. Cizmarul va face pantofi pentru că-şi iubeşte meseria. Dar acum se întâmplă ceva foarte neclar. Cizmarul a devenit chirurg, chirurgul a devenit cizmar. Amândoi sunt furioşi. Tâmplarul este politician, politicianul tâmplar. Şi ei sunt furioşi. Toată existenţa pare să fie furioasă. Uitaţi-vă în jur, la feţele oamenilor: unul mai furios decât altul. Fiecare pare să nu fie acolo unde trebuia să fie. Nici unul nu se simte împlinit, din cauza conceptului de „utilitate", şi acest lucru îi obsedează.

Am auzit odată o poveste frumoasă:

Doamna Ginsberg, ajunsă în Rai, îl întreabă cu timiditate pe îngerul de la registratură:

„Spune-mi, aş putea să mă întâlnesc cu cineva care este aici, în Rai?"

„Desigur, dacă persoana pe care o căutaţi se află aici", a răspuns îngerul.

„Cum să nu, sunt sigură că e aici. Aş vrea să mă întâlnesc cu Fecioara Maria."

îngerul şi-a dres vocea:

„Mda. Dumneaei se află în altă secţiune, dar dacă insistaţi, pot înainta cererea. Este o doamnă plină de bunătate şi poate că va dori să revadă aceste meleaguri."

Cererea a fost înaintată cu încetineala funcţionărească obişnuită, iar Fecioara s-a dovedit într-adevăr plină de bunătate. Nu peste multă vreme, doamnei Ginsberg i s-a făcut onoarea şi bucuria de a se afla în prezenţa Fecioarei. Doamna Ginsberg a privit îndelung chipul radiind de lumină, care-i stătea înainte, apoi a spus:

„Iertaţi-mi curiozitatea, dar mi-am dorit mereu să pot pune această întrebare. Cum se face că aveţi un fiu atât de minunat, pe care milioane de oameni îl venerează ca pe un dumnezeu?"

Fecioara a răspuns:

„Doamnă Ginsberg, noi am sperat că va fi doctor."

Părinţii întotdeauna speră, iar speranţele lor devin otrăvitoare. Eu vă spun: iubiţi-vă copiii, dar nu speraţi nimic prin ei. Iubiţi-i cât de mult puteţi, daţi-le sentimentul că sunt iubiţi pentru ei înşişi şi nu pentru folosul pe care l-ar putea aduce, lubiţi-vă copiii şi daţi-le sentimentul că au fost doriţi aşa cum

sunt. Ei n-au venit ca să vă împlinească vouă cerinţele. Dacă vor face un lucru sau altul, nu trebuie să vă zdruncine dragostea pe care le-o daţi. Aceasta este necondiţionată. Şi atunci va apărea o lume complet nouă. Oamenii se vor îndrepta automat spre lucrurile care le plac, vor găsi calea de a se împlini.

Doar dacă eşti împlinit, dacă ceea ce faci nu este numai o profesie, ci chiar vocaţia ta, chemarea ta, doar atunci vei putea avea faţă de părinţi sentimente pozitive, deoarece în caz contrar ei sunt cauza existenţei tale mizerabile. Nu le poţi fi recunoscător şi nici nu ai pentru ce să fii recunoscător. Odată ce eşti împlinit, vei fi recunoscător. împlinirea e posibilă numai dacă nu vei deveni un lucru. Trebuie să devii o persoană. Trebuie să devii o valoare în sine. Destinul tău este să devii finalitatea ta.

Nu ar trebui să iubim cât de mult putem?

Tatăl insistă: „Trebuie să mă iubeşti! Sunt tatăl tău.", iar copilul trebuie să se prefacă. Nu-i nevoie să-şi iubească nici mama. Este un lucru natural ca mama să aibă un sentiment instinctiv de iubire pentru copilul ei, dar invers nu e aşa - copilul nu-şi iubeşte mama din instinct. Că are *nevoie* de mamă, este altceva, că se foloseşte de mamă, iarăşi este cu totul altceva, dar nici o lege a naturii nu spune că trebuie să o iubească. O place pentru că îl ajută, fără ea nu poate exista. Aşa că îi este recunoscător, este respectuos, ceea ce e normal, dar iubirea este cu totul altceva.

Iubirea curge în jos, de la mamă la copil, şi nu invers. E simplu: iubirea copilului este pentru el însuşi, iar atunci când va creşte va fi pentru copilul lui, nu invers. Şi Gangele curge spre ocean, nu invers, spre izvoare. Mama este izvorul, iubirea curge către generaţia nouă. A o întoarce înapoi este un act forţat, nenatural, nebiologic.

Dar copilul trebuie să se prefacă, pentru că mama spune: „Sunt mama ta, trebuie să mă iubeşti!" Ce să facă un copil? Se preface, şi astfel devine politician. Fiecare copil devine politician încă din leagăn. Zâmbeşte când intră mama în cameră, ca un veritabil preşedinte american. Nu simte bucurie, dar trebuie să zâmbească. Deschide gura, îşi mişcă buzele - acest lucru îl ajută, e o metodă de supravieţuire. Iubirea e falsă. Şi când ai aflat care e cea mai ieftină şi mai mecanică iubire, e greu să o descoperi pe cea ideală, originală, autentică. Apoi trebuie să-ţi iubeşti surorile, fraţii, fără un motiv anume. De fapt, cine îşi iubeşte sora, şi pentru ce? Aceste idei sunt făcute să ţină familia unită. Dar tot acest proces de falsificare te duce în halul de a te îndrăgosti tot printr-o falsă iubire.

Ai uitat ce e iubirea. Te îndrăgosteşti de culoarea părului. Ce are asta cu iubirea? După două zile nici nu o mai vezi. Te îndrăgosteşti de o formă a nasului, a ochilor, dar după luna de miere toate astea te vor plictisi. Şi va trebui

să te descurci cumva, minţind, înşelând. Spontaneitatea ta s-a otrăvit, altfel nu vei putea să te îndrăgosteşti pe bucăţi. Şi tu nu vezi *decât* părţile. Dacă te întreabă cineva de ce iubeşti o anume femeie sau un anume bărbat, vei răspunde: „Pentru că e aşa de frumoasă!", ori „Din cauza ochilor, a părului, a proporţiei corpului", sau mai ştiu eu ce. Toate astea sunt prostii! Această iubire nu e profundă şi nu are valoare. Nu va deveni intimitate. Nu va dura o viaţă, se va usca foarte repede, pentru că e atât de superficială. Nu e izvorâtă din inimă, ci este un fenomen al minţii. Poate că arată ca o actriţă şi de-aceea îţi place de ea, dar a plăcea nu înseamnă a iubi. Iubirea este un alt fenomen, nedefinit, misterios, atât de misterios încât Iisus a spus: „Dumnezeu este iubire." îl face pe Dumnezeu sinonim cu iubirea. însă iubirea normală a fost pierdută.

M-ai întrebat dacă n-ar trebui să iubim cât de mult putem. Crezi că e totuna cu a munci până cazi jos? Nu este vorba de ceva ce trebuie să *faci.* Este un fenomen al inimii. Este transcenderea minţii şi a corpului. Nu e proză, ci poezie. Nu e matematică, ci muzică. Nu o faci, *eşti* ea. Iubirea nu se face. Ea *este.* Toţi aceşti „trebuie" apasă greu asupra spontaneităţii tale. Iubirea nu „trebuie", ea nu poate fi comandată. Nu te poţi forţa să iubeşti cât de mult poţi. Exact asta încearcă toţi oamenii să facă şi de aceea lipseşte iubirea din lume...

Cum să-mi iubesc mama?

O mamă trebuie iubită într-un cu totul alt mod. Ea nu este şi nu poate fi iubita ta. Dacă te ataşezi prea mult de mama ta, nu vei putea să-ţi găseşti o iubită. Şi în sufletul tău vei fi furios pe mama ta, pentru că din cauza ei nu poţi trăi cu o altă femeie. Despărţirea absolută de părinţi este o etapă a procesului de creştere. Ca şi naşterea. Şi atunci ţi-ai părăsit mama. într-un fel, şi atunci ai trădat-o... Dar dacă în pântecele mamei copilul s-ar gândi la trădare -„Cum să-mi părăsesc mama care mă poartă în ea?" - ar ucide-o pe ea şi ar muri şi el. *Trebuie* să iasă de acolo.

Mai întâi este unit în totalitate cu mama, apoi acea legătură este tăiată. începe să respire singur: acesta este începutul creşterii. Devine individ, începe să funcţioneze separat. însă timp de mai mulţi ani va

rămâne dependent. Laptele, mâncarea, adăpostul, iubirea, îl vor face dependent de mama sa. Este neajutorat fără ea. Pe măsură ce devine mai puternic, se va îndepărta tot mai mult. Alăptatul va înceta în momentul în care el va putea consuma o altă hrană. Se va îndepărta mereu mai mult.

intr-o zi va merge la şcoală şi se va împrieteni. Când va deveni adult, se va îndrăgosti de o femeie şi, într-un fel, îşi va uita mama, pentru că femeia îl va copleşi, va fi mai puternică decât el. Dacă acest lucru nu se întâmplă, ceva nu e în regulă. Dacă mama ta se agată de tine, nu-şi îndeplineşte datoria de mamă. Şi aceasta e o problemă foarte delicată. Mama trebuie să te ajute să mergi pe calea ta - în asta constă toată problema. Mama trebuie să te facă puternic, pentru a putea să pleci de lângă ea. Aceasta este iubirea. Aceasta este datoria ei. Dacă te agăţi de ea, greşeşti şi tu. Totul se întoarce atunci împotriva naturii. Ca şi cum râurile ar curge în sus. Totul se dă peste cap.

Mama este izvorul tău. Dacă vei curge spre ea, vei merge împotriva curentului, împotriva firescului. Râul se îndepărtează de izvor, se îndreaptă spre ocean. Acest lucru nu înseamnă că nu îţi iubeşti mama.

Să nu uiţi: iubirea pentru mamă este respect, nu dragoste. Iubirea pentru mamă trebuie să aibă calităţi de recunoştinţă, de respect profund. Ea ţi-a dat naştere, ea te-a adus pe lume. Iubirea ta trebuie să fie ca o rugăciune adresată ei. Fă orice poţi pentru a o ajuta, dar nu o iubi ca pe o iubită, pentru că vei confunda atunci imaginea de mamă cu cea de iubită, şi vei deveni *tu* însuţi foarte confuz. Destinul tău este să-ţi găseşti o iubită care să fie altă femeie, nu propria mamă. Numai atunci, pentru prima oară, vei deveni matur, pentru că viaţa alături de altă femeie înseamnă dezlegarea completă şi finală de mamă.

De aceea există mereu, peste tot în lume, un antagonism subtil între mamă şi iubita sau soţia fiului ei. E aşa pentru că mama simte că într-un fel o altă femeie i-a luat fiul de lângă ea. Un lucru natural, dar de o ignoranţă crasă. Mama ar trebui să se bucure că fiul a găsit o altă femeie. Acum copilul ei nu mai e copil, a devenit un bărbat matur. Ar trebui să fie fericită, nu?

Tu, ca bărbat, te maturizezi într-un singur fel: îndepărtându-te de mama ta. Acest lucru se întâmplă la mai multe nivele. Intr-o bună zi fiul se va revolta împotriva tatălui, dar nu fără respect, ci în cel mai profund respect. Dar revolta trebuie să se producă. Aici trebuie să fii delicat: revoltă, revoluţie, dar cu respect. Fără respect totul este urât şi ai mult de pierdut. Rebel, liber, dar nu fără respect, pentru că tatăl şi mama ta sunt izvorul din care ai venit pe lume.

Aşadar, trebuie să te îndepărtezi de părinţi. Şi nu vei fi numai departe, ci deseori şi împotriva lor. Acest lucru nu trebuie să se transforme în mânie. Nu trebuie să fie urât, ci să se petreacă firesc, inimos, în respect. Pleacă, dar înclină-ţi capul în faţa tatălui şi a mamei tale. Spune-le că trebuie să pleci,

plângi, simte-te neputincios, dar pleacă. *Trebuie* să pleci. Viaţa ta te cheamă, trebuie să pleci. Fiecare plânge când îşi părăseşte casa părintească. Priveşte înapoi iar şi iar, cu ochii în lacrimi, plin de nostalgie. Zilele care au trecut au fost minunate. Dar ce este de făcut?

Dacă te agăţi de casă devii olog. Rămâi mereu imatur. Nu vei fi niciodată un bărbat în toată puterea cuvântului. îţi spun: pleacă, plin de respect. Când au nevoie de tine, ajută-i, fii disponibil pentru părinţii tăi. Dar nu confunda mama cu iubita. Mama îţi este doar mamă.

Robotul

De ce spun sufiştiî că omul este o maşină?

Pentru că *este,* de aceea. Omul e inconştient. Nu este decât suma propriilor obiceiuri şi tabieturi.

Omul este un robot. Nu va deveni om decât când va descoperi conştiinţa. Până atunci va rămâne maşină.

De aceea spun sufiştii că omul e o maşină. In Vest, ideea a fost introdusă de George Gurdjieff... Când el a spus-o pentru prima oară a şocat multă lume. Dar a spus un adevăr.

Foarte, foarte rar eşti conştient. într-o viaţă de şaptezeci de ani, dacă o trăieşti în mod obişnuit, dacă vei aduna şapte momente de conştienţă. în toată viaţa...

Şi dacă ai norocul să trăieşti aceste şapte momente, va fi din întâmplare. De exemplu, poţi trăi un moment de conştienţă dacă vine cineva şi îţi pune pistolul la tâmplă. în momentul acela fluxul gândirii tale obişnuite se opreşte. Un moment, şi devii conştient, pentru că nu poţi rămâne adormit în faţa unui asemenea pericol.

Devii conştient în situaţii periculoase. Altfel, în mod normal, dormi buştean. Eşti perfect în îndemânare, toată viaţa ta se desfăşoară mecanic.

Stai pe marginea drumului şi uită-te la oameni. Vei vedea că merg în somn. Ca nişte somnambuli.

Nici tu nu eşti altfel.

Doi golani au fost odată arestaţi pentru comiterea unei crime la

ei în cartier. Juraţii i-au găsit vinovaţi, iar judecătorul i-a condamnat la moarte prin spânzurare.

Cei doi şi-au văzut de treabă prin celulă până în dimineaţa în care urma să fie executaţi. Şi în timp ce se pregăteau să plece spre spânzurătoare, unul s-a întors către celălalt şi a spus:

„Să fiu al naibii dacă nu cred că m-am prostit de-a binelea. Nu pot să gândesc nici un pic. Nu mai ştiu nici măcar în ce zi a săptămânii suntem!" „Azi e luni", i-a răspuns celălalt.

„Luni? Ei, fir-ar să fie, ce mod tâmpit de a începe săptămâna!" Uită-te la tine, doar atât. Şi în pragul morţii oamenii tot mai repetă şabloanele lor obişnuite. Săptămâna care începe nu va mai exista pentru golanul în cauză, de vreme ce va fi spânzurat în dimineaţa zilei de luni... Dar cineva zice „luni" şi parcă apasă pe un buton: începe săptămâna!

Omul reacţionează. De aceea spun sufiştii că omul e o maşină. Dacă devii responsabil... Reacţiile vin din trecut, răspunsul este al prezentului. Răspunsul este spontan, reacţia e obicei vechi.

Uită-te la tine! Nevasta îţi spune ceva, tu spui altceva. Dar ia fii atent! Gândeşte-te! A fost un răspuns sau o reacţie? Vei fi surprins: nouăzeci şi nouă la sută din acţiunile tale nu sunt acţiuni, pentru că nu sunt răspunsuri, ci reacţii mecanice. Ăsta e cuvântul: mecanice.

Toate astea se întâmplă mereu: tu spui acelaşi lucru, femeia reacţionează în acelaşi mod, apoi reacţionezi tu, şi tot aşa, mereu la fel. Tu ştii, ea ştie, toţi ştiu. Totul este previzibil.

Iată o poveste pe care am auzit-o:

„Tată, cum începe războaiele?" a întrebat odată un băiat.

„Ei bine, fiule, să zicem că America se ceartă cu Anglia..." „America nu se ceartă cu Anglia!" îl întrerupe mama.

„Dar cine spune că se ceartă?" a sărit tatăl, vizibil iritat. „Eu doar cream o situaţie ipotetică, un exemplu."

„Ce prostie!" a pufnit mama. „îi bagi copilului prostii în cap." „Prostie pe naiba!" a contrat tatăl. „Dacă te mai ascultă mult pe tine, nu va avea absolut nimic în cap."

Apropiindu-se momentul în care farfuriile ar fi putut începe să zboare prin aer, s-a auzit şi replica băiatului:

„Mulţumesc, mamă, mulţumesc, tată. N-am să mai întreb niciodată cum începe războaiele."

Uită-te bine la tine! Tot ceea ce faci ai făcut de atâtea ori. Felul în care reacţionezi este acelaşi. în situaţii similare faci mereu acelaşi lucru. Dacă eşti nervos, scoţi o ţigară, o aprinzi şi începi să fumezi. Este

o reacţie: întotdeauna ai făcut aşa când ai fost nervos.

Eşti o maşină. Eşti programat: cum te enervezi, mâna se îndreaptă spre buzunar şi scoţi pachetul de ţigări. Funcţionezi ca o maşină. Scoţi o ţigară din pachet, o pui în colţul gurii, o aprinzi... Faci toate astea fără să te gândeşti. Ai făcut-o de mii de ori, o mai faci încă o dată.

De fiecare dată când faci un gest, obiceiul devine mai puternic, tu devii mai mecanic, maşina devine mai îndemânatică. Cu cât mai mult faci acelaşi lucru, cu atât mai puţin conştient devii de fapta ta.

De aceea spun sufiştii că omul funcţionează ca o maşină. Trebuie să faci ceva pentru a distruge aceste deprinderi mecanice. De exemplu, fă ceva invers decât în mod obişnuit.

încearcă! Vii acasă ca întotdeauna. Soţia ta va fi acolo, gata să se certe cu tine. Tu deja plănuieşti ce să faci, ce să-i spui - a fost mult de lucru la birou, una, alta. Ea cunoaşte planurile tale, ştie deja ce răspuns vei da întrebărilor ei. Ştie că va auzi că întârzierea se datorează faptului că a fost mult de lucru la birou, ştie că nu te va crede nici de data asta. N-a crezut niciodată. Poate că, cine ştie, a dat deja telefon, a întrebat unde eşti. Totuşi rămâne un şablon.

Astăzi du-te acasă şi comportă-te cu totul altfel. Soţia te întreabă: „Unde ai întârziat atât?" Răspunde-i: „Am făcut dragoste cu altă femeie." Şi fii atent ce se întâmplă. Va fi şocată. Nu va şti ce să spună, nu-şi va găsi nici măcar cuvintele. Pentru o clipă va fi complet pierdută, pentru că în cazul dat nu poate să aplice nici o reacţie, nici un şablon.

Sau, poate, dacă a devenit prea mecanică, va spune: „Nu te cred!", aşa cum a spus întotdeauna. „Glumeşti!" Şi tu te întorci în fiecare zi acasă... Un psihanalist îi spune pacientului său:

„Astăzi, când vei merge acasă..."

Pacientul se plânge tot timpul:

„întotdeauna mi-e teamă să merg acasă. Soţia mea arată mereu atât de nefericită, de tristă, de disperată, că-mi rupe inima. Vreau să scap de acasă!"

Psihologul îi spune:

„Poate că tu eşti cauza. Astăzi, când mergi acasă, cumpără-i soţiei flori, îngheţată, dulciuri, îmbrăţişeaz-o când intri în casă, sărut-o. Apucă-te să o ajuţi, strânge masa, spală vasele. Fă ceva ce n-ai mai făcut!"

Ideea era bună şi bărbatul a urmat sfatul primit. S-a dus acasă. în momentul în care femeia a văzut florile, îngheţata dulciurile, bărbatul surâzător care a îmbrăţişat-o, nu şi-a putut crede ochilor. S-a şocat foarte tare, parcă ar fi venit altcineva...

El a sărutat-o, a ajutat-o să strângă masa, a spălat vasele... Femeia a început să plângă...

„De ce plângi?" a întrebat-o soţul.

„Eşti nebun", a spus ea. „Mereu am ştiut că într-o zi vei înnebuni şi iată că s-a întâmplat! De ce nu te duci la psihiatru?"

Sufiştii dau asemenea soluţii. Ei spun: comportă-te cu totul diferit, şi nu numai ceilalţi, dar şi *tu* vei fi surprins. Chiar şi cu lucrurile mărunte. De exemplu, dacă atunci când eşti nervos mergi mai repede, nu mai reacţiona aşa. Mergi mai încet şi vezi ce se întâmplă. Vei fi surprins. Ceva nu se potriveşte, mintea mecanică va spune: „Hei, ce faci? Tu n-ai fost niciodată aşa!" Dacă mergi încet, vei vedea şi rezultatele: toată nervozitatea va dispărea, pentru că tu ai venit cu ceva nou.

Acestea sunt metodele folosite de două tehnici budiste de meditaţie: *vipassana* şi *zazen.* în profunzime, fundamentul lor este acelaşi. Când practici *vipassana* în mers, va trebui să mergi mai încet decât ai făcut-o vreodată, atât de încet, încât să fie de-a dreptul nou. Totul este nou, senzaţiile, mintea reactivă nu funcţionează. Ea nu are nimic programat pentru această situaţie. Pur şi simplu nu mai funcţionează.

De aceea în *vipassana* te linişteşti urmărindu-ţi respiraţia. Ai respirat întotdeauna, dar n-ai fost niciodată atent: acest lucru este nou pentru tine. Când stai liniştit şi îţi observi respiraţia - aerul intră, iese, intră, iese - mintea se zăpăceşte: ce faci? Asta pentru că n-ai mai făcut-o niciodată. Lucrul este atât de nou, încât mintea nu va putea produce o reacţie imediată, aşa că rămâne liniştită.

Fundamentul este acelaşi. Faptul că eşti sufist, budist, hindus sau musulman nu contează. Dacă te îndrepţi spre fundamentul meditaţiei, vei afla esenţialul: cum să scapi de automatism.

Gurdjieff avea obiceiul să facă lucruri foarte bizare cu discipolii săi. Unuia care a fost mereu vegetarian i-a spus: „Mănâncă şi came." E acelaşi lucru, în sine: omul se credea prea sus, era prea excentric. 1 s-a spus: „Mănâncă şi came." Şi acum, priveşte un vegetarian mâncând came. Tot corpul lui vrea s-o respingă, vrea să vomite, mintea îi e zăpăcită, deranjată, şi el transpiră nervos, pentru că mintea lui nu se poate împăca cu ideea.

Asta a şi vrut Gudjieff să vadă: cum va face faţă noii situaţii. Unuia care n-a băut niciodată alcool Gurdjieff îi va spune „Bea, bea cât poţi!", Iar celui care bea de obicei, îi va spune „Să nu mai bei picătură de alcool timp de o lună."

El dorea să creeze astfel situaţii atât de noi pentru minte, încât aceasta să rămână în tăcere, să nu aibă un răspuns gata pregătit. Mintea

funcţionează ca un papagal.

De aceea maeştrii Zen îşi lovesc uneori discipolii. Aceeaşi idee de bază. Când te duci la un maestru nu te aştepţi să fii lovit de un iluminat, nu? De la Buddha te aştepţi să fie plin de iubire şi de compasiune, să pună mâna pe creştetul tău şi să simţi că înfloreşti. în schimb, el îţi arde o palmă, sau, mai rău, pune mâna pe mai ştiu eu ce şi te croieşte drept în cap. Şocant! De la un asemenea om! Pentru moment mintea ţi se opreşte, nu poate funcţiona în condiţiile astea.

Această nonfiincţionare e un început. Unii s-au iluminat într-o secundă, pentru că maestrul lor a făcut ceva absurd.

Oamenii au aşteptări, trăiesc prin aşteptările lor. Ei nu ştiu că maeştrii nu se potrivesc cu nici un fel de aşteptări.

India s-a obişnuit cu Krishna, Rama şi alţii ca ei. Apoi a apărut Mahavira, care umbla gol. Nu-ţi poţi imagina un Krishna umblând gol. El purta întotdeauna haine foarte frumoase şi a fost unul dintre cei mai frumoşi bărbaţi din lume, plin tot timpul de bijuterii din aur şi diamante.

Şi uite că a apărut şi un Mahavira... Ce vroia el să demonstreze umblând gol? A şocat o ţară întreagă, şi acest şoc a ajutat multă lume.

Fiecare maestru decide cu ce anume să şocheze.

Ei, India n-a mai văzut unul ca mine de multe secole... Orice fac, orice spun, e şocant. Toată lumea se şochează, fiori le aleargă pe şira spinării. Mie îmi place, şi lor nici nu le trece prin minte de ce...

Eu nu am venit aici ca un răspuns la aşteptările voastre. Dacă o fac, nu vă mai ajut să vă transformaţi. Eu sunt aici pentru a vă distruge aşteptările, sunt aici pentru a vă şoca. Toate experienţele pe care vi le ofer vă opresc mintea. Voi nici nu vă daţi seama, dar în momentul acela ceva nou va intra în voi.

Câteodată spun lucruri care nu ar trebui spuse, după opinia majorităţii. Dar cine sunteţi voi să hotărâţi ce pot şi ce nu pot eu să spun? Sigur, când ceva vine împotriva aşteptărilor voastre, imediat reacţionaţi după vechile condiţionări. Cei care reacţionează conform condiţionărilor lor ratează totul. Cei care nu reacţionează şi rămân în tăcere intră în spaţii noi.

Eu le vorbesc discipolilor mei. încerc să „lovesc" în ei într-un fel sau altul. Şi fac acest lucru în mod deliberat. Când îl critic pe politicianul Morarji Desai nu prea îmi pasă de individul cu numele acesta. Mai mult, vreau să atrag atenţia asupra politicianului din *voi*, pentru că fiecare are unul. Când dau în „X" lovesc în „X-ul" din voi, în

politicianul din voi.

Fiecare are un astfel de om în el. Politicianul este întruchiparea dorinţei de a domina, de a fi numărul unu. Politicianul înseamnă o minte ambiţioasă. Când dau în Moraiji Desai tu te simţi atins şi începi să gândeşti: „Omul acesta nu poate fi un adevărat iluminat, fiindcă în acest caz n-ar lovi atât de tare în alt om!" Aici raţionezi. Tu n-ai nimic de-a face cu Morarji Desai, ci protejezi politicianul din tine.

Nici eu n-am nimic, dar absolut nimic de-a face cu Morarji Desai. Bietul om, ce să am cu el? Dar mă interesează foarte mult politicianul din tine!

Sufiştii spun că omul e o maşină pentru că reacţionează după programele care au fost implementate în el. începe să te porţi responsabil şi nu vei mai fi o maşină. Din momentul în care nu vei mai fi maşină se va naşte omul.

Fii atent, observă, renunţă la şabloanele din tine. Răspunde realităţii tale în fiecare moment şi nu face asta după modelele tale prefabricate despre realitatea care te înconjoară. Răspunde realităţii! Răspunde din conştiinţă, nu din minte.

Când răspunzi spontan în loc să reacţionezi mecanic, o acţiune adevărată se naşte. Acţiunea e minunată, reacţia e hidoasă. Numai omul conştient acţionează, cel inconştient *reacţionează.* Acţiunea eliberează. Reacţiunea creează mereu aceleaşi lanţuri, le face mai groase şi mai grele.

în viaţă răspunde, nu reacţiona!

Maniacul sexual

Sexul este un subiect subtil, delicat, din pricina secolelor de exploatare, corupţie, idei pervertite, condiţionări, toate asociate acestui cuvânt. Un cuvânt cu mare „greutate", unul dintre cele mai grele din toată existenţa. Spui „Dumnezeu" şi pare gol. Spui „sex" şi... of, pare foarte greu. O mie şi unul de lucruri îţi răsar în minte: frică, perversiuni, atracţie, dorinţă puternică şi lipsă de dorinţă. Toate odată. Sex. însuşi cuvântul creează confuzie, haos. Ca şi cum cineva ar fi aruncat o piatră într-un lac limpede: se formează o mulţime de valuri... Doar când spui „sex". Omenirea trăieşte cu idei foarte greşite.

Aţi observat că la o anumită vârstă sexul devine important? Şi asta nu pentru că îl faceţi voi important. Nu faceţi voi lucrul să se întâmple. El se întâmplă, pur şi simplu. Pe la paisprezece ani câmpul energetic este invadat de sex. Ca şi cum s-ar fi ridicat un stăvilar în voi. Surse subtile de energie care erau închise până acum se deschid şi totul în tine se colorează cu sex. Asta se întâmplă ca un fapt natural, fără nici o participare a ta. Şi transcendenţa e la fel de naturală. Dacă sexul este trăit total, fără condamnări, fără a încerca să scapi de el, pe la patruzeci de ani aceste stăvilare se coboară la loc. Aşa cum la paisprezece ani s-au

ridicat şi totul înjur a devenit sexual. Şi dispariţia este la fel de naturală, ca şi apariţia sexului.

Transcendenţa sexului se face fără efort din partea ta. Dacă faci eforturi, acelea vor fi de reprimare, pentru că transcendenţa nu are de-a face cu tine. Este un dat al trupului tău, al biologiei tale. Te naşti ca fiinţă sexuală şi nu-i nimic rău în asta. Aşa te naşti. Omul are sex. Când ai fost conceput, tatăl şi mama ta nu se rugau şi nici nu ascultau vreo predică. Nu erau la biserică, ci făceau dragoste. Dumnezeule, e greu să te gândeşti că atunci când ai fost conceput tatăl şi mama ta făceau dragoste, nu? Dar asta făceau, energiile lor sexuale se uneau şi se pierdeau una în cealaltă. Şi ai apărut tu, într-un act sexual unic. Prima celulă a fost purtătoare de sex şi din ea au apărut celelalte. Dar fiecare rămâne sexuală, în sine. Tot corpul este sexual, făcut din milioane de celule sexuale.

Nu uita: exişti ca fiinţă sexuală. Odată ce accepţi acest lucru, conflictul creat de secole dispare. Odată acceptat în profunzime, fără idei preconcepute, sexul va deveni un fapt natural, trăit. Nu mă întrebi pe mine cum să transcenzi mâncatul sau respiratul, pentru că nici o religie nu ţi-a cerut să faci asta. Dacă ar fi aşa, ai întreba „cum se transcende respiratul?". Pur şi simplu respiri. Ca orice alt animal care respiră, eşti şi un animal sexual. Cu o mică diferenţă: primii paisprezece ani din viaţa ta sunt aproape non-sexuali sau, cel, mult, străbătuţi de jocuri sexuale rudimentare, fără semnificaţie, sunt doar o pregătire, o repetiţie, nimic mai mult. La paisprezece ani această energie este coaptă.

Ia uite... S-a născut un copil şi imediat, în primele secunde ale vieţii, trebuie să respire. Altfel va muri. Respiraţia rămâne cu tine toată viaţa, este prima care a venit, în primele secunde. Nu se va transcende. Doar cu câteva secunde înainte de moarte ea se va opri, dar nu mai înainte. Nu uita: ambele capete ale vieţii, începutul şi sfârşitul, sunt similare, simetrice. Copilul s-a născut, în trei secunde începe să respire. Bătrânul care moare încetează să respire, iar după trei secunde viaţa îl părăseşte definitiv.

Sexul intră în viaţă mult mai târziu. Paisprezece ani ai trăit fără sex. Dacă societatea nu este prea represivă şi obsedată de sex, copilul va trăi într-o relativă ignorare a sexului, nu va băga de seamă prea curând că

sexul există. Va rămâne inocent. Nici această inocenţă nu este posibilă atunci când oamenii sunt atât de reprimaţi. Prin reprimare apare şi obsesia; ele există doar împreună.

Preoţii reprimă şi atunci apare fenomenul invers: Hugh Hefner şi alţii ca el, care creează tot mai multă pornografie. Pe de-o parte preoţii condamnă, pe de altă parte ceilalţi exagerează cât pot. Cele două extreme există împreună, ca feţele aceleiaşi monede. Când va dispărea Biserica, va dispărea şi revista „Playboy", dar nu mai înainte. Sunt parteneri de afaceri. Apar ca duşmani, dar aceste aparenţe nu trebuie să te înşele. Vorbesc unul împotriva celuilalt, dar în „branşa" asta aşa merg lucrurile.

Odată, doi bărbaţi, amândoi faliţi, s-au hotărât să pună pe picioare o afacere foarte simplă. Au început să călătorească dintr-un oraş în altul. Primul care venea arunca cu păcură pe geamurile şi uşile oamenilor. După două, trei zile venea celălalt şi se oferea să cureţe. Făcea mare tam-tam cu ideea că numai el putea să cureţe murdăria în condiţii bune. Curăţa şi lua banii. In acest mod cei doi au început să facă bani frumoşi.

La fel se întâmplă şi cu Biserica şi Hugh Hefner, sau cu alţii ca el.

Iată o istorie pe care am auzit-o:

O frumoasă domnişoară stătea în confesional.

„Părinte, vreau să mărturisesc că l-am lăsat pe prietenul meu să mă sărute", a spus ea.

„Doar atât?" a întrebat preotul, vizibil interesat.

„Nu chiar. L-am lăsat să-mi pună mâna pe picior."

„Şi?"

„L-am lăsat să-mi dea chiloţii jos.

„Şi? Şi...?"

„Atunci a intrat mama în cameră."

„Fir-ar să fie!", a exclamat preotul.

Lucrurile acestea vin împreună, sunt nişte veritabili parteneri de conspiraţie. Când eşti prea reprimat începi să ai interese perverse. Perversiunea e problema, nu sexul. Preotul din poveste are probleme cu nervii, nu cu sexul.

Două călugăriţe mergeau pe o stradă lăturalnică. Deodată, au fost târâte de doi bărbaţi pe o alee mai întunecoasă şi violate.

„Doamne, iartă-i, că nu ştiu ce fac!" a strigat una din ele.

„Taci, proasto, că ăsta ştie!" a spus cealaltă.

Aşa şi trebuie să se întâmple. îndepărtează ideile preconcepute despre sex, pentru că altfel nu vei fi în stare să-l transcenzi niciodată. Cei care trec dincolo de sex sunt cei care-l acceptă în mod natural. E

greu, ştiu, pentru că te-ai născut într-o societate care face crize de nervi când aude de sex. într-o direcţie sau în cealaltă, tot nevroză se cheamă. Şi e greu să scapi de ea, dar se poate, cu puţină atenţie. Aşa că, până la urmă, lucrul cel mai interesant nu este transcenderea sexului, ci a ideilor pervertite ale societăţii: frica, reprimarea, obsesia sexului.

Sexul este minunat. Sexul în sine este un fenomen natural, caracterizat prin ritmicitate. Prin sex se concepe şi acest lucru este minunat, pentru că fără asta n-ar mai exista viată. Viata există prin sex, sexul este un mijloc. Dacă înţelegi viaţa, dacă iubeşti viaţa, vei înţelege că sexul e sacru, e sfânt. Trăieşte-1, bucură-te de el, vine şi pleacă în mod natural, după propriile sale legi. Pe la patruzeci şi doi de ani sexul începe să dispară la fel de natural cum a apărut... Ei, lucrurile nu stau chiar aşa...

Vi se pare ciudat că am spus patruzeci şi doi de ani. Cunoaşteţi poate oameni de şaptezeci, de optzeci de ani, care n-au depăşit sexul, şi le spuneţi „libidinoşi". Şi ei sunt nişte victime ale societăţii. Nu pot fi naturali, sunt ca într-o stare de mahmureală, pentru că s-au abţinut atunci când ar fi trebuit să se bucure. în momentele de încântare ei nu au trăit total, n-au cunoscut orgasmul, au trăit doar pe jumătate. Şi când trăieşti doar pe jumătate un anumit lucru, acesta te bântuie mult timp.

Eu aşa înţeleg lucrurile: acei oameni, dacă ar fi trăit în dreptate, iubire, natural, în al patruzeci şi doilea an al vieţii lor ar fi transcens sexul. N-au făcut-o, s-au luptat cu sexul, şi atunci această vârstă, de patruzeci şi doi de ani, a devenit periculoasă pentru ei, deoarece energiile fizice intră în declin. Când eşti tânăr, te poţi abţine de la orice şi poţi refuza orice, pentru că ai multă energie. Ironic lucru: un tânăr îşi poate reprima cu uşurinţă sexualitatea, pentru că dispune de energia necesară pentru a o face. O trânteşte pe jos şi calcă pe ea. Dar când energia începe să te părăsească, să scadă, sexul vrea să se manifeste şi tu nu-1 mai poţi controla.

Am auzit mai demult o anecdotă:

Stein, în vârstă de şaizeci şi cinci de ani, şi-a vizitat fiul - doctorul Stein - la cabinet şi i-a cerut ceva care să-i crească potenţa. Doctorul i-a făcut tatălui său o injecţie şi nu a acceptat onorariul. Stein a insistat şi i-a dat zece dolari.

După o săptămână, Stein a venit pentru o altă injecţie şi a plătit douăzeci de dolari.

„Tată, o injecţie costă doar zece dolari."

„Ia toţi banii. Ceilalţi zece sunt de la maică-ta", a spus Stein.

Din păcate, lucrurile nu s-au oprit acolo... Termină cu acest mod de abordare înainte de a deveni ridicol. Nu aştepta bătrâneţea, pentru că atunci totul devine urât, ca orice lucru în „extrasezon".

De ce mă fascinează pornografia?

Probabil că din cauza educaţiei religioase, a şcolii de duminică... Altfel, nu-i nevoie să te intereseze pornografia. Când te opui realităţii, începe să funcţioneze imaginaţia. în ziua în care educaţia religioasă va dispărea, va muri şi pornografia. înainte nu se poate. Paradoxal, nu? Reviste ca „Playboy" există numai cu sprijinul Vaticanului. Fără Papă n-ar fi nici revista, n-ar putea fi. N-ar avea motive să mai existe. Preoţimea e în spatele ei.

De ce să te intereseze pornografia, când sunt atâţia oameni reali în jurai tău? E mai frumos să te uiţi la oamenii vii. Nu te interesează fotografia unui copac dezbrăcat, nu? Şi ştii de ce? Pentru că nici un copac nu e îmbrăcat. Acoperă toţi copacii şi, mai devreme sau mai târziu, vor apărea pe sub mână reviste cu arbori dezbrăcaţi... Oamenii le vor citi, le vor ascunde în Biblie şi se vor bucura privindu-le. încearcă şi vei vedea!

Pornografia va dispărea când oamenii îşi vor accepta în mod natural nuditatea. Nu vrei să vezi fotografii cu câini goi sau cu pisici goale, nu? Ei *sunt* goi. De fapt, când treci pe lângă un câine nici nu te uiţi la asta, nici nu bagi de seamă că e gol. Există nişte cucoane prin Anglia care au mania să-şi îmbrace câinii. Cel puţin, aşa am auzit. Le e teamă că goliciunea câinilor va ofensa vreun suflet mai religios, mai spiritual. Am auzit că Bertrand Russel a scris în autobiografia sa că în copilărie, în perioada victoriană, picioarele de la scaune erau acoperite pentru simplul fapt că erau *picioare.*

Când omul va deveni natural, pornografia va dispărea. Daţi voie omului să stea dezbrăcat... nu însă la birou. Să nu exagerăm. Dar pe plajă, pe malul râurilor, acasă, acolo unde te relaxezi, la soare, în grădină, ar trebui să stai gol. Copiii să se joace goi, pe lângă părinţii lor goi. Pornografia va dispărea! Cine s-ar mai uita atunci în revista „Playboy", şi de ce? Curiozitatea naturală a fost reprimată şi de aici a rezultat pornografia...

Scapă de preotul din tine, spune-i „adio", şi vei vedea că va dispărea şi pornografia. Ucide preotul din subconştientul tău şi o schimbare majoră se va produce în fiinţa ta. Vei fi mult mai coerent.

Un comis-voiajor, înnoptând la hotel într-un oraş străin a găsit o Biblie pe noptiera de lângă pat. Pe prima pagină scria „Dacă eşti îngrijorat pentru familia ta, citeşte pagina şaizeci şi opt. Dacă te simţi singur, citeşte pagina nouăzeci şi doi."

Se simţea singur, aşa că a deschis la pagina nouăzeci şi doi şi a citit. Când a terminat, a văzut ceva scris cu creionul în josul paginii: „Dacă te simţi în continuare singur, sună la 62485 şi întreabă de Gloria."

Bărbatul, cu excepţia momentelor în care meditează, este înnebunit - înnebunit după femei. Pentru bărbaţi însă meditaţia este mai greu de practicat

decât pentru femei. Mamele mai experimentate, care au născut de mai multe ori, pot spune dinainte dacă pruncul va fi băieţel sau fetiţă, pentru că fetiţa e foarte liniştită în pântece, pe când băieţelul joacă fotbal. Loveşte încolo şi încoace.

în meditaţie, femeile sunt mai profunde. Ele sunt mai bune meditatoare, iar sexualitatea lor e negativă (în sensul*yin-yang-n. ed),* nu înseamnă constrângere.

Cunoscând călugări şi călugăriţe am fost surprins să descopăr că un călugăr nu practică un celibat autentic, pe când călugăriţele, da. Ele pot fi celibatare, sexul nu se manifestă cu agresivitate, ba, mai mult, natura le-a dat posibilitatea să elimine în fiecare lună energia sexuală, pentru ca apoi, timp de o lună, să fie „curăţate". Bărbatul se află în dificultate. Energia lui sexuală va fi controlată numai prin meditaţie. Şi numai aşa nu va înnebuni. Dacă nu meditezi cu adevărat, nu vei trece de nebunia sexului.

Odată, o demonstraţie studenţească s-a terminat cu o încăierare. Un bărbat fugea prin mulţime, având în braţe o fată leşinată.

„Hei, dă-mi-o mie! O scot eu de aici!" a strigat un poliţist.

„Du-te dracului! Găseşte-ţi una singur!" i-a răspuns bărbatul.

Nici în timpul unei lupte, când oamenii pot fi ucişi, împuşcaţi, loviţi, mintea bărbatului nu s-a putut elibera de sex.

Sexul este lanţul cel mai greu al bărbatului.

Trebuie să faci toate eforturile posibile meditând, pentru ca energia ta sexuală să se mişte toată în sus, nu în jos. în loc să tot cauţi femei inimoase, construieşte înlăuntrul tău un bărbat frumos. Decât să cauţi frumuseţea în exterior, construieşte-o mai degrabă în tine.

însă bărbatul e mai prost decât femeia. Istoria a fost făcută de bărbaţi şi vedeţi ce nebunie a ieşit. Nu e o istorie a omului, ci a nebuniei: războaie, violuri, arderi pe rug, distrugere...

Odată, un cuplu şi-a dus băieţelul la circ. în timpul numărului cu dresură de gorile, soţul s-a dus la toaletă, iar copilul şi-a întrebat mama:

„Ce e lucrul acela lung dintre picioarele gorilei?"

Mama, foarte stânjenită, s-a grăbit să-i răspundă:

„O, nu-i nimic, dragul mamei."

Când soţul s-a întors de la baie, soţia a plecat să cumpere floricele, şi în timpul ăsta copilul şi-a întrebat tatăl:

„Tăticule, ce e lucrul acela lung care atârnă între picioarele gorilei?"

Tatăl a zâmbit şi a spus:

„Acela, fiule, e un penis."

Băiatul a rămas nedumerit un moment, apoi a zis:

‚Atunci, de ce mama a spus că nu e nimic?"

„Băiete, cred că am nenorocit-o pe femeia asta", a spus tatăl cu mândrie.

Când ne vorbeşti, iluminarea şi fericirea par atât de aproape, iar eliberarea doar la un pas. Atunci de ce mă port ca o gorilă morocănoasă când sunt cu prietena mea?

Toţi se poartă ca nişte gorile atunci când sunt cu prietenele, pentru că altfel ele s-ar simţi foarte frustrate. Cu cât eşti mai grosolan, cu atât sunt mai satisfăcute. Vezi tu, comportamentul tău animalic îi produce fetei o stare de bucurie, la care n-ar renunţa pentru nimic în lume. Dacă te porţi ca un gentilom se va simţi frustrată.

Iluminarea însă e doar la un pas depărtare de maimuţă. Nu contează unde eşti, iluminarea e întotdeauna la un pas mai încolo. Renunţă la a mai fi gorilă şi vei afla iluminarea. Câteodată e uşor s-o faci, pentru că nimeni nu vrea să fie maimuţă. Mai greu ar fi dacă eşti preşedintele Reagan, primul-ministru al vreunei ţări sau cel mai bogat om din lume. E mai greu să ieşi dintr-un asemenea rol, pentru că toate astea sunt roluri pe care le jucăm pe scena vieţii.

Iluminarea se produce mai uşor dacă joci un rol care nu-ţi place. îl urăşti din adâncul fiinţei tale, dar îl joci pentru prietena ta. Şi ea are rolul ei, însă pentru că e greu ca un pat să suporte două maimuţe, bărbatul a hotărât că femeia trebuie să fie o doamnă, să stea cu ochii închişi, nemişcată, aproape moartă, iar el să sară în pat ca o maimuţă.

Dar rolul ăsta chiar că nu-ţi place. Ar fi foarte bine dacă ai avea o cameră video, cu care să filmezi scenele în care te porţi ca un urangutan. Mai târziu, văzând caseta, te vei simţi cât se poate de ruşinat: „Ce-oi fi făcând acolo? De când sunt atât de prost?" Bine că în astfel de momente oamenii sting lumina, nu-i aşa? Toate societăţile sunt împotriva celor care fac dragoste în aer liber, pe plajă sau în parc. Motivul este simplu: comportamentul de gorilă al „eroului" le-ar trezi amintiri bărbaţilor care ar putea vedea scena: „Exact aşa fac şi eu în întunericul nopţii!"

Pasul de la maimuţă la iluminare este simplu: să devii conştient de ceea ce faci şi să părăseşti vechiul comportament exact cum un şarpe îşi părăseşte pielea veche. Dă-te jos din pat şi devino Buddha! încearcă în această noapte! Chiar în mijlocul actului sari din pat, ia postura lotusului şi ilumineză-te! îţi promit că prietena ta va fi fericită şi va spune: „în sfârşit, ai făcut şi tu ceva care are sens!"

Pasul ăsta este infim. în somn poţi deveni maimuţă, preşedinte, cel mai bogat om - dar toate astea sunt visuri. Oricum, să devii maimuţă în somn e un coşmar. Toate întâlnirile amoroase se transformă în coşmar. Şi ieşirea din coşmar nu e uşoară. Totuşi, nu vrei să te trezeşti decât dacă visul tău se urâţeşte. Dintr-un vis frumos şi tentant, cine ar vrea să se trezească?

E bine că ai recunoscut un lucru: te porţi ca o maimuţă. Această recunoaştere e începutul înţelepciunii. Fă primul pas spre iluminare în această noapte şi mâine dimineaţă toţi vor vedea că acest bărbat - fost maimuţă - a devenit iluminat. Se mai întâmplă încă minuni.

Care e diferenţa dintre sexul normal şi cel tantric?

Actul sexual normal şi cel tantric sunt fundamental diferite. Primul este o eliberare de energie, ca un strănut mai puternic. Surplusul de energie este aruncat afară, iar tu te simţi uşurat. Acest lucru e distructiv, nu creativ. E bun, terapeutic, te ajută să te relaxezi, dar nimic mai mult.

Actul sexual tantric este de la început fundamental opus, cu totul diferit. Nu se termină cu o uşurare, nu aruncă energie în afară. în timpul actului nu se ejaculează, nu se dispersează energia în afară. Cei doi rămân uniţi, aşa cum erau la începutul actului, nu la sfârşitul lui. Acest fapt schimbă cu totul calitatea actului.

încearcă să înţelegi două lucruri: există două tipuri de climax1, două tipuri de orgasm. Unul este cel cunoscut. Ajungi în culmea excitării şi nu mergi mai încolo, lucrurile se termină aici. Excitarea ajunge într-un punct în care devine involuntară. Energia vine în tine şi apoi sare afară. Te simţi eliberat. Presiunea nu mai există. Te poţi relaxa, poţi dormi.

Foloseşti sexul pe post de tranchilizant. Este un tranchilizant natural: va fi urmat de un somn bun, dacă mintea ta nu e otrăvită de religie. Altfel, chiar şi acest efect tranchilizant va fi distrus. Numai dacă mintea ta e liberă de religie sexul va avea un efect calmant. Dacă simţi vreo vină, nici somnul nu-ţi va fi liniştit. Vei fi deprimat, te vei condamna, vei începe să juri că

1 climax - figuri de stil care constă în desfăşurarea ascendentă a unei idei, a unei acfiuni etc. (n. *ed)*

faci penitenţă, vei strânge din dinţi, promiţând că nu mai faci. Somnul tău va fi plin de coşmaruri. Dacă eşti un om natural, neîmpovărat de religie şi moralitate, vei şi calmat şi relaxat prin sex.

Acesta este un tip de orgasm: cel care apare în culmea excitării. Tantra se centrează pe un alt tip de orgasm. Dacă pe primul îl poţi numi orgasm în culme, pe celălalt îl poţi numi orgasm de tip vale. în el, nu ajungi în culmea excitării, ci în cea mai profimdă vale a relaxării. Excitarea foloseşte amândurora la început. De aceea spun că lucrurile încep la fel, numai sfârşitul e altfel, complet diferit.

Excitarea e bună pentru amândouă tipurile: fie că mergi spre culmea ei, sau spre valea relaxării. Pentru primul, excitarea trebuie să fie intensă, tot mai intensă. Trebuie să crească, să te tot poarte spre culme. Pentru al doilea, excitarea e doar un început. Odată ce ai intrat, şi tu, şi iubita vă veţi relaxa. Nu vă mişcaţi. Relaxaţi-vă într-o îmbrăţişare prelungă. Dacă vreunul simte că începe să se piardă erecţia, o mică mişcare va relua excitaţia. *Acesta* este orgasmul de tip vale. Amândoi, relaxaţi, vă întâlniţi ca două fiinţe relaxate.

în cazul orgasmului obişnuit, vă întâlniţi ca două fiinţe excitate, tensionate, egoiste, care încearcă să se descarce. Orgasmul obişnuit apare ca o nebunie; cel tantric este o profundă şi relaxată meditaţie.

Poate că nu-ţi dai seama, dar acesta este un fapt biologic, bioenergetic: bărbatul şi femeia sunt forţe opuse. Negativ-pozitiv, yin- yang, sau oricum le vei spune, ele se provoacă mereu una pe alta. Când se întâlnesc în meditaţie şi relaxare se revitalizează una pe alta. Amândouă devin generatoare, amândouă devin mai vii, mai expresive, radiind de o energie nouă, şi nimic nu se va pierde. Doar prin întâlnirea cu polul opus energia este reînnoită.

Actul tantric poate fi făcut oricât de mult. Sexul obişnuit nu ţine mult, cât ai vrea tu, pentru că pierzi energie şi trupul tău trebuie să o refacă. Şi apoi tu o pierzi din nou. Absurd, nu? Toată viaţa ţi-o petreci câştigând şi pierzând, şi tot aşa, ca o obsesie.

Al doilea lucru de reţinut: poate că ai observat, poate că nu, dar animalelor nu le place deloc să facă sex. Nu se bucură în timpul actului. Maimuţele, câinii, sau alte animale. în timpul actului lor nu vezi că le- ar plăcea, că ar fi fericiţi. E un act mecanic; o forţă naturală îi împinge spre asta. Maimuţele se adună, fac sex, şi apoi se despart. Pe feţele lor nu se schimbă nimic, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Când energia le împinge, prin surplus, o aruncă pur şi simplu afară.

Actul sexual obişnuit arată aşa, dar moraliştii spun exact invers: „Nu te simţi bine! Nu te bucura! Numai animalele fac asta." Greşit! 52

Animalele nu se bucură, numai omul o poate face. Şi cu cât mai profund te bucuri, mai multă umanitate se naşte în tine. Dacă actul tău sexual devine meditativ, extatic, se atinge ceea ce e mai înalt în om. Adu-ţi aminte de Tantra: orgasmul de tip vale, nu culme. Este o experienţă de tip vale.

în Occident, Abraham Maslow a făcut termenul acesta de „experienţă de culme" foarte faimos. Te exciţi la culme, după care cazi. De aceea după actul sexual ai o senzaţie de cădere. Normal: cazi de pe culme. N-ai să simţi asta niciodată după o experienţă tantrică. Nu ai cum să cazi, pentru că te afli într-o vale. Mai degrabă o să te ridici.

La sfârşitul unui act tantric te ridici, nu cazi. Vei fi plin de energie, mai vital, mai viu, mai radiant. Extazul tău va dura ore întregi, zile întregi. Depinde cât de profund ai trăit experienţa. Dacă vei trăi această experienţă, vei vedea singur că ejacularea e o risipă de energie. N-ai nevoie de aşa ceva, decât dacă vrei să ai copii. După sexul tantric te poţi simţi relaxat toată ziua. O experienţă tantrică, şi peste tot vei fi mai liniştit, mai relaxat, nonviolent, fără urmă de mânie, frustrare, deprimare. Un astfel de om nu va fi un pericol pentru nimeni. Dimpotrivă, dacă va putea, îi va ajuta şi pe alţii să fie fericiţi. Dacă nu, măcar nu va nefericiţi pe nimeni...

Numai Tantra poate crea un bărbat nou, care înţelege noţiunea de atemporal, non-ego şi lipsa dualităţii în existenţă.

CĂLUGARUL

Toate religiile te-au învăţat să renunţi la soţie, la lume, la confort, la orice ţi-ar putea aduce bucurie în viaţă. Şi numai atunci vei putea fi salvat. Toţi te învaţă să te sinucizi şi nu sunt religii veritabile. Dar au adus milioane de nefericiţi în pragul sinuciderii în atâtea secole.

Când iubirea moare în tine, se duc multe altele odată cu ea. Un om a cărui iubire e moartă e incapabil să vadă frumuseţea. Nici pe o pânză pictată, nici pe o faţă omenească... Şi dacă nu poate vedea frumuseţea expresiei supreme a existenţei, ce să vadă pe pânză? Culori. Fără nimic în ele.

Cei în care iubirea a murit nu scriu poezie, pentru că fără iubire aceasta ar fi lipsită de sevă. Fără viaţă. O gimnastică a cuvintelor fără nici un spirit în spatele lor. Cadavrul unei poezii, nu poezie vie. Omul care nu iubeşte nu poate fi creativ în nici un fel.

Aşa-numiţii sfinţi şi călugări abstinenţi n-au contribuit cu nimic la înţelepciunea umană, la inteligenţă, frumuseţe, bogăţie, muzică, dans. în nici o dimensiune a vieţii nu şi-au adus contribuţia toţi aceşti călugări. Au

fost o povară pe pământ.

Singurul lucru la care au pus umărul e SIDA. Şi e foarte logic.

Viaţa apare din sex, viaţa constă în sex... Poţi să-ţi dezvolţi sexul la un asemenea rafinament încât să devină iubire, compasiune. Dar dacă blochezi energiile sexuale prin celibat, ţi-ai distrus toate posibilităţile de evoluţie. Te îndrepţi spre moarte. Dacă sexul este viaţă, celibatul este moarte. E o logică simplă... Toţi aceşti abstinenţi ţi-au „dăruit" SIDA, pentru că abstinenţa e nenaturală, împotriva biologiei, fiziologiei, împotriva hormonilor.

Adu-ţi aminte că timpul tău este autonom. Nu lucrează după ordinele tale, ci are propriul program după care funcţionează. Mănânci. Tu decizi ce alimente consumi, dar odată ce îţi alunecă pe gât în jos, nu mai e nimic de făcut. Totul depinde de capacitatea corpului tău de a digera hrana, de a o transforma în diferite elemente, de a trimite aceste elemente spre diferite părţi ale corpului: ce-i al creierului se va îndrepta spre creier, iar ce-i al aparatului sexual va merge la aparatul sexual.

Corpul tău habar n-are că tu eşti un călugăr creştin şi că eşti abstinent. El va crea spermă îh tine. Şi ce ai să faci cu acest element sexual atât de bine polarizat, masculin? Nu poţi să o ţii toată în tine la nesfârşit, pentru că nu dispui de un spaţiu prea mare. Odată plin, trebuie să-i dai drumul afară. Şi spermatozoizii au şi ei curiozitatea lor, aşa că sunt nerăbdători şi grăbiţi să iasă în lume. Până la urmă, aşa ai apărut şi tu, şi oricine altcineva.

E bine că tatăl lui Gautama Buddha n-a fost călugăr... Că alţi câţiva, foarte puţini, n-au fost nici ei: tatăl lui Lao Tze, al lui Chuang Tze, al lui Moise... Dacă toţi aceştia ar fi fost călugări, n-am mai avea acum nici o religie, în afara creştinismului... Pentru că bietul tată al lui Iisus n-a avut nici o treabă cu naşterea lui Iisus. Acesta era călugăr...

Te-ai gândit vreodată la ideea că Dumnezeul creştin este o trinitate, şi că o treime din ea este Duhul Sfânt? Acesta nu e abstinent. Dimpotrivă, e un violator. Un mare act divin! Să violezi soţia încă virgină a unui prăpădit de tâmplar şi să te numeşti sfânt... Cum crezi că sunt atunci duhurile care nu sunt sfinte? Şi iată că acesta e o treime din dumnezeire. Acest fapt îl face şi pe Dumnezeu să nu fie abstinent.

Toţi călugării, toate călugăriţele au adus moartea între oameni, distrugerea umanităţii. Şi rezultatul este SIDA, care se răspândeşte rapid, ca un incendiu întins de vânt. Ar putea chiar distruge omenirea.

De ce au privii religiile viaţa la un mod atât de negativ în trecut?

Omul a fost exploatat în numele religiei, atât *de* preoţi, cât şi de politicieni.

Preotul şi politicianul au închegat o conspiraţie înfiorătoare împotriva omului. Singurul fel de a exploata pe cineva este de a-l face să se teamă.

Odată ce omul este plin de temeri, este gata să se supună. Odată ce tremură în sinea sa, îşi pierde încrederea în sine şi este gata să creadă orice prostie. Nu poţi aduce un om cu încredere în sine în starea de a crede orice tâmpenie.

Atenţie! Aşa a fost omul exploatat de-a lungul secolelor! Acesta este însuşi secretul „meseriei" aşa-ziselor religii: fă-i să se teamă, fă-i să se simtă nedemni, fă-i să se simtă vinovaţi, fă-i să se creadă la marginea infernului.

Dar cum să-i faci să se teamă? într-un singur mod: condamnă viaţa, condamnă toate lucrurile naturale. Condamnă sexul, care este fundamentul vieţii, condamnă hrana, care este al doilea fundament al vieţii, condamnă relaţiile, familia, prietenia, pentru că şi acestea sunt fundamente ale vieţii. Condamnă tot ce prinzi!

Condamnă orice lucru natural al vieţii, spune că e greşit: „Dacă faci asta, ai să suferi. Dacă n-o faci, vei fi răsplătit! Iadul o să fie al tău dacă vei trăi natural, şi raiul te va primi dacă te pui împotriva vieţii." Acesta e mesajul care vine din trecut.

Asta înseamnă că te sinucizi pentru ca Dumnezeu să te accepte. Dacă vei omorî în tine, gradat, simţurile, trupul, mintea, inima, dacă te vei distruge, vei fi iubit de Dumnezeu. Asta e învăţătura religiilor din trecut. Aşa a fost omul contaminat, sufletul i-a fost otrăvit. Şi toţi aceşti otrăvitori au exploatat omenirea la paroxism.

Religiile trecutului sunt întoarse spre moarte, nu spre viaţă.

Ceea ce vreau eu să descriu este o viziune asupra vieţii. Iubeşte viaţa în multiplele ei dimensiuni, pentru că aceasta e singura cale de a ajunge la adevărul ultim. Adevărul acesta nu e departe, ba chiar e ascuns în lucrurile imediate. Imediatul este ultim, imanentul este transcendent. Dumnezeu nu e departe, ci foarte aproape. Nu este acela de acolo, ci acesta de aici. Şi tu, omule, nu eşti nici nedemn, nici păcătos...

Eu sunt aici pentru a te despovăra de toate gândurile tale de vinovăţie. Sunt aici pentru a te învăţa să ai din nou încredere în tine. Odată ce vei avea încredere în propria fiinţă, nici un politician şi nici un preot nu te vor mai exploata. Frica, puterea lor asupra ta va dispărea.

O poveste...

Nastratin Hogea s-a pierdut prin pădure. A încercat, sărmanul, toată ziua să-şi găsească drumul, dar n-a putut... Era obosit, înfometat, sângerând, cu hainele rupte de spinii pădurii. începea să se întunece, soarele scăpătase şi noaptea stătea să cadă.

Nastratin era ateu convins, unul care în viaţa lui nu spusese o rugăciune. Dar în situaţia dată - cu frică de noapte şi de sălbăticiuni - s-a gândit pentru prima oară în viaţa lui la Dumnezeu. A uitat tot ce spusese împotriva Lui. A îngenunchiat şi a zis: „Doamne dragă..." şi a privit stânjenit în jur, deşi ştia că nu poate fi nimeni... O viaţă de ateism! Dar când frica i-a bătut la uşă şi moartea i s-a mutat de departe aproape, cui să-i mai pese de filozofii, de ateism, de logică? Cui să-i mai pese de raţiune?

„Doamne dragă, te rog ajută-mă să ies din pădure şi o să te venerez, şi o să te slujesc întotdeauna. O să merg la moschee, voi urma ritualurile islamului. Jur! Numai salvează-mă, iartă-mă! îmi cer iertare pentru toate lucrurile pe care le-am spus

împotriva ta. Am fost un prost, un prost absolut! Acum ştiu că exişti!"

Exact în acel moment o pasăre a trecut pe deasupra lui şi i-a lăsat ceva moale şi cald drept pe cap. „Of, Doamne, de ce-mi mai dai şi rahatul acesta...? Sunt chiar rătăcit!"

Când unui om îi e frică, chiar dacă a fost o viaţă întreagă ateu, se întoarce spre religie. Preoţii ştiu acest lucru, doar l-au folosit de secole, întregul trecut al omenirii este exprimat prin frică.

Cel mai bun mod de a produce frica este de a-1 face pe om să se simtă vinovat pentru lucrurile naturale. *Nu poate* să renunţe la ele, dar nici nu se poate bucura de ele de frica iadului, aşa că este de două ori legat. Această dublă priponire este baza exploatării omului. Nu poţi renunţa la sex numai pentru că un popă oarecare spune că e greşit... Lucrul ăsta nu are nimic de-a face cu ideile tale despre ce e bine şi ce e rău, e natural, e ceva propriu fiinţei tale. Din sex ai apărut, fiecare celulă a ta e sexuală. Nu poţi renunţa la sex numai pentru că aşa spui. Da, poţi începe să-l reprimi, şi prin reprimare îl acumulezi în inconştient, devine asemenea unei răni. Cu cât îl reprimi mai mult, cu atât devii mai obsedat. Devenind obsedat, te simţi şi mai vinovat. E un cerc vicios. Acum eşti prins în capcana preoţilor.

Preotul însuşi nu crede ceea ce spune, cum n-o face nici politicianul, de altfel... Toate astea sunt pentru plebe, pentru mase... Şi mulţimea a fost prostită.

Poveştile spun că regii aveau sute de soţii. Nici cu preoţii nu a fost altfel. Uimitor, nu? Oamenii au continuat să-i creadă pe toţi şarlatanii... Preoţii şi politicienii au făcut ei înşişi tot ceea ce au spus popoarelor să nu facă. Câteodată în văzul lumii, alteori pe ascuns...

Preoţii au rănit inima şi conştiinţa omenească. Au strecurat ideea otrăvitoare că viaţa e ceva detestabil. I-au învăţat pe toţi oamenii cum să scape de viaţă.

Eu îmi învăţ oamenii să se cufunde cât mai adânc în viaţă. Ei v-au tot predicat să vă eliberaţi de viaţă. Eu vă învăţ să vă faceţi viaţa liberă. Ei v-au învăţat cum să vă sfârşiţi viaţa, eu vă învăţ cum să păşiţi în ea pentru eternitate, cum să trăiţi pe deplin. Aici apare, obligată, controversa. Viziunea mea este chiar opusul a ceea ce vă învaţă religia.

Eu aduc o nouă viziune asupra religiei în lume.

Aceasta este cea mai îndrăzneaţă întreprindere făcută vreodată: să accepţi viaţa cu multiplele ei dimensiuni, să te bucuri de ea ca de o permanentă sărbătoare. Bucuraţi-vă, nu renunţaţi! Aceasta e calea mea! Festinul, nu postul, este calea mea. Festinul este religios. Definiţia religiei pentru mine este festinul.

Nici un animal nu ştie să sărbătorească, nu ştie nimic despre sărbători. Toţi se pot juca, numai omul sărbătoreşte.

Sărbătoarea este cea mai înaltă evoluţie a conştiinţei. Eu îţi spun să sărbătoreşti viaţa. Acesta este secretul meu...

Homosexualul

în grupul de terapie la care am luat parte m-am confruntat cu propria mea sexualitate. Terapeutul mi-a spus că din punct de vedere emoţional sunt încă un copii Ce spui despre asta?

In primul rând nu face o problemă din asta. Dacă chiar vrei să rezolvi un lucru, nu-l transforma în problemă. Când apare problema, soluţia nu mai e de găsit. Paradoxal, dar aşa îţi spun: acceptă-ţi realitatea, nu e nimic rău în asta. Doar societatea spune că e greşit, dar de fapt nu e. Măcar e bine că te atrage *cineva.* Primul pas este acceptarea, nu respingerea, pentru că altfel n-ai să rezolvi situaţia niciodată. Prin acceptare se pune baza dispariţiei acestei probleme. Cu cât mai mult respingi realitatea, cu atât mai mult te vor atrage băieţii, pentru că respingerile creează atracţii. Trăieşte-ţi realitatea şi vei scăpa de problemă...

Homosexualitatea este o fază necesară atât în evoluţia bărbatului, cât şi în cea a femeii.

(Nota ediţiei originale: Osho explică în general cele patru etape ale dezvoltării sexului: autosexualitatea, în copilărie, homosexualitatea, care precede heterosexualitatea, şi în cele din urmă ultima fază - trecerea dincolo de orice fel de fază: brahmacharya.)

Terapeutul de la grup a spus adevărul: tu ai „înţepenit" în faza a

doua. Nu-i nimic rău în asta. Poţi trece dincolo de aceasta, dar nu numai prin ea. Lasă de-o parte atitudinea altora despre homosexualitate, aceasta nu e decât propagandă. Nu-i nimic rău în ea, nu e un păcat. Dacă tu poţi accepta această realitate, vei ieşi încet-încet din ea şi vei fi interesat de femei. Trebuie să treci prin asta.

Este posibil ca mama ta să fi fost o fiinţă dominatoare, cam ca toate mamele. Rareori întâlneşti un bărbat care să nu fie sub papucul mamei sau al soţiei... De fapt, acest lucru nici nu se întâmplă. Dacă găseşti vreunul, e doar excepţia care confirmă regula, şi nimic mai mult. Şi există motive psihologice în spatele acestui lucru.

Bărbatul se luptă cu lumea, iar energia lui masculină se epuizează tot timpul. Când vine acasă, vrea să devină feminin. Vrea să se odihnească, e obosit de această agresiune masculină. La birou, la fabrică, la piaţă, în politică - peste tot numai luptă. Acasă nu vrea să se mai lupte, vrea să se odihnească, pentru că mâine e o altă zi în care trebuie să se întoarcă în lume. în momentul în care păşeşte în casă devine feminin. întreaga zi femeia a fost feminină, nu s-a luptat cu nimeni, pentru că nu a avut cu cine. S-a săturat să fie femeie, cu bucătăria şi copiii pe cap. Vrea să se bucure şi ea de puţină agresiune, de luptă, de hărţuire, şi bietul soţ întors acasă exact pentru asta este bun... Aşa că ea devine masculină şi soţul feminin. Aceasta este explicaţia fundamentală a stării de dominare.

Copiii au o problemă: văd că mama domină, le pare rău pentru tată, şi din pură compasiune vor să îl iubească. Dar nu pot, nu pot fi împotriva mamei. Dacă nici tata nu poate fi împotriva mamei, cum ar putea ei? în sinea lor îi rezistă mamei, mama care domină devine respingătoare, şi aceasta este prima experienţă pe care o au în ceea ce priveşte femeia. Mai târziu se vor teme de femei, de reeditările mamei. Vor domina, vor hărţui, îi vor bate la cap, vor fi mai puternice.

Aceasta este teama ta, şi încă mai eşti de partea tatălui. Bietul om n-a avut niciodată vreun cuvânt de spus. Din simpatie pentru tată vei fi de partea băieţilor, şi acest lucru nu e o problemă. Poţi trece prin asta. Bucură-te şi nu te mai simţi vinovat! Curând vei avea o surpriză: se va ivi în tine o mare dorinţă pentru femeie. E ceva să fii atras de bărbaţi, dar să fii împlinit de un bărbat este imposibil. împlinirea are nevoie de opus, pentru că opuşii se completează. Te poţi simţi bine cu un bărbat, dar una este să te simţi bine, şi alta este iubirea profundă şi intimă. Te poţi simţi fericit, dar între fericire şi extaz e distanţă foarte mare.

Extazul este posibil când energia feminină şi cea masculină se întâlnesc, dar aduce după sine umbre, agonie. Şi aici apare teama: ai văzut prea multă agonie şi îţi este teamă. Extazul este atât de minunat încât merită toată

agonia, toată lupta, tot conflictul. Bărbaţii sunt prieteni mai buni; nu uita că bărbatul şi femeia nu sunt niciodată prieteni. îndrăgostiţii sunt duşmani, nu prieteni. Bărbaţii sunt foarte buni prieteni, femeile nu ştiu ce e prietenia. E greu pentru o femeie să ţină la altă femeie: se cunosc prea bine, mult prea bine. Bărbaţii sunt foarte prietenoşi, iar homosexualii sunt oameni care se simt foarte bine pentru că nu simt nici o agonie... şi nici un extaz. Numai riscul se plăteşte pe măsură.

Sugestia mea: acceptă faptele şi curând vei trece dincolo de ele. Vei începe să explorezi şi polul opus: femeia. Trebuie s-o faci, e o etapă a evoluţiei. Bărbatul trebuie să exploreze femeia, femeia trebuie să exploreze bărbatul. Cu cât mai profundă este această explorare, cu atât mai mult extaz va apărea, şi cu atât mai posibilă va fi agonia. Ele merg împreună, se echilibrează reciproc.

O relaţie între bărbaţi este mai confortabilă, mai convenabilă, conţine mai multă înţelegere. Relaţia bărbat-femeie este mereu o furtună, fără prea multă înţelegere... E o lume între ei, cum ar putea să se înţeleagă unul pe altul? Nici un bărbat nu înţelege femeile, nici o femeie nu înţelege bărbaţii, şi asta este frumuseţea relaţiei lor. Acest lucru creează misterul, dar şi neînţelegerile...

Acceptă mai întâi. Renunţă la rezistenţă şi curând vei trece de această problemă.

De fiecare dată când două corpuri asemănătoare şi două minţi identice încearcă să se potrivească una cu alta, apare perversiunea. De aceea spun că homosexualitatea e o perversiune.

în Occident homosexualitatea câştigă tot mai mult teren. Homosexualii se cred progresişti: au cluburi, petreceri, instituţii, reviste, magazine, de toate. Şi numărul lor creşte mereu, în unele ţări ajungând până la patruzeci la sută. Mai devreme sau mai târziu homosexualitatea va ajunge un şablon al normalităţii peste tot. Unele state ale Americii permit chiar şi mariajul homosexual. Dacă poporul insistă, guvernul trebuie să aprobe, ca să servească poporul.

Dacă doi bărbaţi vor să se căsătorească nu e treaba altora. E în ordine. Dacă două femei vor să trăiască împreună cu acte, de asemenea nu e treaba altora. E doar problema lor, destul de bizară, neortodoxă. Dar este a lor şi nimeni nu are de ce să se amestece, chiar dacă minţile lor pervertite nu au nici un pic de lumină în ceea ce priveşte energia umană şi mişcarea ei.

Homosexualii nu-şi pot dezvolta spiritualitatea. Este foarte

greu pentru ei. Tot şablonul pe care se mişcă energia lor este tulburat. Mecanismul va fi şocat, deviat. Homosexualitatea câştigă teren în lume, aşa că până la urmă probabil că vor exista tehnici încă necunoscute acum, care să-i îndrepte spre meditaţie.

După zece ani de armată, militarii simt trimişi la control medical. Soldaţii se dezbracă de haine şi intră, pe rând, în cabinetul medicului. Doctorul pune stetoscopul pe pieptul primului bărbat şi spune: „Sophia Loren."

„Bum, bum, bum!" bate mai repede inima, drept răspuns.

„Raquel Welch", spune doctorul.

„Bum, bum, bum!"

„Soţia ta..."

„Bum."

„Perfect normal", spune doctorul. „Ia loc acolo."

Al doilea bărbat trece prin aceleaşi faze. Doctorul îl trimite lângă primul.

Apare un al treilea.

„Sophia Loren."

„Bum... bum... bum..."

„Brigitte Bardot", mai încearcă doctorul.

„Bum... bum... bum..."

„Soţia ta", spune doctorul.

„Bum..."

„Ce straniu - zice doctorul - dar eşti totuşi normal. Du-te şi ia loc lângă ceilalţi."

„Bum! Bum! Bum! Bum!"

ZORBA

Ai citit „Zorba Grecul"? Citeşte-o! Zorba îi spune undeva şefului său: „Ai o lipsă în tine, şefiile. O fărâmă de nebunie! Dacă nu-i îngădui să existe, nu vei trăi niciodată cu adevărat."

Puţină nebunie îţi oferă dimensiuni nebănuite, îţi aduce poezia în viaţă şi îţi dă curajul să fii fericit în această lume nefericită.

Zorba are o frumuseţe aparte. Kazantzakis, creatorul lui,Zorba Grecul", este unul dintre cei mai buni romancieri ai acestui secol şi un om care a suferit îngrozitor de mult din pricina Bisericii.

Zorba este un personaj fictiv, nu a trăit în realitate. Când Kazantzakis a publicat „Zorba Grecul", Biserica l-a excomunicat. 1 s-a pus problema: „Ori retragi cartea, ori te retragi dintre noi!" Şi pentru că nu a renunţat la cartea sa, a fost excomunicat şi amenințat cu flăcările iadului.

Zorba este individualitatea lui Kazantzakis, ceea ce creştinismul a reprimat, ceea ce scriitorul nu a putut trăi, dar şi-a dorit din toată inima. Toată viaţa lui netrăită s-a exprimat în numele lui Zorba. Zorba este un bărbat minunat, fără teamă de iad, fără lăcomie de rai, trăind fiecare moment, bucurându-se de lucrurile mărunte: mâncare, băutură, femei. După o zi de muncă îşi va lua santuri-ul şi va cânta sau va dansa pe plajă ore întregi.

Cealaltă parte din Kazantzakis care s-a exprimat prin „Zorba Grecul" a fost stăpânul al cărui angajat era Zorba. Acesta stătea în birou, mereu trist, lucrând la dosare, fără să râdă, fără să se bucure, fără să se exteriorizeze, în sinea lui fiind mereu gelos pe Zorba, care, cu tot câştigul lui infim, trăia ca un împărat, fără preocuparea zilei de mâine, a lucrurilor care se vor întâmpla. Mânca bine, bea bine, cânta bine. Şi stăpânul, bogat, era mereu trist, tensionat, angoasat, mizerabil, suferind.

Zorba este partea netrăită a oricărui împătimit după religie.

De ce a fost Biserica împotriva publicării lui „Zorba"? La urma urmei era doar un roman de ficţiune şi nu avea de ce să se teamă. Dar fiindu-le şi lor clar că era vorba de creştinismul cel netrăit din orice creştin, cartea devenea periculoasă. De fapt, *este* o carte periculoasă.

Zorba este extraordinar de frumos. Este trimis să facă cumpărături în oraş şi el uită de toate. Bea, se duce la bordel şi petrece astfel mai multe zile, atâta timp cât are bani. Şi dacă încă mai are bani, cum să se întoarcă? Stăpânul se va supăra, dar el oricum nu are ce face - e problema *stăpânului*! După trei săptămâni revine în sat (plecase numai pentru trei zile) fără a aduce absolut nimic din lucrurile pentru care plecase. Şi va veni cu o mulţime de poveşti: „Ce călătorie minunată a fost, ce păcat că n-ai fost acolo... Am întâlnit Bubuline aşa de faine... am băut un vin foarte bun!"

Stăpânul i-a spus: „Şi lucrurile pe care trebuia să le aduci? Te aştept cu nerăbdare de trei săptămâni!"

„Doamne, când există atâtea lucruri bune care se pot face, cine- şi mai bate capul cu prostii? a venit răspunsul. „Taie-mi din salariu în fiecare săptămână şi ia-ţi banii înapoi. îmi pare rău că nu m-am întors mai devreme. Fii fericit că totuşi am făcut-o. A *trebuit* s-o fac în momentul în care mi s-au terminat banii. Data viitoare când mă duc, o să-ţi aduc lucrurile pe care le-ai vrut."

Stăpânul a spus:

„Nu mai pleci tu niciodată. Voi trimite pe altcineva."

Viaţa lui Zorba a fost o bucurie fizică permanentă, fără anxietate, fără vinovăţie, fără discursuri despre virtute şi păcat.

Nikos Kazantzakis te reprezintă pe tine, fiinţa umană. A fost un om mare, dar şi o victimă a trecutului său. A fost un om sensibil, de aceea divizarea i-a apărut atât de clară. A fost un om deosebit de inteligent, care a înţeles că avea o prăpastie în el. Aceasta i-a creat o mare frământare interioară.

Să fii întors împotriva ta e un iad, să te lupţi cu tine e o tortură continuă. Vrei să faci ceva, o parte din tine vrea şi cealaltă parte strigă: „Nu! E un păcat!" Cum să fii împăcat cu tine? Cine e împăcat cu el însuşi nu poate cădea la pace cu societatea, cultura, existenţa. Individul este o cărămidă a existenţei.

Aş vrea să fiu Zorba Grecul şi Gautama Buddha în acelaşi timp. Nu m-aş mulţumi cu mai puţin de atât. Zorba e Pământul, cu florile sale, cu pădurile, munţii, râurile, oceanele. Buddha este cerul cu stele, nori, curcubeie. Cerul fără Pământ ar fi pustiu. Cerul nu ştie să râdă fără Pământ. Pământul fără Cer ar fi mort. împreună fiind apare dansul existenţei. Pământul şi cerul dansând împreună aduc râsul, bucuria, sărbătoarea.

Dacă un om poate fi un Zorba autentic, el nu va fi prea departe nici de Buddha. A parcurs deja jumătate din drum. Prima jumătate este cea mai grea, pentru că toate religiile sunt împotrivă. Toate religiile te împing în alte direcţii, departe de prima jumătate, şi odată abătut din drum nu vei mai deveni un Buddha... Numai pe acest drum vei ajunge la Buddha.

Zorba este drumul spre Buddha.

De când te-am cunoscut am reînceput să am îndrăzneala să râd, să iubesc, să dansez. Mi-ai deschis ochii spre frumuseţea şi poezia vieţii Mă simt mai tânăr, aproape copil, uluit de frumuseţea care inundă totul, un tânăr păgân care soarbe seva plăcerii, bucurându-se de fiecare picătură. Nu e acesta un lucru profund imoral?

Nu, dimpotrivă, este profund moral. Este singura moralitate posibilă, să fii un păgân, să storci fiecare picătură de plăcere din toate momentele vieţii, să fii copil, inocent, alergând după fluturi, culegând de pe plajă scoici sau pietre colorate, uluit de frumuseţea lumii din jurul tău, îngăduindu-ţi să iubeşti şi să fii iubit. Iubirea este începutul religiei. Iubirea, tot ea, este şi sfârşitul religiei.

Un om cu adevărat religios este mereu tânăr. Şi atunci când moare este tânăr. Şi în moarte va fi plin de bucurie, de dans, de cântec.

Eu vă învăţ să fiţi păgâni şi vă învăţ să aveţi inocenţa copiilor. Eu vă învăţ cum să cunoaşteţi minunile şi misterele existenţei, nu analizându-le, ci bucurându-vă de ele, nu teoretizându-le, ci dansând cu ele.

Toată existenţa este dans, mai puţin omul. Omul s-a transformat într-un mormânt, omenirea într-un cimitir. Vă cer să ieşiţi din morminte!

Nu, cum să fie imoral? Toate religiile vor spune că este, dar aici toate religiile greşesc. Oricine spune că e imoral e împotriva omenirii, împotriva existenţei, a bucuriei şi fericirii, împotriva a tot ce duce spre dumnezeire. Eu sunt cu totul pentru.

PARTEA a Il-a

Eva

- Bărbatul trebuie să fie prieten cu femeia dinlâuntrul lui.
-Tehnică de meditație pentru unirea aspectelor masculin şi feminin.
- Motivul real pentru care bărbatul condamnă femeia.

Masculul

- Ce înseamnă ,,egoismul masculin"?
- De ce au bărbații păr pe piept?
- Violența față de femeie: frică şi iubire netrăită.

Cerşetorul

- De ce pretinzi atenție?
- Cum să scapi de cerşetorul din tine?

Playboy-ul

- Unul care se îndrăgosteşte de trei femei în acelaşi timp.
- Iubirea e o şcoală: meditează, ia lucrurile gradat!

Iubitul

- Când partenera te găseşte plictisitor.

Soţul

- Raiul sau iadul sunt creația ta.
- O tehnică pentru ca mariajul tău să redevină savuros.
- Cum să-ți menții soția fericită.

Tatăl

- O parte din proprietatea privata.
- Familia: începutul oricărei patologii.

Prietenul

- Cum să rezolvi dilema infernului: a fi sau a nu fi cu o femeie[7]

Bărbatul şi femeia Sunt încă
singuri Dar un iubit se formează
Când sufletele se unesc.

Misticii *Baul*

EVA

In unele zile mă simt bărbat, in altele parcă aş fi femeie. Pot fi şi una şi alta, sau e un început de schizofrenie?

Toţi suntem şi una şi alta, şi tu tocmai ai devenit conştient de această realitate. E foarte bine, e o mare revelaţie în fiinţa ta. Toţi suntem şi una şi alta, dar până acum societatea ne-a condiţionat. Am fost crescuţi şi învăţaţi că bărbatul e bărbat, iar femeia e femeie. O simplificare cât se poate de falsă, de nedreaptă cu natura. Dacă un bărbat plânge, toţi sar la el: „Nu te mai smiorcăi ca o femeie, ca un bleg!" Ce nonsens, nu? Pentru că şi bărbatul are glande lacrimale, la fel ca şi femeia. Dacă natura n-ar fi vrut ca el să poată plânge, nu i-ar fi dat mijloace.

Acest lucru e represiv. Dacă o fată se poartă ca un bărbat, e ambiţioasă, agresivă, toţi sar şi spun că e vorba de un dezechilibru hormonal. Nu mai e privită ca o fată, ci ca un băieţoi. Ce prostie... Oricum, chiar această clasificare nu este naturală, ci este mai mult politică şi socială.

Femeile au fost împinse în învelişul de femeie douăzeci şi patru de ore pe zi, iar noi, bărbaţii, am fost de asemenea forţaţi să jucăm rolul de bărbat, şi-acest lucru împotriva naturii a cauzat multă nefericire în lume.

Există momente în viaţa unui bărbat când e mai sentimental, mai delicat, mai moale, mai feminin. Sunt momente când soţul devine soţie, iar soţia soţ şi lucrurile astea ar trebui să se petreacă în mod natural. Astfel, viaţa ar avea mai mult ritm, mai multă armonie. Dacă un bărbat n-ar *trebui* să fie bărbat douăzeci şi patru de ore pe zi s-ar simţi mai relaxat. Şi dacă femeia nu va trebui să fie femeie douăzeci şi patru de ore pe zi, va fi mult mai spontană.

Da, câteodată, la mânie, femeia este mai periculoasă decât bărbatul, iar în momentele de iubire bărbatul este mai iubitor decât orice femeie, dar aceste momente alternează. Amândouă stările sunt ale tale, dar să nu crezi că din vreo

cauză sau alta. Nu eşti schizofrenic. Dualitatea aceasta

face parte din natură.

Ai avut o revelaţie. N-o pierde şi nu te speria. E vorba de o alternare: câteva ore eşti bărbat, alte câteva, femeie. Dacă eşti atent, vei putea să şi cronometrezi timpul cât eşti bărbat şi timpul cât eşti femeie. E o schimbare periodică. Yoghinii au muncit foarte mult pentru revelarea acestor secrete interioare. Dacă îţi urmăreşti respiraţia, aceasta îţi va cronometra timpii cu exactitate. Când respiri pe nara stângă eşti feminin, iar când respiri pe cea dreaptă eşti masculin. Schimbarea se petrece cam o dată la patruzeci şi opt de minute.

Şi lucrurile continuă astfel tot timpul, zi şi noapte. Respiri pe nara stângă şi se activează emisfera cerebrală dreaptă, partea feminină. Când respiri pe partea dreaptă, funcţionează emisfera cerebrală stângă, adică partea masculină. Te poţi chiar şi juca în această ciclicitate.

Dacă eşti foarte furios, fa următorul lucru: astupă-ţi nara dreaptă şi respiră prin cea stângă. în câteva secunde furia va dispărea, fiindcă pentru a te putea înfuria trebuie să te afli în ciclul masculin al fiinţei tale. încearcă şi vei avea o surpriză. Doar prin schimbarea respiraţiei de la o nară la alta se pot întâmpla lucruri foarte importante. Dacă te simţi rece şi distant faţă de restul lumii, respiră prin nara stângă şi lasă imaginaţia, fantezia, căldura să te inunde, iar lucrurile se vor schimba foarte repede.

Există acţiuni care se pot desfăşura mai uşor când te afli în climat masculin. Dacă faci ceva greu - de exemplu cari o piatră - vezi prin ce nară respiri. Dacă nu te afli în climat masculin, nu e bine. Poate fi periculos pentru corp, nu vei rezista efortului. Când te joci cu un copil sau cu câinele tău, simte-te feminin şi te vei dovedi mult mai afectuos. Când scrii un poem, pictezi sau faci muzică, ar trebui să fii în climat feminin... Doar dacă nu vrei să creezi un marş războinic. Atunci un climat mai agresiv ţi-ar prinde bine.

Fii atent şi vei deveni tot mai conştient de aceste polarităţi. Este bine că ele există, aşa îşi face natura „aranjamentele". Când partea masculină oboseşte, lucrurile se mută în parte feminină şi masculinul se odihneşte. Când partea feminină este obosită şi vrea să se odihnească, devii masculin. E un fel de „economie" interioară. Societatea te-a învăţat numai lucruri greşite: că un bărbat e un bărbat şi *trebuie* să fie astfel douăzeci şi patru de ore pe zi, iar aceasta este o sarcină prea grea. Şi o femeie trebuie să fie femeie douăzeci şi patru de ore pe zi, dulce, iubitoare, înţelegătoare... Şi asta e o sarcină prea grea... Va simţi nevoia să se certe, să se înfurie, să spargă ceva... Şi nu e rău, e o parte din jocul ei interior.

Aceste două polarităţi formează jocul conştiinţei. Aşa se împarte

Dumnezeu în voi şi se joacă de-a v-aţi ascunselea cu el însuşi. Când jocul se termină şi tu ai învăţat ce trebuia să înveţi, când lecţia a fost însuşită, vei trece mai departe.

Stadiul ultim nu este nici masculin, nici feminin, ci neutru.

Bărbatul este, în adâncul său, conştient că femeia are ceva ce el nu are. Mai întâi pentru că femeia îl atrage, vede frumuseţe în ea. El se îndrăgosteşte de femeie, devine dependent de ea, şi de aici apar problemele.

Sentimentul dependenţei de femeie, pe care fiecare bărbat îl simte, îl face să reacţioneze, încât priveşte femeia ca pe o sclavă, chiar şi din perspectivă spirituală. Se teme de frumuseţea ei. Ea nu e frumoasă numai pentru el, ci pentru oricine o priveşte sau se apropie de ea. în mintea bărbatului egoist şi şovin apare gelozia. Face cu femeia ceea ce Machiavelli sugerează politicienilor - căsătoria este şi ea tot un fel de politică. Machiavelli spune că atacul este cea mai bună apărare, iar bărbatul a folosit această strategie cu multe secole înainte ca Machiavelli să o formuleze ca pe o idee de bază în sfera politicii. Oriunde există dominaţie atacul este în mod sigur cea mai bună tactică de apărare. în apărare pierzi teren şi deja te-ai acceptat ca pe un potenţial învins. Te protejezi astfel.

în India există scrieri religioase vechi de cinci mii de ani, *manusmriti,* şi acolo se spune că dacă vrei să ai linişte acasă bate-ţi nevasta ori de câte ori este nevoie. Ea trebuie să fie aproape prizonieră. Şi aşa a şi trăit femeia - în culturi şi în ţări diferite - într-o închisoare. Pentru că bărbatul a vrut să-şi dovedească lui însuşi că este superior... Nu uita, ori de câte ori vrei să dovedeşti ceva, înseamnă că nu eşti acel lucru. Superioritatea reală nu are nevoie de probe, dovezi, martori, argumente. Superioritatea reală este imediat recunoscută de oamenii care au o cât de mică fărâmă de inteligenţă. Superioritatea adevărată acţionează magnetic.

Din cauză că bărbatul a condamnat femeia - şi aceasta pentru a o ţine sub control - a redus-o la o categorie aproape subumană. Ce frică îl va fi dus pe bărbat să facă asta? E paranoia în toată regula. Bărbatul compară tot timpul şi îşi dă seama că femeia e superioară. De exemplu, bărbatul e inferior în ceea ce priveşte fericirea în pat, pentru că el poate avea un singur orgasm în timpul actului sexual, în timp ce femeia poate avea multe orgasme înlănţuite. Bărbatul se simte atunci foarte neajutorat. El nu poate dărui femeii aceste orgasme. Şi pentru că nu poate, a creat cel mai trist lucru din lume: a încercat să nu-i ofere femeii nici măcar

primul orgasm. Descoperirea orgasmului reprezintă un pericol pentru ei.

Dacă femeia va cunoaşte primul orgasm, îşi va da seama că nu o va satisface şi că, dimpotrivă, devine astfel şi mai însetată. Dar bărbatul e deja consumat, aşa că pentru el e mai bine ca femeia să nu ştie că există orgasm pe lume. Dar cu asta, poziţia lui nu va fi mai bună. Pentru că nu dăruieşte orgasmul femeii, îl pierde şi pe al său.

Trebuie ca un lucru esenţial să fie bine înţeles: sexualitatea bărbatului e locală, închisă în aparatul sexual şi într-un centru minuscul pe creier. Femeia e altfel, sexualitatea ei e întinsă în tot corpul. Tot corpul ei este sensibil, erotic. Bărbatul se termină în câteva secunde. în timpul acesta femeia nici măcar nu se încălzeşte. Bărbatul se grăbeşte, ca şi cum ar face ceva pentru care este plătit şi ar vrea să sfârşească foarte repede. Aşa face el dragoste.

Mă întreb şi eu de ce mai încearcă bărbatul să facă dragoste, dacă tot nu-1 ţine decât câteva secunde? Femeia de-abia se încălzeşte, bărbatul se duce. Nu pentru că ar fi avut orgasm. Ejacularea nu e orgasm. Şi se întoarce pe partea cealaltă şi doarme. Femeia, de fapt nu numai o femeie, ci milioane plâng lacrimi amare pentru că bărbaţii lor le lasă cu ochii în soare... Ele îi încurajează, şi înainte ca ei să ducă lucrurile undeva, tot ele rămân pe dinafară.

Acest fapt, că bărbatul termină repede, are o semnificaţie clară, exact ce v-am spus: că nu-i îngăduie femeii nici primul orgasm. Neîngăduindu-i femeii primul orgasm, e obligat să înveţe să sfârşească actul sexual cât mai repede posibil. El trebuie să înveţe să termine foarte repede. Femeia pierde astfel ceva minunat, ceva sfânt pe pământ, şi bărbatul pierde şi el.

Orgasmul nu este singurul lucru în care femeia e mai puternică. Peste tot în lume media de viaţă a femeii este mai mare cu cinci ani decât a bărbatului, speranţa ei de viaţă este mai mare. Aceasta înseamnă că ea este mai rezistentă, mai vitală. Femeile sunt mai puţin pasibile de boală decât bărbaţii, şi chiar dacă se îmbolnăvesc, se vindecă mai repede. Acestea sunt fapte reale.

O sută cincisprezece băieţi vin pe lume odată cu o sută de fete. îţi vine să te întrebi: de ce o sută cincisprezece? Natura ştie mai bine. Până la maturitate cincisprezece băieţi se vor fi pierdut pe drum. Vor rămâne o sută de fete şi o sută de băieţi. Fetele nu mor uşor. Femeile nu se sinucid cât bărbaţii, îşi dau moartea de două ori mai mulţi bărbaţi decât femei. Femeile, totuşi, vorbesc despre sinucidere mai mult decât bărbaţii. Bărbaţii, de regulă, nu o pomenesc niciodată... Femeile se agită mult pe tema sinuciderii şi mereu aleg supravieţuirea, pentru că nu folosesc metode dure de sinucidere. Aleg metodele cele mai confortabile, mai ştiinţifice, contemporane: somniferele. Ciudat, nici nu Înghit atâtea pastile pentru a se pune în pericol. Sinuciderea femeii nu este moarte, ci un protest, o ameninţare, un şantaj care să-l facă pe bărbat să înţeleagă că acesta este un avertisment pentru viitor. Şi

toţi îl condamnă pe el: doctorii, vecinii, rudele, poliţia. El a devenit un criminal implicit, şi simpatia tuturor se îndreaptă spre femeie, deşi ea era cea care comitea sinuciderea.

Cât despre crimă, diferenţa este uriaşă. Bărbatul comite cu mai mult de douăzeci de ori mai multe crime decât femeia. Femeia se enervează mai puţin decât bărbatul. Aici, din nou este aceeaşi proporţie: bărbaţii se enervează de două ori mai mult decât femeile.

Cu toate aceste fapte stabilite ştiinţific continuă superstiţia că bărbaţii sunt mai puternici. Ei sunt mai puternici dintr-un singur punct de vedere: au un corp musculos, prin urmare se descurcă foarte bine la muncile fizice. Dar în toate celelalte domenii simt şi acum, ca şi în trecut, un profund complex de inferioritate. Unica modalitate de a evita acest complex o constituie „împingerea" femeii pe o poziţie inferioară. Bărbatul devine mai crud, mai violent, forţează în permanenţă femeia să accepte o idee falsă: că ea e cea slabă. Şi pentru a o dovedi condamnă toate calităţile feminine. Toate atuurile feminine sunt slabe, aşadar femeia în ansamblu e slabă.

De fapt, femeia are toate marile calităţi. Şi de câte ori se întâmplă ca un bărbat să se *trezească,* dobândeşte tocmai acele calităţi pe care le condamnă la femeie. Este straniu că toate marile calităţi intră în această categorie. Celelalte trăsături reprezintă doar brutalitate, sunt specifice animalelor.

Femeia este mai iubitoare. Bărbatul nu este capabil de aceeaşi iubire ca femeia. Au murit în India milioane de femei sărind în focul rugului funerar al soţului fără de care nu mai puteau trăi. Ciudat că nici un bărbat nu şi-a urmat soţia în moarte... Timp a fost, ocazii au fost, şi bărbatul este mai puternic... Delicata femeie, fragila femeie sare şi în foc, în timp ce unul ca Muhammad Aii (Cassius Clay) dă cu pumnul. Şi el este cel puternic!

Puterea are multe dimensiuni. Iubirea are propria ei putere. De exemplu, multă iubire, putere şi rezistenţă îi trebuie femeii pentru a purta un copil timp de nouă luni. N-ar putea-o face nici un bărbat. Artificial, s-ar putea implanta un uter intr-un bărbat, dar nu cred că „purtătorul" va supravieţui nouă luni!

E foarte greu să dai viaţă altui suflet, să dai un trup, un creier şi o minte unui alt suflet. Femeia dăruieşte pruncului tot ce poate ea. Chiar şi după naştere nu e prea uşor să creşti un copil. Mie chiar mi se pare că este cel mai greu lucru din lume. Unii astronauţi, sau chiar Edmund Hillary, ar trebui să încerce asta mai întâi. Altfel, faptul că ajung în cer sau pe Everest e chiar fără sens. Ai mers pe Lună: asta nu înseamnă că eşti mai puternic. Un copil are atâta energie încât te oboseşte de tot în câteva ore. Şi tu trebuie să-l porţi nouă luni, apoi să-l creşti câţiva ani...

încearcă, timp de o noapte, să dormi cu un bebeluş în pat. Până la urmă, ori îl omori tu pe el, ori te termină el... Cel mai probabil este ca tu să-l omori, pentru că bebeluşii sunt cele mai groaznice creaturi de pe faţa pământului. Ei sunt proaspeţi şi vor să facă totul, aşa că pe tine te termină rapid. Vrei să dormi, iar copiii sunt treji, te întreabă, se joacă, şi cel mai complicat este să-i faci să meargă la baie! îi apucă setea şi foamea în miezul nopţii... Copiii dorm toată ziua, mai ales în burta mamei dorm chiar toată ziua. Noaptea se trezesc, numai pentru a te tortura pe tine.

Nu cred că există bărbat în stare să poarte o sarcină şi să crească un copil. Aceasta este o putere a femeii, una foarte specială. Există puteri distructive, există şi puteri creative. Există puterea urii şi puterea iubirii.

Iubire, încredere, frumuseţe, sinceritate, onestitate, autenticitate - toate sunt caracteristici feminine, mult mai presus de calităţile bărbatului, însă tot trecutul a fost dominat de bărbat şi ale lui.

In război, iubirea, adevărul, frumuseţea, sensibilitatea, nu sunt de nici un folos. în război ai nevoie de o inimă mai împietrită decât piatra, în război ai ura, mânia, nebunia de a distruge. în trei mii de ani omenirea a purtat cinci mii de războaie. Da, şi aceasta este putere, dar nu este de demnitatea fiinţei umane. Este o putere moştenită din stadiul de animal. Aparţine trecutului, care s-a consumat, în timp ce puterea feminină aparţine viitorului ce va să vină. Bărbatul trebuie să muncească pentru a câştiga ceea ce femeia a primit de la natură, ca dar.

Bărbatul trebuie să înveţe să iubească. Trebuie să înveţe să lase inima să fie stăpână, iar mintea doar un slujitor respectuos. Trebuie. Femeia aduce acest lucru cu ea, dar voi o condamnaţi pe ea şi „slăbiciunea" ei.

Femeile sunt femei, bărbaţii sunt bărbaţi. Nu suportă comparaţie. Şi cu asta, egalitatea iese din chestiune. între ei nu poate fi vorba nici de inegalitate, nici de egalitate, pentru că sunt unici.

Bărbatul nu este într-o poziţie mai bună decât femeia nici în ceea ce priveşte experienţa religioasă. El are o singură calitate: este războinic. Odată ce dă de o provocare, va scoate la iveală şi altele. Chiar şi în cele

feminine poate excela. Spiritul său de luptător echilibrează lucrurile.

Femeile au calităţi înnăscute. Bărbatul trebuie să fie provocat, nu primeşte aceste calităţi, trebuie să le câştige! Dacă amândoi, bărbatul şi femeia, vor avea aceste calităţi, lumea aceasta s-ar transforma într-un paradis.

Aş vrea ca toată lumea să fie plină de calităţi feminine. Aşa vor dispărea războaiele, va dispărea şi căsătoria, vor dispărea naţiunile, şi lumea va fi altfel: plină de iubire, pace şi linişte. Va fi minunată.

Şi când spun că bărbatul trebuie să-şi dezvolte calităţile feminine, nu înseamnă să imite femeia.

MASCULUL

O prietenă de-a mea foloseşte cuvintele „egoism masculin" referindu-se la mine, şi nu mi se pare adevărat
Am fost mereu deschis şi vulnerabil la energia feminină.
Mai mult, mi se pare că în cuvintele ei este un fel de ură îndreptată împotriva bărbaţilor. Explică-mi în ce constă „egoismul masculin"şi la ce se referă o femeie atunci când foloseşte această expresie la adresa unui bărbat "

Egoismul este egoism. Nu este nici masculin, nici feminin.

Bărbatul a fost inuman faţă de femeie timp de secole, şi această atitudine a rezultat din cauza comparaţiei în urma căreia s-a ales cu un profund complex de inferioritate. Cea mai mare problemă: femeia poate să devină mamă, ea este capabilă să dăruiască viaţă, şi bărbatul nu. Acesta a fost începutul complexului de inferioritate - natura îşi are bazele în femeie, nu în bărbat.

Mai mult, în multe domenii ea e mai puternică decât el. Femeile sunt mai răbdătoare, mai tolerante decât bărbaţii. Femeile sunt mai puţin violente decât bărbaţii. Femeile nu comit crime. Bărbaţii ucid, pornesc cruciade, se pregătesc mereu de războaie, inventează tot felul de arme mortale - bombe atomice, arme nucleare. Femeia este complet în afara acestui joc al morţii. Nu este o simplă coincidenţă că bărbatul a început să se simtă întrucâtva inferior, aşa că bărbatul s-a apucat să împingă, în mod artificial, femeia spre inferioritate. Nu i s-a permis educaţia, nu a avut independenţă economică, nu i s-a permis să iasă din casă, a trăit într-un fel de închisoare. Pare incredibil ce a făcut bărbatul cu femeia, doar pentru a scăpa de inferioritate. A făcut femeia să se simtă inferioară în mod artificial.

Ea nu s-a referit numai la tine. Când iubita îţi spune că dai dovadă

de „egoism masculin", ea reprezintă toate femeile, în timp ce tu reprezinţi toţi bărbaţii. Strămoşii au făcut atâta rău, încât lucrurile nu se pot echilibra. Aşadar când iubita îţi spune de egoismul masculin, gândeşte-te, s-ar putea să aibă dreptate! Mai mult ca sigur că are dreptate, pentru că masculul s-a văzut superior atât de mult timp, încât i se pare natural, nu îşi simte egoismul. Il simte, în schimb, femeia.

Nu respinge sentimentele ei. Fii recunoscător şi întreab-o cum şi-a dat seama de asta, pentru ca să te corectezi. Acceptă ajutorul ei.

Tu negi, pentru că nu simţi că eşti un macho, un mascul egoist. Totul este dintr-o moştenire, dintr-o tradiţie. Fiecare băieţel îl are. Când băieţelul plânge, ţipi la el: „De ce te smiorcăi ca o fetiţă? Fetiţa are voie să plângă, ea este subumană. Tu vei fi un mare mascul, nu ai voie să plângi!" şi lacrimile băieţelului vor înceta. Rareori un bărbat ar da frâu liber lacrimilor, aşa cum face o femeie.

Ascultă femeia. Ai oprimat-o atât de mult... E momentul să fie ascultată. Lucrurile trebuie corectate. Măcar în viaţa de cuplu fă în aşa fel încât femeia să se bucure de aceeaşi libertate ca şi tine. Ajut-o să-şi recapete demnitatea şi astfel să înflorească din nou. Permite-i să-şi arate talentul, geniul. Nimeni nu e mai presus sau mai prejos... Femeile sunt femei, bărbaţii sunt bărbaţi, există diferenţe, dar acestea nu fac pe nimeni superior sau inferior. Atracţia este dată tocmai de aceste diferenţe. Gândeşte- te la o lume în care ar fi numai bărbaţi. Ce urât! Viaţa este bogată pentru că există diferenţe, atitudini diverse, opinii diferite. Nimeni nu este superior sau inferior. Oamenii sunt doar diferiţi.

Acceptă şi ajută-ţi femeia să fie liberă, după secole de reprimare. Fii prieten cu ea. S-a făcut mult rău, a fost prea rănită. Iubirea ta o va vindeca şi vei contribui astfel la conştiinţa întregii lumi.

Nu te simţi rău dacă femeia ta spune „ăsta este egoism masculin". Egoismul există în tine într-o formă subtilă, nedetectabilă, tocmai pentru că sălăşluieşte acolo de foarte mult timp şi uiţi că de fapt este vorba despre egoism. Primeşte ajutorul ei, prin care vei reuşi să recunoşti acest ego şi să-l îndepărtezi.

De ce au bărbaţii păr pe piept? Ei,

nu pot avea chiar totul!

întotdeauna te-am auzit spunând lucruri frumoase despre femei N-ai putea ca, din când în când, să nu-i mai huleşti pe bărbaţi?

Dificilă întrebare. N-am dormit toată noaptea, am încercat din răsputeri să găsesc ceva plăcut de spus despre bărbaţi, şi trebuie să recunosc că nu există nimic în acest sens. Te poţi convinge de asta şi singur.

O reporteră a unei reviste pentru femei a luat un interviu unui faimos

general englez, legat de viaţa lui sexuală.

„Domnule, vă amintiţi când aţi avut ultima dată o relaţie cu soţia dumneavoastră?", a început ea.

„Desigur, în 1945", a răspuns el, cu un zâmbet subţire.

După un moment de tăcere femeia a spus:

„E foarte mult timp de-atunci."

Generalul şi-a privit ceasul şi a spus:

„Nu chiar atât de mult. Acum e doar 21.49

Bărbatul e ciudat. Dacă vei găsi ceva frumos de spus despre bărbat informează-mă şi pe mine. Te asigur că îmi voi accepta eşecul.

Lumea suferă extraordinar de mult din cauza conflictelor iscate de energia masculină şi de dominaţia ei. E nevoie de echilibru. Nu spun că energia masculină nu este necesară, ci doar că este o chestiune de proporţii. Acum, nouăzeci şi nouă la sută din energie este masculină, iar femeia există numai într-un mod marginal. Ea nu trăieşte în curentul principal al existenţei, rezultând astfel conflictele, luptele, războaiele. Această energie a adus omenirea în pragul sinuciderii. Moartea omenirii poate surveni în orice zi, dacă nu va veni energia feminină să o echilibreze. Aceasta e singura ei speranţă.

Al treilea război mondial poate fi evitat numai dacă va apărea suficientă energie feminină pentru a o echilibra pe cea masculină. Altă cale nu este. Nu marşurile pacifiste, nici protestele împotriva războiului. Şi în acestea e prea multă energie masculină. I-ai văzut pe protestatari? Sunt violenţi, fiecare marş al păcii se transformă într-o încăierare. Mai devreme sau mai târziu se dă foc la maşini, se aruncă cu pietre în poliţişti. Se strigă pentru pace, dar acel strigăt este de război.

Energia masculină vorbeşte despre pace, dar se pregăteşte de război. Spune mereu că trebuie să luptăm pentru pace. Ce absurd! Trebuie să mergem la război, altfel nu va mai fi pace în lume. Pentru a obţine pacea, [2]

2 joc de cuvinte, provenit din faptul că în limba engleză anul poate fi despărţit în grupe de câte două cifre, ca şi ora (19.45 - nineteen forty five; 21.49 - twenty-one forty nine), între cele două numere rezultând o diferenţă de aproximativ două ore. (n. *ed.)*

mergem la război. Şi uite aşa, facem războaie de secole, dar pacea nu a apărut. In trei mii de ani omenirea a cunoscut cinci mii de războaie. Nu trece o zi fără o luptă undeva, în lume. Vietnam, Israel, Kashmir sau alt loc, dar războiul continuă. Şi nici măcar nu e o chestiune de schimbare a politicii, a ideologiei în lume. Nici asta nu ajută, pentru că toate ideologiile sunt masculine.

Energia feminină trebuie eliberată. Ea va aduce echilibru. Luna a fost mult timp neglijată, Soarele este mult prea proeminent. Luna trebuie adusă înapoi în viaţa noastră. Şi odată cu ea nu va străluci numai femeia, ci şi poezia, estetica, iubirea, toate cele ce aparţin inimii. Tot ce e intuiţie primeşte hrană de la Lună.

Să nu uiţi! în fiecare dintre noi, bărbat sau femeie, există ambele polarităţi - Soarele şi Luna. Accentul trebuie pus pe Lună. Ne-am înclinat prea mult spre Soare, suntem distructivi acum. Pentru echilibru hai să ne înclinăm în direcţia opusă şi, încet-încet vom ajunge la mijloc, cu Soarele într-o mână şi Luna în cealaltă, egale. Declar femeia şi bărbatul egali, şi nu din motive politice. îi declar egali din motive esenţiale. Trebuie să fie aşa, altfel viaţa va fi distrusă.

Aşa că găseşte femeia din tine. Hrăneşte-o, ajut-o să crească! Nu fi timid, nu gândi „sunt bărbat". Nimeni nu e doar bărbat sau doar femeie, amândoi simt amândouă. Trebuie să fie aşa: jumătate din fiinţa ta vine de la mamă, cealaltă jumătate de la tată. Eşti o întâlnire a acestor două energii. Nu poţi fi doar bărbat; nu poţi fi doar femeie.

Absoarbe femeia, scoate-o în evidenţă, ajut-o! Devino mai delicat, mai receptiv, mai pasiv, mai iubitor. Meditaţia vine cu uşurinţă atunci când eşti pasiv. Ea nu este o abordare a vieţii. Este doar o aşteptare deschisă. Meditaţia vine singură, nu poate fi adusă, nu poate fi cucerită. Trebuie să te abandonezi. Aceasta este semnificaţia femininului...

La o şedinţă de terapie in grup am descoperit că am multă violentă în mine şi că-mi este frică de femei. Senzaţia mea e că această frică provine din momentul naşterii, pe care am retrăit-o in timpul terapiei şi care a fost foarte dureroasă pentru mine.

Toate sunt interdependente, legate. Teama de femei este corelată cu teama în faţa mamei. Toţi trebuie să ajungă la împăcare cu propria mamă. Dacă nu te împaci cu mama ta, nu te vei înţelege cu nici o femeie, pentru că fiecare îţi va aduce aminte de mamă. Câteodată vei fi mai conştient,
altădată mai puţin conştient.

Fiecare naştere este dureroasă acum. Civilizaţia a distrus naşterea naturală. Nici un copil nu se mai naşte natural, mama este atât de tensionată, încât nu mai poate ajuta procesul naşterii. Ba chiar îl obstrucţionează. Ea nu permite copilului să iasă, îşi contractă abdomenul.

Acest lucru se întâmplă exact în concordanţă cu viaţa tensionată pe care o ducem. Ideea modernă de bază, cea pe care se clădeşte toată anxietatea, este aceea că trebuie să ne luptăm cu viaţa şi cu natura. Tu nu eşti altfel. Fiecare copil a suferit la naştere. Singurul mod de a scăpa de această suferinţă este conştientizarea. Odată ce o poţi trăi conştient, îţi vei înţelege şi ierta mama - în fond, biata femeie şi ea a suferit. Nu are nimic anume cu tine, este ea însăşi o victimă. Nimeni nu greşeşte, doar întreaga împrejurare este greşită. Ea a venit încărcată cu propria naştere şi a aruncat-o asupra ta. A fost singurul lucru pe care s-a priceput să-l facă.

Aşa că dacă eşti atent, conştient, poţi să ierţi. Şi nu numai atât, vei putea simţi şi compasiune pentru ea, şi aşa va apărea împăcarea. Nu vei mai duce cu tine nici o ură şi acest lucru te va ajuta în relaţia ta cu femeile. Nu vei mai fi temător, vei fi iubitor.

Femeia este unul dintre cele mai frumoase fenomene ale lumii, nu se poate compara cu nimic altceva. Femeia este capodopera lui Dumnezeu. Dacă-ţi este teamă de femeie, îţi e şi de Dumnezeu, de iubire, de rugăciune. Iţi e teamă de tot ce e frumos, pentru că femeia întruchipează frumuseţea şi graţia.

Odată ce acest lucru se întâmplă, vei curge cu energia feminină din jurul tău şi orice urmă de violenţă va dispărea. Violenţa este energie care trebuia să se transforme în iubire şi nu a putut. O persoană violentă este o fiinţă care are în ea prea multă energie a iubirii şi nu ştie cum să o exteriorizeze.

Iubirea e creativă, violenţa e distructivă. Energia creativă devine distructivă dacă nu e folosită. Grupul terapeutic ţi-a adus în faţă lucruri foarte frumoase şi importante.

Mulţi oameni vin la mine şi spun că se tem foarte tare de femei. Din cauza aceasta nu pot stabili o relaţie adevărată. Oricând ar putea apărea această relaţie frica e mai puternică. Toate relaţiile vor fi contaminate. Nu vei putea fi niciodată în vreo relaţie fără jumătăţi de măsură, mereu îţi va fi teamă: teamă de a fi respins, teamă că femeia te va refuza.

Şi mai există şi alte feluri de teamă. Repetă-ţi mereu: „nu-mi este teamă de femei, în fiecare zi sunt mai bine", şi vei scăpa pentru o vreme, dar teama va rămâne acolo şi va răbufni câteodată.

Un bărbat căruia îi e teamă de femei a avut o experienţă neplăcută cu propria sa mamă, care i-a cauzat această teamă, pentru că mama e prima femeie. Toată viaţa ta întâlneşti tot felul de femei: nevastă, amantă, fiică, prietenă, dar peste toate acestea va persista imaginea mamei. Ea este prima ta experienţă. Toată structura relaţiilor tale cu femeile va fi bazată pe această unică fundaţie: relaţia cu mama ta. Aşadar, când unui bărbat îi este teamă de femei, el trebuie condus înapoi în memorie, spre sursa primordială a acestei temeri. Poate fi un

incident obişnuit, minor, complet uitat. Dar prin regresie el va afla când a fost rănit prima oară.

Ai vrut să fii iubit de mama ta, cum vrea fiecare copil, dar n-ai prea interesat-o. A fost o femeie ocupată, membră a mai multor asociaţii şi cluburi, sau mai ştiu eu ce. Nu a vrut să-ţi dea să sugi, ca să nu-şi deformeze sânii. Dintr-un astfel de motiv egoist ţi-a negat un drept al tău. Sau poate au mai fost şi alte probleme: nu ai fost un copil dorit. Ai venit ca o povară, nechemat. Te-ai născut pentru că nu a funcţionat pilula. Poate şi-a urât soţul şi tu semeni cu el, sau întruchipezi vreo altă ură a ei. Trebuie să te întorci în timp, să devii din nou copil.

Nu uita, nici o etapă a vieţii nu este pierdută. Copilul care ai fost este încă în tine. Copilul nu devine adult, ci rămâne înăuntru, în timp ce adultul se impune asupra lui, apoi se impune bătrânul asupra adultului, ca nişte straturi succesive. Copilul nu devine adult, ci rămâne acolo, în timp ce stratul „adult" se suprapune peste el. Adultul nu devine bătrân, ci un alt strat, „bătrânul", i se suprapune. Semeni cu o ceapă cu multe, multe foiţe, şi pe măsură ce înaintezi spre interior, straturile sunt toate acolo, intacte.

Terapia ajută oamenii să se întoarcă spre copilărie. Se zbat, plâng, ţipă, şi ţipătul nu mai aparţine prezentului, nu mai este al bărbatului de azi, ci al copilului ascuns în el. Când ajungi la primul ţipăt, foarte multe lucruri se schimbă.

Aceasta este o parte a tehnicii *prati-prasav*. Patanjali, cu aproape cinci mii de ani în urmă, a predicat un sistem în care fiecare efect trebuia condus spre cauza lui. Numai cauzele pot fi rezolvate. Poţi tăia rădăcina, şi numai atunci copacul va muri. Dacă tai ramurile, poţi să aştepţi mult şi bine. Copacul va creşte şi mai des.

Prati-prasav este un cuvânt minunat: *prasav* înseamnă *naştere.* Copilul, când se naşte, este *prasav*. *Prati-prasav* înseamnă renaşterea în memorie, regresul până la naştere şi retrăirea traumei. E mai mult decât

o amintire, e o retrăire. Amintirea e diferită. Poţi să te aşezi undeva, în tăcere, şi să-ţi aminteşti, dar vei rămâne omul care eşti; o să-ţi aminteşti că erai copil şi că mama te-a plesnit cam tare. Rana rămâne şi în amintire, dar e ca şi cum i s-ar fi întâmplat altuia. Retrăirea este prati-prasav. A-ţi retrăi copilăria înseamnă a *redeveni* copil. Mama nu te va lovi cândva, în amintire, ci te loveşte acum. Rana, mânia, antagonismul, respingerea, reacţia ta... totul se întâmplă din nou. Aceasta este prati-prasav.

Aceasta este terapia primară, dar şi o metodă bună pentru fiecare căutător al adevărului în viaţă.

CERŞETORUL

De ce doresc atât de mult să mi se dea atenţie? Ce să fac?

Una dintre slăbiciunile omeneşti, una dintre slăbiciunile cele mai înrădăcinate este setea de atenţie. Motivul pentru care cauţi atenţia celorlalţi este că nu te cunoşti pe tine însuţi. Crezi că numai în ochii celorlalţi îţi poţi vedea faţa, îţi poţi găsi personalitatea. Ce spun ceilalţi contează enorm. Dacă te neglijează, dacă te ignoră, te simţi pierdut. Dacă treci şi nu bagă nimeni de seamă, vei începe să pierzi încropeala care crezi tu că e personalitatea ta. Ceva care tu ai făcut. Nu ai descoperit-o, nu este naturală. Este arbitrară şi artificială.

Nu numai tu cerşeşti atenţie. Toată lumea, aproape, o face. Situaţia nu se va schimba până nu îţi vei descoperi şinele adevărat - acela care nu depinde de opinia cuiva, de atenţie, critică, indiferenţă, care nu are nimic de-a face cu oricine altcineva. Şi pentru că de această descoperire a propriei realităţi sunt în stare prea puţini, lumea e plină de cerşetori, în sinea voastră toţi vreţi să atrageţi atenţia - este hrana personalităţii voastre. Chiar dacă oamenii vă condamnă, vă critică, sunt împotriva voastră, e foarte bine, pentru că e o atenţie pozitivă. Nu contează. Ceilalţi trebuie să spună ceva despre voi, cu sau fără respect, vor îndeplini acelaşi scop.

Gândeşte-te la cuvântul acesta: *respect.* Nu înseamnă onoare, aşa cum spun toate dicţionarele, fără excepţie. înseamnă să mai priveşti o dată - re-spect. Mergi pe stradă şi cineva întoarce capul după tine. l-ai atras atenţia, eşti cineva. Respectul altcuiva te face să te simţi special.

Poţi face chiar o prostie încercând să atragi atenţia.

în toate timpurile oamenii au încercat să atragă atenţia. Căile nu au fost întotdeauna raţionale. De exemplu, gândiţi-vă la punkişti. Ce să vrea

atunci când se coafează în cele mai neaşteptate feluri şi îşi vopsesc părul în cele mai „psihedelice" culori? Ce credeţi că vor? Sunt nişte cerşetori. Nu vă supăraţi pe ei, pentru că ei atât aşteaptă. Nu-i condamnaţi. Ei asta vor! Părinţii lor n-ar trebui să-i critice - pentru asta au făcut-o. N-ar putea supravieţui fără atenţia celorlalţi.

În trecut oamenii au făcut lucruri incredibile. Unii au umblat goi... De ce au umblat Mahavira şi Diogene goi? Nu mai era un lucru normal ca omul să evite îmbrăcămintea în toate anotimpurile. El şi-a pierdut de multă vreme adaptabilitatea la climă. Toate animalele sunt goale, dar la ele imunitatea e naturală. Iama le creşte părul, vara le cade. Natura le oferă această protecţie, pe care a avut-o şi omul, dar el, inteligent, a îmbunătăţit naturalul. A găsit acoperământ pentru trup pe timpul iernii, aşa că n-a mai fost nevoie de creşterea naturală a părului. Să umbli gol acum înseamnă să ignori faptul că trupul tău nu mai poate crea mecanismul de protecţie.

Ştiu că Mahavira şi Diogene sunt unici, dar îmi face impresia că erau puţin cam nesiguri de unicitatea lor. Şi această nesiguranţă au acoperit-o umblând goi. Nu poţi evita să acorzi atenţie unei persoane goale, în lumea îmbrăcată. Persoana goală se află la distanţă, dar tu nu te poţi abţine să nu te uiţi, să nu întrebi „Ce înseamnă asta?". Goliciunea a devenit ceva spiritual, oamenii au început să le acorde respect numai pentru asta. Şi goliciunea nu e nici o calitate, sau rezultatul creativităţii. Animalele, păsările, copacii sunt goi.

Mai există călugări jainişti în India. Nu mai mult de douăzeci. Pe vremuri erau mii, dar acum e greu să găseşti atâţia fraieri. Cei care mor nu mai sunt înlocuiţi, aşa că numărul lor scade mereu. Doar vreo douăzeci de oameni în India mai umblă goi. I-am văzut şi nu dau semne de vreo inteligenţă, de vreo calitate a tăcerii, de vreo bucurie. Au feţele triste, plictisite, adormite. Suferă, se torturează, doar pentru a atrage atenţia oamenilor.

Orice stupizenie e bună pentru a atrage atenţia. în Rusia, înaintea revoluţiei, exista o sectă ai cărei membri obişnuiau să-şi taie organele genitale în public, o zi pe an, mereu aceeaşi. în ziua aceea, membrii sectei se strângeau în curtea bisericii, îşi tăiau organele genitale şi făceau o grămadă mare din ele. Aveau mii de adepţi, şi aveau doar această „calitate" pentru a se pretinde spirituali. Mii de oameni veneau să vadă prostia asta. Nici femeile nu erau mai prejos. Ai putea crede că nu aveau nimic de tăiat, pentru că organele lor genitale sunt interne, dar îşi tăiau

sânii. O chestie oribilă, sângeroasă... Oamenii îi adorau pe acei nebuni, se plecau în faţa lor, şi ei nu făceau decât un act abominabil, împotriva naturii şi a lor inşile.

Ce e atât de important în faptul că cineva posteşte? Mahatma Gandhi a folosit această stratagemă toată viaţa, pentru a atrage atenţia naţiunii. Şi dacă ar fi postit până la epuizare, ar fi atras atenţia lumii întregi. Postul în sine nu are nimic spiritual, atâta timp cât se mai moare de foame. In următorii zece-doisprezece ani milioane de copii vor muri de foame. Nimeni nu îi onorează, nimeni nu îi respectă. De ce? Pentru că înfometarea lor e inevitabilă. Ei nu postesc de bunăvoie, ci doar nu au ce mânca, sunt săraci, muritori de foame.

Mahatma Gandhi a avut tot ce a vrut, chiar dacă a trăit ca şi cum ar fi fost sărac. Unul dintre discipolii săi, o femeie foarte inteligentă, pe nume Sarojini Naidu, avea o adevărată listă cu cele trebuincioase pentru a-1 menţine „sărac" pe Gandhi. S-au cheltuit comori pentru asta. N-a fost vorba pur şi simplu de sărăcie. A fost un spectacol foarte bine regizat.

N-ar fi băut niciodată lapte de bivoliţă, pentru că acesta era prea bogat în vitamina A şi în alte vitamine. De asemenea, nici laptele de vacă nu era bun, era prea bogat, şi săracii nu şi-l puteau permite. A vrut să bea lapte de capră, pentru că acesta era cel mai ieftin animal, pe care toată lumea şi-l putea permite. Dar, surpriză: capra lui era spălată de două ori pe zi cu cel mai scump săpun de toaletă! Capra lui mânca cele mai bogate furaje, legume şi fructe, pentru care ar fi invidiat-o şi un om bogat! Lume nebună! Capra lui bea lapte de vacă! Nu trăia cu iarbă, mânca toate bunătăţile... Hrana costa zece rupii pe zi, iar un om normal ar fi trăit cu zece rupii o Lună întreagă.

Gandhi călătorea la clasa a treia. Desigur, şi asta era o cale de a atrage atenţia - un om mare călătorind la a treia! Dar în compartimentul lui nu mai era nimeni, pe când în mod normal ar fi încăput şaizeci de oameni... Acest compartiment era mai scump decât un apartament cu instalaţie de aer condiţionat. Dar i-a mers: a atras atenţia.

Se îmbrăca sărăcăcios, asemeni ţăranilor - optzeci la sută din populaţia Indiei e formată din ţărani. Pentru că s-a îmbrăcat astfel, cu partea de sus neacoperită şi cu o pânză înfăşurată în jurul părţii de jos a corpului, oamenii l-au respectat, numindu-1 *Mahatma,* marele suflet. Eu, unul, am căutat cât am putut de adânc în viaţa lui. N-am găsit acel suflet mare. Nu am găsit nici măcar unul mic, doar politică în numele religiei. Ştia perfect că India putea fi impresionată numai prin religie, aşa că a cântat cântece evlavioase în fiecare dimineaţă şi seară, pentru a atrage atenţia.

Atenţia este cea mai importantă hrană pentru vanitate.

Politicienii vor pretinde că sunt religioşi, dacă religia atrage. Vor atenţie, aşa că îşi falsifică întreaga personalitate. Depind de câţi oameni îi urmează, depind de numărul celor care le dau atenţie. Este o politică a numerelor.

De ce insistă catolicii împotriva avortului şi controlului naşterilor? Crezi că privesc, prin asta, viaţa în mod pozitiv? Nu, atitudinea catolică este o pură negare a vieţii... Insistenţa lor vine din nevoia de a creşte numărul de catolici, şi aceasta este singura cale de a sărăci lumea într-atât încât să rămână mereu sub papucul lor.

Cu atâţia orfani în India, catolicii se bucură de o ocazie excelentă. Şi uite... o femeie ca Maica Tereza a fost premiată cu Premiul Nobel, a fost făcută membră a multor universităţi indiene, a primit premii de la guvernul indian, numai pentru că a avut grijă de orfani... Nimeni nu s-a gândit că ea, de fapt, i-a convertit pe toţi la catolicism... Maica Tereza ar fi trebuit să fie pentru controlul naşterilor, dar n-a putut... Ar fi rămas fără orfani.

Creştinismul nu poate fi pentru o lume bogată. Oamenii de ştiinţă spun mereu că s-a ajuns la un asemenea progres în tehnologie încât n-ar mai trebui să existe foame, n-ar mai trebui să existe lipsuri. înainte nu s-a putut, dar acum se afirmă că cinci miliarde de oameni pot fi hrăniţi în condiţii bune, sau chiar mai mulţi... Vocile acestor oameni de ştiinţă sunt însă reduse la tăcere. Nici un politician nu le dă atenţie, pentru că şi politicienii sunt interesaţi de cât de mare le e turma.

Aşa-zişii capi ai religiei, aşa-zişii lideri politici, toţi vor atenţie, toţi îşi vor numele şi fotografia mereu prin ziare, pentru că dacă ziarele te uită câteva săptămâni, s-a zis cu tine: te uită şi poporul. Ce mai ştii tu acum despre Richard Nixon? Unde e, săracul de el? Odată a fost cel mai mare, cel mai tare om de pe planetă, şi acum dacă vei mai auzi de el în ziua în care moare, şi asta pe o a treia sau a patra pagină a ziarului, nici măcar pe o coloană întreagă. Ce se întâmplă cu toţi aceşti oameni puternici? Când pierd atenţia publică personalitatea lor se „subţiază" şi dispare.

Am cunoscut mai mulţi lideri politici în această ţară (în India - *rt. trad.).* Probabil că aici sunt cei mai mulţi foşti şi actuali miniştri şi guvernatori decât în orice altă ţară. Odată deveniţi „foşti", sunt terminaţi. Nimeni nu le mai dă atenţie. Nimeni nu-i mai cheamă să inaugureze vreun pod, vreo cale ferată, vreun spital sau vreo şcoală. Nici unui ziar nu-i mai pasă unde sunt, dacă mai trăiesc sau au murit. Şi a fost o vreme când ţineau „fhintea" la toate ziarele, la radio, la televizor, şi asta zilnic.

Nu e numai problema ta, această cerşetorie, ci este o realitate umană. Motivul: tu depinzi de personalitatea ta. Un fals creat de societate,

pe care societatea şi-l ia înapoi. Nu te lăsa în seama ei. Nu e puterea ta. Puterea ta stă în individualitatea ta. Descoper-o, descoperă-te! Numele ştiinţei care te ajută este meditaţia.

Odată ce te cunoşti pe tine, nu mai contează ceilalţi. Chiar toată lumea să uite de tine, şi nu mai are importanţă. Nu va conta nici cât negru sub unghie. Iar dacă toţi te bagă în seamă, nici asta n-o să mai clădească vanitatea ta. Ştii că ea este falsă, şi a depinde de ceva fals e ca şi cum ai construi pe nisip, fără fundaţie. Personalitatea ta e ca un cuvânt scris pe apă. Nici n-ai început bine să-l scrii şi a dispărut.

Un grup de mame evreice se aflau la o cafeluţă, trăncănind despre copiii lor. Una avea unul de vreo patru ani, care ştia deja să citească. Alta avea unul de cinci ani, care îşi făcuse debutul în televiziune.

Becky Goldberg a luat cuvântul, spunând:

„Asta nu e nimic. Ar trebui să-l vedeţi pe Hymie al meu. La cinci ani s-a dus la psihiatru de unul singur!"

O femeie între două vârste i-a mărturisit preotului ei că devenea trufaşă.

„De ce crezi asta?" a întrebat preotul.

„Pentru că de fiecare dată când mă privesc în oglindă, frumuseţea mea mă inspiră."

„Nu-ţi face griji, nu e păcat, e doar o greşeală!"

La o întâlnire a colegiului medicilor se sărbătorea retragerea unui specialist O.R.L-ist, după mai mult de cincizeci de ani de activitate. în semn de preţuire, i-au dăruit o ureche de aur.

Omul s-a ridicat să ţină un discurs şi după ce s-au liniştit aplauzele şi-a privit cadoul şi a spus:

„Slavă Domnului că nu am fost ginecolog!"

Să nu depinzi de alţii! Fii independent în fiinţa ta! Ascultă-ţi vocea interioară!

O vei putea auzi în momentul în care îţi linişteşti mintea - şi nu e greu. Şi când spun că nu e greu, e un fapt absolut sigur: nu e greu! Dacă am putut eu, poţi şi tu! între noi nu e diferenţă. Toate fiinţele umane au potenţialul de a se cunoaşte pe sine însele. în momentul când te cunoşti pe tine însuţi, nimeni nu-ţi va mai lua individualitatea. Şi omorându-te, îţi vor anihila doar corpul, nu pe tine.

Individul este singurul care poate ieşi din starea de cerşetor. Altfel riscă să rămână cerşetor toată viaţa. Dacă scapi de asta, scapi de vanitate, de personalitate.

învaţă că respectul nu înseamnă nimic, reputaţia nu înseamnă nimic. Să fii respectabil nu înseamnă nimic. Toate sunt cuvinte vane, goale, fără conţinut, fără semnificaţie. Realitatea îţi aparţine, dar până nu descoperi tu însuţi asta, vei depinde de alţii.

Toţi sunteţi împăraţi, dar trebuie să vă descoperiţi mai întâi. Şi această descoperire nu e dificilă: împărăţia voastră e în voi. învăţaţi să închideţi ochii şi să priviţi în interior. Puţină disciplină şi puţină învăţare de a nu mai rămâne tot timpul focalizaţi în afară vă va duce spre interior; măcar de două ori pe zi, în foarte puţin timp... Încet-încet veţi deveni conştienţi de fiinţa voastră eternă. Şi atunci ideea de atenţie din partea altora va dispărea pur şi simplu. în mod miraculos, în ziua când nu veţi mai avea nevoie de atenţia nimănui oamenii vă vor simţi farmecul, pentru că farmecul personal este o radiaţie a individualităţii. Ei vor începe să simtă că voi sunteţi unici, speciali, dar nu vor putea defini această unicitate, nu îşi vor da seama ce îi atrage ca un magnet.

Oamenii care s-au descoperit pe sine atrag mii de alţi oameni spre ei, fără ca ei să ceară acest lucru.

Playboy-ul

Am o problemă: sunt îndrăgostit de trei femei
E un iad, şi durează deja de vreo trei luni Ce e de jacut?

Ăsta da bărbat! O femeie, de obicei, ajunge. Ai nevoie de protecţie legală! Dacă ai tolerat situaţia asta trei luni, mai aşteaptă puţin. Timpul le rezolvă pe toate. Şi femeile sunt întotdeauna mai sensibile decât bărbaţii - dacă tu nu faci nimic, vor face ele.

Ion şi Maria făceau dragoste lângă linia de tren. Pe măsură ce lucrurile progresau, s-au rostogolit peste şine tocmai când venea trenul.

Mecanicul, văzând din timp corpurile pe şine, a reuşit să oprească trenul la timp. Bineînţeles că întârzierea unui tren este infracţiune serioasă, aşa că s-a făcut judecată şi mecanicul a trebuit să dea explicaţii. Ion a venit şi el martor la proces.

„Uite ce e, Ioane, sunt om de lume şi înţeleg că tu şi prietena ta v-aţi distrat puţin", a spus judecătorul. „Dar de ce nu v-aţi dat la o parte

din calea trenului?"

„Domnule judecător, lucrurile s-au petrecut cam aşa: orgasmul meu venea, trenul venea, orgasmul Măriei venea şi el, şi mi-am zis să oprească cine poate."

E oare o mană cerească? După multă singurătate, m-am îndrăgostit de trei femei La început a fost uşor. Dar îndată ce am ajuns la o relaţie mai profundă cu una dintre ele, ori fugeam eu ta alta, ori ea vroia să fie cu altcineva. Şi asta mi s-a întâmplat cu toate femeile. Aşa că supărarea şi bucuria sunt foarte aproape una de alta şi nu pot să nu întreb: mi-a scăpat mie ceva?

Nu crezi că trei sunt prea multe? Ai impresia că o vei rata pe a patra? O singură femeie ajunge să facă un iad, şi tu mă întrebi dacă trei nu sunt cumva „mană cerească"? Probabil că sunt însuşi blestemul, deghizat.

„Ce-i cu Ionică? Nu l-am mai văzut de o veşnicie!"
„O, s-a însurat cu fata pe care a salvat-o de la înec. "
„Şi e fericit?"
„Cred şi eu! Doar că acum urăşte apa."

Trebuie să ai un suflet foarte mare, ori să fii inconştient, dacă nici trei femei nu reuşesc să te bage în bucluc. Sau eşti atât de detaşat, încât tratezi totul cu indiferenţă.

Venind împreună de la lucru în fiecare seară, trei muncitori au devenit prieteni de pahar şi au început să povestească despre căsniciile lor.

Primul a spus, cu mândrie:

„Nevastă-mea mă conduce în fiecare dimineaţă la autobuz, şi suntem căsătoriţi de zece ani"

„Prostii - a pufnit al doilea - nevastă-mea mă aşteaptă la autobuz şi seara, când vin, şi suntem căsătoriţi de şaptesprezece ani "

„ V-am spart, băieţi!",a spus al treilea, care în mod vizibil era cel mai tânăr din grup.

„ Cum aşa? " a vrut să ştieprimuL

„Ai şi tu o nevastă care vine să te întâmpine în fiecare seară?" a întrebat batjocoritor al doilea.

„Exact! Şi nici măcar nu sunt însurat!" a spus tânărul.

Trei femei, şi nici măcar nu eşti însurat! O să devii minge de fotbal. Şi spui că asta e „mană cerească"... Fii mai atent: lângă mine e

pericol pentru cei ca tine. Sunt atâtea femei aici şi dacă o ţii tot aşa, nu mai rămâne nimic din tine şi o să-mi pierd şi discipolii de sex feminin. Gândeşte-te măcar la mine!

Weinstein, un mare bogătaş, avea o fată cam urâţică. A găsit totuşi pe cineva s-o ia de nevastă şi după zece ani aveau doi copii.

într-o zi, Weinstein şi-a chemat ginerele în birou.

, Ascultă - i-a spus el - mi-ai dăruit doi nepoţi frumoşi, m-ai făcut fericit. 0 să-ţi dau patruzeci şi nouă la sută din afacerea mea."

„Mulţumesc, tată-socrule!"

„Mai pot face şi altceva pentru tine?"

„Da. Cumpără-mă sută la sută!"

Eu sunt gata să te cumpăr în întregime, indiferent de preţ. Te scap de trei femei!

Dragostea este foarte importantă, este o situaţie din care înveţi mult, dar nu mai mult decât atât. Ajunge o şcoală - trei sunt prea multe. Cu trei femei nici nu vei învăţa prea mult, vei avea parte numai de oboseală. Fii cu una singură, în mod cât mai total, pentru a o înţelege şi a-i înţelege dorinţele mai clar. Vei fi mai puţin înnourat, mai liniştit, pentru că la început dragostea e un fenomen inconştient. Este biologic şi nu prea de valoare. Numai când devii conştient, când meditezi asupra ei, începe să-şi arate valoarea.

Intimitatea cu un bărbat sau cu o femeie este mai mult decât o relaţie superficială. Iubirea nu e o floare de sezon, are nevoie de mai mulţi ani pentru a creşte. Şi când creşte trece dincolo de biologie, în spiritualitate. Dacă te duci cu multe femei sau cu mulţi bărbaţi vei rămâne superficial. Poate că te vei distra, vei avea o ocupaţie. Dar nici distracţia, nici ocupaţia nu o să ducă la creşterea ta interioară.

O relaţie unu la unu, susţinută, apropiată, caracterizată prin înţelegere reciprocă, are o valoare imensă pentru amândoi. De ce? De ce să te străduieşti să înţelegi un bărbat sau o femeie? Din cauză că fiecare bărbat are o latură feminină în fiinţa sa, şi fiecare femeie are una masculină. Singura cale de a o înţelege, cea mai uşoară şi mai naturală cale de a înţelege latura opusă, este implicarea într-o relaţie profundă, intimă, cu cineva. Dacă eşti bărbat, stabileşte o relaţie intimă şi profundă cu o femeie. Lasă încrederea să crească, astfel încât toate barierele să dispară. Deveniţi atât de apropiaţi, încât să poţi vedea în adâncul ei, iar ea în adâncul tău. Nu fiţi necinstiţi unul cu celălalt.

Dacă te implici în atâtea relaţii, inevitabil vei ajunge să fii incorect. Va trebui să minţi, va trebui să fii nesincer, va trebui să spui altceva decât gândeşti

- şi toate cele trei femei vor avea bănuieli. Este greu să creezi încredere între tine şi o femeie dacă mai ai şi alte relaţii. Să înşeli un bărbat e uşor, pentru că el trăieşte prin intelect, dar este aproape imposibil să înşeli o femeie, care trăieşte prin intuiţie. N-o vei putea privi în ochi, îţi va fi mereu teamă că prin ei ea îţi vede sufletul şi toate minciunile şi prostiile pe care le ascunzi.

Dacă ai multe relaţii, nu vei putea privi în adâncul psihicului unei femei. Şi acesta este singurul lucru absolut necesar: să cunoşti latura ta feminină. Relaţia devine un fel de oglindă. Femeia se priveşte în tine şi îşi regăseşte latura masculină; bărbatul priveşte în femeie şi îşi descoperă propria feminitate. Cu cât devii mai conştient de feminin, celălalt pol al tău, cu atât vei fi mai întreg şi mai integrat. Când bărbatul şi femeia din interiorul tău se vor contopi, când nu vor mai fi separaţi, când vor deveni un întreg, atunci vei fi o individualitate. Cari Jung numeşte acest proces „individualizare". Are dreptate, a ales definiţia potrivită. La fel este şi pentru femeie.

Dacă ai de-a face cu mai mulţi oameni te vei menţine în superficial, te vei distra, vei avea cu ce să-ţi petreci timpul liber, dar nu vei progresa. Singurul lucru care contează în cele din urmă este evoluţia, obţinerea integrării, a individualizării, a nucleului tău. Pentru a ajunge la toate acestea este necesar să-ţi cunoşti şi cealaltă faţetă, şi cel mai uşor poţi s-o faci dacă înţelegi mai întâi femeia din afara ta. Vei putea deveni astfel conştient de femeia dinlăuntrul tău.

Ca şi oglinda; oglinda îţi reflectă faţa, femeia te reflectă pe tine, bărbatul te reflectă pe tine. Celălalt îţi arată faţa, dar dacă ai în jur mai multe oglinzi şi fugi mereu de la una la alta, ajungi să le înşeli pe toate şi dai de dezordine, de haos, de nebunie.

Te îndrăgosteşti de o femeie pentru că reprezintă ceva cu totul nou: psihologic, în proporţiile trupului sau ale feţei, ochii ei sunt noi, culoarea părului e alta, cum merge, cum se întoarce, cum te salută, cum te priveşte. Totul e nou, tot teritoriul e necunoscut şi vrei să-l explorezi. Te invită, te tentează şi eşti prins, ca şi hipnotizat. începi să te apropii şi ea fuge - toate astea fac parte din joc. Cu cât fuge mai departe, cu atât te vrăjeşte mai tare. Dacă ţi-ar spune, pur şi simplu, „Sunt gata!", entuziasmul tău va pieri pe jumătate exact chiar în acea secundă, şi tu însuţi te vei gândi pe unde să fugi. Aşa că ea îţi oferă şansa să o vânezi. Toţi sunt fericiţi în timpul cuceririi - când se face curte - pentru că seamănă cu o vânătoare.

Bărbatul este, instinctiv, un vânător, aşa că atunci când femeia vânată fuge şi încearcă să se ascundă, evitându-l, refuzându-l, el se înfierbântă tot mai tare. Provocarea devine tot mai intensă, trebuie să cucerească acea femeie. Va muri pentru ea, va face orice să o cucerească. Trebuie să dovedească, astfel, că nu este un oarecare.

Odată căsătorit, totul moare... Interesul era treaz în timpul vânătorii, exista tentaţia necunoscutului, femeia părea de necucerit. Acum a fost cucerită, cum să mai rămână în viaţă interesul? Rămâne, poate, prefăcătoria, dar nu şi interesul. Lucrurile devin tot mai reci. Cei doi vor începe să se plictisească unul de altul, bărbatul va fi tentat de alte femei, de alte teritorii, va fi atras, va fi mereu atras...

La fel se întâmplă şi cu gândurile: eşti încântat de un anumit mod de a gândi, dar odată ce ai ajuns să-l cunoşti, Luna de miere se sfârşeşte, dragostea de asemeni. Ţi-ar plăcea acum să afli lucruri noi, diferite, care să te înfioare, să-ţi dea un imbold.

Aşa merg unii de la o femeie la alta, şi unele de la un bărbat la altul. Această căutare nu-ţi va lăsa niciodată suficient timp pentru a clădi încredere.

IUBITUL

Iubita mea mi-a spus că sunt puţin plicticos, nu prea savuros, prea dependent, şi că joc rolul victimei Am observaţia mine această energie distructivă şi, într-un fel, chiar îmi place. N-aş putea s-o folosesc intr-un mod creativ?

Iubita ta este plină de compasiune, să ştti, pentru că în final orice bărbat devine foarte plicticos, nu numai puţin. îţi dai seama că tu numeşti iubire o repetare, o gimnastică, mereu aceeaşi? Şi in tot jocul acesta prostesc, bărbatul este acela care pierde. El îşipierde energia, transpiră, geme, oftează, iarfemeia ţine ochii închişi şi gândeşte: „încă două-trei minute şi coşmarul ăsta se va termina"

Sunt atât de lipsiţi de inventivitate, încât cred că făcând mereu acelaşi lucru devin mai interesanţi De aceea spun că prietena ta este o femeie cu o inimă mare -ţi-a spus că eşti puţin plicticos. Tu eşti îngrozitor de plicticos, ţi-o spun eu.

Când au venit în ţară (India - *n. trad.)* misionarii creştini s-a descoperit că ştiau o singură poziţie de a face dragoste: femeia dedesubt şi „fiara" cea urâtă deasupra făpturii ei delicate. în India această poziţie se numeşte „a misionarului". India este un pământ străvechi şi a dat naştere 88

multor ştiinţe, dar în mod deosebit sexologiei. Există aici o carte foarte importantă, scrisă de Vatsyayana în urmă cu cinci mii de ani: *Kamasutra,* sau „Cum să faci dragoste". Şi vine de la un om profund meditativ; acesta a creat optzeci şi patru de poziţii de a face dragoste. Desigur, poziţiile trebuie să se schimbe, altfel totul devine monoton şi plicticos.

Vatsyayana afirmă faptul că utilizarea aceleiaşi poziţii duce la plictiseală, la o senzaţie de stupiditate, pentru că faci mereu acelaşi lucru. Cele optzeci şi patru de sugestii fac viaţa de cuplu puţin mai interesantă. Nicăieri în lume nu s-a mai scris o carte de un asemenea calibru. Kamasutra a venit de la un om cu mintea clară, de la un om adâncit profund în meditaţie.

Ce înseamnă a face dragoste? Dacă ai privi din exterior actul sexual în care eşti implicat, ai vedea că e plicticos. Mai ales pentru femeie, pentru că de regulă bărbatul termină în două-trei minute, dar ea e departe de a fi început. Peste tot în lume, toate culturile au impus femeii ideea că ea nu are dreptul să se simtă bine, să se joace - aceste jocuri sunt „murdării" demne de nişte prostituate, nu de doamne. Doamnele trebuie să stea nemişcate şi să lase bărbaţii să facă tot ce vor; nu e nimic nou, nu e nimic de văzut.

Ceea ce ţi-a spus iubita nu trebuie s-o iei ca pe o lipsă de respect. Ea a fost sinceră şi cinstită cu tine. I-ai dăruit energia şi bucuria orgasmului? Sau doar ai folosit-o ca să te debarasezi de energia ta sexuală? Nu cumva ai redus-o la condiţia de obiect? Ea a acceptat, pentru că aşa a fost crescută, dar această acceptare nu-i aduce nici o bucurie.

Faci dragoste în patul în care te baţi. Asta e preludiul: arunci cu pernele, strigi, te certi, şi când oboseşti te apuci să negociezi. Iubirea ta e negociere. Dacă ai fi un om sensibil, ai şti că încăperea în care faci dragoste trebuie să fie un loc sacru, pentru că acolo se naşte viaţa. Ar trebui să aduci acolo flori, să arzi beţişoare parfumate, să intri cu respect.

Iubirea nu e un lucru brutal, nu înhaţi biata femeie! Această afacere gen „muşcă şi fugi" nu e iubire. Iubirea ar trebui să fie prefaţată de o muzică frumoasă, de dans, de meditaţie, toate acestea făcute împreună. Iubirea nu e un lucru al minţii, nu te gândeşti mereu cum o să faci şi după aceea să te culci. Iubirea este o implicare profundă, o participare a întregii fiinţe, care apare spontan; nu este o proiecţie a minţii. O muzică plăcută, miresme, dansuri ţinându-vă de mână, jocuri de copii, cu florile... Dacă actul iubirii apare spontan în această atmosferă, atunci el va avea

o calitate deosebită.

înţelege că femeia este capabilă de orgasme multiple, pentru că nu îşi pierde energia. Bărbatul are unul şi îşi pierde toată energia, se deprimă repede. A doua zi de dimineaţă vezi cât e de mahmur, îmbătrâneşte în fiecare zi şi devine tot mai dificil. Această diferenţă trebuie înţeleasă. Femeia este receptivă, trebuie să fie, pentru că ea devine mamă şi are nevoie de mai multă energie. Orgasmul femeii se întâmplă altfel. Sexualitatea bărbatului este locală, asemeni unei anestezii locale. La femeie, întregul corp este sexual, şi explozia orgasmică se va produce doar atunci când tremurul de bucurie îi va cuprinde tot trupul, când fiecare celulă va fi implicată în acest act.

Aşa că nu numai iubita ta are această problemă, ci şi restul de nouăzeci şi nouă la sută de femei din lume. Situaţia trebuie să se schimbe. Femeia să nu mai stea sub bărbat. în primul rând pentru că este urât, fiindcă bărbatul are un trup puternic, iar femeia e fragilă. Ea ar trebui să stea deasupra, şi nu invers.

în al doilea rând, bărbatul să tacă, să rămână inactiv, ca să nu se piardă într-un orgasm rapid, în două minute. Dacă stai şi o laşi pe femeie să-şi facă de cap pe tine, o să-i oferi şi ocazia să facă gimnastică, şi pe cea de a acumula energia orgasmică. Corpului ei îi trebuie ceva timp pentru a se încălzi, timp pe care dacă tu te pui în mişcare nu-1 mai are. Vă întâlniţi, dar întâlnirea voastră nu mai e a bucuriei, a iubirii, este doar utilă.

încearcă să faci aşa cum îţi spun cu iubita ta. Rămâi inactiv şi las-o pe ea să facă totul. Las-o să-şi piardă inhibiţiile. Să nu se mai poarte ca o doamnă, ci ca o femeie autentică. „Doamna" a fost creată de bărbaţi. Femeia, în schimb, este un produs al existenţei. Tu doar umple golul dintre orgasmele ei, şi acest lucru îl poţi face într-un singur fel: rămâi inactiv, tăcut, şi bucură-te de nebunia ei. Şi ea va trăi orgasmul multiplu. Tu va trebui să termini jocul cu orgasmul tău, nu să-l începi cu el.

Şi femeia ta nu va mai găsi că eşti plicticos. Vei deveni interesant, un tip fain, care ştie să se poarte. Şi închide ochii, pentru ca ea să nu fie intimidată de privirea ta. Aşa va putea face tot ce va dori: mişcări ale mâinilor, ale corpului, gemete, ţipete... Până când nu o auzi strigând: „Hari Om Tat Sat!", nu ai voie să te mişti sau să scoţi vreun sunet. „Hari Om Tat Sat" înseamnă că acesta este momentul

* în original *juicy* = zemos, suculent, picant, interesant (n. *ed.)*

exploziei orgasmice, al adevărului. Aşa va deveni ea nebună după tine. Acesta este momentul în care trebuie să acţionezi în acel mod prostesc amintit mai înainte, aşa cum fac cei mai mulţi bărbaţi.

Ce-ai mai spus? Că e de părere că nu eşti savuros*? Fă-te mai savuros! Nu-i mare lucru. Consumă sucuri de fmete în locul hranei solide. Ea ţi-a dat un sfat bun, şi tu, în prostia ta, crezi că te condamnă...

Şi când a spus că eşti dependent şi victimă, a avut dreptate. Asta eşti, am văzut şi eu când mi-ai pus întrebarea. Eşti o victimă în măsura în care fiecare om este - victima unor idei stupide, care creează sentimentul de culpabilitate şi nu-i permit să se bucure. De fiecare dată când faci dragoste ştii că păcătuieşti şi că iadul nu poate fi departe.

Rebeca Goldberg i-a spus lui Goldberg:

„Eşti un amant teribil!"

Goldberg s-a mirat:

„Nu mi-ai mai spus-o niciodată. Aşteptam să aud lucrul ăsta de la cineva, dar îmi luasem orice speranţă, pentru că mie mi se pare că nu sunt."

„Nu - a spus din nou Rebeca - eşti un amant teribil şi am vrut să ţi-o spun de multe ori, dar tu nu erai aici!"

Poftim, făcea dragoste cu Rebeca şi el nici nu era acolo... îşi număra în gând banii, făcea tot felul de socoteli, mintea lui era ocupată cu mii de lucruri.

în fiecare pat unde vezi doi amanţi sunt cel puţin patru persoane. Unii, mai inventivi, au o mulţime în pat. Femeia făcea dragoste cu Goldberg şi se gândea la Muhammad Aii. Goldberg făcea dragoste ca şi cum şi-ar face datoria şi se gândea la mai ştiu eu ce actriţă; nici mintea lui nu era acolo, nici a soţiei. Minţile lor se lăfăiau în vise.

Un bărbat i-a spus într-o zi prietenului său:

„Azi-noapte am visat ceva extraordinar. Trebuie să-ţi spun. Am aşteptat toată ziua să te întâlnesc şi să-ţi spun... Am fost la pescuit - în vis, desigur - şi am prins un peşte uriaş după altul, că am obosit să-i tot scot din apă. Unde naiba dispar toţi peştii ăştia ziua?"

Prietenul a spus:

„Mai termină cu prostiile, că habar n-ai ce am visat eu. Stăteam în pat, şi lângă mine stătea Sophia Loren, complet goală. «Am ajuns oare în rai?», mă gândeam. Şi în partea cealaltă altă femeie frumoasă... Nici nu puteam judeca, să-ţi spun care era mai frumoasă..."

Primul bărbat s-a înfuriat şi a spus din nou:

„Ce prost eşti! Şi te mai pretinzi prietenul meu. De ce nu m-ai chemat şi pe mine?"

„Te-am chemat, cum să nu, dar nevastă-ta mi-a spus că ai plecat la pescuit."

Nimeni nu e unde crezi că e. Nimeni nu e acasă. Când faci dragoste, fă-o ca pe o meditaţie. Fii prezent acolo cu toată fiinţa ta, inundă femeia cu dragostea ta. Şi ea trebuie să fie acolo, să te inunde cu frumuseţea şi graţia ei. Şi nu vei mai fi o victimă.

Iubirea ca experienţă naturală, ca joacă, nu e acceptată de religiile voastre idioate. Ele o condamnă. Au transformat-o în condiţie: ori îţi laşi femeia, ori renunţi la adevăr. Şi această condiţie s-a înrădăcinat de atâta vreme, încât a devenit adevăr absolut, deşi este doar o minciună absolută. Eşti o victimă a tradiţiilor şi în mod evident eşti şi dependent.

Spui că modul acesta distructiv de a fi îţi şi place, într-un fel. Toţi au şi energie distructivă în ei, pentru că energia lăsată de capul ei tinde să fie distructivă. Fără conştiinţă nu devine creativă.

Dar lucrul cel mai important pe care l-ai spus e că îţi place, într-un fel. Cum vrei să te schimbi? Când ceva îţi place şi îţi convine, tinzi să conservi acel nivel; nu-l vei schimba; dacă n-o să-ţi placă? Ai energie. A te complace în energia negativă e sinucidere, a rămâne în distructiv este ca şi cum ai lucra în serviciul morţii. Dacă eşti conştient de acest lucru trebuie să te schimbi. Utilizează-ţi energia în mod creativ. Poate că vei deveni mai puţin plictisitor, mai savuros, mai puţin dependent, nu chiar aşa de victimă...

Şi lucrul cel mai important este că n-ai să te mai simţi vinovat şi deprimat. Nici o persoană creativă nu se simte vinovată şi deprimată. Participarea creativă la acţiunile universale o împlineşte şi îi conferă demnitate. Acesta este dreptul din naştere al fiecărui om, dar prea puţini şi-l cer.

Şi nu e deloc greu, ci e chiar uşor să-ţi foloseşti creativ energia. Pictează, fă grădinărit, creşte flori, scrie poezii, învaţă să cânţi şi să dansezi. învaţă orice schimbă energia negativă în creaţie. Nu vei mai fi supărat pe viaţă, ci vei fi recunoscător. Nu vei fi împotriva vieţii. Cum ar putea un creator să fie împotriva vieţii şi a iubirii? Este imposibil, nu s-a întâmplat niciodată. Numai oamenii sterpi sunt împotriva tuturor
lucrurilor.

Femeia ta ţi-a ridicat câteva întrebări importante ale vieţii. Cea mai uşoară cale este să-ţi schimbi femeia, dar eu îţi spun că ea îţi este prietenă sinceră şi tot ceea ce spune e autentic. Mulţumeşte-i şi încearcă să schimbi lucrurile. în ziua când îţi va spune că eşti savuros şi interesant sărbătoreşte: e o zi mare în viaţa ta. Nu fi laş! Nu schimba iubita numai pentru că ţi-a creat o

tulburare în minte...

Eşti norocos! Ai o femeie care te înţelege. Pasul următor va fi greu pentru tine. Te vei simţi vinovat şi nedemn. Ce-ai făcut ca să fii demn? Ce-ai făcut ca să nu mai fii plicticos? Ai făcut ceva ca să-ţi declari independenţa? Ai mişcat vreun deget ca să nu mai fii victimă? E timpul să faci ceva! îi vei rămâne veşnic recunoscător iubitei tale.

Aş vrea să-i spun ei: „Plesneşte-I pe ăsta până când vei vedea că nu mai e plicticos, ci savuros, interesant, jucăuş, bucuros. Poate că o să-l pierzi undeva, pe drumul vieţii, dar l-ai pregătit pentru o altă femeie; în caz contrar, pe calea pe care află acum va chinui multe femei şi chiar pe el însuşi."

SOŢUL

Sunt un bărbat însurat, am trei copii şi toate celelalte probleme ale unui bărbat însurat Nevastă-mea mă pândeşte mereu. Stăm împreună doar de dragul copiilor, dar fiecare clipă e un coşmar. Mă aşteaptă cumva flăcările iadului?

Să-ţi spun o poveste:

Un bărbat a fost odată târât în faţa tribunalului din Arkansas, S.U.A., pentru obţinerea de bani prin înşelătorii. Judecătorul l-a privit gânditor:

„Tu eşti Jim Moore?"

„Da, domnule."

„Eşti vinovat pentru acest delict?"

Bărbatul l-a privit ca un câine bătut:

„Da, sunt vinovat."

„Ceri clemenţa mea?" a întrebat judecătorul.

„Nu o cer."

Judecătorul a zâmbit:

„Ai avut necazuri mari în ultimii doi ani.”

„Da, domnule.”

„De multe ori ai vrut să mori...”

„Da, domnule judecător.”

„Ai vrut să furi ca să pleci departe de Arkansas, nu?”

„Da, domnule judecător, aveţi dreptate.”

„Dacă te-ar fi împuşcat cineva i-ai fi mulţumit, nu?”

„Da, cred că da... Dar, domnule judecător, cum se face că ştiţi atâtea despre mine?”

„ Cu ceva vreme în urmă - a spus judecătorul cu gravitate - m-am despărţit de nevastă-mea. Nu la mult timp după aceea te-ai însurat tu cu ea. Rezultatul e clar. îţi voi da drumul. Ia banii ăştia şi pleacă. Ai suferit destul.”

Să nu te mai îngrijoreze perspectiva iadului: suferi deja, eşti deja în iad. Poţi merge numai în rai, pentru că altă variantă nu mai ai. S-ar putea ca celibatarii să fie nevoiţi să simtă gustul suferinţei, nu tu.

De fapt, iadul şi raiul nu există în altă parte. Iadul e aici, raiul e aici. Iadul şi raiul sunt modul tău de a exista, felul în care îţi duci viaţa. Poţi trăi într-un fel, şi viaţa să ţi se pară o binecuvântare. Să nu arunci întreaga responsabilitate numai asupra soţiei tale. Dacă stai puţin să te gândeşti, tu ai ales-o pe ea la început. De ce ai ales o soţie care îţi urmăreşte fiecare mişcare, care vrea numai gâlceavă?

Şi nu crezi că după un eventual divorţ vei alege o femeie la fel? Dacă vei întreba un psiholog îţi va spune că îţi alegi femeile după un anumit şablon. Ai nevoie de şablonul respectiv, nu poţi alege altceva. Nu poţi trăi fără suferinţă. Crezi că soţia ta este cauza suferinţei? Nu este aşa! Tu vrei să suferi, de aceea ai ales-o pe ea, şi vei opta şi data viitoare pentru acelaşi gen de femeie. Mereu vei face alegerea aceasta dacă nu vei renunţa la vechiul mod de gândire.

Singurul lucru pe care îl putem schimba e mintea noastră. Tu crezi că dacă vei divorţa de această femeie lucrurile se vor ameliora. Greşeală! Nu ştii nimic despre psihologia omenească. Ai să cazi din nou în capcană. Ai să cauţi din nou o femeie, şi îţi va lipsi cea de care te-ai despărţit. Vă veţi simţi lipsa reciproc. Vei găsi acelaşi gen de persoană, vei fi atras numai de acest gen. Ai grijă de mintea ta!

Şi apoi, nu poate greşi numai ea; probabil că şi tu ai făcut ceva. Ce am auzit eu a fost numai ce ai avut tu de spus. Nu cunosc părerea ei. Ar fi nedrept faţă de biata femeie să accept spusele tale fără nici o rezervă.

Poate că dreptatea ta e numai pe jumătate, şi cealaltă jumătate e a ei. Trebuie să faci foc ca să iasă fum. Dacă viata ta a fost atât de urâtă, cum de ai avut trei copii? De asta cine mai răspunde? De ce ai adus trei suflete In urâţenia familiei

tale, în coşmarul în care trăieşti? De ce? Nu îi iubeşti?

Oamenii se înmulţesc fără să gândească. Dacă viata e un asemenea iad, măcar îi puteai feri pe copiii tăi să pice în mizeria asta. l-ai fi salvat! Acum, bieţii de ei, sunt crescuţi de doi oameni ca tine şi ca soţia ta. Vor învăţa ceva de la voi, vă vor perpetua în lume pe voi. Voi veţi muri, şi ei vor rămâne ca să continue iadul vostru. Ei vor propaga viaţa voastră tâmpită şi mizerabilă.

Băiatul tău va găsi o femeie care să semene cu soţia ta, cum altfel? El nu cunoaşte decât acest gen de femeie. îşi iubeşte mama şi ori de câte ori se va îndrăgosti de o femeie va fi pentru că aceasta i-o aminteşte pe mamă. Şi se va juca acelaşi joc. Poate că tu însuţi ţi-ai ales soţia în conformitate cu imaginea mamei tale, poate că şi părinţii tăi au trăit aceeaşi prostie pe care o trăieşti şi tu, şi copiii tăi vor perpetua aceeaşi structură şi aceeaşi stare de lucruri. Aşa persistă mizeria în lume.

Tu, măcar, ai fi putut salva viaţa celor trei copii, ai fi putut salva viitorul omenirii; altfel, unda pe care ai creat-o se va propaga mereu. Va rămâne activă şi când tu vei muri. Faptele tale vor rămâne după tine. Orice val creezi în oceanul vieţii va rămâne, chiar dacă tu dispari. Arunci o piatră într-un lac liniştit: piatra se duce la fund şi rămâne acolo, dar valurile create se îndreaptă spre margini. Oceanul vieţii nu are margini, aşa că valurile merg către undeva departe, mereu. Puteai să fii mai atent şi să nu faci copii. Niciodată nu e prea târziu. Viaţa ta încă mai poate fi schimbată, însă nu spera că acest lucru se va întâmpla dacă îţi schimbi soţia. Este un mod de abordare greşit.

Schimbă-te *tu*. Schimbă-te radical! Nu mai face lucrurile pe care le- ai făcut de obicei. Fă ceva nou. Schimbă-te radical, devino altă persoană, nouă, şi vei fi surprins. Tu vei fi nou şi imediat soţia ta va deveni nouă. Va trebui să se înnoiască şi ea, ca răspuns la persoana ta. I se va părea greu la început, i se va părea că are alt soţ, dar încet-încet va vedea că tu poţi să te schimbi. Şi de ce n-ar face-o şi ea? Nu spera niciodată în schimbarea celuilalt. începe schimbarea din colţul tău, în orice relaţie.

Viaţa poate să devină un paradis. Niciodată nu e prea târziu. Doar că e nevoie de curaj pentru a-ţi asuma schimbarea. Tot ceea ce-ţi trebuie este o conştiinţă mai trează. Renunţă la automatismul din comportamentul tău. Dă-ţi seama ce ai făcut până acum. Fă la fel, şi soţia ta va reacţiona la fel. Relaţia voastră se desfăşoară după un şablon.

Uitaţi-vă la oricare familie. Lucrurile sunt previzibile. Dimineaţa, soţul deschide ziarul şi începe să citească. Soţia spune acelaşi lucru ca în ultimii treizeci de ani, el reacţionează la fel... O viaţă structurată, programată, care decurge după un algoritm.

Fă o schimbare cât de mică şi vei fi surprins. Ia o mătură şi fă curat în casă şi vezi ce se întâmplă. Soţia ta va rămâne cu gura căscată, nu-i va veni să-şi creadă ochilor. Zâmbeşte-i, îmbrăţişeaz-o, şi vezi cum ezită. N-ai îmbrăţişat-o niciodată. Au trecut mulţi ani, şi tu nu te-ai uitat niciodată în ochii bietei femei.

Astă seară stai lângă ea, priveşte-o în ochi. Va crede că ai înnebunit, că te-a prostit Osho, sau mai ştiu eu ce, dar tu să nu-ţi faci probleme. Ia-o de mână şi fii fericit. Dacă nu poţi fi, prefa-te! Fii fericit! Se întâmplă câteodată că lucrurile la început prefăcute devin adevărate. Zâmbeşte fără motiv şi vezi ce se întâmplă. Biata femeie, poate să facă şi infarct!

Nici nu-ţi aminteşti de când n-ai mai ţinut-o de mână. Te-ai plimbat vreodată cu ea dimineaţa? Sau sub lună, sub stele? Ai dus-o vreodată la plimbare? Şi ea e om, şi ea are nevoie de iubire. Mai ales în India femeia este folosită ca şi cum ar fi servitoare. Munceşte în casă, în bucătărie, îngrijeşte copiii, asta e viaţa ei. Tu o consideri fiinţă umană pe soţia ta? O respecţi? Atunci ce te mai miră? E normal să fie furioasă. Este frustrată - viaţa trece, şi ea nu cunoaşte nici o bucurie, nici o fericire, nu ştie nimic care să dea semnificaţie şi înţeles zilelor ei...

Stai vreodată cu ea mână în mână, în tăcere, doar pentru a o simţi şi pentru a te simţi şi ea pe tine? Soţiile şi soţii au doar un fel de comunicare: cearta. Să nu crezi că numai ea e răspunzătoare. Poate că e, dar nu cred, pentru că nu ea a pus întrebarea. *Tu* ai pus întrebarea. Schimbă-ţi viaţa. Dă-i bietei femei sentimentul sensului vieţii. Dă-i nesemnificativei tale soţii senzaţia că este dorită, că e nevoie de ea. Ştii că nevoia cea mai mare a omului este ca alţii să aibă nevoie de el? Viaţa omului de care nu are nimeni nevoie este fără sens, stearpă, ca un deşert.

Râzi cu ea, ascultaţi muzică împreună, plecaţi în vacanţă. Mângâi-o, pentru că îmbătrâneşte dacă nu o mângâi. Corpul se face urât dacă nu îl priveşte nimeni şi nu îl apreciază. Şi tu te întrebi: „De ce nu este frumoasă soţia mea?" Tu nu creezi climatul în care să înflorească frumuseţea. Dacă iubeşti pe cineva, acela sau aceea devine imediat frumos. Iubirea e o alchimie. Priveşte pe cineva cu ochi iubitori şi vei vedea cum i se schimbă aura, cum faţa începe să-i radieze, ochii îi strălucesc de inteligenţă — un adevărat miracol!

Iubirea e un miracol, este magică. încă nu e prea târziu pentru asta.

De ce este esenţial ca soţia să fie fericită?

Nu ştiu mare lucru despre soţii Sunt necăsătorit Nu întrebi pe cine trebuie. Dar am observat multe soţii şi mulţi soţi Nu vorbesc din experienţa mea, ci doar îmi exprim părerea.

Două lucruri sunt necesare pentru ca soţia să fie fericită. Unu, să-i dai impresia că face lucrurile cum vrea ea, şi al doilea, să le facă aşa cum vrea ea.

Elena a venit acasă cu o haină nouă de nurcă.

„De unde ai luat-o?" a întrebat Bogdan, soţul ei.

„Am câştigat-o la tombolă", a spus ea.

în seara următoare Elena a venit acasă cu un inel cu diamant.

„Ăsta de unde mai e?" a întrebat Bogdan.

„De la tombolă", a răspuns ea. „Şi mă duc mai târziu la o altă petrecere cu tombolă. Mă grăbesc. Vrei să-mi pregăteşti tu baia?"

Bogdan s-a dus şi a dat drumul la apă, dar când Elena a vrut să intre în cadă, a văzut că nu era decât puţină apă, cel mult un centimetru înălţime. „Bogdan, de ce nu mi-ai umplut cada?"

„Ei, draga mea, n-am vrut să ţi se ude biletul de tombolă!"

Tatăl

Instituţia tatălui este inventată de om. Nu are nimic natural, este un simplu fapt instituţional. Va dispărea într-o bună zi, pentru că au fost vremuri în care nici nu a existat. Mii de ani a trăit omenirea fără instituţia paternităţii.

Vei fi surprins să afli că „unchi", ca şi cuvânt, e mai vechi decât „tată", pentru că matriarhatul a precedat patriarhatul. Mama era acolo, tatăl era necunoscut, pentru că mama se putea întâlni cu multă lume. Cineva era tatăl, dar n-aveai cum să ştii. Toţi erau unchi, toţi taţii potenţiali erau unchi. Instituţia tatălui a apărut odată cu inventarea proprietăţii private, unită cu aceasta. Tatăl reprezintă proprietatea privată, pentru că odată constituită această proprietate, cineva trebuie să o moştenească, şi acela trebuia să fie propriul copil. „Eu nu voi mai fi aici, dar proprietatea va reveni unei părţi din mine." întâi a apărut proprietatea privată, apoi şi tatăl.

Şi siguranţa că „acesta este copilul meu" a devenit o idee importantă în aproape toate culturile. Femeia trebuie să fie virgină înainte de căsătorie, altfel nu se mai poate şti. Poate că e deja însărcinată în ziua nunţii, cu copilul altuia, şi *acel* copil va moşteni proprietatea. Pentru siguranţă că „acesta este copilul meu şi va moşteni tot ce e al meu" femeia trebuie să se mărite

virgină.

Proprietatea privată a creat tatăl, a creat familia şi posesivitatea cu care bărbatul o tratează pe femeie. Şi dacă a fost o vreme în care tatăl nu conta, pentru că nu exista proprietatea privată, va veni o zi când nu va mai exista nici proprietatea privată, nici ideea de tată.

Indienii spun că până când femeia nu devine mamă, ea nu va fi împlinită. Acest lucru nu se aplică în cazul bărbaţilor - nimeni nu va spune că bărbatul care nu e tată nu e împlinit. A fi tată e un accident. Poate că e, poate că nu e. Nu e un lucru de bază. Un bărbat nu pierde nimic dacă nu devine tată. Dar femeia va pierde, pentru că întreaga ei creativitate, funcţiile ei se împlinesc numai când devine mamă. Când sânii devin centrul fiinţei ei, ea va fi totală. Şi acest lucru nu se întâmplă dacă nu suge un copil acolo. Bărbaţii se însoară pentru a dobândi o soţie, femeile se mărită pentru a deveni mame, nu pentru a dobândi un soţ. Interesul lor singular, fundamental, este să aibă un copil care să le împlinească feminitatea. Soţii se tem întotdeauna, pentru că în momentul în care se naşte un copil vor deveni periferici în interesul soţiilor lor - copilul este centrul.

Aşa că taţii sunt întotdeauna geloşi pentru copiii care se interpun în pereche şi pentru că femeile se interesează mai mult de copii decât de taţii acestora. Existenţa lor devine periferică - necesară pentru supravieţuire, dar nu şi esenţială.

Creştinismul, după câte mi-au spus nişte prieteni creştini, se bazează pe familie: familia este piatra sa de temelie. Dar familia este şi temelia nevrozelor, psihozelor, bolilor mentale, problemelor sociale, a raselor, a naţiunilor şi a războaielor.

Familia trebuie să fie înţeleasă. Nu are viitor, şi-a consumat deja utilitatea, necesitatea. Şi noi - nu numai creştinii - spunem că familia aduce o mare contribuţie în lume. Realitatea e cu totul alta. Şi o voi demonta punct cu punct, în detaliu, pentru că problema familiei este dintre cele mai serioase.

Să începem cu începutul... Familia e o închisoare. în ea se vrea să fie controlaţi copiii, soţia. Este un grup restrâns de oameni într-o închisoare considerată sacră. Şi rezultatele sunt oribile.

închisoarea împiedică evoluţia spirituală. De ce crezi că a renunţat Buddha la lume? De ce a renunţat Mahavira la lume? De fapt, nu la lume au renunţat, ci la familie - şi acest lucru nu l-a mai spus nimeni. Cum să renunţi la lume? Oriunde te întorci, e lumea. Poţi renunţa la familie. Dar toate scrierile religioase, inclusiv cele creştine, îi mint pe oameni: vorbesc de renunţarea la lume. Astfel distrag complet atenţia de la adevărata renunţare, la *familie*, pentru că în familie n-au putut evolua, nu în lume.

Familia programează fiecare copil în conformitate cu prejudecăţile ei.

Dacă te-ai născut într-o familie creştină, vei fi în mod continuu programat pentru creştinism şi nu-ţi vei da seama că această condiţionare poate fi greşită; însăşi orbirea aceasta te împiedică că vezi mai departe.

Creştinismul şi toate celelalte religii tulbură mintea omului. Ele nu fac diferenţa între a crede şi a cunoaşte. Un orb poate crede în lumină, dar n-o să-l ajute la nimic. Ai nevoie de ochi ca să vezi lumina, asta nu e o chestiune de credinţă. Când *cunoşti* ceva, nu mai este nevoie să crezi în acel lucru.

Tu „crezi" în lumină? Crezi în Lună? Crezi în stele? Pur şi simplu ştii de existenţa lor şi nu se mai pune problema să crezi. Credinţa răsare din ficţiuni, din minciuni, nu din adevăruri. Fiecare sistem de credinţe este un obstacol în calea spiritualităţii.

Moartea, conform creştinismului, este tabu: nu vorbeşti despre ea. Moartea e tabu şi viaţa e şi mai tabu: să nu o trăieşti! Să nu vorbeşti despre moarte, să nu-ţi trăieşti viaţa! Nu ţi se lasă nici o ieşire, nu poţi nici să mori, nici să trăieşti. Şi rămâi undeva la mijloc, nehotărât, pe jumătate mort, pe jumătate viu.

Aşa apare schizofrenia. Nu ai voie să te exprimi total în nimic: viaţă, moarte, iubire - în toate eşti numai parţial implicat. Un om doar parţial implicat este doar parţial viu... Cu cât eşti mai implicat în existenţă, cu atât trăieşti mai adevărat. Dacă eşti implicat total în viaţă, în moarte, în iubire, în meditaţie, în tot ceea ce faci - pictură, muzică, poezie, dans - doar atunci vei putea cunoaşte fericirea şi plăcerea maximă.

Oamenii trăiesc undeva la limita inferioară, supravieţuiesc, sau, pentru a spune adevărul aşa cum este el, vegetează - aşteaptă, aşteaptă, şi nu se întâmplă nimic în viaţa lor. Nu înfloreşte nici o floare, nu e nici o sărbătoare. Şi moartea le este şi mai urâtă decât viaţa, pentru că moartea e apogeul vieţii.

Dacă ai trăit total, moartea nu este un sfârşit. Este doar un episod mărunt al eternităţii vieţii. Ai murit de multe ori, şi pentru că nu ai trăit total ai fost inconştient în momentul morţii; frica te-a adus în stare de comă. De aceea nu-ţi aminteşti nimic din vieţile anterioare - coma stă ca o barieră în calea memoriei. Şi pentru că nu ştii nimic despre vieţile

tale anterioare nu înţelegi că există viaţă după moarte, că viaţa e eternă. Naşterea şi moartea sunt doar nişte episoade; ai trecut de mii de ori prin naştere şi prin moarte. Dar cum tu nu trăieşti, cum religia s-a strecurat peste tot în tine, nu ştii...

într-o zi un băieţel creştin a fost întrebat la şcoală:

„Cum te cheamă?"

„Nu ai voie", a răspuns el.

„Hm", s-a mirat profesorul. „N-am mai auzit un asemenea nume."

„Când fac ceva, orice, se strigă la mine: «Nu ai voie!». Prin urmare cred că acesta este numele meu."

Creştinismul face asta din toată lumea. Este o religie cu viziune negativă asupra vieţii, nu-ţi permite să trăieşti cu bucurie. Şi familia e rădăcina, pentru că de acolo încep condiţionările. Dacă familia te învaţă să fii hindus, atunci hinduismul este cea mai bună religie, iar restul sunt discutabile.

Creştinismul îşi programează copiii: „Poţi fi salvat numai prin Iisus Christos. Nimeni altcineva nu te poate salva. Toate celelalte religii sunt de fapt doctrine morale superficiale şi nu te ajută la nimic..."

Copilul suge odată cu laptele de la sânul mamei tot felul de superstiţii: Dumnezeu, Duhul Sfânt, copilul nelegitim al lui Dumnezeu - Iisus Christos - paradis, infern...

Copiii sunt foarte vulnerabili, pentru că se nasc *fabula rasa* - nu scrie nimic pe ei, mintea lor e pură. Poţi scrie ce vrei pe copil. Şi fiecare familie comite o crimă: distruge un individ şi creează un sclav. Obedienţa este o virtute, revolta este păcatul originar.

Când începi să programezi un copil încă de la naştere poţi scrie orice pe el, e vulnerabil, maleabil. Va merge înainte, inconştient, îi spui: „Această naţiune este cea mai măreaţă." Fiecare o spune: „Religia noastră este cea mai măreaţă, scripturile sunt scrise de însuşi Dumnezeu." Aşa spun hinduşii, creştinii, evreii... Toţi comit aceeaşi crimă.

Creştinismul, desigur, o face cel mai eficient, cel mai viclean, pentru că este cea mai mare religie a lumii. Foloseşte tehnici ultramoderne de programare. îşi trimite misionarii să înveţe psihanaliza, să înveţe cum să condiţioneze oamenii, cum să-i manevreze. Un hindus care trece la creştinism va fi mai întâi „deprogramat" de hinduism. Trebuie să apară din nou *fabula rasa.* Tot ceea ce a fost înainte scris trebuie şters. Acum

se poate scrie: „Creştinismul e cea mai mare religie a lumii, nu mai există alt om ca Iisus Christos şi nici nu va mai exista, pentru că el este singurul fiu al lui Dumnezeu."

Toate războaiele pleacă de la familie. A fost o tradiţie în trecut în multe culturi ca fiecare familie să dea un fiu armatei, să apere naţiunea, demnitatea şi mândria naţională. în Tibet, fiecare familie îşi trimite întâiul născut la mănăstire. Şi asta deja de mii de ani. Ca şi cum copiii ar fi nişte bunuri pe care le dai drept contribuţie, nişte bani pe care îi dai din spirit caritabil.

Aşa s-a împărţit lumea în mai multe tabere, din cauza religiilor, a naţionalităţilor, a raselor. Toate depind de familie. Familia este rădăcina cauzelor miilor de răni pe care le poartă omenirea.

Familia îţi dă ambiţie, dorinţe, foamea de succes, şi toate astea creează în tine tensiuni, anxietăţi: cum să ajungi cineva? Familia vrea să fii cel mai bogat Familia vrea să fii preşedintele ţării. Toate aceste ambiţii create în familie îţi fac mintea mereu suferindă, angoasată. Numai unul poate deveni preşedinte. Cum rămâne atunci cu restul de nouă sute de milioane de oameni din India? Toţi sunt nişte rataţi. Urâtă situaţie, să-i faci pe toţi să se simtă rataţi, fără nici un succes, inferiori tuturor.

Familia este cauza tuturor bolilor.

Aş fi încântat ca în lume locul familiei să fie luat de comunitate. Psihologic este mai sănătos; copiii nu vor mai fi nişte posesiuni ale părinţilor, ci vor fi ai comunităţii. Ei nu vor primi numai amprenta mamei şi a tatălui, ci şi pe cea a tuturor „unchilor" şi „mătuşilor" din comunitatea respectivă. Azi stau cu o familie, mâine cu alta. Vreau ca familia să fie înlocuită de comunitate şi ca în această comunitate să nu mai existe căsătoria.

Prietenul

Experienţa vieţii mele afective reflectă o veche afirmaţie
a lui Humphrey Bogart: „Femeile... Un iad cu ele, un iadfără ele..."
Ce e de făcut?

Trebuie să treci prin acest iad. Trebuie să trăieşti şi iadul vieţii cu o femeie, şi iadul vieţii fără ea. Un adevăr valabil şi pentru femei şi pentru bărbaţi. Nu fi şovin! Se aplică şi la femei şi la bărbaţi. E ca o sabie cu două tăişuri. Şi pe femei le oboseşte să trăiască alături de bărbaţi şi le

frustrează viaţa în singurătate. O dilemă umană fundamentală şi foarte de înţeles. Nu poţi trăi fără femei pentru că nu ştii să trăieşti cu tine însuţi. Nu ştii să meditezi.

Meditaţia este arta de a trăi cu tine însuţi. Doar atât: arta de a te bucura de singurătate. Cel care ştie să mediteze poate fi singur şi fericit cu sine luni de zile, sau chiar ani. Nu-i trebuie altcineva pentru că îi este de ajuns propriul extaz, îl copleşeşte, şi nu mai are loc pentru altcineva. Un altul în viaţa lui nu este o necesitate, ci un lux. Eu sunt pentru acest lux, pentru că te poţi bucura de două ori: şi de prezenţa, şi de absenţa lui. Nevoia este un fenomen dificil. De exemplu, pâinea este o nevoie, iar florile din grădină un lux. Poţi trăi fără flori, nu mori, dar fără pâine nu se poate.

Pentru omul care nu poate trăi cu sine, celălalt e o nevoie absolută, fiindcă el se plictiseşte cu sine aşa de tare, încât îi trebuie o ocupaţie în afara sa. Nevoia se transformă în dependenţă de altul. Aşa apare şi ura, şi revolta, şi încrâncenarea: din această sclavie. Dependenţa e o formă de sclavie, şi în lumea asta nimeni nu vrea să fie sclav.

întâlneşti o femeie - nu eşti capabil să trăieşti singur. Femeia nu poate nici ea să trăiască singură, de aceea te-a întâlnit pe tine... Altfel n-ar avea nevoie. Amândoi vă plictisiţi cu voi înşivă, amândoi speraţi că celălalt vă va scoate din plictiseală. Da, la început lucrurile arată aşa. Doar la început. Pe măsură ce trece vremea, vedeţi că plictiseala nu dispare, ci dimpotrivă, se multiplică. în primul rând eşti plictisit cu tine, apoi şi cu celălalt, pentru că-i devii tot mai apropiat, îl cunoşti tot mai bine, devine o parte din tine. De aceea, când vezi un cuplu de oameni plictisiţi, poţi fi sigur că sunt căsătoriţi. Dacă nu sunt plictisiţi, nu sunt căsătoriţi. Probabil că bărbatul se întâlneşte cu femeia altuia, de aceea sunt atât de bucuroşi.

Când eşti îndrăgostit, şi încă n-ai convins-o pe femeie, sau nu te-a convins ea pe tine să trăiţi împreună, amândoi vă prefaceţi că trăiţi o mare bucurie. Ceva din ea este totuşi, adevărat, pentru că amândoi speraţi: „Cine ştie, poate că aceasta mă va scoate din plictiseală, nesiguranţă, singurătate, îmi va fi de ajutor." Şi femeia speră. Dar odată împreună, speranţele dispar şi disperarea se instalează din nou. Iar vă plictisiţi, iar se înmulţesc problemele. Şi acum, cum mai scapi de femeia asta?

Pentru că nu ştii să meditezi, ai nevoie de alţii care să te ţină ocupat. Pentru că iubirea este bucurie revărsată. Te plictiseşti cu tine;

ce să ai de împărţit cu altul? Aşa se face că e un iad şi să fii cu altul.

în sensul ăsta, Jean Paul Sartre are dreptate spunând: „Celălalt este iadul." Nu e un iad adevărat, ci doar apare astfel. Iadul există în tine, în lipsa ta de meditaţie, în incapacitatea ta de a fi singur şi în extaz. Amândoi sunteţi incapabili de a fi singuri şi în extaz. Amândoi vă aruncaţi de gât unul pe altul, smulgeţi micile bucăţele de fericire pe care le aveţi. Amândoi sunteţi nişte cerşetori.

Un psihanalist s-a întâlnit cu alt psihanalist pe stradă. în loc de salut, i-a spus:

.»Arăţi bine. Eu cum îţi par?"

Nimeni nu ştie nimic despre el însuşi, nu este conştient de el însuşi. Vedem numai feţele altora. O femeie arată bine; un bărbat arată bine, toţi zâmbesc. Nu ştim nimic despre temerile lor. Poate că aceste zâmbete sunt faţada cu care îi înşală pe alţii şi se înşală pe ei înşişi. Poate că în spatele acestor zâmbete sunt ascunse lacrimi amare. Tu vezi suprafaţa, te îndrăgosteşti de suprafaţă. Când vii mai aproape vezi că prăpastia din ceilalţi este la fel ca şi a ta. Sunt cerşetori ca şi tine. Cerşetori care cerşesc unii de la alţii. Aşa apare iadul.

Ai dreptate: e greu să trăieşti cu femeile, e greu fără ele.

Nici măcar nu e vorba despre femei sau despre bărbaţi, ci despre meditaţie şi iubire. Meditaţia este izvorul din care bucuria te inundă atunci când se revarsă. Dacă ai suficientă bucurie de împărţit, de atunci începe iubirea pentru tine, şi reprezintă mulţumire. Dacă nu ai bucurie de împărţit, iubirea ta va fi obositoare şi plictisitoare. Cu femeia te plictiseşti şi vrei să scapi de ea, şi când eşti singur te plictiseşte propria singurătate şi cauţi o femeie. E un cerc vicios! Te mişti ca un pendul dintr-o parte în alta, de la o extremă la alta, toată viaţa.

Vezi care e adevărata problemă? Ea n-are de-a face cu bărbaţii sau cu femeile, ci cu meditaţia, cu meditaţia în iubire, în bucurie, în fericire.

Meditează, fii fericit, şi iubirea ţi se va întâmpla atunci când trebuie. A fi cu alţii va fi minunat, a fi singur va fi la fel. Simplu. Nu depinzi de alţii, nu îi faci pe alţii să depindă de tine. Lucrurile rămân într-o eternă prietenie, nu le împingi spre relaţie... Rămân mereu tendinţe. Te aduni, dar nu pui bazele unei căsnicii. Căsătoria se face de frică, relaţia din iubire.

Te relaţionezi, şi atâta timp cât lucrurile merg cum trebuie, împărtăşeşti. Dacă vezi că a venit momentul despărţirii, pentru că la răscruce fiecare va lua un alt drum, spui „adio” cu recunoştinţă pentru ce au însemnat ceilalţi pentru tine, pentru bucuriile şi momentele plăcute pe care le-aţi trăit împreună. Fără tristeţe, fără durere, pur şi simplu vă despărţiţi.

Nimeni nu poate să garanteze că doi oameni vor fi împreună şi fericiţi pentru totdeauna, pentru că oamenii se schimbă. Când întâlneşti o femeie, ea este o persoană, tu eşti o persoană. După zece ani vei fi altă persoană, ea va fi altă persoană. Ca un râu, ca apa curgătoare. Cei doi care s-au îndrăgostit nu mai sunt acolo. De acum te agăţi de promisiunile făcute de *alţii,* nu de tine.

Un om cu înţelegerea lucrurilor nu face promisiuni pentru ziua de mâine, ci spune mereu „în acest moment”. Un om sincer nu poate să promită. Cum ar putea? Cine ştie ce va fi mâine? Mâine poate că vine, poate că nu vine. Vine ziua de mâine: poate fi sau poate să nu fie la fel. Vine ziua de mâine şi găseşti pe cineva cu care te potriveşti mai profund, mai armonios... Lumea e mare. De ce să-ţi epuizezi toate posibilităţile de astăzi? Lasă uşa deschisă tuturor variantelor.

Eu sunt împotriva căsătoriei. Căsătoria creează probleme, e foarte urâtă. Este cea mai oribilă instituţie a lumii, pentru că îi forţează pe oameni să fie falşi: ei s-au schimbat, dar pretind mereu că sunt aceiaşi.

Un bătrân de optzeci de ani sărbătoreşte cea de-a cincizecea aniversare a căsătoriei, împreună cu soţia sa, de şaptezeci şi cinci de ani, în aceeaşi cameră de hotel unde pe vremuri au petrecut Luna de miere, încercând să retrăiască magia acelor zile de demult.

înainte de culcare femeia spune:

, Ai uitat? Nu mă mai săruţi cum ai făcut-o pe vremuri?”

„Bine”, spune bătrânul, ridicându-se din pat.

„Unde pleci?” întreabă femeia.

„Mă duc la baie, să-mi iau dinţii...”

Totul s-a schimbat. Sărutul fără dinţi sau cu proteză nu va mai fi acelaşi. Dar omul spune „bine”. Călătoria a fost obositoare, are optzeci de ani, dar vrea să se poarte ca şi cum ar fi acelaşi.

Foarte puţini oameni se maturizează cu adevărat, chiar şi la o

vârstă. A îmbătrâni nu înseamnă maturizare. Maturizarea reală vine din meditaţie.

învaţă să fii tăcut, împăcat, liniştit. învaţă să spui „nu" minţii. Acesta este începutul. Nimic nu se poate face înainte, totul se face cu uşurinţă după aceea. Când vei deveni fericit, bucuros, chiar dacă un război mondial te va lăsa singur pe lume, nu vei fi afectat. Vei sta liniştit sub copacul tău, practicând *vipassana.*

In ziua in care va veni în viaţa ta acest moment, vei putea împărtăşi bucuria ta. De atunci vei putea dărui iubire. înaintea acelui moment vei trăi mizerii, speranţe, frustrări, dorinţe, căderi, visuri, neîmpliniri, care vor fi ca praful în mâna şi în gura ta. Nu-fi pierde vremea! Cu cât ajungi mai repede să-ţi potoleşti mintea, cu atât mai bine. Multe lucruri vor înflori în tine: iubire, creativitate, spontaneitate, bucurie, rugăciune, recunoştinţă, Dumnezeu...

PARTEA a IlI-a

Politicianul

- Politica: o modalitate de a evita propriile probleme.
- Cele Trei Reguli ale Ruinei.

Preotul

- Nu ai nevoie de intermediari între tine şi existență.

Omul de afaceri

- Un mod de viață, dar nu viața însăşi.

Americanul

- Cultul corpului.
- Mintea americană.
- Walt Whitman: singurul geniu al Americii.
- Motivul real al conflictelor rasiale.

Buddha

- Primul pas: să-ți dai seama de somnolența ta psihologică.
- Tehnici de dezvoltare a conştiinței de sine.
- Caracteristicile omului conştient.

Sunt fara folos.
Eu pot numai sâ cânt,
Şi cântecele mele sunt fârâ scop
Rabindranath Tagore

POLITICIANUL

Eu sunt un politician revoluţionar radical Ai ceva să-mi spui?

Ei, deja ai întins coarda prea mult. Nu mai ascult ce spui. Ajunge că eşti politician, dar şi revoluţionar radical, dublezi, triplezi cancerul! Nu- ţi ajunge politica? Trebuie să te dai radical, revoluţionar? Dumnezeule! Cuvinte frumoase, care ascund realităţi murdare!

Nici un politician nu poate fi revoluţionar, pentru că singura revoluţie veritabilă este cea spirituală. Nici un politician nu poate fi radical, pentru că *radical* se referă la rădăcini. Politicianul scutură frunze, nu are nimic de-a face cu rădăcinile. Iluminarea te duce la rădăcini; meditaţia găseşte rădăcinile tuturor problemelor.

Politica a existat întotdeauna, la fel şi politicienii. Dar ce s-a întâmplat de fapt? Până la urmă lumea e tot jalnică! Mizeria se face tot mai mare, cu fiecare zi care trece. Toţi revoluţionarii şi radicalii ăştia s-au dovedit a fi vătămători. Cu bune intenţii, desigur, dar nu intenţiile sunt cele care contează. Ceea ce contează e conştiinţa.

Politicienii nu au conştiinţă, ba chiar încearcă să-şi evite problemele interioare, să scape de ele. Cea mai uşoară cale să scapi de tine însuţi este să te ocupi de problemele lumii, de economie, de politică, de filantropie, de transformarea societăţii, de reforme. Toate acestea sunt strategii de a scăpa de problemele proprii - strategii subtile şi periculoase, pentru că ai credinţa că faci ceva măreţ, dar în realitate eşti un biet laş.

Vezi-ţi mai întâi de problemele tale, întâmpină-le! încearcă mai întâi să te transformi *pe tine.* Doar o persoană transformată poate declanşa o schimbare în alţii.

Şi mă întrebi dacă am ceva să-ţi spun... Ţine minte două lucruri. Primul: în lume există trei lucruri care ruinează un om: sexul, jocurile de noroc şi politica. Sexul are cel mai mult haz, jocurile de noroc sunt cea mai grozavă aventură şi politica este sigură. Al doilea: reţine care este regula tuturor revoluţiilor: când se produce o revoluţie lucrurile care urmează vor fi diferite -

nu mai bune, doar *diferite* (subl. n.).

Politicienii conduc lumea de secole - şi încotro? Nu ne-a ajuns? N-am avut destul timp să vedem cât e de stupid acest joc? Cel puţin putem fi conştienţi de cinci mii de ani de politică; înainte lucrurile au fost, probabil, la fel, dar ce s-a întâmplat în cinci mii de ani de joacă? Omul e tot în beznă, în mizerie, în iad. Da, politica s-a înghesuit să-i dea speranţe de mai bine pentru ziua de mâine, care nu vine niciodată... Ziua de mâine nu vine niciodată.

Acesta este opiul pentru popor. Karl Marx a afirmat că religia este opiu pentru popor. E adevărat 99,9%, numai 0,1% este fals. Un Buddha, un Iisus, un Lao Tze, un Zarathustra - aceştia, puţini, intră în cei 0,1%. In rest, Karl Marx are dreptate. Religia s-a dovedit a fi un drog pentru popor. A ţinut lumea într-o stare de înţepenire, într-un somn în care a fost suportată o situaţie insuportabilă, în care s-au tolerat tot felul de sclavii, foame, şi toate, în speranţa că mâine va fi mai bine. Doar că religiile plasau acest „mâine" după moarte.

Oamenii vin la mine şi mă întreabă: ce urmează după moarte? Nu răspund, ci îi întreb la rândul meu ce se întâmplă *înaintea* morţii? Orice se întâmplă înainte se va întâmpla şi după. Există continuitate: conştiinţa este aceeaşi. Ea nu cunoaşte diferenţa dintre „înainte" şi „după". Corpul nu va mai fi acelaşi. Containerul se va schimba, dar conţinutul va fi acelaşi. Orice se întâmplă operează asupra conţinutului şi nu asupra containerului.

Mai întâi religia a fost cea care a dat opiu popoarelor — „mâine", „după moarte". Milioane de oameni au rămas în stare semiadormită sub acest cloroform. Acum politica operează la fel. Nici comunismul n-a fost altceva decât un drog pentru mase - comunismul este un nou tip de religie. Strategia e aceeaşi: „Mâine va veni revoluţia şi toate se vor aşeza la locul lor." Va trebui să-ţi sacrifici viaţa prezentă pentru un viitor care nu va veni niciodată. Au trecut optzeci de ani de la revoluţia sovietică şi „mâine" este încă foarte, foarte departe. Cincizeci de ani au trecut de la revoluţia indiană a lui Gandhi şi „mâine" e tot departe, încă mai departe decât înainte. Popoare sacrificate degeaba, oameni morţi, care mai bine ar fi trăit. Cei care au murit s-au sinucis, de fapt, sperând că fac un serviciu uriaş omenirii.

Nu mai aduceţi nebunie în lume, e deja plină...

Un coleg al meu lucra mai demult într-un spital de boli nervoase. Când îşi făcea vizita obişnuia să-i întrebe pe pacienţi: „Pentru ce te afli

aici?" Răspunsul arăta de regulă gradul de conectare a pacientului la lumea reală.

într-o dimineaţă, psihiatrul a primit un răspuns care l-a făcut să încremenească: „Sunt aici din acelaşi motiv ca şi tine, doctore. N-am putut face prea mulţi purici în lumea de afară."

Pacienţi şi doctori, popoare şi politicieni, sunt toţi în aceeaşi barcă. Tot felul de maniaci umblă liberi prin lume. Dacă te laşi de politica revoluţionară radicală, măcar va fi un maniac mai puţin, ceea ce va aduce tuturor o mare binecuvântare.

PREOTUL

Un drăcuşor a venit în goana mare la şeful său. Tremura în timp ce-i spunea dracului bătrân următoarele:

„Trebuie să facem ceva, şi cât mai repede, pentru că pe Pământ un om a găsit adevărul! Şi odată ce oamenii ajung la adevăr, ce-o să se întâmple cu locul nostru de muncă?"

Dracul cel bătrân a râs:

„Stai jos, trage-ţi răsuflarea şi nu-ţi mai face probleme. Totul e în ordine. Oamenii noştri sunt deja acolo."

„Dar eu *vin* de acolo - a spus drăcuşorul - şi nu-i nici un drac!" *preoţii* sunt oamenii mei! L-au încercuit deja pe cel care a găsit adevărul. Ei vor deveni intermediari între omul cu adevărul şi restul lumii. Vor ridica temple, vor scrie scripturi, vor interpreta şi distorsiona totul. Vor cere oamenilor să creadă, să se roage. Şi în aiureala asta generală, adevărul se va pierde! Aceasta este o metodă mai veche de-a mea, care nu a dat greş niciodată."

Preoţii reprezintă religia, dar nu sunt prietenii ei. Ii sunt, de fapt, cei mai mari duşmani, pentru că religia nu are nevoie de intermediari; între tine şi existenţă relaţia este directă şi imediată. Tot ce trebuie să înveţi este să înţelegi limbajul existenţei. Ştii limbajul omenesc, dar el nu este şi cel al existenţei.

Existenţa se exprimă într-un singur fel: prin linişte.

Dacă poţi şi tu să stai în linişte, vei înţelege adevărul, sensul vieţii, semnificaţia a toate cele câte există. Nimeni nu poate să interpreteze aceste mesaje pentru tine. Fiecare află el însuşi adevărul, nu îţi face nimeni treaba. Dar preoţii asta fac de secole. Stau ca Marele Zid Chinezesc între tine şi existenţă.

Acum câteva zile, la Vatican, Papa i-a informat pe toţi catolicii: „Mi se tot spune că mulţi catolici se confesează *direct* lui Dumnezeu. Nu se mai duc la confesional, la preot. E un păcat să te confesezi direct lui Dumnezeu." Bineînţeles că nu a dat nici o explicaţie, pentru că singura posibilă este aceea că preoţii trebuie să-şi păstreze slujba - şi el însuşi este o înaltă faţă bisericească.

Dacă oamenii se vor apropia de realitate fără să-i conducă nimeni, fără să le spună nimeni ce e bine şi ce e rău, fără să le dea nimeni hărţi cu drumul care trebuie urmat, milioane de oameni vor înţelege existenţa - inima noastră bate ca şi a Universului, viaţa noastră e o parte din viaţa întregului. Nu suntem străini, nu venim din altă parte, creştem în sânul existenţei. Suntem parte din ea, o parte esenţială. Doar că trebuie să stăm în linişte destul pentru a auzi ceea ce nu poate fi spus în cuvinte: muzica existenţei, imensa bucurie a existenţei, permanenta sărbătoare a existenţei. Odată ce aceasta ne-a pătruns în inimă, începe transformarea.

Numai aşa poate cineva să devină religios - nu ducându-se la bisericile făcute de oameni, nu citind scripturile scrise de oameni. Dar ei pretind că scripturile lor sunt scrise de însuşi Dumnezeu. Ideea în sine e prostească! Uitaţi-vă cu atenţie la scripturi: nu veţi afla acolo semnătura lui Dumnezeu. Veţi găsi în schimb lucruri pe care Dumnezeu nu ar fi avut nici un motiv să le scrie.

Indienii cred în Vede şi cred că ele au fost scrise de Dumnezeu. Sunt cele mai vechi cărţi din lume, dar hinduşii nici măcar nu se obosesc să le răsfoiască. Dacă le-a scris Dumnezeu, ar trebui să fie de o valoare imensă. Dar 98% din Vede sunt prostii — prostii de asemenea factură încât n-ar fi putut fi scrise de Dumnezeu.

Rugăciunea unui preot, de exemplu... De ce să fi scris Dumnezeu o astfel de rugăciune? Şi încă una care spune că vacile respectivului nu dau destul lapte... „Ai milă de mine, fă să dea mai mult lapte!" Şi nu numai asta, ia ascultaţi: „Să *scadă* laptele de la vacile celorlalţi!" Cum să scrie Dumnezeu una ca asta? „Omoară-mi duşmanii şi ajută-mi prietenii..." şi multe alte asemenea prostii, cum ar fi: „Vin ploile. Ai grijă ca apele să ude câmpul meu şi nu pe cel de lângă, care-i al duşmanului meu. Fă să plouă numai pe câmpul *meu*\"

De ce să scrie Dumnezeu aşa ceva? Orice scriptură are în sine evidenţa faptului că a fost scrisă de oameni, şi încă de oameni proşti, cu gândire primitivă. Aşa-numitele „scrieri sfinte" nu sunt nici măcar o literatură de calitate - sunt copilăroase, grosiere, urâte, scrise în limbi moarte demult... Altele, de exemplu Vedele, sunt scrise într-un limbaj
care nu a fost folosit niciodată de oamenii obişnuiţi, ci numai de brahminii

educaţi şi de preoţi. Acestora le-a fost teamă de traduceri, fiindcă ştiau că dacă sunt traduse îşi vor pierde aura de sfinţenie. Oamenii vor vedea că sunt pline de nonsensuri care sunt departe de a fi sfinte.

Atâta obscenitate, atâta pornografie în scrierile tuturor religiilor. Dar ele sunt scrise în sanscrită, în arabă, în ebraică, limbi necunoscute mulţimii, sau în pali, în prakrită... Limbi moarte! Toate religiile au o reţinere în a traduce scrierile în limbi modeme, de circulaţie, limbi înţelese de majoritatea oamenilor, deşi, în ciuda acestei opoziţii, cărţile sfinte *au fost* deja traduse.

Mai întâi s-au opus tipăririi, apoi traducerii. Motivul singur şi unic a fost că, odată tipărite, puteau fi vândute în lumea largă şi oricine le putea cumpăra. Şi dacă sunt scrise în limbi vii, cât mai poţi ascunde adevărul despre ele? Cum să mai dovedeşti că au fost scrise de Dumnezeu? Scripturile sunt făcute de oameni, statuile zeilor la fel, templele şi bisericile la fel, şi miile de ani de condiţionare le-au conferit ceva sacm, sfânt. Nu e nimic sacru şi sfânt în ele...

Preoţii i-au înşelat pe oameni mai mult decât oricine altcineva. Aceasta este cea mai rea meserie din lume, mai rea şi decât a prostituatelor. Cel puţin ele îţi dau ceva în schimb, dar preoţii doar încălzesc aerul pe care-1 scot pe gură, nu au nimic de dat.

Şi asta nu e tot: de fiecare dată când un om înţelege adevărul, preoţii sunt împotriva lui. Trebuie să fie, evident, pentru că dacă acest adevăr va fi cunoscut de oameni, milioanele de preoţi din lumea întreagă vor deveni şomeri. Şi, oricum, slujba lor e complet neproductivă. Sunt paraziţi, sug sângele oamenilor! Din momentul naşterii şi până intri în mormânt preoţii găsesc tot felul de ocazii să te exploateze.

Dacă religia nu se va elibera de strânsoarea preoţilor, lumea va cunoaşte doar varianta ei „pseudo", un surogat, şi nu va deveni religioasă. O lume religioasă nu poate fi atât de nenorocită - viaţa ei ar trebui să fie o sărbătoare continuă.

Un om religios nu e altceva decât extaz pur. Inima lui e plină de cântec. întreaga lui fiinţă este gata să danseze în orice moment. Dar preoţii au răpit căutarea adevărului. Ei spun că nu e nevoie să cauţi ceva care a fost deja găsit şi că trebuie să ai credinţă.

Preoţii au nenorocit lumea, pentru că au condamnat toate plăcerile. Au condamnat plăcerile acestei lumi, pentru a le lăuda pe cele ale lumii celeilalte. Lumea cealaltă e ficţiune. Şi ei vor ca omenirea să-şi sacrifice realitatea pentru ideea lor fictivă - şi omenirea a făcut-o.

OMUL DE AFACERI

Sunt om de afaceri. Pot fi şi un adept al meditaţiei?

Fiecare trebuie să facă ceva în viaţă. Unul e tâmplar, altul e rege, altul om de afaceri, altul soldat... Sunt moduri de a trăi, de a avea o pâine, un adăpost. Nu-ţi pot schimba fiinţa interioară. Eşti războinic sau om de afaceri - nu e nici o problemă: ţi-ai ales un mod de viaţă, altul şi-a ales alt mod de viaţă.

Meditaţia *este* viaţă, nu un mod de viaţă.

Nu are nimic de-a face cu ceva ce *faci,* ci cu ceea *ce eşti.* Da, afacerea nu pătrunde în fiinţa ta, e adevărat. Dar dacă fiinţa ta începe să semene cu o afacere îţi va fi imposibil să meditezi, să *aspiri.* Vei fi prea calculat pentru asta. Şi un om calculat este, de fapt, un laş: gândeşte prea mult şi nu mai face nici un salt.

Meditaţia este un salt: de la cap la inimă, şi în cele din urmă din inimă în fiinţă. Vei merge din profunzime în profunzime, unde trebuie să uiţi de calcule, unde logica devine irelevantă. Nu-ţi poţi lua deşteptăciunea acolo. De fapt, deşteptăciunea nu este cu adevărat inteligenţă, este doar un biet surogat. Oamenii inteligenţi nu trebuie să fie deştepţi - sunt inocenţi, nu trebuie să fie vicleni. Ei funcţionează într-o stare de necunoaştere.

Eşti om de afaceri, foarte bine. Iisus a început să mediteze când era fiu de tâmplar, care ucenicea pe lângă tatăl său, şi a devenit pe rând aspirant, şi în sfârşit un hristos, un buddha. Dacă un fiu de meseriaş a devenit un buddha, tu de ce să nu poţi?

Kabir învârtea o roată. A muncit toată viaţa, chiar şi după iluminare. Iubea munca. De multe ori i-au spus discipolii, cu lacrimi în ochi: „Nu mai munci, avem noi grijă de tine. Ai mulţi discipoli, nu trebuie să mai munceşti la bătrâneţe!"

Şi Kabir răspundea: „Dar voi ştiţi pentru cine muncesc? Pentru Dumnezeu, fiindcă în ochii mei toţi sunt dumnezei. Este rugăciunea mea." Dacă însuşi Kabir a muncit fizic şi a devenit un buddha, tu de ce n-ai putea?

Afacerea nu trebuie să intre în fiinţa ta. Afacerea trebuie să rămână în afara ta, doar un mod de viaţă. Şi când îţi închizi magazinul, uiţi de

afacere. Vii acasă şi nu ai mintea plină de magazinul tău. Vii la soţie, la copii, şi nu eşti un afacerist. Ar fi urât: ar însemna că fiinţa ta este pătată de ceea ce faci. Ceea ce faci este un lucru de suprafaţă. Fiinţa ar trebui să transceandă faptele, mereu să pună de-o parte faptele în lumea ei. Asta e meditaţia...

Rămâi om de afaceri, dar uită lucrul ăsta măcar câteva ore. Nu sunt aici ca să-ţi spun să renunţi la viaţa ta obişnuită. Eu spun că există căi, există mijloace, există o alchimie care transformă banalul în extraordinar.

Să fii om de afaceri la tine în magazin, nu acasă. Uită, câteodată, şi de casă, şi de familie, şi de nevastă şi de copii... Bucură-te să fii cu tine! Caută în fiinţa ta! Bucură-te de tine, iubeşte-te, şi, încet-încet vei deveni conştient de o fericire fără cauză în lumea exterioară. Este parfumul florii tale. Aceasta e meditaţia.

„Şezând în tăcere, nefăcând nimic, primăvara vine şi iarba creşte de la sine." Aşa să şezi, în tăcere, să nu faci nimic, aşteaptă să vină primăvara. Ea vine întotdeauna, şi atunci când vine creşte iarba de la sine. Vei simţi o bucurie mare crescând în tine fără nici un motiv, împărtăşeşte-o şi altora! Fii iubitor şi caritabil în interior şi atunci acestea vor avea mai multă valoare, fiind fără nici un scop.

Sannyasinii mei trăiesc în lume, dar o fac în aşa fel încât nu sunt stăpâniţi de ea; rămâi transcendent, rămâi în lume, şi totuşi puţin deasupra ei. Aceasta e sannya.

Sannya nu înseamnă să evadezi din viaţă, să fugi de nevastă, de copii, de afacere, şi să pleci în Himalaya. Aşa ceva nu funcţionează. Mulţi s-au dus în Himalaya şi şi-au luat mintea lor proastă cu ei. Himalaya nu i-a ajutat cu nimic, dimpotrivă, ei au stricat frumuseţea muntelui, şi atât. Cum să te ajute Himalaya? Părăseşti lumea, dar nu-ţi laşi mintea acolo. Mintea vine cu tine, e în tine. Unde eşti tu mintea va crea acelaşi gen de lume în jurul tău. Părăseşti lumea şi rămâi acelaşi. Vei crea mereu aceeaşi lume, pentru că-ţi aduci şabloanele cu tine, în minte. Nu se pune problema părăsirii lumii, ci a renunţării la minte. Asta e meditaţia.

AMERICANUL

Secta ezoterică „Baul" celebrează toate aspectele vieţii, inclusiv corpul Americanii au grijă de trupul lor şi U tratează cu hrană sănătoasă, cu gimnastică aerobică, masaj etc. In ciuda similitudinilor, nu cred că americanii privesc corpul fizic în acelaşi mod cu baulil

Diferenţele sunt multe, şi nu numai cantitativ, ci şi calitativ. Lumea modernă, mintea modernă cunoaşte numai templul gol. A uitat cu totul de cel căruia i s-a închinat templul. Aşa că venerăm templul, dar uităm zeul. Nu ştim nimic despre centrul vieţii, dar ne preocupăm excesiv de periferie.

Americanul îşi tratează corpul ca pe un corp, iar sectanţii ca pe un adăpost al lui Dumnezeu. Corpul în sine nu este nimic. Este luminos din cauza a ceva de dincolo. Gloria unui corp nu e în el însuşi. El este o gazdă. Gloria vine de la oaspetele său. Dacă uiţi de oaspete, nimic nu mai are importanţă. Dacă însă eşti conştient de el, atunci iubirea şi îngrijirea corpului devin adoraţie.

Felul în care americanii îşi adoră corpul este lipsit de sens. Aşa că aleargă după hrană sănătoasă, masaj şi o mie de alte lucruri care să le aducă puţin sens în viaţă. Dacă te uiţi în ochii lor vezi un mare gol. Vezi că mereu ratează ceva. Parfumul nu e acolo, floarea nu se deschide. în interior sunt deşerţi, goi, nici nu ştiu ce să facă. Fac multe pentru corp, dar n-au nici o ţintă.

Să vă spun o anecdotă.

Rosenfeld a intrat odată în casă cu un rânjet pe faţă:

„N-ai să crezi ce târg am făcut!" i-a spus el soţiei. „Am cumpărat patru cauciucuri din poliester, cu centură de oţel, late, de capacitate mare!"

„Ai înnebunit de tot!" a strigat madam Rosenfeld. „Nici n-ai o maşină la care să pui cauciucurile!"

„Şi tu ţi-ai cumpărat sutien, nu?"

Dacă lipseşte centrul, poţi umple periferia cu tot ce vrei. îi vei înşela pe ceilalţi, poate, dar nu te vei împlini în nimic. Poate că şi pe tine te vei înşela o vreme, pentru că o minciună repetată de multe ori poate

ajunge să sune ca un adevăr. Dar nu te va împlini cu nimic, nu vei avea nici o mulţumire.

Americanul se străduieşte din greu să se bucure de o viaţă în care se pare că nu sunt bucurii. Baulii nu încearcă deloc să se bucure de viaţă. Fără nici un efort se bucură, pur şi simplu. Şi nici măcar nu au de ce să se bucure. Sunt cerşetori pe drum, dar au în ei toată strălucirea necunoscutului care îi înconjoară. Cântecele lor nu sunt banale, ceva din lumea de dincolo răsună în ele. Când dansează e mai mult decât o mişcare a trupului. Ei nu *încearcă* să se bucure.

Să nu uiţi: orice lucru de care vei încerca să te bucuri e pierdut. Vei încerca să fii fericit şi nu vei putea. însuşi efortul făcut este absurd, pentru că fericirea e aici, nu se poate dobândi. Nu poţi face nimic pentru a o avea, trebuie doar să-i permiţi să existe. Ea este peste tot, în tine, în jurul tău, totul e numai fericire. Nimic altceva nu e real. Priveşte lumea în profunzime, copacii, păsările, pietrele, râurile, stelele, luna, soarele, oamenii, animalele... Existenţa e făcută din aceste materiale: fericire, bucurie. E făcută cu extaz. Tu nu ai nimic de făcut. însuşi lucrul făcut devine obstacol. Relaxează-te şi vei fi inundat de bucurie, de preaplin.

Baulii sunt relaxaţi, americanii sunt stresaţi. întotdeauna când schimbi ceva apare şi stresul. Relaxarea apare când laşi lucrurile să se întâmple. De aceea spun că diferenţa e foarte mare, şi calitativă. Nu se pune problema de cantitate, că baulii au mai mult decât americanii, sau americanii au mai puţin decât baulii. Nu, americanii nu au nimic din fericirea baulilor, şi ceea ce au americanii - nefericire, tensiune, angoasă, nevroză - baulii nu au. Ei există în dimensiuni complet diferite.

Dimensiunea baulilor este „aici-acum", dimensiunea americanilor este altundeva - „acolo şi atunci", dar niciodată „aici şi acum". Americanul e mereu la vânătoare, în căutarea lucrurilor pe care să le ia de la viaţă, încercând mereu să o stoarcă. Şi nu iese nimic, pentru că nu aşa se fac lucrurile. Nu poţi stoarce viaţa, trebuie să te abandonezi ei. Nu poţi cuceri viaţa. Trebuie să fii atât de curajos, încât să te laşi înfrânt de ea. înfrângerea este victorie în acest caz. Efortul de a ieşi victorios este doar un eşec.

Viaţa nu poate fi cucerită, pentru că partea nu poate cuceri întregul. Ca şi cum o picătură de apă ar putea cuceri oceanul... Da, micuţa picătură va cădea în ocean şi va deveni oceanul, dar nu îl va putea cuceri. De fapt, alunecarea ei în ocean este arma ei de cucerire. Dizolvă-te!

Să-ţi spun ceva: americanii se străduiesc să găsească fericirea şi se

preocupă mult prea mult de corpul lor. Ca o obsesie. Lucrurile trec mult de limita preocupării, devin obsesie: tot timpul să te gândeşti la corp, să faci unele şi altele, de toate, numai cu gândul acesta. Ei fac tot posibilul să intre în contact cu fericirea prin intermediul corpului. Nu se poate! Baulii au ajuns acolo. Ei au văzut în ei înşişi. Şi-au privit în profunzime trupurile, şi nu prin masaj sau prin saună, ci prin iubire şi meditaţie, şi au găsit comoara care se ascunde acolo. De aceea îşi venerează trupul, de aceea sunt atât de atenţi, pentru că trupul ocroteşte şi adăposteşte divinul. Ei sunt fericiţi de ceea ce se întâmplă în interiorul corpului lor, de ce au aflat că e acolo, şi îşi iubesc şi îngrijesc corpul. Această iubire este complet diferită.

în al doilea rând, mintea americană este mereu în competiţie. Poate că nici nu-ţi iubeşti tu prea mult corpul, doar te întreci cu alţii. Vrei să faci lucrurile pe care le fac ei. Mintea americană este cea mai vicleană şi ambiţioasă din câte au existat pe pământ. Este o lume pământească de bază, în toată puterea cuvântului. De aceea a fi om de afaceri e cea mai bună situaţie în America. Toate celelalte lucruri au rămas undeva în spate; omul de afaceri, omul care controlează banii este situaţia râvnită de toată lumea.

Banul este tărâmul celei mai acerbe competiţii. Nu-i nevoie de cultură, numai de bani. Nu trebuie să ştii nimic despre muzică sau despre poezie. Nu-ţi trebuie literatură veche, istorie, religie, filozofie - nu. Nu trebuie să ai cunoaştere. Dacă ai un cont mare în bancă eşti un om important. De aceea spun că mintea americană e vicleană. Ea a transformat totul în comerţ. Mintea e mereu în competiţie. Cumperi un Van Gogh sau un Picasso şi nu o faci pentru artist, ci pentru că şi vecinii tăi au. Ei au acum un Picasso în salon. Tu cum de îndrăzneşti să nu ai? Trebuie să ai! Nu vezi nimic în el, nu-ţi dai seama cum să-l agăţi, unde e susul şi unde e josul... E greu să vezi la un Picasso dacă un tablou stă în poziţie normală sau este cu capul în jos! Nu ştii nici dacă este un Picasso autentic sau nu... Poate că nici nu te-ai uitat vreodată la un Picasso, dar pentru că ai auzit la alţii trebuie să arăţi că eşti cult. Trebuie să-ţi expui banii. Orice este scump devine esenţial, este văzut ca un lucru esenţial.

Banii şi vecinii par să fie singurele criterii pentru tot: maşinile lor, casele lor, preţurile lor, decoraţiile lor... Oamenii au saună în baie, nu pentru că-şi iubesc corpul, ci pentru că e o facilitate pe care toată lumea o are. Dacă n-o ai, poţi să pari sărac. Dacă toată lumea are cabană la iarbă verde, trebuie să ai şi tu. Vei avea acolo şi radio, şi televizor, ca să-ţi urmăreşti programele preferate. Ce contează dacă eşti acasă sau la iarbă verde? Au şi ceilalţi. Ai garaj pentru patru maşini fiindcă au şi ceilalţi. Ţie poate că nici nu-ţi trebuie patru maşini.

Mintea americană e în permanentă competiţie cu ceilalţi. Baulii nu sunt combativi. Ei spun: „Nu mă priveşte ce fac alţii, mă interesează doar ceea ce sunt eu. Nu mă priveşte ce au alţii, mă interesează ce am eu." Odată ce vezi că viaţa poate fi foarte fericită fără să ai prea multe lucruri, nu-ţi mai baţi capul.

Bătrânul Luke şi soţia lui erau cei mai zgârciţi din oraş. Luke a murit şi după câteva luni şi soţia lui trăgea să moară. A chemat o vecină şi i-a spus, cu glas slab:

„Ruthie, să mă îngropaţi în rochia de mătase neagră. Dar înainte, taie spatele rochiei şi fă din el o rochie nouă. E un material bun şi nu vreau să se ducă pe apa sâmbetei."

„Cum să fac aşa ceva?" a strigat Ruthie. „Când tu şi Luke veţi urca pe scara de aur, ce-o să spună îngerii când o să vadă rochia fără spate?"

„Nu se vor uita la mine, fii sigură. L-am îngropat pe Luke fără pantaloni."

Preocuparea e mereu alta - Luke va fi fără pantaloni şi lumea se va uita la el. Pe americani îi interesează ceilalţi, pe bauli doar ei înşişi. Baulii sunt „egoişti", nu le pasă de tine, de ce ai, de ce faci. Nici biografia ta nu îi interesează. Ei trăiesc ca şi cum ar fi singuri pe pământ. Desigur, au un spaţiu enorm pentru ei, pentru că trăiesc pe pământ ca şi cum n-ar mai fi nimeni. Se mişcă fără să le pese de părerile celorlalţi. îşi trăiesc viaţa, îşi clădesc fiinţa făcând unele sau altele, fără să-i intereseze opiniile celorlalţi. îşi trăiesc viaţa. Fericirea lor e foarte simplă, inocentă. Fericirea lor e simplă, esenţială, directă, ca a unui copil. Sunt oameni care nu pot fi manipulaţi.

Ai văzut un copil alergând, ţipând, dansând numai aşa? El nu are nimic. Dacă-l întrebi „De ce eşti atât de fericit?" nu-ţi va putea răspunde. Se va gândi că eşti probabil nebun. îţi trebuie ceva ca să fii fericit? Va fi şocat de întrebarea ta cu „de ce?". Va da din umeri şi-şi va vedea de cântecul şi de dansul lui mai departe. Copilul nu are nimic. Nu e încă prim-ministru, nu e preşedintele Statelor Unite, nu e Rockefeller. Nu posedă nimic, poate doar câteva scoici, nişte pietre pe care le-a luat de pe-afară, şi atât...

Viaţa unui baul nu se termină cu moartea fizică, dar a unui american da. Când trupul se duce, americanul se duce, deci americanului îi este foarte teamă de moarte. Din cauza acestei frici americanul încearcă în orice mod posibil să îşi prelungească viaţa, uneori în mod foarte absurd. Vegetează prin spitale, prin aziluri. Nu trăiesc, sunt morţi demult.

Funcţionează doar datorită doctorilor şi echipamentelor medicinii modeme. Se agaţă de ceva, nu se ştie de ce.

Frica de moarte e atât de teribilă - gata, te-ai dus, nu rămâne nimic din tine! - pentru că americanul nu ştie de nici o altă realitate în afara corpului. Dacă ştii numai ce e corpul, eşti foarte, foarte sărac. Mai întâi, îţi e mereu frică de moarte, şi cui îi e frică să moară îi e frică şi să trăiască. Viaţa şi moartea sunt atât de legate împreună că, în frica ta de moarte, cum ai putea să iubeşti viaţa? Frica ar fi mereu acolo. Viaţa e cea care aduce moarte; cum să o trăieşti în totalitate? Dacă totul se termină cu moartea şi asta e singura idee din capul tău, vei duce o viaţă de perpetuă grabă, de vânătoare. Nu poţi avea răbdare, moartea vine mereu. De aici şi mania americană a vitezei: totul se face repede, pentru că se apropie moartea, aşa că încearcă să faci cât mai multe înainte să mori. Umple-te şi îndoapă-te cu cât mai multe experienţe înainte să mori, că după aceea...

Asta face ca totul să pară inutil şi de aici rezultă angoasa, anxietatea. Dacă nimic nu va supravieţui corpului, ce faci tu nu poate fi prea profund. Ce faci tu nu te poate satisface. Dacă moartea înseamnă sfârşitul şi nimic nu supravieţuieşte, viaţa nu va avea nici o semnificaţie. E o poveste spusă de un prost, plină de furie, zgomote şi injurii, care nu înseamnă absolut nimic.

Aşa că americanul fuge întruna dintr-un loc în altul, ca să acumuleze experienţă, să nu-i scape nimic. Fuge în jurul lumii, dintr-un oraş în altul, dintr-o ţară în alta, de la un hotel la altul. Fuge de la un guru la altul, de la o biserică la alta, în permanentă căutare, pentru că i se apropie moartea. Pe de-o parte o vânătoare constantă, nebunească, iar pe de altă parte o credinţă profundă şi tăcută că totul e lipsit de sens, pentru că moartea e sfârşitul tuturor lucrurilor. Ori că trăieşti o viaţă stearpă, ori că eşti sărac, ori că eşti deştept sau nu, dacă ai întâlnit marea iubire sau nu, ce mai contează? Vine moartea, care îi nivelează pe toţi: pe înţelept şi pe prost, pe virtuos şi pe păcătos, pe iluminat şi pe stupid, îi duce pe toţi în pământ, unde dispar. Care e rostul tuturor lucrurilor? Eşti Buddha, sau Iisus, sau Iuda, care e diferenţa? Iisus a murit pe cruce, Iuda s-a sinucis a doua zi, şi amândoi s-au întors în pământ.

Există şi frica de a nu rata ceea ce toţi ceilalţi au avut, alături de înţelegerea profundă a faptului că şi dacă obţii lucrul după care ai alergat, de fapt nu ai nimic. Şi dacă ajungi unde ai vrut să ajungi, e nicăieri, pentru că vine din urmă moartea şi distrage totul.

Baulii au înţeles: nu ai nevoie să mergi nicăieri. Şi dacă stai sub un copac, cum a stat Buddha, Dumnezeu însuşi vine la tine. Buddha nu s-a dus nicăieri, doar a stat sub copacul său obişnuit. Totul vine, doar să creezi ocazia. Totul vine, numai să laşi dramul liber. Viaţa e gata să ţi se întâmple.

Dar tu creezi atâtea bariere, şi cea mai mare este vânătoarea perpetuă. Din cauza

alergăturilor tale, ori de câte ori viaţa vine şi bate la uşa ta, nu te găseşte acasă. Eşti mereu în altă parte. Când să te ajungă viaţa, tu ai plecat. Ai fost în Katmandu; când ajunge şi viaţa în Katmandu, tu eşti deja în Goa. Viaţa, cumva, ajunge în Goa, dar tu eşti deja în Pună. Când viaţa ajunge la Pună, tu intri în Philadelphia. Aşa că tu vânezi viaţa şi viaţa te urmăreşte pe tine, dar nu vă întâlniţi niciodată.

Fii, doar atât, aşteaptă şi ai răbdare.

O anumită minte a apărut în lume: mintea americană. E ceva nou în istoria omenirii. Mintea americană... Pentru prima oară în istorie a apărut un om cu o asemenea minte, cea mai pregătită în a face faţă lumii. Societatea americană a fost prima societate din istoria omenirii care a fost dominată de oamenii de afaceri, şi de aceea are atâta succes. în nici o altă societate n-a dominat omul de afaceri. în India au condus învăţaţii, brahminii, profesorii, pundiţii. în Anglia, aristocraţii... în restul Europei, la fel. în Japonia, războinicii (samuraii)... Niciodată şi nicăieri nu au mai dominat oamenii de afaceri.

Societatea şi cultura americană se bazează pe mintea omului de afaceri. Se spune că dacă un neamţ ar fi nevoit să afirme „sunt om de afaceri", s-ar simţi cel puţin straniu. Om de *afacerii* Neamţul s-ar simţi bine dacă ar putea spune că e profesor. Sărac, poate, dar profesor într-o mare universitate. Oricât ar fi de bogat, cum să spună că e om de afaceri? Asta nu înseamnă nimic.

Acum, să fii profesor în America nu înseamnă nimic. *Doar* un profesor? Bietul de el! Profesorii au pierdut, ei nu pot fi niciodată altceva, în America, atunci când nu poţi face nimic altceva, te faci profesor. „Om de afaceri", iată sintagma prestigiului! Eşti om de afaceri, sigur, aşa trebuie să fie un om. Societatea întreagă merge după mintea ta, şi are succes. O societate cu un succes teribil. Oriunde intră omul de afaceri, hop şi succesul!

Profesorul e făcut să piardă. Când intelectualii iau puterea, societatea intră în stagnare, fiindcă ei se vor certa şi vor discuta aprins pentru orice prostie şi nu vor face nimic util. Vor rata exact lucrurile de care e nevoie. Vor discuta chestiuni mari, importante, dar viaţa e făcută din mărunţişuri. Omul de afaceri la aceste mărunţişuri se uită, la detaliile cele mai mici; el are o gândire foarte pământească.

Aşa că ştiu că însuşi acest succes al minţii americane este un obstacol în lumea interioară. Acolo lucrurile se abordează altfel - mai

nepământesc, mai poetic, mai romantic. Trebuie făcute schimbări. Trebuie să devii foarte, foarte fluid. Eu nu spun că mintea aceasta trebuie distrusă. Mintea e bună atunci când „lucrezi" în lume, dar las-o acolo, foloseşte-o numai când e nevoie. La piaţă, de exemplu. La piaţă nu-ţi foloseşte la nimic ce-ţi spun eu acum, ce îţi împărtăşesc...

Trebuie să fii foarte fluid. Mintea din piaţă o laşi afară când intri în templu. Aici foloseşte o altfel de minte. Şi pe aceasta o ai, doar că n-ai folosit-o niciodată. Atât.

Cel mai important lucru care i s-a întâmplat primului om care a păşit pe lună este că, dintr-o dată, a uitat că este american. Brusc, tot Pământul a fost una, fără graniţe, pentru că nu există nici o hartă desenată pe planetă. Continentele şi ţările au dispărut. Nu au mai existat nici taberele opuse, America şi Uniunea Sovietică. Tot Pământul a fost una.

Şi primele cuvinte pe care le-a rostit au fost: „Dragul meu Pământ!" Iată transcendenţa... Pentru moment a uitat de toate condiţionările. „Dragul meu Pământ!" Acum tot Pământul era al lui.

Asta se întâmplă, de fapt, în starea de linişte: toată existenţa este a ta, toate contrariile dispar unul în altul, dansând, împletindu-se. Totul devine o orchestră.

Mintea este condiţionată de exterior, poate fi condusă din exterior. Trebuie să creşti în ne-minte, numai atunci nu vei mai putea fi condus. Numai un om cu ne-minte e liber şi independent. Nu e nici neamţ, nici indian, englez sau american. E liber!

American, indian, german - acestea sunt numele închisorilor, nu corurile libertăţii. Nu poţi zbura spre cerurile astea, sunt închisori în care trăieşti.

Un om liber îşi aparţine sieşi, nimănui altcuiva. Un om liber e o energie fără nume, formă, rasă, naţiune. Zilele naţiunilor şi ale raselor au trecut, zilele individului sunt cele care vin. într-o lume mai bună nu vor mai fi nemţi, indieni, hinduşi, creştini - vor fi doar indivizi perfect liberi, trăindu-şi viaţa în felul lor, fără a deranja viaţa altora şi fără a le permite altora să-i deranjeze.

Un om l-a întrebat odată pe un rabin:

„De ce nu s-a născut Iisus în America secolului al douăzecilea?"

Rabinul a spus, ridicând din umeri:

„în America? Ar fi fost imposibil. Unde să găseşti o fecioară? Şi apoi, unde să-i găseşti pe cei trei înţelepţi?"

Americanul este cel mai viu om de pe pământ în zilele noastre, pentru un motiv simplu: „american" nu e o rasă, ci un amestec al tuturor raselor. E un punct de întâlnire al tuturor ţărilor. America a devenit cea mai bogată ţară pentru motivul

că încrucişarea aceasta a scos ce a avut mai bun fiecare individ. Celelalte rase se înmulţesc în sânul lor, ca într-o familie. Cu cât este mai mică populaţia, cu atât mai mic e standardul de inteligenţă. De aceea se interzice căsătoria între fraţi: copilul rezultat ar fi un rateu. N-ar fi un om, ci o legumă. America are noroc.

Inteligenţa apare din încrucişări. Norocul Americii e că istoria ei e scurtă, şi toată lumea s-a întâlnit acolo. Acesta este viitorul lumii, aşa vor fi toţi până la urmă. Toate celelalte ţări ar trebui să înveţe acest lucru, şi încrucişarea să devină un fenomen normal. Căsătoreşte-te cu cineva provenind cât mai departe de tine. Ei, dar oamenii se căsătoresc din raţiuni exact inverse. Găsesc pe cineva în apropiere, de aceeaşi religie, rasă, culoare. Asta distruge omenirea.

întrebaţi crescătorii de animale, întrebaţi cultivatorii de legume. Toţi au îmbunătăţit calitatea produsului lor prin încmcişare. Numai omul e lipsit de logică ştiinţifică şi e plin de superstiţii.

în America aceste superstiţii n-au rezistat. Trebuia, pentru că era o ţară nouă, la răscrucea tuturor drumurilor. Acolo s-a dus lume din toate părţile: Spania, Portugalia, Italia, Franţa, Olanda, Polonia, Anglia, de peste tot. A apărut un om nou, pe departe mai inteligent şi mai sănătos, cu viaţă mai lungă, cu foarte mult curaj. Acest om a creat cea mai bogată ţară din lume.

Un indian, un american şi un englez se plimbau prin cimitir.
„Lângă cine vrei să stai după ce mori?" i-a întrebat americanul pe ceilalţi.
„Lângă Mahatma Gandhi", a spus indianul.
„Lângă Winston Churchill", a spus englezul.
„Ei - a spus şi americanul - eu vreau lângă Raquel Welch."
„Dar ea încă n-a murit!"
„Ştiu. Nici eu!"

Copiii americani sunt mai imaginativi şi mai inteligenţi decât alţii.

Jimmy s-a hotărât să-şi facă timp să-şi ajute copilul, care cam începea să dea rateuri.

„Bob, eşti băiat mare de acum şi cred că ar trebui să începi să iei viaţa în serios", a spus el. „Gândeşte-te, unde o să te duci tu dacă eu mor?"

„Eu o să fiu aici", a răspuns copilul. „Problema e unde vei fi *tuT*

Nu uita: cuvântul "phony" (fals) e de provenienţă americană. Derivă de la "telephone" (telefon). Când vorbeşti la telefon te schimbi, ai observat? Vocea nu mai e aceeaşi, tonul nu mai e acelaşi, nu ştii dacă în partea cealaltă e un alt om sau o fantomă.

Iată ce mi s-a povestit: un mare psihanalist trata un miliardar foarte sus-pus. Deşi onorariul primit era mult peste normal, pentru bogătaş nici nu conta. Stătea pe canapea şi povestea toate prostiile care-i treceau prin cap, care trec şi prin capul *tău.* Dacă le ţii pentru tine e bine, dar meseria psihanalistului e să le scoată.

Psihanalistul se plictisea de moarte, dar nu putea renunţa la acest client din cauza banilor. în final, problema a primit o rezolvare tipic americană. Psihanalistul i-a spus bogătaşului:

„Am foarte mulţi pacienţi şi şedinţele tale îmi iau patru-cinci ore. Timpul înseamnă bani. Aş vrea să te rog ceva: am un casetofon şi el te va înregistra atunci când vorbeşti. Eu voi economisi acest timp ziua, iar noaptea voi asculta casetele."

„Excelent!" a spus bogătaşul.

A doua zi, venind la birou, psihanalistul l-a văzut pe bogătaş plecând.

„Aşa repede?" a întrebat el mirat.

„Desigur. Am adus şi eu un casetofon. Casetofonul meu vorbeşte casetofonului tău. Eu de ce să pierd cinci ore? Dacă maşinăriile pot face asta, eu de ce să mai vin în fiecare zi?"

Astfel, încet-încet, omul devine tot mai mecanic. Spune lucruri, trăieşte o viaţă, dar se comportă ca un robot.

Dale Camegie, unul dintre cei mai faimoşi filozofi americani—dar care n-ar putea fi recunoscut ca filozof *decât* în America - a scris o carte, „Cum să-ţi faci prieteni şi să influenţezi oamenii", care, după Biblie, s-a vândut cel mai bine. O carte plină de prostii! El sugerează ca fiecare soţ, măcar de trei ori pe zi, să-i spună soţiei sale: „Iubita mea, te iubesc atât de mult încât nu-mi imaginez viaţa fără tine." Dacă gândeşte sau nu aşa, ce contează... j

Vezi falsitatea? Dacă iubeşti e greu să spui „te iubesc", pentru că ţi se pare prea puţin. S-o repeţi de trei ori pe zi, în mod mecanic... Să j te transformi într-un gramofon cu discul stricat, blocat la „draga mea, j te iubesc". Draga de ea răspunde la fel, dar în sinea voastră vă *urâţi* | unul pe altul... „Asta e femeia care-mi mănâncă libertatea zi de zi...", „Ăsta e bărbatul care mă ţine prizonieră..."

Un singur om din toată istoria Americii are tot respectul meu: Walt Whitman*. Nu cred că există un american care să-l întreacă. Walt Whitman

aparţine giganţilor istoriei întregii lumi.

El este, probabil, singurul din toată istoria Americii care s-a apropiat de misticism. Altfel, mintea americană e foarte superficială. Trebuie să fie, are numai câteva sute de ani. E o minte de copil, curioasă, se întreabă tot timpul câte ceva şi vine cu alte întrebări înaintea răspunsurilor. Nu e interesată de răspunsuri, e doar curioasă, vrea să ştie totul dintr-o dată. Sare de la o religie la alta, de la un maestru la altul. Caută răspunsuri la capătul lumii, dar totul rămâne la nivel de modă.

Psihologii au descoperit că în America nimic nu durează mai mult de trei ani. Asta e limita modei. Pasta de dinţi, săpunul, şamponul, balsamul, gurul - toate intră pe aceeaşi piaţă. Oamenii îşi schimbă slujba o dată la trei ani, poate şi oraşul de reşedinţă. Trei ani sunt destul, trebuie să intervină ceva nou...

Walt Whitman este rar pentru America. Ar fi trebuit să se nască pe undeva, prin Orient. A şi avut un interes deosebit pentru Orient.

Walt Whitman nu a fost înţeles de americani absolut deloc, şi este unul dintre oamenii cu care America ar trebui să se mândrească.

Omul, cu cât este mai puţin civilizat, mai primitiv, este mai viu. Cu cât te civilizezi devii mai plastic, mai artificial, prea cultivat, îţi pierzi rădăcinile din pământ. Ţi-e teamă de murdăria lumii. începi să trăieşti în afara lumii, te comporţi ca şi cum n-ai face parte din ea. Sistemul tantric spune: ca să găseşti omul adevărat trebuie să mergi la rădăcini.

Tantra mai spune: cei care sunt încă necivilizaţi, needucaţi, necultivaţi, au mai multă vitalitate. Aceasta este şi observaţia psihologiei modeme. Un afro-american e mai plin de vitalitate decât un alb - asta e fobia omului alb. Omului alb îi este foarte frică de omul negru. Albul a devenit foarte plastic, negrul este încă vital, legat de pământ.

Conflictul dintre negri şi albi în America este de fapt între real şi contrafăcut. Albii se tem pentru că îşi vor pierde femeile în faţa bărbaţilor negri. Bărbatul negru este mai vital, mai activ sexual, energia lui e încă sălbatică. Şi asta e una din marile temeri ale lumii civilizate: pierderea femeilor. Ştiu că dacă există o „ofertă" mai vitală nu îşi vor putea păstra femeile.

Tantra spune: în lumile încă primitive există posibilitatea evoluţiei. *Tu* ai evoluat într-o direcţie greşită, ei încă n-au evoluat deloc, mai au posibilitatea să aleagă corect, au acest potenţial. Nu au nimic de rectificat, pot merge direct la ţintă.

* poet american (1819-1892)*(n.ed.)*

Există un scop al lucrurilor, sau viaţa e doar o întâmplare? Se poate spune că viaţa evoluează spre un ţel ultim?

Este foarte greu, mai ales pentru o minte de tip occidental, să înţeleagă că viaţa este lipsită de scop. Occidentul gândeşte numai în scopuri, Orientul gândeşte în lipsa scopurilor. Poţi spune că viaţa în sine este scopul, că-şi este de ajuns. Viaţa nu aleargă după nici un ţel. Ea însăşi este un ţel. Nu evoluează spre vreun capăt ultim. Chiar în acest moment, aici şi acum, viaţa este ultimă.

Mintea care judecă numai după rezultate materiale nu va ii niciodată fericită, mereu va fi tensionată. Oricând va dobândi câte ceva se va simţi frustrată, pentru că va trebui să inventeze scopuri noi. Aşa e în America. Multe dintre scopurile secolului trecut au fost îndeplinite, aşa că America trăieşte o frustrare adâncă. Scopurile fondatorilor Americii şi ai constituţiei ei aproape că s-au realizat. în America, pentru prima oară în istoria omenirii, societatea stagnează. Aproape toată lumea e bogată. Orice sărăntoc din America ar fi în India un om bogat.

Scopurile s-au îndeplinit. Ce e de făcut acum? Societatea e satisfăcută: mâncare, adăpost, o maşină, un radio, un televizor, un frigider are fiecare. Ce e de făcut acum? a apărut o mare frustrare, e nevoie de alte scopuri şi se pare că *nu* sunt. în loc de o maşină poţi avea două — un garaj cu două locuri poate fi un scop. Sau poate vrei două case, dar şi asta poţi să ai în maximum zece ani. Orice ar fi, poţi avea. Aşa că mintea care judecă numai după îndeplinirea scopurilor este foarte frustrată. Ce e de făcut? Trebuie să inventezi alte scopuri.

Tot ce e afacere în America de astăzi depinde de inventarea unor scopuri noi. Daţi oamenilor scopuri - asta face publicitatea. Creaţi scopuri, seduceţi oamenii! Asta se face acum. „Trebuie să ai *asta,* altfel viaţa ta e lipsită de sens." Şi ei vor începe să alerge după scop, pentru că mintea lor gândeşte astfel. Şi unde-i duce toată asta? La nevroze din ce în ce mai accentuate.

Numai o minte care nu aleargă după scopuri îşi poate găsi pacea. Şi această minte există numai pe fondul unei lipse de scop a întregului Univers. Dacă întreaga existenţă nu are nici un scop, nici tu nu trebuie să ai.

Atunci te poţi juca, poţi cânta şi poţi dansa, te poţi bucura, poţi iubi şi poţi trăi, şi nu mai ai nevoie să-ţi creezi scopuri. Aici şi acum, în chiar acest moment, realitatea ultimă este prezentă. Dacă eşti deschis, va pătrunde în tine. Dar tu nu eşti deschis aici şi acum, mintea ta te proiectează în viitor, spre cine ştie care scop.

Viaţa nu are nici un scop, aceasta este frumuseţea ei. Dacă ar avea scop, viaţa ar fi meschină, măruntă. Nu e o afacere, e un joc. în India se numeşte *leela.* „Leela" înseamnă „joc cosmic"... jocul lui Dumnezeu. Energia curge din abundenţă şi nu pentru vreun scop, ci pentru bucuria ei proprie. Cu ce scop se joacă un copil? Aleargă după fluturi, strânge pietre colorate şi scoici pe plajă, dansează în soare, pe sub copaci, adună flori - care-i este scopul? întrebaţi-1! O să se uite la voi ca la nebuni: nu e *nevoie* de scop.

Mintea voastră e coruptă. Universităţi, colegii, educaţie, societate, toate corup. Toate creează condiţionări în voi - ce nu are scop este inutil, aşa că toate trebuie să aibă un scop. Un copil care se joacă nu are scop. Cel mult ar spune: „Aşa mă simt bine, simt că trăiesc. Mă bucur că pot să culeg flori, e ca un extaz." Dar scopuri nu sunt. Actul în sine este minunat, extatic. A fi în viaţă e totul, nu ai nevoie de alte scopuri. Este ceva! Gândeşte-te, dacă ai fi o piatră. Chiar nu te poţi bucura pentru că eşti în viaţă? Mulţi sunt încă pietre. Cândva, în trecut, şi tu ai fost piatră, un copac, o pasăre, un animal sau o insectă. Gândeşte-te că acum eşti om - conştient, atent, eşti culmea tuturor posibilităţilor. Şi nu eşti mulţumit. Ai nevoie de un scop, altfel viaţa ta nu are sens.

Mintea ta a fost coruptă de economişti, matematicieni, teologi, pentru că toţi aceştia vorbesc despre scopuri. Ei spun: „Fă ceva, dacă prin asta poţi obţine ceva! A nu face nimic nu duce nicăieri." Eu vă spun că veţi fi cu atât mai fericiţi cu cât vă veţi putea bucura de lucruri inutile. Cu cât vor fi mai fără scop bucuriile voastre, viaţa vă va fi mai fericită.

Când n-ai nici un scop viaţa ta e o sărbătoare. Eşti mulţumit şi recunoscător pentru că exişti, pentru că respiri. Este o binecuvântare că poţi să respiri, că eşti atent, conştient, că trăieşti. Nu-i destul? Trebuie să îndeplineşti scopuri ca să te simţi bine, să simţi că ai valoare, că viaţa ta e justificată? Ce poţi dobândi mai mult? Ce mai poţi adăuga vieţii tale? Ce se mai poate adăuga? Nimic, şi efortul pe care l-ai face te-ar distruge. Timp de mai multe secole, peste tot în lume, copiii au fost educaţi să-şi caute scopuri: „Nu-ţi pierde vremea! Nu-ţi irosi viaţa!" Şi ce înseamnă asta de fapt? „Transformă-ţi viaţa într-o balanţă de conturi. Când mori, trebuie să mori bogat. Ăsta-i scopul!"

La noi, în Orient, se spune „trăieşte o viaţă bogată". în Occident se spune „să mori om bogat". Acestea sunt două lucruri complet diferite. Dacă vrei să *trăieşti o* viaţă bogată, trăieşte aici şi acum, nu pierde nici un moment. Dacă vrei să dobândeşti lucruri, vei muri om bogat, dar în viaţă vei fi sărac. Viaţa ta va fi săracă.

Uită-te la oamenii bogaţi: viaţa lor e absolut săracă, pentru că o pierd, o

transformă în conturi bancare, în bani, în case mari, maşini mari. Efortul lor epuizează viaţa pentru câteva lucruri. La moarte pot să-şi numere lucrurile.

Cel care meditează are nevoie de o minte fără scopuri, dar o poate avea numai dacă este mulţumit de lipsa scopurilor. încearcă să înţeleagă jocul cosmic şi să fie o parte din el. Serios nu poate fi, pentru că nici un joc nu e serios. Şi chiar de-ar fi, vei fi şi tu serios numai în joacă, nu „de- adevăratelea"... Aceste momente sunt bogate. în aceste momente intri în realitatea ultimă.

Realitatea ultimă nu e în viitor, ci în prezent, ascunsă în aici şi acum. Nu mai întreba despre scopuri - nu există nici un scop, iar eu îţi spun că e minunat că e aşa. Dacă ar fi scopuri, Dumnezeu însuşi ar fi un manager sau un mare om de afaceri, industriaş sau ceva asemănător.

De ce să-ţi pierzi vremea gândindu-te în termeni de afaceri? De ce să nu trăieşti mai jucăuş, mai puţin serios, în extaz? Extazul nu e ceva care se obţine cu eforturi, este un mod de viaţă. în fiecare moment trebuie să fii în extaz, să te bucuri de lucrurile simple. Şi viaţa îţi oferă mii de ocazii. Le vei pierde pe toate dacă urmăreşti scopuri.

Dacă nu ai scopuri, în orice moment vei putea fi în extaz. O floare, o floare singuratică în grădină... Poţi dansa, dacă nu ai scopuri. Prima stea a serii... Poţi cânta, dacă nu ai scopuri. O figură armonioasă... Poţi vedea în ea divinul, dacă nu ai scopuri. Toate acestea, dacă nu ai scopuri, dacă trăieşti în joacă.

în timp ce vizita pentru prima oară coasta de vest a Statelor Unite, un turist englez a înjghebat o conversaţie cu un american:

„Hei, chiar aveţi o ţară faină. Femei frumoase, oraşe mari... Dar, amice, permite-mi să fiu onest cu tine: n-aveţi *aristocraţie."*

„Ce n-avem?" a întrebat americanul.

„Aristocraţie."

„Şi asta ce mai e?" a întrebat din nou americanul, mirat.

„Ei - a răspuns englezul - oameni care nu fac nimic, ai căror părinţi n-au făcut nimic, ai căror bunici n-au făcut nimic, niciodată, familii în care oamenii au numai timp liber."

„Ha!" s-a luminat americanul, înţelegând. „Avem şi noi aşa ceva, dar le spunem lunatici."

Ştiai că într-o ţară, cu cât este mai educată, cu atât numărul nebunilor creşte? în America sunt cei mai mulţi nebuni, şi acesta este

un motiv de mândrie. America este cea mai educată şi civilizată ţară. Psihologii americani spun că dacă acest sistem va mai funcţiona încă o sută de ani cu greu se va mai putea găsi un om sănătos psihic în America. Chiar şi în zilele noastre mintea a trei sferturi din populaţie este instabilă.

Doar în America trei milioane de oameni merg la psihanalişti în fiecare zi. Încet-încet în America a scăzut numărul doctorilor şi a crescut cel al psihanaliştilor. Doctorii înşişi afirmă că optzeci la sută din maladiile umane sunt ale minţii, nu ale trupului. Pe măsură ce creşte înţelegerea, creşte şi acest procent. Mai întâi spuneau patruzeci la sută, apoi cincizeci, acum spun *optzeci.* Pot să spun că peste douăzeci, douăzeci şi cinci de ani vor spune că nouăzeci şi nouă la sută din boli sunt ale minţii. Vor spune aşa pentru că întreg accentul se va pune pe creierul omului. Şi creierul va fi cel care se va îmbolnăvi.

Cel care se înfurie normal, ca toată lumea - îl insulţi şi se înfurie - nu este un om periculos, pentru că nu va acumula niciodată atâta mânie încât să devină periculos. Cel care îşi înfrânează furia stă pe un vulcan care poate să erupă în fiecare zi. Se va sinucide sau va ucide, nu va putea face altfel.

Pornografia există în lume din cauza reprimărilor religiei, preoţilor, şi nu din cauza celor ca "Playboy". Până la urmă "Playboy" e un produs secundar al preoţilor. Pornografia există pentru că sexul este reprimat şi trebuie să se găsească o cale de ieşire. Reprimi sexul şi găseşti căi mai perverse. Şi politica e făcută tot din sexualitate reprimată.

De aceea se reprimă sexul în toate armatele lumii. Soldaţii americani sunt în permanentă dificultate pentru că, pentru prima oară, în armată s-au îngăduit manifestări sexuale. Soldaţii americani nu pot învinge, vor fi bătuţi, pentru faptul că ei sunt un fenomen nou în lume - nu sunt reprimaţi din punct de vedere sexual. Nu pot câştiga în faţa ruşilor, n-ar fi putut niciodată să câştige în faţa vietnamezilor. Vietnamezii cei prăpădiţi au învins cea mai tare armată a lumii pentru că numai atunci când omul îşi reprimă instinctul sexual devine periculos cu adevărat. Vrea să lovească tare, vrea să fie violent.

Cel satisfăcut sexual nu e interesat să ucidă. Mai mult, s-a dovedit că în armata americană peste treizeci la sută din soldaţi nu şi-au folosit armele în război. Treizeci la sută e mult. Şi dacă mai mult de un sfert din efective merg pe front fără să ucidă pe nimeni, cum să câştigi? Pe ei nu-i interesează nici câştigul, şi nici nu simt nevoia să ucidă.

Instinctul ucigaş apare doar dacă instinctul sexual este reprimat foarte mult. Ciudat lucru, de fiecare dată când o societate a devenit stabilă,

bogată, liberă din punct de vedere sexual, a fost distrusă de societăţi sărace şi represive. Asta a fost soarta vechilor greci, a vechilor romani, a civilizaţiei indiene. Asta va fi şi soarta civilizaţiei americane. Cu cât o societate este mai evoluată, cu atât ea va fi mai vulnerabilă în faţa unora mai puţin evoluate, pentru că acestea vor fi mai agresive. Mai agresive, mai represive, mai puţin evoluate, mai proaste, pentru că îşi ascultă preoţii.

Scena se desfăşoară la jocurile olimpice. în sferturi, echipa americană de lupte era reprezentată de Mike Flamm, „Taurul", care acum era prevenit de antrenorul său, John Mack, despre surprizele următorului meci.

„Ştii că luptătorul georgian cu care te vei întrece, Ivan Katruvski, este unul dintre cei mai mari sportivi ai lumii, dar nu este atât de bun ca tine. Singurul lucru care-l face de temut e strânsoarea pretzel. Dacă ajunge să te prindă astfel, te face praf. A folosit acest procedeu în douăzeci şi şapte de concursuri şi a câştigat de fiecare dată, adversarul cedând în mai puţin de zece secunde. Aşa că ascultă-mă, „Taurule", trebuie să fii foarte, foarte atent. Să nu-l laşi să te provoace. Dacă te prinde în strânsoarea pretzel, eşti dus!"

„Taurul" şi-a ascultat antrenorul cu mare atenţie când acesta i-a explicat cum să evite strânsoarea periculoasă a georgianului, în primele trei minute ale luptei nici americanul, nici georgianul n-au obţinut avantaje. Mulţimea era în delir. Apoi, dintr-o dată, s-a dezlănţuit nebunia: „Taurul" a căzut în capcana lui Ivan şi gemea în agonie. Antrenorul ştia că meciul este pierdut, aşa că a părăsit sala, profund întristat. Pe coridor încă mai auzea strigătele „Taurului". Dintr-o dată a auzit tribunele vuind ca niciodată. Cu mare uluire a înţeles, din strigăte, că „Taurul" câştigase meciul. Dar cum? Cum s-a putut produce această întorsătură?

Un minut mai târziu, Flamm a intrat în vestiar, împleticindu-se. Antrenorul său, după o îmbrăţişare călduroasă, l-a întrebat:

„Cum de ai scăpat de strânsoarea pretzel?"

„M-a răsucit în asemenea fel că n-am mai simţit aşa dureri în viaţa mea", a răspuns „Taurul". „Am crezut că o să-mi rupă toate oasele. Şi când era gata-gata să leşin, am văzut clar două testicule atârnând în faţa mea. Disperat, mi-am înfipt dinţii în ele. Dragă Mack, nu-ţi închipui ce e în stare să facă un om care îşi muşcă propriile testicule..."

BUDDHA

Omul este sămânţa marelui potenţial al eliberării. Fiecare om se naşte pentru a deveni un Buddha. Omul nu este sclav, ci stăpân, dar sunt foarte puţini

aceia care-şi pot utiliza potenţialul. Milioane de oameni nu îşi valorifică acest potenţial fiindcă ei consideră că au făcut-o deja.

Viaţa e doar un prilej de a evolua, de a exista, de a înflori. Viaţa în sine e lipsită de conţinut. Dacă nu eşti creativ, nu o vei umple cu împlinire. Ai un cântec în inimă, care trebuie cântat, ai un dans care trebuie dansat, dar dansul e invizibil, şi cântecul - nici chiar tu nu l-ai auzit încă. Este în adâncul fiinţei tale. Trebuie adus la suprafaţă, trebuie să fie exprimat.

Asta se înţelege prin „autorealizare". Rar este omul care-şi transformă viaţa în evoluţie, într-o lungă călătorie spre realizarea de sine, omul care devine ceea ce trebuie să fie. în Orient numim un asemenea om „buddha", în Occident „christ". Cuvântul „christ" înseamnă exact ceea ce înseamnă şi „buddha": cel care s-a întors acasă.

Rătăcim cu toţii în căutarea casei, dar această căutare este inconştientă - orbecăim prin întuneric, fără a fi prea conştienţi de ceea ce vrem, de cine suntem şi încotro mergem. înaintăm poticnindu-ne, totul e întâmplare. Dar când vezi că milioane de alţi oameni în jurul tău sunt în aceeaşi barcă, vezi că toţi aceştia fac acelaşi lucru ca şi tine, atunci trebuie că eşti pe calea cea bună - nu pot să greşească toţi. Asta e logica ta, însă conţine o eroare fundamentală: nu pot să *aibă dreptate* toţi. Arareori cineva are dreptate, arareori realizează cineva adevărul. Acele milioane de oameni trăiesc în minciună şi prefăcătorie. Existenţa lor e superficială, trăiesc numai la suprafaţă, în aparenţă, cu totul inconştienţi de existenţa miezului, a centrului. Şi în miez e totul, miezul e împărăţia lui Dumnezeu.

Primul pas spre starea de buddha, spre realizarea potenţialului infinit, este să recunoşti că până acum viaţa ta a fost irosită, că până acum nu ai fost conştient de nimic.

Să începi să devii conştient, asta e calea de urmat. Grea, dificilă. Să trăieşti la întâmplare e uşor; n-ai nevoie de inteligenţă, de aceea e uşor. Orice prost o poate face - toţi proştii o fac deja. E uşor să trăieşti la întâmplare pentru că nu te simţi răspunzător de nimic din ceea ce se întâmplă. Arunci mereu responsabilitatea pe altcineva: pe soartă, pe Dumnezeu, pe societate, economie, stat, biserică, mama, tata, pisica... Tot timpul arunci răspunderile pe alţii. De aceea îţi e uşor.

A fi conştient înseamnă a-ţi asuma întreaga responsabilitate. Acesta este începutul realizării.

Când spun „responsabil" nu vreau să spun „cu simţul datoriei". Vreau să folosesc sensul său adevărat şi esenţial, care este „capacitatea de a răspunde." Asta vreau să spun. Capacitatea de a răspunde o ai numai dacă eşti conştient. Dacă dormi tun, la ce să răspunzi? Tu dormi: păsările cântă şi nu le auzi, florile se desfac şi tu nu simţi nimic, nici parfum, nici bucurie, nimic din ce dăruiesc ele existenţei.

Să fii responsabil înseamnă să fii atent şi conştient, să ai mintea atentă. Acţionează cât mai atent cu putinţă. Chiar şi lucrurile mărunte - mersul pe stradă, prânzul, baia - nu trebuie făcute mecanic. Fă-le pe deplin conştient.

Incet-încet micile acte încep să lumineze, lumina se tot adună în tine, până când în final se produce explozia. Sămânţa a încolţit, potenţialul ei s-a realizat. Nu mai eşti o sămânţă, eşti o floare aurită de lotus, o floare cu o mie de petale.

Acela este un moment de mare binecuvântare: Buddha l-a numit „nirvana". Ai ajuns! Nu mai ai ce să împlineşti, nu mai ai unde să te duci. Poţi să te odihneşti, să te relaxezi. Călătoria s-a sfârşit. O mare bucurie se abate asupra ta, un mare extaz se naşte.

Dar trebuie să începi cu începutul.

Occidentul a dat naştere unor oameni ca Aristotel, Nietzsche, Heidegger, Camus, Berdiaev, Marcel Proust şi Sartre. Va produce el starea de „buddha" de la sine, sau are nevoie de o comuniune cu conştiinţa de tip oriental?

Conştiinţa de tip buddha nu este nici orientală, nici occidentală. Nu are nimic de-a face cu geografia, istoria sau cu minţile de această natură. *Mintea* (subl. n.) e orientală, occidentală, indiană, chineză, japoneză sau germană. Conştiinţa pură este asemeni cerului limpede. Nu o poţi identifica cu nimic, pentru că este necondiţionată.

Ce reprezintă Orientul şi Occidentul? Condiţionare pe diferite căi. Ce sunt indianul sau evreul? Oameni condiţionaţi, denumiri ale unor boli. Sănătatea nu e nici orientală, nici orientală.

De cum se naşte un copil, încep şi condiţionările - foarte subtile sunt cărările lor. Mai direct, mai indirect, încercăm să potrivim copilul într-un anume şablon. Va vorbi o anume limbă, şi fiecare limbă îşi are modul ei de a gândi, fiecare limbă are accentele ei, direcţiile ei. De aceea este uneori imposibil să traduci dintr-o limbă în alta; e posibil să

nu găseşti cuvinte corespondente, e posibil ca realitatea să nu fie privită în acelaşi fel. Viaţa e infinită, felul în care o priveşti este finit... Pot fi nenumărate, infinite feluri de a o privi.

Copilul începe să fie „colorat" de familie, de şcoală, de biserică, de preoţi, de părinţi - încet şi în tăcere. Cerul conştiinţei lui se închide, îi rămâne o singură fereastră, mai degrabă o fantă. Acea fantă e indiană, engleză, americană... E hindusă, jainistă, budistă... E orientală, e occidentală...

Realizarea stării de „buddha" este regăsirea conştiinţei pe care ai adus-o cu tine la naştere. Puritatea necontaminată, faţa originală, fără nici o mască, inocenţa este starea de „buddha". Această stare, vezi bine, nu poate fi orientală sau occidentală. Este transcendentă.

Toţi copiii cresc în câte o familie. E un dat, nu poate fi altfel, trebuie să existe un fel sau altul de familie. Chiar şi într-o comunitate vor exista limitări. Şi un kibuţ are limitele lui. Nu poţi creşte un copil fără mediu. Mediul este necesar, altfel copilul nu poate supravieţui; trebuie să fie îngrijit, dar trebuie să plătească pentru asta. Nu e un lucru simplu, dimpotrivă. Copilul trebuie să se „plieze" în permanenţă după familie: familia are „dreptate", tata are „dreptate", mama are „dreptate". Ei sunt oameni puternici - copilul este neajutorat. Depinde de ei, trebuie să-i respecte, trebuie să-i urmeze. Nu se pune în discuţie dacă ceea ce fac părinţii este bine sau rău. Copilul trebuie să devină o umbră a lor, un imitator.

Asta e hinduismul, creştinismul, mintea orientală, mintea occidentală. Foarte subtil; un copil nici nu-şi dă seama, pentru că lucrurile nu se fac într-o singură zi, ci treptat - ca apa care curge de pe un munte şi sapă în piatră, şi până la urmă piatra dispare.

Copilul trebuie să se adapteze în multe moduri. Adaptarea îl face fals, neautentic, neadevărat - nesincer faţă de el însuşi. Psihologii au descoperit că un copil care pare prost poate să nu fie aşa: nici un copil nu se naşte prost. Poate că mediul, familia, prostia la care se adaptează îl fac aşa. Dacă tatăl e intelectual, copilul se va purta prosteşte, pentru a păstra un echilibru. Dacă bietul copil se comportă inteligent, tatăl va fi, într-un mod foarte subtil, furios. Nu va putea tolera un copil inteligent; nu tolerează pe nimeni care se dovedeşte mai inteligent decât el. II va forţa pe copil să rămână inferior, dar n-o va spune, n-o va afirma. Copilul va învăţa şmecheria: se va purta ca un prost, pentru că atunci totul îi va merge bine. Tatălui nu-i va plăcea, aşa, de suprafaţă, dar în sinea lui va fi satisfăcut. îi place să aibă proşti în jurul său; printre proşti el e cel mai inteligent.

Din această cauză de sute de ani femeile au învăţat şmecheria: să nu încerce să fie intelectuale, că soţilor n-o să le placă. Nu se pune problema că n-ar fi inteligente, pentru că sunt la fel ca şi bărbaţii, dar au învăţat o lecţie. Ai văzut? Dacă soţia e mai educată, soţul se simte rău. Nici un bărbat nu

vrea să se însoare cu o femeie mai educată decât el, mai cunoscută decât el. Şi cu lucrurile mărunte e la fel: nici un bărbat nu vrea să se însoare cu o femeie mai înaltă. La nivel biologic, femeia „a hotărât" să nu fie prea înaltă - există aici o raţiune de ordin psihologic - pentru că altfel nu poate avea soţ. Prea inteligentă dacă e, tot rămâne fără soţ. Femeia trebuie să se prefacă, să rămână copilăroasă şi proastă; soţul se simte bine dacă soţia depinde de el.

într-o familie copilul „aterizează" într-o situaţie gata făcută. Totul este acolo şi el trebuie să se potrivească, să se adapteze. Nu poate fi el însuşi. Dacă încearcă să fie el însuşi dă de alte necazuri: începe să se simtă vinovat. Trebuie să se adapteze, oricât l-ar costa. Supravieţuirea este lucrul cel mai important, primordial; toate celelalte sunt secundare. Copilul trebuie să se adapteze familiei, părinţilor, geografiei, istoriei, prejudecăţilor, credinţelor prosteşti, superstiţiilor. Până să devii conştient sau măcar puţin independent, eşti atât de condiţionat, până în sânge şi în măduva oaselor, că nu mai poţi scăpa.

Ce e starea de „buddha"? E starea în care scapi de toate condiţionările... Un buddha trăieşte ca un întreg, ca un tot organic. Conştiinţa lui este transcendentă. N-are de-a face cu Orientul şi Occidentul.

Care suni trăsăturile unei fiinţe iluminate?

O fiinţă iluminată nu mai are întrebări, a rezolvat totul. Este un om într-o stare de linişte permanentă, în pace şi mulţumire faţă de orice se întâmplă în exterior: succes, eşec, durere, plăcere, viaţă, moarte.

Iluminatul a trăit ceva de care toţi sunteţi capabili, dar nu aţi încercat. E plin de lumină, de bucurie, de extaz, douăzeci şi patru de ore pe zi. E îmbătat de divin. Viaţa lui e cântec, e dans, e bucurie. Prezenţa lui e o binecuvântare.

Dacă vrei să îl cunoşti, trebuie să fii ca el. Nu îl poţi observa din afară. Trebuie să te apropii, să ajungi într-o stare de intimitate, să te alături oamenilor care îl înconjoară, să îl ţii de mână. Trebuie să te hrăneşti cu el, să-i permiţi să pătrundă în inima ta. Dacă priveşti însă din afară, nu te mai obosi să afli trăsăturile despre care m-ai întrebat. Nu vei reuşi decât prin experienţă interioară.

Există unele indicaţii în legătură cu acest subiect. în apropierea unei fiinţe iluminate se simte o forţă magnetică, o extraordinară atracţie, un nucleu carismatic. Nu te vei putea apropia decât cu teamă. Apropierea de un iluminat e primejdioasă, fiindcă e posibil să nu te mai poţi desprinde. Apropierea de el e riscantă. Pentru asta trebuie să ai mentalitatea unui jucător, iar nu pe cea a unui om de afaceri.

PARTEA a IV-a

Omul cel nou

- Prin ce diferă de ,,omul mai bun"?

Cel care meditează

- Meditația: ştiința, arta, talent.
- Semnele succesului.

Războinicul

- Diferențele râzboinic-soldat, râzboinic-om de afaceri.

Jucătorul

- Ce înseamnă ,,să trăieşti periculos".

Creatorul

- Creativitatea ca formă de răzvrătire.

îmbătrânirea

- Diferența dintre ,,a îmbătrâni" şi ,,a evolua".
- Fenomenul ,,bătrânului libidinos".

Maestrul

- Clarificarea termenului pentru occidentalul contemporan.

Zorba-Buddha

- A fi răzvrătit nu înseamnă a fi nonconformist.
- Relația dintre adevăratul răzvrătit şi omul complet, sau ,,omul nou".

Vine dansând omul cel nou,
Aşa că eu cânt.
Swami Anand Milarepa

OMUL CEL NOU

Acum câtva timp, fiind în vizită la Centrul Spaţial "Kennedy" din Florida, am văzut cele mai noi cuceriri ale ştiinţei, destinate cercetării spaţiului cosmic şi creării unui „om mai bun". Tu, în schimb, te preocupi de crearea „omului nou". Omul amintit mai înainte constituie rampa de lansare pentru cea mai bogată şi mai puternică naţiune din lume. Omul tău reprezintă „farfuria zburătoare" spre o nouă conştiinţă, dar provine de la una dintre cele mai sărace naţiuni Unul reprezintă materia, celălalt spiritul. Cum explici asta?

Ideea unui om mai bun nu este nouă. Dimpotrivă, e de când lumea. Toţi acceptă omul mai bun, pentru că asta nu implică schimbări radicale. Un om mai bun înseamnă ceva care se adaugă: tu rămâi acelaşi continuu, nu trăieşti nici o discontinuitate. Devii mai bogat. Ideea unui om mai bun îşi are rădăcina în lăcomie, şi toţi o înţeleg şi o susţin. Şi ţările sărace, şi ţările bogate. India l-a adorat pe Mahatma Gandhi pentru că el încerca să „producă" un om mai bun. Această idee este reformatoare, nu revoluţionară.

Ideea unui *om nou* e periculoasă, pentru că îţi trebuie îndrăzneală. Cerinţa ei de bază este că tu trebuie să mori pentru ca să te naşti din nou. E o renaştere. Toţi mi se opun, şi nu numai în India, ci oriunde în lume. Sunt tratat la fel oriunde, chiar şi în Florida.

Până la urmă opoziţia e mai puternică într-o ţară bogată şi puternică, decât într-una săracă şi înfometată, pentru că indienii n-au habar ce se întâmplă. Ei n-au timp, nu-i interesează. Omul nou nu e vital pentru ei. Ce contează acolo e supravieţuirea. Şi pe tine te interesează omul nou! Ei nici nu pot trăi. Problemele lor sunt cu totul altele. Sunt bolnavi, înfometaţi, copiii nu merg la şcoală, nu au adăpost. Şi tu vorbeşti de omul nou? Nu-i interesează, nu e problema lor.

Modul de viaţă american depinde de ambiţie, iar omul meu cel nou trebuie să fie întru totul lipsit de ambiţie. Abordarea americană spune că lucrurile trebuie îmbunătăţite. Nu contează încotro se merge, dar totul trebuie să fie mai bine, mai bine şi mai bine. Sunt obsedaţi de ideea îmbunătăţirii lucrurilor. Mai repede, mai automatizat, tehnologii mai bune, căi ferate şi drumuri mai bune - toate mai bune! Desigur, într-un fel e nevoie de un om mai bun. Se potriveşte cu întregul stil de viaţă american. Şi omul e consumabil. Aşa cum vrei vaci, câini sau maşini mai bune, avioane mai bune, vrei şi un om mai bun! în virtutea aceleiaşi logici.

Eu vorbesc despre omul cel nou. Acesta nu este în mod necesar mai bun. Va fi mai în viaţă, mai bucuros, mai atent, dar cine să spună dacă va fi şi mai bun? Pentru politicieni nu va fi mai bun; ca soldat va fi mai slab- nu va mai vrea să fie soldat. Nu va mai concura, aşa că întreaga economie bazată pe competiţie va cădea. Nu-1 va mai interesa să adune gunoaie de tot felul, şi toată economia depinde de asta. Toate reclamele, toată publicitatea îţi încarcă mintea cu ideea de a avea tot mai multe gunoaie.

Omul nou va avea o cu totul altă viziune asupra vieţii. Va trăi în iubire, pentru că iubirea e averea lui. Va şti că iubirea şi bucuria nu se cumpără cu bani. Va şti că banii sunt utili, dar nu sunt un scop în sine.

întregul sistem american depinde de ideea de mai bine. „Mai bine!“ *Ce* anume faci mai bine nu contează. „Eşti ucigaş? Fă-o mai bine!“ Asta a fost la Hiroshima şi Nagasaki: America a făcut totul mult mai bine decât toţi ceilalţi. „Du-te pe Lună!“ Nu s-a întrebat nimeni de ce. Dacă întrebi de ce, vei fi considerat nebun; nu se pun asemenea întrebări. Singura întrebare va fi: „Cum să ajung pe Lună mai bine decât ceilalţi? înfrângeţi Rusia! Un american trebuie să pună primul piciorul pe Lună!“ De ce? Nu contează. Eu unul nici nu văd de ce. Un american pe Lună - ce imagine ridicolă! Ca să respect teoriile lor, voi spune: „Chiar şi dacă arăţi ridicol, fă-o în modul cel mai bun! Bate-i pe toţi!“

Omul meu nou reprezintă sfârşitul lumii vechi. De ce nu-1 vrea nimeni? Nu l-a vrut nimeni, niciodată. Iisus a fost ucis pentru că vorbea despre omul nou, nu despre omul mai bun. Iisus i-a spus Iui Nicodim: „Doar după ce te vei naşte încă o dată vei intra în împărăţia lui Dumnezeu.“ Iisus a insistat: mai întâi trebuie să-ţi omori trecutul, şi numai atunci conştiinţa cea nouă va răsări în tine. Şi a fost răstignit. Socrate a vorbit şi el despre omul nou. Cum a ajuns o societate cultă să devină atât de sălbatică, de barbară, încât să ucidă un om ca Socrate? El vorbea despre omul nou. Dacă ar fi vorbit despre un om mai bun ar fi fost adorat.

Cei care au vorbit despre omul mai bun au fost întotdeauna adoraţi, pentru că au spus că trecutul e minunat, şi poate fi făcut şi mai şi. Ei nu

s-au ridicat împotriva trecutului, a obiceiurilor și tradițiilor, ci au fost și sunt pentru ele. Tradiția trebuie să fie fundamentul noului templu.

Să vorbești despre omul nou e periculos. Omul nou se desparte cu totul de trecut, se smulge, e mort pentru trecut și trăiește în prezent. Și obiceiurile vechi mor greu de tot. Ne-am obișnuit să auzim de un om mai bun, ne curge în vene această idee. Fiecare sfânt, fiecare mahatma vorbește despre omul mai bun - știm că asta e treaba lor. Dar un om nou? Aici începe teama. Ceva absolut nou ne proiectează în necunoscut, suntem condiționați astfel, suntem o parte din acea realitate. Puțini se pot smulge. Mesajul meu este pentru acești puțini aleși.

Să nu uiți: un obicei înrădăcinat moare cu greutate - religiile și filozofiile noastre sunt foarte vechi, la fel și stilul nostru de viață. Eu sunt pentru nou. Zicem că lucrul vechi este nepreţuit - eu spun vă vechiul e gunoi! Sunt de acord cu Henry Ford: istoria e un coș de gunoi. Plină de prostii. Trebuie să eliberăm omul de lucrurile care s-au făcut deja, absolut, total, categoric.

„Mămico, de ce te-ai măritat cu tăticul?“
„Ah - a răspuns mama - și tu te întrebi?“

„Nu te-am cunoscut în Texas?“
„N-am fost niciodată acolo!“
„Nici eu. Cred că e vorba despre alte persoane.“

Beţivii, oamenii lipsiți de conștiință au dominat omenirea. Nebuni, alcoolici - aceștia au fost factorii de decizie în trecut. Cei conștienți n-au fost ascultați niciodată. Aceștia nu vorbesc despre îmbunătățirea omului. Ar fi ca și cum i-ai spune unui bolnav: „O să-ți dau un medicament care să-ți îmbunătățească boala.“ El vrea să scape de ea, vrea să fie sănătos.

Cel care meditează

Am auzit că meditația este uneori numită știință, alteori artă. Tu i-ai spus chiar talent. Te rog să explici

Meditația este un mister care se poate numi știință, artă, talent, fără teamă că ne contrazicem.

Dintr-un punct de vedere e știință, pentru că e o tehnică foarte precisă care trebuie aplicată. Nu admite excepții, e ca o lege a științei. Din alt punct de vedere poți spune că e o artă. Știința e o extensie a

minţii - e matematică, logică, raţională.

Meditaţia aparţine inimii, nu minţii - nu e logică, e mai apropiată de iubire.

Nu seamănă cu alte activităţi ştiinţifice, ci cu muzica, poezia, pictura, dansul, deci se poate numi artă. Totuşi meditaţia este un mister atât de mare, încât catalogarea ei ca „ştiinţă“ sau ca „artă“ n-ar putea s-o definească sub toate aspectele.

E ca talentul, pe care ori îl ai, ori nu-l ai. Talentul nu e ştiinţă, nu se poate învăţa. Nu este nici artă. Talentul este cel mai misterios dintre lucrurile care se află în faţa înţelegerii umane.

Poate ai întâlnit un om care are talentul de a se împrieteni imediat, îl cunoşti în autobuz, şi după câteva momente ai impresia că îl ştii dintotdeauna, de mai multe vieţi. Nu-ţi explici ce se întâmplă, pentru că l-ai întâlnit pentru prima oară... Talentul e un mare mister, şi puţini oameni sunt dăruiţi cu el.

Cunosc un om care îşi poate mişca lobii urechilor! Ca nimeni altul. Cum numeşti asta? Ştiinţă? Eu am întrebat şi un doctor ce părere are despre asta, şi mi-a răspuns că practic este imposibil. Mi-am dus prietenul la doctor şi i-am cerut să-i arate cum îşi mişcă lobii urechilor. „Dumnezeule!“ a strigat doctorul. „Uite că poate! Şi cu ce uşurinţă!“

De fapt, lobii urechilor sunt în imposibilitate biologică de a se mişca, nu poţi avea control asupra lor, orice ai face. Sunt ai *tăi,* dar nu-i poţi controla. Şi uite că eu cunosc un om care poate. De multe ori l-am întrebat cum face, dar mi-a răspuns: „Nu ştiu, doar că o pot face întotdeauna.“ în lobii urechilor nu există muşchi, nu există nervi, şi totuşi el îi poate mişca la voinţă. Lobii sunt doar came.

Meditaţia, din unghiul acesta, este un astfel de talent.

De aceea, de milioane de ani oamenii care meditează îi învaţă pe alţii, dar foarte puţini au reuşit din şi aşa foarte puţinii care au încercat. Marea majoritate a oamenilor nici nu bagă de seamă. E ca o sămânţă cu care te naşti... Nu ai sămânţa - atunci degeaba te învăluie maestrul cu extaz, că nu ţi se întâmplă nimic. Ai sămânţa - doar prezenţa maestrului, privirea lui în ochii tăi, şi ceva minunat ţi se va întâmpla, o revoluţie pe care nu o vei putea explica nimănui.

Dificultatea e că aceia care meditează nu pot explica prietenilor, familiei, ceea ce fac, pentru că pe majoritatea oamenilor aceasta nu îi interesează. Cei neinteresaţi vor spune despre cei interesaţi că au ceva la cap, că nu sunt prea bine.

„Stai liniştit. Nu face nimic. Primăvara va veni şi iarba va creşte

de la sine“ - dar întâi de toate de ce-ţi pui problema ierbii? Acest *haiku* minunat al lui Basho li se va părea absurd. Iarba creşte de la sine, fie că tu stai liniştit sau nu. De ce-ţi pierzi vremea? Iarba creşte. Lasă primăvara să vină - şi ea vine de la sine, ca şi iarba. De ce îţi piezi vremea? Fă altceva în timpul acesta!

Dacă omul nu are deja ceva în inimă - o sămânţă cât de mică - lucrurile acestea sunt imposibile. învaţă tehnica, arta, dar talentul îi lipseşte şi nu va reuşi. Mii de oameni încep să mediteze, dar foarte puţini - atât de puţini, că se pot număra pe degete - ajung vreodată la iluminare. Şi dacă meditaţia nu devine iluminare, ţi-ai pierdut timpul.

Care ar fi metodele de a merge în profunzime atunci când meditezi?

De fapt, nu există jaloane, pentru că nu există un drum bătut în cuie. Fiecare se află pe o cale diferită, nu există aceeaşi cale. Chiar dacă urmezi o anumită tehnică a meditaţiei, nu poţi fi pe aceeaşi cale. Nu există drumuri publice. Fiecare cale este individuală şi personală. Aşa că nu te ajută pe calea ta experienţa altora; mai degrabă îţi dăunează.

Cineva găseşte ceva pe acest drum. Dacă ţi-o spune, acesta e un semn de progres, dar nu e obligatoriu ca tu să găseşti acelaşi drum. Copacii nu vor fi la fel pe drumul tău, nici pietrele, nimic. Nu fi victima acestui nonsens! Numai unele sentimente interioare au relevanţă. De exemplu, un semn al progresului este că unele lucruri încep să se întâmple spontan. Alt semn este că vei fi din ce în ce mai mulţumit.

Când meditaţia este complet împlinită, vei fi atât de mulţumit, încât vei uita că meditezi - pentru că meditaţia e un efort, o stare de disconfort. Dacă într-o bună zi vei uita să meditezi şi nu vei simţi nici un fel de dependenţă sau un gol interior, dacă vei avea senzaţia că eşti la fel de împlinit ca înainte, acesta este un semn bun. Mulţi meditează, şi dacă n-o mai fac li se întâmplă ceva ciudat. Dacă o fac, nu simt nimic. Dacă n-o fac, simt un gol. O fac şi nu se întâmplă nimic. Nu o fac şi le lipseşte ceva.

E ca un obicei. Ca fumatul, băutul, ca orice altceva. Să nu laşi meditaţia să devină obicei. N-o împinge până acolo. Meditaţia este vie! Atunci, cu încetul, va dispărea nemulţumirea şi te vei simţi mulţumit. Şi nu numai când meditezi. Dacă ţi se întâmplă ceva în timp ce meditezi,

acel ceva e fals, e hipnoză. Poate că îţi face bine, dar nu va fi foarte profund. E bun numai pentru comparaţie. Dacă nu se întâmplă nimic în meditaţie, nu apare nici un moment de extaz, nu-ţi face probleme. Dacă se întâmplă ceva, nu te agăţa de acel ceva. Dacă meditaţia merge pe calea cea bună, în profunzime, te vei simţi transformat pe parcursul întregii zile. O mulţumire subtilă va fi prezentă în fiecare moment. în orice faci vei simţi un confort interior şi vei fi mulţumit.

Desigur, vor apărea şi rezultate. Furia va fi tot mai puţin posibilă. Va dispărea. De ce? Pentru că furia aparţine unei minţi nemeditative, unei minţi care nu se simte bine cu ea însăşi. De aceea te înfurii pe alţii. De fapt, eşti furios pe tine. Şi te descarci pe alţii.

Ai văzut să te înfurii numai pe cei care îţi sunt apropiaţi? Cu cât mai mare e apropierea, e mai intensă furia. De ce? Cu cât este mai mare distanţa între tine şi altă persoană, mai puţină va fi furia. Nu te înfurii pe străini, ci pe soţie, pe fiu, pe fiică, pe mamă. De ce? De ce să te înfurii mai tare pe cei apropiaţi? Motivul este că de fapt te înfurii pe tine, şi ori de câte ori cineva îţi este aproape se identifică cu tine, şi îţi arunci furia pe el. E o parte din tine.

Prin meditaţie vei fi mai fericit cu tine însuţi - atenţie: cu tine însuţi!

E un miracol când cineva se împacă bine cu sine. Noi suntem ori fericiţi, ori nemulţumiţi, cu alţii. A fi fericit cu tine însuţi înseamnă a te îndrăgosti de tine însuţi, şi atunci îţi va fi greu să fii furios. Va fi chiar absurd. Furia va dispărea, lăsând locul iubirii, compasiunii. Acestea ar fi nişte semne generale.

Nu te gândi că ai dobândit ceva dacă vezi luminiţe sau culori. Sunt bune, dar nu trebuie să te satisfacă dacă nu sunt însoţite de alte semne: mai puţină furie, mai multă iubire, mai puţină cruzime, mai multă compasiune. Dacă nu se întâmplă şi acestea, luminile şi culorile sunt joacă de copii. Sunt minunate, joacă-te cu ele, dar nu sunt ele scopul meditaţiei. Se întâmplă, pe cale, dar sunt nişte produse secundare, cu care nu trebuie să-ţi baţi capul.

Mulţi vin şi spun:, Acum văd o lumină albastră. Ce înseamnă asta? Cât de mult am progresat?“ Lumina albastră nu înseamnă nimic pe lângă lumina roşie a furiei. Schimbările psihologice sunt cele mai necesare, nu jucăriile, fie ele şi spirituale. Aceste lucruri nu înseamnă nimic.

într-o relaţie se întâmplă ceva. Cum te porţi acum cu soţia ta? Observă-te! E vreo schimbare? Schimbarea contează. Cum te porţi cu cei care îţi sunt inferiori? E vreo schimbare? Şi aceasta e semnificativă. Dacă nu se produce nici o schimbare, aruncă lumina albastră, pentru că

nu te ajută cu nimic. Te amăgeşti. Aceste lucruri uşor de atins sunt înşelătoare.

De aceea aşa-zişii oameni religioşi încep să se afirme ca atare, pentru că încep să vadă lucruri. Dar ei rămân aceiaşi, ba chiar devin mai răi! Progresul se vede în relaţii. Relaţia este oglinda în care te vezi. Dacă meditaţia este profundă, relaţiile vor suferi schimbări - schimbări mari! Iubirea, nu violenţa, va fi nota dominantă a lor. Aşa cum sunt acum, sunt pline de violenţă. Şi numai dacă te uiţi la cineva, o faci cu o încărcătură de violenţă. Aşa te-ai obişnuit.

Pentru mine, meditaţia nu e ca un joc de copii - este o transformare profundă. Cum îţi dai seama de ea? Se reflectă în fiecare moment în relaţii. Ai tendinţa de a fi posesiv? Eşti violent? Cum ai putea să *ai* pe cineva? încerci să domini pe cineva? Iubirea nu domină, iubirea nu posedă.

Orice faci, observă-te, fii atent şi continuă să meditezi. Vei începe curând să simţi schimbarea. Nu mai eşti posesiv. Treptat, posesivitatea dispare, şi când aceasta nu mai există relaţiile vor fi minunate. Când există posesivitate totul este murdar, urât, inuman. Disimulăm atât de bine, încât nu suntem deloc atenţi la noi în relaţii - atunci ne-am vedea adevărata faţă. închidem ochii la ceea se întâmplă în jurul nostru şi continuăm să credem că vom vedea ceva în interior.

Nu e nimic de văzut. Mai întâi vei simţi o transformare în relaţiile exterioare, apoi vei merge în profunzime. Vei începe să simţi ceva înăuntru. Priveşte-te în relaţii şi ai să vezi dacă în meditaţia ta există sau nu progres.

Dacă simţi iubire necondiţionată, compasiune fără cauză, dacă simţi că te priveşte binele celorlalţi, meditaţia ta progresează. Uită de toate celelalte. Cu asta, vei observa şi alte lucruri latine. Vei fi mai tăcut, cu mai puţin zgomot interior. Vei vorbi dacă trebuie, dacă nu, vei tăcea. Aşa cum eşti acum, nu ai linişte interioară. Te vei simţi mai relaxat. Orice faci, va fi un efort plăcut, fără nici o tensiune. Vei deveni tot mai puţin ambiţios. Chiar şi ambiţia de a atinge *moksha,* va slăbi. Vei simţi că şi această dorinţă a dispărut. Eşti liber acum, pentru că dorinţele sunt lanţuri. Şi dorinţa de a nu avea o dorinţă este o legătură.

Când dorinţele dispar, intri în necunoscut. Meditaţia a ajuns la capăt. Atunci „*jamsara* este moksha“ (lumea aceasta este eliberarea). Atunci ţărmul acesta este celălalt ţărm.

RĂZBOINICUL

Sunt om de afaceri şi în acelaşi timp un profesionist Cum aş putea să fiu şi războinic? Voi rata şansa de a ajunge la iluminare?

A fi războinic nu înseamnă a fi soldat. Este o calitate a minţii. Poţi fi om de afaceri şi războinic în acelaşi timp.

„Om de afaceri“ e o calitate a minţii care se târguieşte, care încearcă să ia mai mult şi să dea mai puţin. Asta şi înseamnă „afacerea“: să dai mai puţin şi să iei mai mult, să te tocmeşti mereu, să nu-ţi iei nici o clipă gândul de la profit. A fi războinic e o altă calitate a minţii - calitatea jucătorului, nu a negociatorului, calitatea care tranşează lucrurile, o minte care nu acceptă compromisuri.

Când omul de afaceri se gândeşte la iluminare, o vede ca pe o facilitate ca oricare alta. El are o listă: o casă mare, achiziţii de tot felul, şi, la sfârşit, cumpărarea iluminării. Aceasta este întotdeauna ultima pe listă, pusă acolo pentru când nu mai are nimic de făcut. Şi ea este un lucru care poate fi cumpărat, pentru că mintea lui calculează totul în bani.

Un bogătaş a venit odată la Mahavira. Era foarte, foarte bogat, putea cumpăra absolut orice, chiar şi o ţară întreagă. Regii împrumutau bani de la el.

A venit la Mahavira şi a spus:

„Am auzit atâtea despre meditaţie, despre cum i-ai înnebunit pe toţi. Toată lumea vorbeşte despre meditaţie. Ce *este* meditaţia? Cât costă? De unde se procură?“

Mahavira ezita, aşa că bogătaşul a continuat:

„Nu te gândi la bani. Spune cât şi am să plătesc, nu e nici o problemă.“

Cum să vorbeşti cu un asemenea om? Mahavira era în dificultate, într-un sfârşit a spus:

„Du-te în oraşul tău. Acolo e un om foarte, foarte sărac. Poate va vrea să-ţi vândă meditaţia. El a realizat-o, dar e atât de sărac, că probabil va fi tentat să o vândă.“

Bogătaşul i-a mulţumit lui Mahavira şi s-a grăbit să ajungă la omul cel sărac. I-a bătut la uşă şi a spus:

„Cât vrei pentru meditaţia ta? Vreau să ţi-o cumpăr!“

Săracul a început să râdă şi a spus:

„Poţi să mă cumperi pe *mine,* dacă vrei. Dar cum să-ţi dau meditaţia? E o calitate a fiinţei mele, nu e o marfă.“

Oamenii de afaceri au gândit mereu în acest mod. Au dat ceva pentru a obţine altceva, au plătit construcţia templelor. Au dat, dar asta n-a fost din dărnicie, ci a fost pentru ceva, a fost mereu o investiţie.

Când îţi spun să fii un războinic, îţi spun să fii jucător, să pui totul la bătaie. Iluminarea va deveni o problemă de viaţă şi moarte, nu o marfă. Vei fi în stare să dai orice pentru ea. Gândul la profit nici nu-ţi va trece prin minte.

Oamenii vin la mine şi mă întreabă ce câştigă prin meditaţie, care e scopul ei, ce profit aduce. „Dacă meditez constant ce anume voi câştiga?“
Toată viaţa lor e un bilanţ contabil.

Războinicul nu aleargă după câştig, ci caută să atingă un pisc: acela al experienţei. Ce câştigă războinicul când luptă? Soldaţii de azi nu mai sunt luptători. Ei doar îşi îndeplinesc stagiul militar. In prezent nu mai există luptători, pentru că tehnologia face aproape totul. Arunci o bombă IaHiroshima- cine a aruncat-o nu este un războinic. Oricine o poate face.
Un copil, un nebun - de fapt, numai un nebun poate să facă aşa ceva. Să arunci o bombă nu înseamnă să fii luptător, războinic.

Războiul nu mai este cum a fost. Oricine îl poate face acum, şi, mai devreme sau mai târziu, va fi purtat de maşinării. Avionul fără pilot o va face - avionul nu este războinic. S-a pierdut o calitate.

Războinicul îşi priveşte duşmanul direct în ochi, faţă în faţă. Imaginează-ţi doi oameni cu spadele trase, faţă în faţă: pot să gândească? Dacă gândesc vor rata. Gândirea se opreşte când vorbeşte sabia. Nu pot face nici un plan, pentru că celălalt loveşte în orice moment. Se mişcă spontan, fără a implica mintea. Pericolul este mare, moartea e posibilă şi aproape, mintea nu are voie să funcţioneze. Mintea are nevoie de timp; în caz de urgenţă ea nu are ce să caute. Când stai pe scaun poţi să gândeşti, nu şi când eşti faţă în faţă cu duşmanul.

Treci pe o stradă întunecoasă şi vezi un şarpe veninos. Ce faci? Te-apuci să gândeşti? Nu, sari şi fugi. Această acţiune nu este un produs al minţii, pentru că mintea are nevoie de timp. Şarpele nu - el nu are minte. Şarpele sare la tine, aşa că mintea nu are ce căuta aici. înainte de a mai gândi ceva, trebuie să te fereşti. întâi sari, apoi gândeşti.

Asta vreau să spun când vorbesc despre „trăsăturile" războinicului: acţiunea se petrece fără gândire, este totală. Poţi fi războinic fără să mergi la război.

Toată viaţa e o urgenţă. Peste tot sunt duşmani şi şerpi, animale sălbatice feroce, gata să te atace. Viaţa e un război. Dacă eşti atent, ai să vezi că viaţa e un război şi că poţi muri în orice moment, aşa că urgenţa este

ceva permanent. Fii atent, ca un războinic care se mişcă printre duşmani, în orice moment, de oriunde, moartea poate să vină la tine - mintea e înceată. Joacă! Numai jucătorii pot face salturi. Un salt e mult deasupra minţii celor care se gândesc la profit. E un risc - cel mai mare, pentru că poţi pierde totul, poţi să nu câştigi nimic. Vii la mine şi trebuie să ştii că poţi pierde totul pentru a nu câştiga nimic.

0 să repet o vorbă a lui Iisus: „Cine se agaţă de viaţă şi încearcă să o păstreze, o va pierde. Cine e gata să o piardă, o va păstra.“ Acesta e limbajul jucătorului: pierde, e cea mai bună cale de a păstra. Mori - e cea mai bună cale de a dobândi eternitatea, nemurirea.

Când spui „om de afaceri“ spui „minte vicleană şi calculată“. Nu fi calculat! Copiii nu sunt oameni de afaceri, dar e greu să găseşti bătrâni care să nu fie. Copiii sunt războinici, bătrânii sunt afacerişti. Cum devin războinicii oameni de afaceri e o poveste lungă: societatea, educaţia, cultura, condiţionările te fac tot mai fricos. Nu-ţi mai asumi riscuri, şi tot ce e frumos *este* riscant.

Iubirea e un risc. Viaţa e un risc. Dumnezeu e un risc. Dumnezeu e cel mai mare risc. Nu ajungi la el făcând calcule, ci numai asumându-ţi riscul ultim, punând totul la bătaie. Nu cunoşti necunoscutul. Rişti pentru ceea ce cunoşti, neştiind ce se află în necunoscut.

O minte afaceristă spune: „Ce faci? Pierzi ce ai pentru ceva ce nimeni nu ştie dacă există sau nu? Păstrează ce ai şi nu te mai gândi la necunoscut!“ Mintea războinicului spune: „Ce cunoşti, cunoşti deja, nu mai e nimic acolo, s-a transformat într-o povară inutilă, pe care o cari cu tine. Acum trebuie să cunoşti necunoscutul, trebuie să rişti ceea ce cunoşti pentru ceea ce nu cunoşti!“

Dacă poţi să rişti fără să ţii nimic pentru tine, fără şmecherii, fără regrete, necunoscutul te va învălui. Şi când se va întâmpla acest lucru, îţi vei da seama că acest necunoscut este imposibil de descifrat. El nu este ceva opus cunoscutului, ci se află dincolo de acesta. Pentru a te mişca în acel întuneric, într-un loc necartografiat, fără hartă şi fără marcaje, pentru a traversa singur absolutul, ai nevoie de calităţile unui războinic.

Mulţi mai păstrează din copilărie ceva din aceste calităţi. Toţi aţi fost războinici, aţi visat la necunoscut. Acea copilărie e ascunsă undeva, nu e distrusă, e acolo, într-un colţişor al fiinţei tale. Dă-i voie să lucreze, fii copilăros şi vei fi din nou războinic. Asta vreau să spun.

Nu fiţi deprimaţi fiindcă aveţi magazine şi conduceţi afaceri. Puteţi fi războinici oriunde. Asumarea riscurilor e o caracteristică a minţii, a copiilor - să ai încredere şi să vrei să treci dincolo de ceea ce este sigur.

Cel mai mare războinic n-are nimic de-a face cu războiul. Nu se bate cu alţii. Are de lucru în interiorul său. Şi nu e o luptă, deşi aduce victoria, nu este un război, un conflict. Trebuie să fii atent ca un războinic.

Trebuie să fii atent, meditativ, pentru că te mişti pe continentul „întunecat" al existenţei... La sfârşitul drumului se află lumina, lumina infinită, însă mai întâi trebuie să treci prin noaptea cea neagră. Există tot felul de capcane, de căi false, de duşmani interiori. Nu trebuie să-i omori sau să-i distrugi, trebuie să-i transformi în prieteni. Ura să devină compasiune, pofta iubire şi aşa mai departe. Nu este un război, dar tu cu siguranţă trebuie să fii un războinic.

Aşa s-a întâmplat în Japonia: întreaga lume a războinicilor samurai a ieşit din meditaţie şi artele marţiale au devenit căi spre liniştea interioară. Cel care mânuieşte sabia are una dintre cele mai meditative îndeletniciri din Japonia. El trebuie să fie foarte, foarte atent: un singur moment de inconştienţă şi este pierdut.

Spadasinul adevărat este atent încă înainte de a fi atacat. Înainte ca gândul atacului să treacă prin mintea adversarului el s-a pregătit deja. Este gata. Atenţia lui e atât de profundă, încât reuşeşte să citească gândurile celuilalt. Se spune că în lupta dintre doi samurai nu câştigă nimeni. Lupta are loc, dar nimeni nu câştigă, pentru că fiecare citeşte gândurile celuilalt, înainte ca unul să atace, celălalt deja este gata să se apere.

Lupta cu sabia este o sursă de iluminare. Ciudat, dar Japonia mai are şi alte lucruri bizare. De la servirea ceaiului, până la lupta cu sabia, totul s-a transformat în meditaţie. De fapt, toată viaţa poate fi o meditaţie, pentru că meditaţia înseamnă atenţie, conştienţă.

îndreaptă-ţi atenţia spre interior, fii mai conştient. într-o zi victoria va fi a ta. Acest lucru este absolut sigur. Doar o singură cerinţă ai de îndeplinit: să fii complet conştient.

S-a întâmplat odată că un samurai, un războinic ce practica Zen, a venit mai curând acasă de pe front şi şi-a găsit soţia în pat cu servitorul. Fiind un adevărat practicant Zen, i-a spus servitorului:

„Nu te speria! Termină-ţi treaba! Aştept afară. Să-ţi iei sabia, pentru că te vei bate cu mine. Se va întâmpla ce trebuie să se întâmple. Te aştept afară."

Bietul servitor a început să tremure. Nici măcar nu ştia cum se ţine o sabie în mână, pe când stăpânul său era un războinic faimos. îi va tăia capul dintr-o singură mişcare.

„E greşeala mea, recunosc, dar eu nici nu ştiu să ţin sabia în mână“, i-a spus el maestrului Zen al stăpânului său.

Acesta, după ce l-a ascultat, i-a răspuns:

„Nu trebuie să-ţi faci griji. Te voi învăţa cum să mânuieşti sabia şi îţi mai spun că nu contează că stăpânul tău e un mare războinic. Tot ce contează este spontaneitatea. Şi în acest sens ai putea avea câştig de cauză, pentru că stăpânul tău e prea încrezător: nici nu concepe că vei supravieţui. Va fi ca joaca unei pisici cu şoarecele. Aşa că să nu-ţi faci nici o problemă. Fii total, loveşte-l hotărât, pentru că asta e singura ta şansă de supravieţuire. Nu umbla cu jumătate de măsură, nu-ţi face o mie şi unu de gânduri, nu te aştepta să te ierte! Nu te va ierta, aşa că lupta trebuie să aibă loc. L-ai provocat. Darnu-i nimic. Din câte îmi dau eu seama, tu vei ieşi învingător.“ Servitorul nu-şi putea crede urechilor. Maestrul Zen a continuat: „înţelege că eu sunt şi maestrul lui şi ştiu că se va comporta conform pregătirii pe care o are. Ştiind perfect că el va învinge, nu poate gândi necondiţionat. Tu nu ai decât această şansă, de a nu fi condiţionat de nimic. Fii total! Nu ştii unde să loveşti, cum să loveşti, aşa că loveşte pur şi simplu aşa cum îţi vine!“

Servitorul a spus:

‚Am să fac precum spui. Oricum, şanse de supravieţuire nu am, aşa că de ce n-aş face-o?“

Servitorul a învăţat cum să ţină sabia în mână. Faţă în faţă cu stăpânul său, i-a strigat:

„Hai, dă-i drumul!“

Samuraiul a rămas uluit. Credea că servitorul se va târî la picioarele lui, că va plânge, că se va milogi pentru a fi iertat. în loc de asta, servitorul îi cerea să atace şi ţinea în mână sabia maestrului său Zen. Recunoscând-o, a întrebat:

„De unde o ai?“

„De la maestrul tău. Haide, să se hotărască odată lucrurile! Voi trăi eu sau vei trăi tu. Amândoi nu se poate.“

Samuraiul a simţit un tremur în inimă, dar un gând l-a liniştit: «Cum se putea el descurca? Ar avea nevoie de ani întregi de antrenament... Eu am luptat foarte mult în războaie, pe când el e un biet servitor...» Şi şi-a scos sabia.

Servitorul s-a dezlănţuit. Fără a şti unde să dea, lovea unde apuca... Samuraiul era în pierdere, pentru că nu putea să lupte cu un necunoscător - nu putea prevedea nimic! Servitorul l-a pus la zid, aşa că până la urmă samuraiul a fost cel care a spus:

„Te rog să mă ierţi. Nu cunoşti regulile luptei. Ce faci tu de fapt?“

Servitorul a spus:

„Nu fac nimic anume. Am făcut doar tot ce am putut în ultimele mele momente.“

Servitorul a învins. Stăpânul s-a dus şi el la maestru şi i-a spus:

„Ce miracol ai făcut! în cinci minute ai făcut din el un mare războinic. Mi-a aplicat lovituri atât de prosteşti, încât ar fi putut să mă omoare. Habar nu are de nimic, dar putea să mă omoare... M-a lipit de peretele casei şi mi-a pus sabia în piept. Am cerut să fiu iertat şi i-am spus că e perfect ce face, să continue.“

Maestrul a spus:

„Ai învăţat o lecţie: că ceea ce contează este să fii total, necondiţionat, absolut... Nu contează cum eşti înfrânt sau cum obţii victoria. Contează ca omul să fie total, pentru că omul total nu poate fi înfrânt. Acest mod de manifestare reprezintă victoria lui.“

JUCĂTORUL

Ce înseamnă să trăieşti periculos?

Să trăieşti periculos înseamnă să trăieşti. Dacă nu trăieşti periculos, nu trăieşti. Viaţa înfloreşte în pericol, niciodată în siguranţă.

Când ai siguranţă, eşti ca o apă stătătoare. Energia ta nu se mai mişcă. Ţi-e teamă, pentru că nu mai ştii să intri în necunoscut. De ce să rişti? Ceea ce ştii este mult mai sigur. Vei fi obsedat de obişnuinţă. Te vei sătura de ea, te vei plictisi, te vei simţi rău, dar vei rămâne în familiar, în confort. Cel puţin acesta îţi este cunoscut. Necunoscutul te face să tremuri. Ideea necunoscutului te face nesigur.

Există două feluri de oameni în lume: cei care trăiesc confortabil - căutători de moarte, de morminte confortabile - şi cei care vor să *trăiască.* Aceştia aleg să trăiască periculos, pentru că viaţa înfloreşte numai acolo unde există risc. Ai urcat vreodată în munţi? Cu cât urci mai sus, cu atât te simţi mai proaspăt, mai tânăr. Cu cât e mai mare primejdia de cădere, cu cât e mai mare prăpastia de lângă potecă, cu atât trăieşti mai intens... Eşti suspendat între viaţă şi moarte. Nu ai cum să te plictiseşti. Praful trecutului dispare, nu ai dorinţe pentru viitor. Prezentul e foarte intens, ca o flacără. Este de ajuns. Trăieşti aici şi acum... Surfingul, schiul, sporturile extreme... Orice aduce riscul de pierdere a vieţii aduce şi o

mare bucurie, simţi mult mai intens viaţa pe care o ai. De aceea oamenii sunt atraşi de sporturile periculoase.

Unii urcă pe munte. Edmund Hilarry a fost întrebat: „De ce ai vrut să urci pe Everest?“ Şi acesta a răspuns: „Pentru că există, şi este o permanentă provocare.“ Era riscant. Mulţi oameni au murit acolo. Timp de şaizeci, şaptezeci de ani, grupuri întregi au mers acolo, la o moarte sigură. Şi totuşi, s-au dus. Ce anume i-a atras?

Să ajungi mai sus, să mergi mai departe de viaţa obişnuită, să redevii sălbatic, să fii din nou o parte din lumea normală. Poţi din nou să trăieşti ca un tigru, ca un leu, ca un râu. Vei zbura ca o pasăre în înaltul cerului, tot mai sus, tot mai departe. în fiecare moment siguranţa, contul din bancă, soţia, soţul, familia, societatea, Biserica, respectabilitatea-toate pălesc şi se îndepărtează tot mai mult. Devii singur.

De aceea îi interesează sportul pe oameni. Dar nici acestea nu sunt pericole reale, pentru că poţi deveni foarte îndemânatic, poţi învăţa, te poţi antrena. Este un risc calculat, dacă pot spune aşa. Te antrenezi pentru mersul pe munte, îţi iei precauţii. Sau înveţi să conduci la curse, să alergi cu două sute cincizeci de kilometri la oră. E periculos, e incitant. Dar poţi deveni atât de îndemânatic, încât pericolul va fi pentru ceilalţi, niciodată pentru tine. Şi chiar dacă ar exista, ar fi destul de mic. Riscurile care pot apărea sunt fizice, numai trupul e implicat.

Când spun să trăiţi periculos, asta nu înseamnă să vă asumaţi doar riscurile fizice, ci şi pe cele psihologice, iar în final pe cele spirituale. Religia e un risc spiritual. Ea ajunge pe înălţimi de unde s-ar putea să nu mai existe întoarcere.

Prin a trăi periculos înţeleg să nu trăieşti o viaţă obişnuită, „respectabilă“ - poate că eşti primar într-un oraş sau un membru de vază al comunităţii. Asta nu e viaţă. Poate că ai o profesie din care câştigi bine, banii se strâng la bancă şi totul e în perfectă ordine. Dacă ai ajuns în această situaţie, uită-te bine: tu mori şi nu se întâmplă nimic. Oamenii te respectă şi la moarte vei fi condus pe ultimul drum de foarte mulţi. Şi cu asta, gata! Vei apărea în ziare, ţi se vor dedica editoriale şi după ce totul va trece, vei aluneca în uitare. Ai trăit doar pentru atât...

Vezi? Cineva îşi poate pierde toată viaţa cu lucruri obişnuite, lumeşti. A fi spiritual înseamnă a înţelege micimea acestor lucruri şi a nu le da o importanţă excesivă. Nu spun că sunt nesemnificative. Sunt destul de importante, dar nu atât cât crezi.

Ai nevoie de bani. Sunt o necesitate. Dar ei nu sunt un scop, nu trebuie să fie. Şi de casă ai nevoie. Şi ea este o necesitate. Eu nu sunt ascet, şi nici nu vreau să vă stricaţi casele şi să plecaţi în Himalaya. Ai nevoie de casă, dar casa e

necesitatea *ta.* Nu înţelege greşit lucrurile. Aşa cum cunosc eu oamenii, totul e privit cu capul în jos. De parcă *tu* (subl. n.) ai aparţine casei. Munceşti pentru casă. Strângi bani şi mori. De fapt, nu ai trăit niciodată. Nu ai trăit nici măcar un moment de viaţă palpitantă, adevărată. Ai fost prizonier în siguranţă, familie, respectabilitate.

Te-ai plictisit, evident. Oamenii vin la mine şi spun că sunt plictisiţi. Se simt sătui, înţepeniţi. Ce e de făcut? Cred că repetând o mantră vor redeveni vii. Nu-i aşa de uşor. Ar trebui să-şi schimbe toată viaţa.

Iubeşte, dar nu te aştepta ca mâine femeia să fie disponibilă. Nu te aştepta la asta. Să nu reduci femeia la nevastă. Atunci vei trăi periculos. Să nu reduci bărbatul la soţ. Soţul e un lucru urât. Lasă-ţi bărbatul să fie bărbat, femeia să fie femeie! Nu face ca ziua de mâine să fie previzibilă! Nu te aştepta la nimic! Fii pregătit pentru tot! Asta înseamnă să trăieşti periculos.

Dar noi ce facem? Ne îndrăgostim de o femeie, începem să o curtăm şi alergăm cu ea la ofiţerul stării civile sau la biserică, să ne căsătorim. Nu spun să nu vă căsătoriţi. E o formalitate. Bine, daţi satisfacţie societăţii. Dar în viaţa voastră nu vă gândiţi niciodată că femeia vă aparţine. Să nu spui nici o secundă „eşti a mea". Cum ar putea o persoană să fie a altei persoane? Când eşti posesiv cu femeia, va fi şi ea posesivă cu tine. Nu veţi mai fi îndrăgostiţi. Vă veţi strivi şi ucide unul pe altul, vă veţi paraliza.

Iubeşte, dar nu-ţi degrada iubirea căsătorindu-te. Munceşte, dar nu lăsa munca să fie toată viaţa ta.

Viaţa ta ar trebui să rămână un joc. Munca ar trebui să aducă mijloace pentru joacă. Munceşti la serviciu, în fabrică, în magazin, dar îţi rămâne timp şi pentru joc. Nu trebuie să-ţi reduci viaţa la rutina muncii, pentru că scopul vieţii este *jocul.*

Jocul înseamnă să faci ceva numai pentru tine.

Vii la mine pentru meditaţie. Consideri meditaţia o muncă. Crezi că trebuie să faci ceva pentru a-l dobândi pe Dumnezeu. Ce nonsens! Nu se poate medita aşa. Joacă-te! Ia lucrurile în uşor. Nu trebuie să fii serios. Trebuie să te bucuri. Când te bucuri, te dezvolţi. Când te gândeşti ca la o muncă, o datorie - *trebuie* (subl. n.) să ajung la *moksha,* la *nirvana,* la eliberare - aduci din nou un sac de prostii în această lume a jocului.

Meditaţia e un joc, e *leela.* Te bucuri de ea pur şi simplu.

Dacă îţi vor plăcea mai multe lucruri pentru ele însele, vei fi mai în viaţă. Desigur, trebuie să ai mereu în viaţă riscul, primejdia. Aşa trebuie să fie viaţa. Riscul face parte din ea. De fapt, cea mai bună parte a ei este riscul. Ce mai frumoasă parte. în fiecare moment există un risc. Poate că nu eşti conştient de asta. Inspiri, expiri. Există un risc. Când expiri, de unde ştii că vei mai inspira vreodată? Nu e sigur, nimeni nu-ţi poate garanta asta.

Sunt oameni a căror religie este siguranţa. Vorbesc despre Dumnezeu ca

despre securitatea supremă. Se gândesc la Dumnezeu numai atunci când se tem. Se roagă sau meditează numai pentru o poziţie „bună“ în catastiful lui Dumnezeu. „Dacă Dumnezeu există, ştie că m-am dus la biserică în mod regulat şi l-am adorat. Pot dovedi asta.“ Chiar şi rugăciunea este un mijloc.

A trăi înseamnă să trăieşti fiecare moment, până la sfârşit. Fiecare moment are valoarea lui intrinsecă. Şi nu ai teamă. Ştii că e şi moartea acolo şi accepţi această realitate, nu te ascunzi de ea. De fapt, mergi în întâmpinare ei. Bucură-te când o întâlneşti - fizic, psihologic, spiritual.

Bucură-te de fiecare moment în care vii în contact direct cu moartea, când ea e reală, pentru că asta înseamnă că trăieşti periculos.

Iubirea te aduce faţă în faţă cu moartea. Meditaţia la fel. A veni la maestru înseamnă a veni la moarte. Să fii faţă în faţă cu cel care a dispărut în abis înseamnă a te pierde; poate că nu te vei mai întoarce.

Cei curajoşi merg înainte. Caută pericolul. Filozofia lor nu este cea a caselor de asigurări, ci a alpiniştilor, a schiorilor, a surferilor. Şi nu practică surfingul pe mare, ci în interiorul lor. Nu urcă Alpii sau Flimalaya, ci îşi caută piscurile interioare.

Nu uita: să nu pierzi niciodată arta de a risca! Să rămâi capabil de risc. Şi când găseşti ocazia, nu o rata! Nu ai să pierzi niciodată.

Riscul este singura garanţie că trăieşti, că eşti în viaţă.

Creatorul

In trecut artiştii faimoşi erau cunoscuţi pentru stilul lor de viaţă boem. Poţi să ne vorbeşti despre creativitate şi disciplină?

Viaţa boemă este singura care merită trăită. Toate celelalte vieţi sunt mai degrabă sinucideri lente decât căi de a trăi pasionat şi intens, în trecut era inevitabil ca artistul să fie şi rebel: creativitatea e cea mai mare rebeliune a existenţei. Dacă vrei să creezi, trebuie să scapi de toate condiţionările, altfel creativitatea ta va fi doar o copie. Poţi fi creativ numai dacă eşti un individ, nu poţi crea din mase. Psihologia de turmă nu este creativă, viaţa trăită astfel e mai degrabă a turmei. Fără dans, fără cântec, fără bucurie, o viaţă mecanică.

Există şi lucruri pe care le obţii de la societate trăind aşa cum vrea ea. *respectabilitate,* onoruri, *titluri* universitare, medalii *de* aur. Poate şi *Premiul Nobel. Dar* lucrurile nu vor fi prea frumoase.

Un adevărat om de geniu nu va ignora acest nonsens, această mită. A da *Premiul Nobel cuiva* înseamnă că acela a făcut nişte servicii organizaţiei respective, a fost un slujitor bun, ascultător, urmând calea trasată de alţii.

Creatorul nu poate umbla pe cărări bătute. Trebuie să caute şi să găsească în felul său propriu. Trebuie să umble prin *jungla* vieţii singur, trebuie să se izoleze de gloată, de psihologia colectivă. Mintea colectivă este cea mai joasă de pe lume - chiar şi proştii individuali sunt superiori prostiei colective. Colectivitatea ştie să miluiască: respectă, acordă onoruri, insistă că mintea colectivă e singura care are dreptate.

Din pură necesitate, creatorii de toate felurile - pictori, balerini, muzicieni, poeţi, sculptori - au trebuit să renunţe la respectabilitate. Au trebuit să trăiască boem, o viaţă de vagabond; a fost singura posibilitate ca ei să rămână creativi. Asta nu va fi aşa în viitor. Dacă sunt bine înţeles, dacă ştiţi că spun un adevăr, în viitor fiecare va trebui să-şi trăiască viaţa în mod individual, şi nu va mai fi nevoie de viaţă boemă. Aceasta e un produs secundar al vieţii fixe, convenţionale, respectabile.

Efortul meu este pentru distrugerea minţii colective, pentru ca fiecare individ să fie liber. Nu vor mai fi probleme: vei putea trăi aşa cum doreşti. De fapt, omenirea se va naşte numai atunci când individul va fi respectat în rebeliunea lui. Omenirea încă nu s-a născut. Ce vezi tu e un fenomen iluzoriu. Dacă nu dăm libertate individuală fiecăruia, nu lăsăm omul să trăiască în felul lui... Şi desigur, n-ar trebui să se interfereze cu nimeni - asta e o parte a libertăţii. Nimeni nu trebuie să deranjeze pe nimeni.

In trecut, fiecare îşi băga nasul în afacerile tuturor - inclusiv în viaţa privată. De exemplu, ce treabă are societatea dacă tu te îndrăgosteşti?

E un fenomen personal, nu o problemă de strigat în piaţă. Dacă două persoane doresc să trăiască în comuniune prin iubire, societatea nu ar trebui să intervină. Dar nu, societatea intervine cu toate prostiile, direct sau indirect, intre îndrăgostiţi se bagă poliţistul, magistratul, şi dacă nu este de-ajuns, societatea l-a creat pe superpoliţistul Dumnezeu, care o să aibă *grijă de ei...*

Idee a despre Dumnezeu este aceea că ar fi vreun curios indiscret, care spionează viaţa privată în baie, care se uită pe gaura cheii să vadă *ce faci. Urât. Toate religiile lumii* afirmă că Dumnezeu e cu ochii pe

om tot timpul. Ce urâţenie...! Ce fel de Dumnezeu este acesta? Nu are altceva de făcut decât să-i urmărească şi să-i spioneze pe toţi? Pare să fie cel mai tare superdetectiv!

Omenirea are nevoie de un nou Pământ - Pământul libertăţii. Spiritul boem a fost o reacţie necesară, dar în viziunea mea nu va mai exista, pentru că fiecare va fi împăcat cu sine însuşi. Mintea colectivă nu va mai domina pe nimeni. Fiecare va trăi cum doreşte. Doar atunci există creativitate. Creativitatea este parfumul libertăţii individuale.

Mă întrebi despre creativitate şi disciplină...

Disciplină este un cuvânt minunat, care a fost prost folosit, ca multe altele. Cuvântul „disciplină“ provine din aceeaşi rădăcină ca şi *discipol,* rădăcină care înseamnă *proces de învăţare.* Cineva care este pregătit să înveţe este un „discipol“, iar procesul prin care ne pregătim să învăţăm se cheamă „disciplină“.

Persoana foarte bine informată, care ştie multe, nu este niciodată pregătită să înveţe. Ea crede că ştie, că este foarte centrată în cunoaştere. Cunoaşterea ei este hrana orgoliului. Nu poate fi discipol, nu este un practicant adevărat al disciplinei.

Socrate spune: „Ştiu numai un singur lucm: că nu ştiu nimic.“ Acesta este începutul disciplinei. Când nu ştii nimic, desigur că ai o sete de a întreba, de a explora, de a cerceta. In momentul în care începi să înveţi, inevitabil urmează un alt factor: ceea ce ai învăţat trebuie să uiţi mereu, altfel te vei încărca şi asta va împiedica procesul ulterior de învăţare.

Un adevărat practicant al disciplinei nu acumulează. El moare în fiecare moment şi ceea ce ajunge la el vine pe pământ virgin. Ignoranţa este luminoasă. Una dintre cele mai frumoase stări ale existenţei este starea de necunoaştere luminoasă. Atunci eşti deschis. Fără bariere. Eşti gata să explorezi. Indienii nu mai pot face asta. Ei ştiu deja totul. Nici musulmanii, nici creştinii...

Disciplina a fost interpretată greşit. Se spune să-ţi „disciplinezi“ viaţa, să faci asta, să nu faci aia. Mii de lucruri care trebuie şi care nu trebuie făcute i-au fost impuse omului. Cu atâtea condiţionări el nu poate fi creativ. E un prizonier. Oriunde vrea să plece, se loveşte de ziduri.

E necesar ca omul creativ să scape de „trebuie“ şi „nu trebuie“. El are nevoie de libertate, de spaţiu vast, are nevoie de tot cerul, de toate stelele. Numai atunci spontaneitatea interioară se poate manifesta.

înţelesul pe care îl dau eu disciplinei nu reiese din cele zece porunci. Eu nu vă dau nici o disciplină, ci doar vă spun cum să învăţaţi şi să nu deveniţi niciodată eruditi. Disciplina trebuie să răzbată din inimă, să fie a *voastră* - asta e marea diferenţă. Când te „disciplinează“ altcineva, nu ţi va potrivi niciodată, va fi ca haina altuia. Te va strânge sau va fi prea largă, şi

vei avea un sentiment prostesc în ea.

Mahomed a dat o disciplină musulmanilor. Poate că lui i s-a potrivit, dar nu şi altora. Buddha a dat îndrumare milioanelor de budişti. A fost părerea lui, dar nu neapărat bună şi pentru ceilalţi. Disciplina este un fenomen individual. Cum o împrumuţi, cum ajungi să trăieşti după nişte principii prestabilite şi lipsite de viaţă. Iar viaţa nu e moartă, viaţa e în schimbare în fiecare clipă. Viaţa este un flux.

Heraclit are dreptate: nu pui piciorul în acelaşi râu de două ori. Eu unul spun că nici măcar o dată n-o poţi face, atât de rapid e râul! Trebuie să fii atent la toate situaţiile, la toate nuanţele, trebuie să răspunzi acestor situaţii în funcţie de circumstanţele în care te afli, nu conform modului de a acţiona al altora, dinainte stabilit.

Vedeţi cât de proastă e omenirea? Acum cinci mii de ani Mânu a dat un cod indienilor, şi ei încă îl mai urmează. Cu trei mii de ani în urmă Moise a dat un cod evreilor, şi ei încă îl mai respectă. Tot acum cinci mii de ani Adinatha a dat legi jainiştilor, şi aceştia le mai respectă. Lumea întreagă e condusă după nişte discipline vechi!

Sunt vechi. Ar fi trebuit îngropate demult. Duci cadavre care miros urât. Şi când viaţa ta e plină de cadavre, cum să trăieşti?

Eu vă învăţ despre momentul prezent, despre libertatea şi responsabilitatea lui. Un lucru poate fi corect acum, pentru ca peste o clipă să fie greşit. Să nu încercaţi să fiţi consecvenţi. Aceasta e moarte. Numai morţii sunt consecvenţi.

încercaţi să fiţi vii, cu toate lipsurile în continuitate. Trăiţi fiecare moment fără referire la trecut sau la viitor. Trăiţi momentul în contextul respectiv, iar reacţia voastră va fi totală. Totalitatea este frumuseţe, este continuitate. Tot ce veţi face va avea o frumuseţe aparte.

ÎMBĂTRÂNIREA

Vorbeşte-ne despre bătrâneţe.

Un om poate evolua sau poate îmbătrâni. Cel care îmbătrâneşte nu a trăit deloc. A petrecut ceva timp, dar nu a trăit. Viaţa lui a fost o continuă reprimare. Să nu îmbătrâneşti! Asta nu înseamnă că nu vei deveni bătrân, ci doar schimbă dimensiunea: evoluezi. Cât despre îmbătrânire, ea se referă numai la corp. Conştiinţa, tu, nu veţi îmbătrâni, veţi evolua. Tu vei merge spre maturitate.

Toate religiile au făcut crime de neiertat. Nu te-au învăţat cum să trăieşti, ci cum să *nu* trăieşti, cum să renunţi la viaţă, la lume. Această lume, în conformitate cu toate religiile, este o pedeapsă. Te afli în închisoare. Singurul lucru pe care-l poţi face este să evadezi din această închisoare. Nu e adevărat.

Viaţa nu e o pedeapsă. Viaţa este atât de valoroasă încât nu poate fi o pedeapsă, ci o răsplată. Ar trebui să fii recunoscător faţă de existenţă pentru că te-a ales - respiră prin tine, iubeşte prin tine, cântă prin tine, dansează prin tine.

Dacă te dezvolţi spre maturitate şi înţelegere nu îmbătrâneşti niciodată. Vei fi mereu tânăr, pentru că mereu vei avea ceva de învăţat, învăţarea te menţine tânăr. Eşti tânăr pentru că nu te încarci cu reprimări. Eşti imponderabil, te simţi ca un copil - un nou venit în această lume minunată.

Trei preoţi mergeau odată spre Pittsburg. Vânzătoarea de la ghişeul de unde trebuiau să ia bilete era o femeie foarte frumoasă. îmbrăcămintea ei dădea la iveală un decolteu generos şi nişte sâni foarte frumoşi.

Cel mai tânăr dintre preoţi a ajuns la ghişeu şi, privind-o, a uitat cu totul de călătorie, a rămas cu ochii la decolteu. Ea l-a întrebat:

„Cu ce te pot ajuta?“

„Trei bilete la Titsburg3 “, a oftat el.

Femeia a tresărit şi i-a spus:

„Eşti preot!“

Al doilea, ajuns la ghişeu, l-a împins pe tânăr de-acolo:

„Nu te supăra“, i-a spus el femeii. „Este tânăr, necopt. Dă-ne trei bilete la Titsburg...“

---

3 joc de cuvinte; în limba engleză Pittsburg se pronunţă „piţburg , iar „tits" (pronunţat „tiţ") = ţâţe *(n. ed.)*

Femeia s-a uitat lung la el. Oamenii ăştia erau nebuni sau ce se întâmpla cu ei?

„Şi să ne dai restul în sfârcuri şi cenţi."

De data asta femeia a început să ţipe:

„Asta e prea de tot!"

Cel mai în vârstă dintre preoţi s-a apropiat de ghişeu şi a spus:

„Fiica mea, nu te supăra. Aceştia locuiesc la mănăstire. Nu ies niciodată, nu văd pe nimeni. înţelege-i. Au renunţat la viaţă. Fii calmă. Dă-ne trei bilete la Titsburg."

Femeii nu-i venea să creadă - avea de-a face cu trei idioţi!

Bătrânul a adăugat:

„Şi nu uita, te previn: acoperă-ţi trupul mai bine. Dacă nu, Sfântul Deget va arăta cu Petru spre tine!"

Iată nişte obsedaţi. Cu cât negi viaţa mai mult, cu atât devii mai obsedat de ea. Până acum, oamenii n-au fost lăsaţi să ducă o viaţă fără obsesii.

Toate religiile, toate guvernele sunt supărate pe mine pentru că sunt în favoarea omului care trăieşte liber şi fără obsesii - pur, simplu, cu bucurie, făcând din viaţă un paradis.

Noi nu trebuie să căutăm paradisul prin ceruri. Dacă ar fi acolo am merge acolo, dar aşa, trebuie să creăm paradisul pe Pământ, măcar ca o pregătire. Dacă putem trăi în paradisul terestru, atunci oricare alt paradis va fi al nostru, nimeni n-o să ni-1 ia. în nici un caz aceşti preoţi şi călugări! Aceştia sunt lipiţi de iad, pentru că pe dinafară sunt ceva şi pe dinăuntru sunt chiar invers. încercaţi să fiţi naturali.

Riscaţi totul pentru a fi naturali, şi nu veţi pierde.

De ce există expresia „bătrân libidinos4"? Am impresia că pe măsură ce îmbătrânesc oamenii gândesc în acest mod despre mine.

Acest lucru se întâmplă pentru că într-o societate care reprimă totul de foarte multă vreme, bătrânii libidinoşi există. Ei există din cauza sfinţilor, a preoţilor, a puritanilor. Dacă omenirea şi-ar trăi viaţa sexuală cu bucurie, atunci la patruzeci şi doi de ani, şi *nu* la optzeci şi patru, sexul îşi va pierde atracţia pentru ei. Aşa cum sexul apare şi creşte în putere după paisprezece ani, pe la patruzeci şi doi de ani începe să dispară. Acesta e cursul natural al lucrurilor. Când sexul dispare, bătrânul are iubirea.

4 în englezi "dirty old man"; dirty = murdar; indecent, obscen (n. *ed.)*

compasiunea, are înclinaţii de cu totul altă natură. Nu mai există pofte în iubirea lui, nu mai există dorinţe, nu mai vrea nimic de la sex. Iubirea lui e pură, e nevinovată, e numai bucurie.

Sexul oferă plăcere. Sexul oferă plăcere atunci când asta vrei de la el. Dacă sexul devine irelevant... Şi asta nu pentru că a fost reprimat, ci fiindcă a fost atât de profund experimentat, încât îşi pierde valoarea... II cunoşti, şi cunoaşterea te face liber. îl cunoşti în totalitate, şi misterul dispare. Nu mai ai de ce să explorezi în continuare. în această cunoaştere energia sexuală se transformă toată în iubire, în compasiune. Asta îţi aduce bucurie. Omul bătrân este omul cel mai bun şi mai curat din lume.

în nici o limbă nu există o expresie care să însemne „bătrân inocent*“. Eu unul n-am auzit să existe. însă cea de bătrân libidinos există în toate limbile. Motivul e simplu: corpul îmbătrâneşte, oboseşte, vrea să se debaraseze de sexualitate, dar mintea, din cauza atâtor refulări, se agaţă. Corpul nu mai poate, dar mintea îl târăşte prin lucruri pe care el nu mai poate să le facă; omul bătrân este o catastrofă. în ochii lui se vede dorinţa, în schimb trupul este mort, uzat. Dar mintea îl aţâţă, îi dă ghes. începe să aibă o privire obscenă, o faţă obscenă. începe să fie hâd.

Toate astea îmi aduc aminte de povestea unui om care a auzit odată o discuţie între soţia şi sora sa, referitoare la desele lui plecări în călătorii de afaceri, departe de casă. Sora sugera că soţia ar trebui să fie mai atentă, pentru că în aceste călătorii soţul locuia în hoteluri pline de femei atrăgătoare, fără obligaţii.

„De ce să fiu îngrijorată?“ a întrebat soţia. „Nu m-a înşelat niciodată. E prea loial, prea cinstit... iar acum, prea bătrân...“

Mai devreme sau mai târziu corpul îmbătrâneşte - aşa trebuie să se întâmple - dar dacă nu ţi-ai trăit dorinţele, ele vor rămâne agăţate de tine şi te vor urâţi. Omul bătrân este ori cel mai minunat om din lume, inocent precum copiii, şi mult mai profund - un înţelept - ori un uragan de dorinţe de tot felul, alergând în toate direcţiile.

Un om foarte bătrân a fost arestat în timp ce molesta o femeie tânără. La tribunal magistratul a schimbat încadrarea faptei bătrânului de optzeci şi patru de ani din „viol“ în „atac cu o armă nefuncţională“.

Devii bătrân şi trebuie să ştii că bătrâneţea este apogeul vieţii.

* în engleză “clean old man” (bătrân inocent); clean = curat; pur, inocent, nevinovat, neprihănit (n. *ed)*

Trebuie să fie o experienţă minunată. Copilul are speranţe pentru viitor, trăieşte pentru viitor. Are dorinţe. Fiecare copil crede că va fi cineva: Alexandru cel Mare, Stalin, Mao Zedung. Trăieşte în dorinţă şi în viitor. Tânărul este sclavul tuturor instinctelor care explodează în el. Sexul este acolo. Tânărul este posedat de astfel de dorinţe. El nu poate fi liber. Are ambiţii şi timpul trece repede. Trebuie să facă ceva, trebuie să fie cineva! Toate speranţele, toate dorinţele, toate fanteziile copilăriei trebuie împlinite. Este foarte agitat, foarte grăbit.

Bătrânul ştie că toate acestea sunt... copilării... Bătrânul ştie că zilele tinereţii furtunoase au trecut. Această linişte are frumuseţe, bogăţie, profunzime. Dacă bătrânul este cu adevărat matur-ceea ce se întâmplă foarte rar - totul va fi minunat. Dar, în mod normal, oamenii înaintează în vârstă, însă nu evoluează. De aici vin toate problemele.

Evoluaţi! Fiţi mai maturi, mai atenţi, mai conştienţi! Bătrâneţea e ultima ocazie ce v-a fost dată: pregătiţi-vă, înainte ca moartea să sosească! Cum trebuie să vă pregătiţi pentru moarte? Devenind mai meditativi.

Dacă dorinţele mai sunt în tine şi corpul bătrân mai e capabil să le împlinească, nu trebuie să te îngrijorezi. Meditează asupra lor, priveşte- le cu atenţie, fii conştient de ele. Doar fiind astfel vei putea transforma energia conţinută în ele. Dar înainte să vină moartea trebuie să fii liber de toate dorinţele.

Când spun să fii liber de dorinţe mă refer de fapt la eliberarea de obiectul dorinţelor. Nu va mai rămâne decât o singură năzuinţă. Această năzuinţă pură este divină, ea este Dumnezeu. Acum apare creativitatea în stare pură: fără obiect, fără adresă, fără direcţie, fără destinaţie - energia pură, o revărsare de energie, care nu merge nicăieri. Aceasta este iluminarea.

MAESTRUL

Pentru lumea occidentală termenii „libertate“ şi „maestru“ se exclud reciproc. Pentru cei care te cunosc, lucrul acesta este greşit Cum redefineşti libertatea şi maestrul pentru occidentali?

Lumea occidentală nu a venit în contact cu realitatea cutremurătoare a întâlnirii dintre maestru (învăţător) şi discipol. Desigur, aceasta nu este vizibilă. E ca şi iubirea, dar mult mai mare, mai profundă, mai misterioasă. Occidentul a cunoscut sfinţi şi acoliţi ai lor. Sfinţii au pretins

supunere, credinţă. în momentul în care devii credincios, nu mai exişti, întreaga ta individualitate dispare. Eşti creştin, evreu, orice, dar nu tu însuţi. Relaţia maestru-discipol a apărut în Orient, pe vremea oamenilor ca Lao Tze, Zarathustra, Gautama Buddha. Ei au creat un nou tip de relaţie.

Nu oricine pictează ca Picasso, nu oricine e un Michelangelo. Occidentul nu l-a avut pe Gautama Buddha. Iisus nu se compară, Iisus este doar un evreu care a crezut în dogme evreieşti. A fost credincios - chiar prea credincios. Gautama Buddha a fost un rebel. El nu a fost discipolul nimănui. Nici Lao Tze. Ei n-au avut scripturi, sisteme de credinţă. Ei au căutat singuri - riscând, depărtându-se de oameni pe drumul lor singuratic, neştiind unde se încheie călătoria, încrezându-se doar în propria inimă, trăind mici evoluţii, împăcări, linişte, iubire, parfum nou în existenţa lor, privirea limpede, clarificarea trecutului. Claritate, transparenţă... Astfel au ştiut că sunt pe calea cea bună.

Fără nici o călăuză, fără să găsească pe nimeni pe drum pentru a întreba despre destinaţie. Un zbor din singurătate în singurătate. Dar odată ce un om găseşte adevărul pe cont propriu, îşi dă seama că nu are nevoie de religie, de un cadru organizat - acestea îi ascund adevărul - de preoţi sau de mediatori - aceştia nu te lasă să ajungi la adevăr. Astfel de oameni, care au găsit adevărul, devin maeştri.

Diferenţa este subtilă şi trebuie bine înţeleasă. Discipolul nu este un acolit, unul care urmează. El este un îndrăgostit. Despre acoliţi nu se poate spune că sunt îndrăgostiţi. în discipol s-a întâmplat ceva în prezenţa cuiva. Nu e vorba de convingere, de idei. Nu e vorba de convertire, ci de o transformare. în momentul în care cel care caută vine în contact cu cel care a găsit, apare o sincronizare perfectă. Se vor privi în ochi fără să-şi spună o vorbă, şi ceva ce nici n-au visat vreodată va deveni marea realitate.

Nu este vorba despre credinţă - credinţă ai în filozofie, în ideologie. Credinţa se referă la ficţiuni pentru care nimeni nu găseşte argumente sau dovezi concrete. Este vorba despre încredere. Ea îi uneşte pe maestru şi pe discipol. încrederea este cea mai frumoasă floare a iubirii. Cum ar putea iubirea să creeze sclavi? Faptul că iubirea este cea care-i uneşte pe maestru şi pe discipol este suficient pentru a şti că maestrul va pregăti drumul pentru eliberarea discipolului: altfel ar însemna că trădează iubirea, şi nici un maestru nu poate trăda iubirea.

Iubirea este realitatea ultimă. El trebuie să o împlinească în tot ce face, în ce spune, în relaţii, în tăceri. Orice face, trebuie să împlinească un singur lucru: iubirea. Un om care orbecăie, un discipol va veni la el...

Numai preoţii şi politicienii exploatează acest lucru şi îşi caută acoliţii. Aceştia sunt de acord într-o singură privinţă: că au nevoie de cortegii în urma lor. Numai aşa pot fi cineva. Şi-au împărţit teritoriile: politicienii au luat lumea fizică, iar preoţii pe cea spirituală. între aceste două lumi, oamenii sunt sclavi. Ei au distrus libertatea tuturor.

Cea mai mare contribuţie a venit de la puţinii maeştri care au ajuns nu numai la propria libertate, dar şi la eliberarea celor care i-au iubit. Ax fi de neconceput: tu să mă iubeşti şi eu să te înrobesc. Dacă mă iubeşti, te poţi bucura de asta numai în libertate. Când te văd că-ţi desfaci aripile şi zbori spre cer, spre necunoscut, spre dincolo, spre mistere, *atunci* mă bucur, nu când eşti înlănţuit de dogme, de culturi, de superstiţii, de religii şi filozofii. Aşa se numesc lanţurile tale. Ele sunt făcute de oameni diferiţi, dar în acelaşi scop.

în Occident nu există maeştri... Există papi, profeţi, salvatori, sfinţi. Occidentul nu este conştient că există o dimensiune pe care a scăpat-o din vedere şi care are cea mai mare valoare... Şi pentru că această dimensiune a fost ignorată, a apărut o mare neînţelegere... Ca în fabula lui Esop.

O vulpe încerca, sărind cât de sus putea, să ajungă la nişte struguri frumoşi şi copţi, aflaţi undeva, deasupra capului său. Dar săritura era prea slabă. Obosită, transpirată, după ce a căzut de mai multe ori, vulpea s-a uitat în jur să vadă dacă mai era cineva pe acolo.

Iepuraşul o privea dintr-o tufa. Acesta reprezenta un pericol pentru ea: ar fi putut spune la toată lumea ce văzuse. Vulpea a plecat de lângă struguri. Iepuraşul s-a dus după ea şi a întrebat-o:

„Nu te supăra, aş vrea să ştiu şi eu ce s-a întâmplat. De ce nu ai ajuns la struguri?“

Vulpea s-a înfuriat:

„Mi s-a părut că te-am văzut mai devreme pe acolo. Ştiu că vrei să răspândeşti zvonul despre mine. Până la urmă am decis să nu iau strugurii, pentru că nu erau copţi. Dacă aud că vorbeşte cineva despre asta, am să te omor, pentru că tu ai fost singurul martor.“

O fabulă mică, plină de tâlc: dacă nu poţi să ajungi la ceva, începi să condamni acel lucru: strugurii sunt acri.

Tu mă întrebi despre accepţiunea occidentală a cuvintelor „maestru“ şi „libertate"...

Cuvântul „maestru“ creează confuzie. Creează impresia că poţi

deveni sclavul cuiva care îţi este maestru5. în Orient acest cuvânt înseamnă că eşti propriul tău stăpân, că nu mai eşti un sclav, că ai devenit liber. Limbi diferite, climate diferite, oameni diferiţi, experienţe diferite

- de aceea au apărut asemenea confuzii.

A fi propriul tău stăpân nu a fost niciodată un scop în conştiinţa occidentală - aici fiecare a vrut să-i cucerească pe alţii, să-i stăpânească pe *alţii.* E greu să traduci cuvintele orientale în limbaj occidental. La fel de greu e să vorbeşti despre fizica cuantică în limbaj oriental - nu vei găsi cuvintele potrivite, pentru că înaintea limbajului trebuie să existe experienţa. Experienţa creează limbajul. încerci, dar ţi se întâmplă lucruri ciudate. Cuvântul oriental pentru „maestru“ este *acharya* - „acela care îşi trăieşte viaţa autentic, în conformitate cu propria conştiinţă“. Când te apropii de un asemenea om ce poate să-ţi ofere? Fiind cu el, înveţi un singur lucru: cum să trăieşti în libertate, în conştiinţă, în integritate, în demnitate. Noi spunem “maşter“ în loc de „acharya“. Cuvântul „discipol“ este mai norocos, pentru că orientalul „shishya“ are acelaşi înţeles, însă din motive diferite. Discipolul este acela care încearcă să înveţe ceva. Cuvântul „discipol“ are la bază cuvântul „disciplină“. înseamnă a te pregăti să înveţi, să înţelegi. E bine aşa cum este, poate fi folosit... în ceea ce priveşte cuvântul „maestru“... Discipolul s-a îndrăgostit de maestru şi vrea să înveţe să dobândească aceeaşi libertate, aceeaşi sinceritate, aceeaşi integritate, să ajungă la aceeaşi conştiinţă înaltă. Nu se pune problema de abandonare, de capitulare, de credinţă. în prezenţa maestrului, în jurul maestrului, discipolul începe să evolueze într-o nouă dimensiune, pe care nu ştia că o are în el, ca potenţial. Maestrul nu îi dă nimic altceva decât iubire - şi nici asta nu se poate spune că-i dă. El doar luminează, ca razele soarelui, pentru toate păsările, florile, animalele. Oricine e aproape de maestru va fi inundat de iubire.

Cauţi, eşti gata să înveţi, dacă deja nu ai învăţat ceva, dacă nu eşti deja plin de prejudecăţi, înrobit, dacă nu ţi-ai vândut sufletul vreunei teologii, religii, ideologii. Fii alături de maestru şi va începe să se infiltreze ceva în tine. Ca lumina unei lămpi. Aşa percepe Orientul acest fenomen: lumina se propagă de la o inimă la alta, de la una care arde, la una care mai rătăceşte încă în întuneric. Şi acest lucru este declanşat de o simplă apropiere. Gândeşte-te la două lumânări, una aprinsă, cealaltă încă nu,

5 în engleză master = stăpân; maestru, învăţător

apropiindu-se una de alta. Va veni un moment uluitor, ambele lumânări vor arde. Flacăra a trecut de la una la cealaltă... Doar prin apropiere... Iubirea creează apropiere, şi flacăra va trece de la o inimă la alta. Nu este vorba nici de capitulare, nici de credinţă.

Întrebarea ta este importantă: nici în Orient nu vei mai găsi maestrul pe care l-am descris, pentru că Orientul s-a scufundat în întuneric. Vremea lui Gautama Buddha nu mai este o realitate, ci doar o frumoasă amintire, un vis avut poate de cineva, odată.

Intr-o dimineaţă împăratul Prasenjita a venit la Gautama Buddha. Avea în mână o floare de lotus şi un diamant uriaş, cel mai preţios în acele timpuri. Venise la insistenţele soţiei: „Buddha este aici, şi tu îţi pierzi vremea cu prostii, vorbind despre lucruri inutile.“ Femeia venise la Buddha în copilărie, dar mai târziu se măritase. Prasenjita nu avea nici o înclinaţie de această natură, însă ea fusese atât de insistentă încât el n-a putut decât să cedeze. „Merită să merg, să văd măcar ce fel de om este“, şi-a zis. împăratul era foarte orgolios, aşa că s-a dus la Buddha cu cel mai preţios diamant pe care îl avea.

Nu putea merge ca un oarecare. Toţi trebuiau să ştie asta... De fapt, el dorea ca toţi să ştie cine e mai mare, Gautama Buddha sau Prasenjita... Diamantul acesta fusese obiectul multor războaie.

Soţia lui a râs: „Habar nu ai la cine te duci! Mai bine-i duci o floare decât această piatră.“ El n-a prea înţeles, dar a făcut o concesie. „Mă duc cu amândouă, să vedem ce se întâmplă.“

Ajuns acolo, a oferit diamantul, însă Buddha i-a spus foarte sec:

- Renunţă!

Ce să facă. A renunţat, a lăsat diamantul jos.

A oferit apoi floarea, dar Buddha i-a spus din nou:

- Renunţă!

A lăsat şi floarea jos şi a început să se teamă: omul părea nebun, dar zece mii de discipoli îl urmau... Prasenjita stătea gândindu-se cât de prost trebuie că păţea celorlalţi. în acest timp Buddha a spus pentru a treia oară:

- Nu m-ai auzit? *Renunţă'.*

‚JE nebun de-a binelea!“, şi-a spus Prasenjita. „La ce să renunţ? N-am mai adus nimic cu mine!“

In acel moment, Sariputta, un vechi discipol al lui Buddha, a început să râdă.

Prasenjita s-a întors spre el şi l-a întrebat:
- De ce râzi?
- Tu nu-i înţelegi cuvintele. Nu ţi-a spus să renunţi la diamant şi nici la floare, ci numai la orgoliu. Poţi să-ţi iei înapoi diamantul şi floarea de lotus, dar lasă aici vanitatea. N-o mai lua cu tine.

Minunate vremuri! Un nou cer s-a deschis în faţa lui Prasenjita. A renunţat la sine în faţa lui Buddha, cu umilinţă, şi nu l-a mai părăsit niciodată. A rămas în cortegiul care-1 urma pe maestru. A uitat de regatul său, a uitat de toate. Singurul lucru care i-a mai rămas a fost minunatul om pe care-1 avea alături, cu graţia sa, cu magnetismul său invizibil, cu ochii şi cu tăcerea sa. Şi împăratul a fost cucerit de toate acestea.

Nu e o chestiune de credinţă, de convertire, de argumente, ci de cea mai înaltă calitate a iubirii.

Rareori poţi găsi un maestru în zilele noastre, dar sunt mulţi cei care se pretind a fi. Pe aceştia îi recunoşti imediat. Când îţi cer să crezi în ceva, când îţi cer să urmezi legi şi reguli, să te încrezi în ei fără a te îndoi, fără a întreba, necondiţionat, îi vei recunoaşte imediat. Părăseşte acel loc cât de repede poţi!

Astfel de oameni sunt peste tot, şi în Orient, şi în Occident. Rareori găseşti un maestru care-ţi oferă demnitate, iubire, libertate, care nu te înlănţuie, care nu-ţi impune nici un contract, care nu vrea să fii umbra lui - pur şi simplu vrea să fii tu însuţi. Când vei găsi un astfel de om înseamnă că ai ajuns în cel mai important moment al vieţii tale. Nu-1 rata! Mulţi prefăcuţi există. Maeştrii adevăraţi sunt foarte rari.

Nefericirea vremurilor noastre este că am uitat complet o anumită dimensiune. Şi acest lucru s-a întâmplat nu numai în Occident. Aici ea n-a fost niciodată descoperită. în Est însă am descoperit-o, dar apoi am pierdut-o. Dacă nu mai sunt maeştri care să-şi fi atins potenţialul ultim, care să fi devenit Dumnezeu pentru ei înşişi, e cu atât mai greu pentru discipolii care rătăcesc în întuneric, în orbire, în tot felul de diversiuni, să-şi găsească demnitatea, şinele.

Eu nu mă străduiesc aici să creez discipoli - acesta e doar începutul. Eu vreau să creez cât mai mulţi maeştri. Lumea are o nevoie imensă, stringentă, de conştiinţă, de iubire, de libertate, de sinceritate. Numai asemenea oameni vor crea atmosfera spirituală specială, care va împiedica omenirea să se sinucidă... Oameni puternici, dar mai cu seamă iubitori.

Zorba-Buddha

Cum ai explica tu noţiunile de „răzvrătire“ şi „răzvrătit“?

Răzvrătirea şi răzvrătitul sunt două lucruri simple: răzvrătitul este acela care nu trăieşte ca un robot, condiţionat de trecut. Religia, societatea, cultura - orice aparţine zilei de ieri - nu mai interferează în modul lui de viaţă.

El trăieşte individual... Nu mai este o spiţă de la roată, ci un tot organic. Viaţa lui nu e decisă de nimeni, doar de propria inteligenţă. Parfumul vieţii sale este acela al libertăţii. Nu numai că el trăieşte în libertate, dar permite şi celorlalţi să trăiască în libertate. Nu permite amestecul nimănui în viaţa sa, dar nici nu se amestecă în viaţa altora. Pentru el viaţa este sfântă, libertatea este valoarea ultimă şi este în stare să sacrifice orice pentru ea: respectabilitate, statut social, chiar şi viaţa însăşi.

Pentru el libertatea este ceea ce Dumnezeu a fost pentru credincioşi în trecut. Libertatea e Dumnezeul său.

Oamenii au trăit de secole ca oile, ca părţi din mulţime, urmând tradiţii, convenţii, scripturi şi discipline vechi. Modul acesta de viaţă este împotriva individului. Dacă eşti CTeştin sau hindus, nu mai eşti individual.

Răzvrătitul este acela care trăieşte în acord cu lumina sa proprie, care riscă orice altceva pentru valoarea supremă care se numeşte libertate.

Răzvrătitul este omul contemporan.

Gloatele nu sunt contemporane. Indienii cred în scripturi vechi de zece mii de ani. La fel se întâmplă şi cu celelalte religii. Morţii îi conduc pe cei vii. Răzvrătitul se ridică împotriva morţilor, îşi ia viaţa în propriile mâini. Nu se teme de singurătate. Dimpotrivă, îi place să fie singur şi consideră singurătatea ca pe o comoară foarte preţioasă. Mulţimea oferă siguranţă, securitate, dar cu preţul sufletului tău. Te înrobeşte. îţi dă indicaţii despre cum să trăieşti: ce să faci, ce să nu faci.

Peste tot în lume religiile au produs ceva asemănător celor zece porunci. Acestea au fost create de oameni care habar n-aveau cum va arăta viitorul, cum va evolua conştiinţa umană. Ca şi cum un copil ar scrie întreaga poveste a vieţii sale, fără să ştie ce înseamnă tinereţea, bătrâneţea, moartea.

Toate religiile sunt primitive, imature şi ele îţi modelează viaţa. E firesc ca lumea să fie plină de suferinţă: nu ţi se îngăduie să fii tu însuţi. Fiecare cultură vrea să te transforme într-o copie, niciodată în original.

Răzvrătitul este acela care trăieşte conform luminii sale, inteligenţei sale. îşi creează drumul în timp ce merge pe el, nu urmează nici o mulţime.

Viaţa lui e periculoasă, dar ce nu e periculos nu merită trăit. El acceptă provocarea necunoscutului. Nu se întâlneşte cu un necunoscut previzibil, pregătit de trecut. Acest lucru dă naştere tuturor angoaselor umanităţii. Trecutul te formează, dar viitorul nu va fi niciodată aşa cum se vedea el din trecut. Ziua de ieri nu va fi niciodată ziua de mâine.

Până acum aşa s-a trăit: zilele trecute te-au pregătit pentru cele viitoare. Această pregătire e de fapt un obstacol. Nu respiri liber, nu iubeşti liber, nu dansezi liber - ai fost mutilat în toate modurile posibile. Greutatea trecutului e prea mare, te striveşte. Răzvrătitul spune „adio" trecutului.

Procesul este permanent: a fi răzvrătit înseamnă să fii *mereu* răzvrătit. Fiecare moment, fiecare zi devine trecut. Trecutul tău şi cu tine treceţi în fiecare moment printr-un cimitir. Prin urmare, răzvrătitul are de învăţat o nouă artă: arta de a muri în fiecare moment care trece, pentru a putea trăi liber în fiecare moment care vine.

Răzvrătitul se află într-un continuu proces de revoltă. In asta constă deosebirea dintre răzvrătit şi revoluţionar.

Revoluţionarul este condiţionat de trecut. Nu de Iisus sau de Buddha, ci de Marx, Mao Zedung, Stalin, Hitler, Mussolini... Revoluţionarul are şi el „biblia" lui: „Capitalul", ţara sfântă - Uniunea Sovietică, Mecca lui - Kremlinul... Ca şi alte persoane religioase, el nu trăieşte în acord cu propria conştiinţă, ci după nişte reguli create de alţii. Revoluţionarul este de fapt un reacţionar. El se ridică împotriva unor norme, dar susţine altele. Este împotriva unei culturi, dar e gata să adopte o alta. Nu face altceva decât să se mute dintr-o închisoare în alta - de la creştinism la comunism, de la o religie la alta.

Răzvrătitul se rupe de trecut şi nu permite acestuia să-I domine. Acţiunea lui este constantă, continuă. Viaţa răzvrătitului e ca o flacără arzând. El este proaspăt şi tânăr până la ultima suflare. El nu va reacţiona în nici o situaţie după vreo experienţă trecută, ci va răspunde aşa cum îi dictează conştiinţa în acel moment.

Pentru mine, a fi răzvrătit înseamnă singurul mod de a fi religios. Aşa-numitele religii nu sunt de fapt religii. Ele au distrus omenirea, au târât oamenii în sclavie, le-au înlănţuit sufletele. Pe dinafară pare că eşti liber, dar înlăuntrul tău religiile ţi-au impus norme de conştiinţă care te domină. Răzvrătitul aruncă trecutul şi îşi trăieşte viaţa după dorinţa sa, în felul său, nu cum zic Buddha, Iisus sau Moise.

Răzvrătitul este singura speranţă pentru viitorul omenirii.

Răzvrătitul va distruge religiile, naţiunile, rasele, pentru că acestea

sunt putrede şi moarte, umbresc progresul şi evoluţia. Ele nu îngăduie omului să înflorească, nu vor ca pe Pământ să existe oameni, ci oi.

Iisus spune mereu: „Eu sunt păstorul, voi sunteţi oile mele...“ M-am întrebat întotdeauna cum de nu s-a ridicat cineva să spună: „Ce vrei să zici cu prostia asta? Dacă noi suntem oi, nici tu nu eşti altceva. Iar dacă tu eşti păstorul, asta suntem şi noi!“ Nu numai contemporanii lui, dar nici cei care i-au urmat de două mii de ani, nici un creştin nu s-a ridicat să pună sub semnul întrebării această insultă la adresa omenirii, această umilinţă de a numi umanitatea o turmă, iar pe el păstor, salvator.

„Am venit pentru a vă mântui...“ şi el nu a putut să se mântuiască pe sine. Jumătate din omenire îl mai aşteaptă şi acum, pentru a fi salvată. Tu nu poţi să te salvezi, trebuie să vină Iisus Christos, fiul lui Dumnezeu, singurul şi unicul, pentru a te salva. El a promis poporului său: „Mă voi întoarce foarte curând, în timpul vieţii voastre...“ Au trecut două mii de ani - multe vieţi de om - şi încă nu se vede vreun semn...

Toate religiile au făcut acelaşi lucru, în moduri diferite. în Bhagavadgita, Krishna spune că oriunde există nenorociri, probleme, nevoi, „eu voi reveni, mereu“. Cinci mii de ani au trecut şi n-a fost văzut nici măcar o dată, cu atât mai puţin „mereu“. Oamenii aceştia vorbesc frumos, dar nu au respect pentru omenire.

Răzvrătitul îi respectă pe cei din jur, respectă viaţa, se pleacă în faţa a tot ce creşte, înfloreşte, respiră. El nu se socoteşte mai presus de ceilalţi, nu se consideră „mai sfânt“ decât ei, e doar un om între alţi oameni. Poate pretinde un singur lucru: el este mai curajos decât tine. Nu te poate salva, numai tu, curajul tău o poate face. Nu te poate conduce. Numai tu poţi, cu îndrăzneala ta, să te duci spre împlinirea propriei vieţi.

Răzvrătirea e un mod de viaţă. Pentru mine este singura religie autentică. Dacă trăieşti în acord cu tine poţi rătăci de mii de ori, poţi cădea, dar cu fiecare cădere şi rătăcire vei fi mai înţelept, mai inteligent, mai atent, mai uman. Nu există alt mod de a învăţa decât din greşeli. Dar să nu faci mereu aceleaşi greşeli. Nu există alt Dumnezeu decât conştiinţa ta. Nu ai nevoie de papi, de ayatolahi sau de *shankaracharyaşi* care să medieze între tine şi Dumnezeu. Aceştia sunt marii criminali ai lumii, pentru că exploatează oameni neajutoraţi.

Nu de mult, Papa a declarat un nou păcat: că nu trebuie să te confesezi direct lui Dumnezeu, ci numai prin intermediul preotului. A vorbi direct cu Dumnezeu este un păcat. Ciudat... Asta nu mai e religie, e o afacere. Dacă oamenii se confesează direct lui Dumnezeu, atunci nu vor mai merge la preot şi nu vor mai plăti pentru confesiune. în acest

caz preoţii, chiar şi Papa, ar deveni inutili.

Toţi preoţii se pretind a fi intermediari între tine şi izvorul ultim al vieţii. Ei habar nu au de acest izvor, numai tu poţi şti de unde vine viaţa ta. Sursa vieţii tale este aceeaşi cu izvorul ultim al vieţii, pentru că nu suntem diferiţi şi nici separaţi unii de alţii. Nici un om nu e o insulă. în adâncuri formăm cu toţii un vast continent. La suprafaţă arătăm ca o insulă, dar ne întâlnim cu toţii pe fundul oceanului. Fiecare suntem o parte a aceluiaşi pământ, a aceluiaşi continent. La fel se întâmplă şi cu conştiinţa.

Trebuie să te eliberezi de biserici, temple, moschei, sinagogi. Trebuie să fii tu însuţi şi să accepţi provocările, oriunde te-ar duce ele. Tu îţi eşti călăuză şi maestru.

Există o asociere care de fapt ascunde o înţelegere greşită a lucrurilor, şi anume că a fi nonconformist înseamnă a fi răzvrătit. Nonconformistul este şi el un reacţionar. Actele lui sunt rezultatul mâniei, al violenţei, al orgoliului. Nu vin din conştiinţă. Deşi este împotriva societăţii, acest lucru nu înseamnă neapărat că are şi dreptate. A te plimba de la o extremă la alta nu înseamnă altceva decât a merge din greşeală în greşeală.

Răzvrătitul este în echilibru, şi această stare nu se poate obţine fără conştienţă, atenţie şi multă compasiune. El nu reacţionează, ci acţionează — nu împotriva a ceea ce este vechi, ci în favoarea noului.

Nonconformistul se ridică împotriva vechiului, a obiceiurilor, dar nu are o concepţie asupra motivelor pentru care o face, nici o viziune asupra viitorului. Ce va face dacă va reuşi? Va pierde, se va simţi stânjenit. Nu şi-a pus această problemă. Nu a simţit acest sentiment de jenă pentru că nu a reuşit niciodată. Eşecul l-a ţinut mereu la adăpost.

Când spun „reacţiune“ spun că orientarea ta e, de fapt, dependentă. Tu nu acţionezi în spiritul libertăţii şi al independenţei. Acest lucru are implicaţii adânci. înseamnă că acţiunile tale sunt doar un produs secundar, că pot fi foarte uşor controlate.

Există o poveste veche, cu Nastratin Hogea. El era un nonconformist, un reacţionar prin excelenţă, o minte absolut negativă.

Dacă tatăl lui îi spunea „mergi la dreapta“, puteai fi sigur că va merge la stânga. Tatăl şi-a dat seama de acest lucru şi a făcut în aşa fel încât să nu aibă probleme. Când vroia ca tânărul să meargă la dreapta, îi spunea „la stânga, te rog“, şi Nastratin mergea la dreapta. Nu asculta, era nonconformist, şi era complet inconştient de faptul că i se ordona, că i se

poruncea şi că tatăl său îl controla de fapt, punându-l să facă ce dorea el. Până la urmă a deschis ochii. „Ce se întâmplă oare? Altădată tata se înfuria când îmi spunea să merg la dreapta şi eu mergeam la stânga.

Acum sunt la fel de neascultător ca înainte, dar nu se mai plânge.“ Aşa că a găsit şi el o strategie.

într-o zi, bătrânul tată şi cu Nastratin traversau râul. îl aveau cu ei şi pe măgăruşul lor, care căra în spate un sac mare cu zahăr. Sacul atârna mai tare în partea dreaptă şi exista pericolul să alunece şi să cadă în apă.

Tatăl a văzut şi s-a gândit: „Dacă-i spun să tragă de sac spre stânga, ciudatul de fiu-meu îl va mişca spre dreapta, şi sacul va cădea în râu. Adio zahăr...“ Aşa că, în speranţa că va acţiona conform vechiului obicei, a strigat:

- Nastratin, trage de sacul acela spre dreapta!

Nastratin era însă mai şmecher... A spus „bine“, a tras de sac spre dreapta şi... adio zahăr!

Tatăl a strigat:

- Ce se întâmplă? De ce nu m-ai ascultat?

Nastratin a răspuns:

- De acum încolo eu voi hotărî de fiecare dată când să te ascult şi când nu. Nu vreau să mai am o conduită previzibilă, ci voi reacţiona în fiecare situaţie aşa cum voi vrea. Ai fost şmecher cu mine. M-ai înşelat pe mine, fiul tău! întotdeauna mi-ai cerut să fac lucrurile astfel încât să nu te ascult. Să fii atent de azi înainte - poate că voi asculta, poate nu... De azi înainte nu vei mai putea să prevezi, nu voi mai fi păpuşa ta, pe care să o manevrezi cum vrei...

Nonconformistul este întotdeauna la mâna societăţii şi a ordinii stabilite. Dacă cei din jur sunt suficient de isteţi şi de şmecheri, se vor putea folosi cu uşurinţă de el.

în schimb, societatea nu se poate folosi de un răzvrătit, pentru că acesta nu reacţionează la provocările societăţii. El are o viziune asupra viitorului, asupra omului nou, asupra unei noi omeniri. El lucrează la crearea acestui vis, la transformarea lui în realitate. Dacă este împotriva societăţii, o face pentru că aceasta constituie un obstacol în calea visului său. Răzvrătitul nu se concentrează asupra ordinii stabilite, ci asupra unui viitor necunoscut, a unui viitor posibil. Acţiunile sale au la bază libertatea, viziunile şi visurile lui. Conştiinţa sa decide calea de urmat.

Care este legătura răzvrătitului descris de tine cu „Zorba-Buddha "?

Răzvrătitul meu, omul meu cel nou *este* Zorba-Buddha.

Omenirea a trăit fie în realitatea sufletului şi iluzoriul materiei, fie în realitatea materiei şi iluzoriul sufletului.

Poţi împărţi lumea trecută în materialişti şi spiritualişti. Nici unul dintre aceştia nu s-a obosit să privească realitatea numită „om". Omul e un amalgam între cele două. Nu e numai spirit, numai conştiinţă, aşa cum nu e numai materie. El este armonia dintre materie şi conştiinţă.

Sau poate că materia şi conştiinţa nu sunt două lucruri diferite, ci doar două aspecte ale aceleiaşi realităţi: materia este învelişul conştiinţei, iar conştiinţa este miezul materiei. în trecut nu a existat nici un filozof, mistic sau învăţat, care să declare această unitate. Toţi au încercat să divizeze omul, numind o parte ca fiind „reală", iar pe cealaltă „imaginară", fiind în favoarea uneia sau a alteia.

Omul nu a fost acceptat ca un întreg. Asta a adus nefericire, angoasă, întuneric, o noapte care a durat mii de ani, o noapte care pare a nu se mai sfârşi. Dacă asculţi corpul, te condamni; dacă nu îl asculţi, vei suferi - de foame, de sete, de sărăcie. Dacă asculţi numai conştiinţa, evoluţia ta va fi fragmentată, corpul se va chirci şi îţi vei pierde echilibrul. Echilibrul îţi dă sănătate, unitate, bucurie, cântec, dans.

în Occident s-a ales corpul, şi omul a devenit complet surd la realitatea conştiinţei. Rezultatul: ştiinţa foarte dezvoltată, tehnologii, o societate prosperă, bogată în lucruri lumeşti. în mijlocul acestei abundenţe, omul e sărac, fără suflet, e pierdut — nu ştie cine este, de ce există, are senzaţia că este rodul unui accident, un monstru apărut în natură. Dacă împreună cu bogăţia materială nu evoluează şi conştiinţa, corpul - materia - va fi greu, iar sufletul va fi prea uşor. Vei fi îngreunat de propriile invenţii şi descoperiri. în loc să-ţi creeze o viaţă frumoasă, au creat una care nu merită trăită. Toţi oamenii inteligenţi din Occident au acest sentiment.

Orientul a ales conştiinţa şi a condamnat materia şi tot ce este legat de ea, inclusiv corpul, ca fiind *maya*, adică iluzii, miraje ale deşertului, apariţii ireale. Orientul i-a creat pe Buddha, Mahavira, Patanjali, Kabir, Farid, Raidas - un lung şir de oameni având conştiinţe înalte. A mai creat însă milioane de săraci, înfometaţi, care mor ca nişte câini, fără hrană, fără apă de băut, fără haine şi adăpost deasupra capului.

Ciudată situaţie... în Vest se aruncă la fiecare şase luni alimente în valoare de miliarde de dolari, pentru că există un exces. Nu vor să-şi

supraîncarce depozitele, nu vor să scadă preţurile - s-ar clătina structura economică. în schimb, în Etiopia mii de oameni mor de foame în fiecare zi, iar Piaţa Comună (actuala Uniune Europeană - *n. ed.)* cheltuieşte miliarde numai pentru a distruge cantităţi uriaşe de mâncare. Suma amintită nu se referă la costul alimentelor, ci la banii necesari pentru aruncarea lor în ocean. Cine este responsabil de această situaţie?

Cel mai mare bogătaş din Occident îşi caută sufletul şi găseşte că e gol pe dinăuntru, că nu mai iubeşte, că nu mai doreşte nimic. Nici nu se mai roagă, repetă doar ca un papagal cuvintele învăţate la şcoala de duminică. Nu are religiozitate, nu simte nimic pentru alte fiinţe umane, nu respectă viaţa, animalele, copacii, păsările - e mai uşor să distrugă.

Hiroshima şi Nagasaki nu s-ar fi întâmplat dacă nu s-ar fi considerat că omul e plămădit doar din materie. Nu s-ar mai fi făcut atâtea arme dacă s-ar fi luat în considerare că în om se adăposteşte Dumnezeu, care nu trebuie distrus, ci descoperit, adus la lumină - omul e templul lui Dumnezeu. Dacă omul este doar materie - chimie, fizică, oase acoperite cu piele - atunci nu rămâne nimic după moarte. Totul dispare. Aşa a omorât Adolf Hitler şase milioane de oameni, fără să clipească. Dacă omul e doar came, de ce să te gândeşti de două ori?

Occidentul şi-a pierdut sufletul, interiorul. înconjurat de lucruri lipsite de sens, fricos, plictisit, nu se mai regăseşte pe sine. Tot progresul nu înseamnă nimic - casa e plină cu de toate, dar stăpânul lipseşte. Aici, în Orient, stăpânul trăieşte, însă casa e pustie. E greu să te bucuri cu burta mereu goală, bolnav fiind, cu moartea în preajmă - e imposibil să meditezi. Aşa că toţi am pierdut. Toţi sfinţii şi filozofii, materialiştii şi idealiştii, sunt responsabili pentru această uriaşă crimă asupra omenirii.

Zorba-Buddha este soluţia la toate acestea. E sinteza dintre materie şi suflet. Este o declarare a faptului că nu există conflicte între materie şi conştiinţă, că noi, oamenii, putem fi bogaţi şi împliniţi în ambele sensuri. Putem avea tot ce există pe lume, tot ce produce ştiinţa şi tehnologia, dar putem avea şi ceea ce Buddha, Kabir, Nanak au găsit în fiinţa lor interioară - floarea extazului, parfumul dumnezeirii, aripile libertăţii finale.

Zorba-Buddha este omul cel nou, este răzvrătitul.

Răzvrătirea lui constă în distrugerea schizofreniei omeneşti, a divizării, în distrugerea spiritului care se împotriveşte materiei şi a materiei care se împotriveşte spiritului. Este un manifest care afirmă că trupul şi sufletul sunt împreună, că existenţa e plină de spiritualitate, că şi munţii sunt vii, că şi copacii au sensibilitate, că existenţa însăşi cuprinde ambele aspecte, sau, poate, e vorba despre o singură formă de energie

care se exprimă în cele două feluri: materie şi conştiinţă. Când energia este

purificată, ea se exprimă sub forma conştiinţei, iar atunci când este grosolană, densă, apare sub formă de materie. întreaga existenţă nu este altceva decât un câmp energetic.

Toate acestea sunt trăite de mine, nu reprezintă o simplă filozofie, iar afirmaţiile mele sunt susţinute de fizica modernă şi de cercetările efectuate: existenţa este energie.

Trebuie să-i îngăduim omului să aibă ambele lumi. Nu e nevoie să renunţe la una pentru a o avea pe cealaltă şi nici să o nege pe prima în favoarea celeilalte. A o avea doar pe una dintre ele, când de fapt amândouă pot fi ale lui, ar însemna o sărăcie inutilă.

Zorba-Buddha reprezintă varianta completă. El va trăi din plin, va cânta muzica acestui Pământ. Nu va trăda Pământul, dar nici Cerul. Va avea Pământul, cu tot ce există pe el - flori, plăceri - dar şi cerul cu stele. Va avea întreaga existenţă. Aceasta va fi casa lui.

Omul din trecut a fost sărac, din cauza existenţei lui divizate. Omul nou, răzvrătitul meu, Zorba-Buddha, se simte acasă la el oriunde în lume. Tot ce e în lume există pentru noi şi trebuie să ne folosim de asta în toate felurile posibile - fără sentimente de vinovăţie, fără conflicte, fără să fim nevoiţi să alegem. Să ne bucurăm de materie şi de conştiinţă, cu tot ce ne pot ele dărui.

Fii un Zorba, dar nu te opri aici! îndreaptă-te spre Buddha! Zorba e o jumătate, Buddha este cealaltă.

Există o istorioară mai veche, care spune că într-o pădure, lângă un mare oraş, locuiau doi cerşetori. Se duşmăneau între ei, aşa cum fac oamenii de aceeaşi profesie - doctorii, profesorii, sfinţii. Unul era orb, celălalt olog, şi se aflau într-o continuă competiţie pe străzile oraşului.

Intr-o noapte, s-a iscat un incendiu în pădure şi adăposturile lor au luat foc. Orbul ar fi putut să fugă, dar nu vedea *încotro* să o ia. Ologul vedea foarte bine, dar nu se putea deplasa atât de repede. Focul se răspândea cu iuţeală, sălbatic, aşa că ologul vedea cum moartea se apropia cu fiecare moment.

Şi-au dat seama atunci că au nevoie unul de altul. Ologul şi-a spus: „Celălalt poate alerga, iar eu văd!" Au uitat de întrecere şi de duşmănie, în acel moment critic, când amândoi se aflau în faţa morţii, au uitat de toate prostiile şi au creat o sinteză: orbul îl va lua în cârcă pe olog. Vor „funcţiona" astfel ca o singură fiinţă: ologul va vedea, iar orbul va alerga, în acest fel şi-au salvat vieţile. Pentru că au trecut prin această încercare
împreună, după aceea s-au împrietenit şi, pentru prima oară în viaţa lor, au renunţat la contradicţia dintre ei.

Zorba e orb - nu vede, dar poate să danseze, să cânte, să se bucure. Buddha poate vedea, dar atât. El este doar ochi, claritate, percepţie, dar nu poate dansa -

este olog - nu poate cânta, nu se poate bucura.

E timpul! Lumea este în flăcări, viaţa tuturor e în pericol! întâlnirea lui Zorba cu Buddha poate salva întreaga omenire. Această întâlnire e singura speranţă. Buddha aduce conştiinţa, claritatea, ochii care văd cele nevăzute... Zorba adaugă întreaga sa fiinţă la viziunea lui Buddha şi nu-i îngăduie să fie searbădă, ci o transformă într-un mod de viaţă care înseamnă dans, cântec, extaz.

Eu îi dau lui Buddha energia pentru a dansa şi lui Zorba ochii cu care va vedea dincolo de ceruri destinul îndepărtat al existenţei şi al evoluţiei. Răzvrătitul meu nu este nimeni altul decât Zorba-Buddha.

* * *